

שערי צדק

בשני שערים יבואו בו. השער הראשון הפונה קדים **שער מצות הארץ**

שער משפטי ארץ

בשער הראשון בו מבוארים כל המצוות התלויות בארץ ונהגים בזה"ל והן התקומות והמעשרות והרמאי והלה ושבעיה עיר. ולקט ושבעה ופיאה והזמיהן : בשער השני מבואר שאר הדינים הנהגים מיום מהם גם בחיל והם הערלה והכלאים והחדש ומתנות כהונה וראשית הגז ופטר המזר ושאר דינים המפורזים בש"ס ובש"ע : והוא תועלת גדול להיות בקי בכל סדר ורעים הלמה למעשה בזמן קצר מאד : מוסד עפ"י פסקי רמב"ם כפי שפרשו דבריו נושאי כליו : ובדרכה מסומות במקום שהנחהו דבריו בצ"ע יישב המחבר דבריו עפ"י הקדמת צוהקות מירושלמי ותוספתא . הדינים שהשמיט הרמב"ם ומצא בד"ש עפ"י הירושלמי ותוספתא מבוארים כלם בספר הזה שלכד הדושי דינים שדמעצא המחבר בראיות מש"ס ופוסקים :

הספר הזה נדפס פעם ראשונה ע"י הרב המחבר וע"א בק"ק ווילנא וע"א. ועתה הבאתיו לבית הדפוס להדפיסו שנית למלאות רצון החפצים לבא שערי צדק וביותר לתועלת פרטי לאחיו הנושבים בהררי קדש. ואם יהיה ה' עם חברתי ישוב ארץ ישראל באשר נקח כי יוכלו להוציא מחשבכם הטובה לפעולת אדם. הארץ הנשמה תעבד. הנה עובדי אדמת ה' ימצאו הפך בהספר הזה לדעת המצות התלויות בארץ. כן יזכנו ה' לקיים עת יבואו לציון גאולים כעתירת המביא לבית הדפוס. יהושע בא"א הרב מזה' הוד סביא מק"ק לאמזא הב"מ

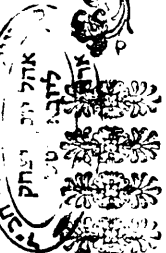
נדפס בדפוס הגדול והמשוכח ההוקם מחדש

תונבא

בעה"פ

ירושלם

בשנת 'בוק' השער 'לה'

הסכמות

מהרבנים הגאונים הצדיקים רבותינו שבארץ
ישראל עמודי הקדש נודעים לשם ולתהלה
ה"ה סבא דארעא קדישא האבד"ה קוטנא נ"י
והאבד"ה כאליש נ"י .

בעז"ה

ראינו אור חדש האיר ד' צליון האיר המזרח דפוס חדש אשר הוכן צליון והסגה עול'
עליו ספר **שערי צדק** מהרב צעל המזכיר חיי אדם וח"א אשר הרפיס
הכהנות המלכות ההלכות צדק למען דעת כ"א
צחיו לקדר על כחון המעט' אשר יעשה, וכא' ברעמה חל"י מרצים העם לשכון כבוד צארליונו ולחון אחת עפרה
ורצים נושחוקקים לרצרי הספר הנ"ל, החעורר אחד ונקי"י הדעת שצירושלים
הוא האצרך הרצני המופלג היקר מהור"ר **יהושע** כ"י צהרב המופלג הוטיק המנוח
מריהודר טביא זל"ל ופיזר ממונו ע"ז והדפיס מחדש הספר הנ'
למען יהי' ציר כל אחד תורתו. וגם לאחינו טבח"ל די לורך להספר הנ': אארנו
לפעלל טבח ישר פילו ויראה עוב צעמלו ולבל יהיו ח"ו שלוחי מלוא כיוקים
גזרנו אומר לבל ידפיס קום אדם הספר הנ' משך חנושה שנים נויס דלמטה
ויזהר לבל יכשל ח"ו צחיסור חוה"ק מוצלי להשיג בצולרעו. והעובר על דצירנו לא
יבקה ושומע לדצירנו ישכן טבח כזית רענן השקט ושחנקה לציאת יתולרא' צחפח'
ירושלם דצרי חלה המדצרים צחום צח' מרחשון תרכ"ד לפ"ק :

ה"י משה יהודא ליב בן הרבני מהר"ר בנימין וללה"ה

ה"י מאיר בהרב הגאון המנוח מהר"ר איציק וללה"ה אויערבאך

אדברתיזו מילתא שראיתי בשער מלות הארץ (פ"ח) דהר"י צמדה"י כולי' לקי"י

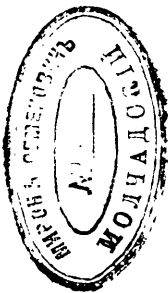
מל'י התלוי' צארץ ע"י שליח ועורר ע"ז לומר דכל מידי דאיהו ל"ע עזיר
לא מל'י לשווי שליח והציא מדצרי ש"ע כזיר די" צאלום שס איירי היכא דצידו לעשות
אז דהוירק מחוסר זמן. אצל צזה כצב כתב הכ"פ (סי' ק"א ס"ק ו') לדין כיון
דרחוק ממנו הדרך איך מל'י שווי שליח. אצל מחוס' יצמות (דף ל"ג ע"א ד"ה)
מיייתי כו' צמילתא דצידו אינו כראה לחלק צין קרוב לחוק משמע קלת דגס
צזה איך לחלק ואכ"מ להאריך — ומה טבח צליע הפוסקים דתו"מ צזה"ז
דרצנן והרי כתב המל"מ צפ"צ מחלכות ציאת המקדש דהא דאמרינן כ"מ דאיהו לא
עזיר כו' היינו דוקא צמילתא דאורייתא : צמחילה מוצדו חלה דצרי המל"מ
דצב שאינו הוא לא כתב רק צמילתא דיכול לעשות צעלמו מדאורייתא ומדצבן
א"י לעשות צעלמו צזה כתב אפשר דיכול לעשות ע"י שליח יעו"ש אצל ודאי
אף צמילתא דצבן נאמר כלל זה כצבואר מכונה מקומות וצפרט מכל המצוות
צצן הראשונים צהפרשת חלה צזה"ז כצבואר חוס' כזיר שס וצפוסקים :

הקדמת המחבר

אמר המחבר צמח חקף לחלקי ונרום להיות צמור הנועלה האלה לזכות רבים צמיצורי חיי אדם ונתקבל לרובן לחכמי הזמן וכש"כ לחאשים כערכי ופחותים מונני שקצנו ליוודם זו והללחמו שבקויאם צכל הדינים כאשר מהגדולים יש אפילו בני י"ד וע"ז שנים שהלליה צידיהם. וכשראו התועלת הגדול הזה רבים וכן שלמים צקשו פני להציא לצית הדפוס חלק היורה דעה למען חגדל הדעה לידע דיני התורה צפרע צוון הזה שצמעה לריבים לשועוע להציא ערף ציחם וע"י חיצורי הקידור הנכון והדינים הנוחודשים קבל עליהם העיון כידוע מחיצורי חיי אדם אך כעת ח"א לי לקיים צקשתם כי ההולאה יעלה לרוב שנוחזק ערך ל' צובין אך אונתי להעלות לדפוס סקנן אחר מוננו והוא הלכות התלויים צארץ והוא לז' קיצת האחד כי כל עיר ועיר ונכה ישרא ללמוד משניות ודוע כי קדר זרעים מאחר שאין צו כללים ידועים ולקיים כונה משניות שנראי כקוחר"י ואני צהויחי עוסק צחלק הי"ד כשהגעתו להלכות תרומות ומעשרות עשיתי לכל דין ודין כללים כונהגי צקפרי חיי אדם וקצלתי כל הדינים השייכים לזה כונהגי שם וצנתרת הצורח שכאשר יעסוק האדם צמיצורי הקטן זה צ' או ג' שצונות יהיה צקי צכל קדר זרעים הלכה למעשה ואהי מוחכי רבים : קינה צ' צעת כפילת הצמים צחלר שאני דר צו שתי צשנת חקס"ד כנציאר צקוק ספרי חיי אדם נדרתי נדר גדול שכאשר אזכה להשיא צני וצנתי ויהי ציכלתי אזי אעלה לעיר הקודש לירושלים תו"צ להיות שם כל ימי חיי ולעצור שם ה' ואמנתי אולי אזכה לכך צאם שיחן ה' אותי לרחמים ויוחן לי רשות ונחלר אדוכנו הקישר יר"ה עפ"י פרספרע (כאשר יחן חיזה שנים רשיון להרצ' ר' סעדי' והרצ' ר' חיים והרצ' ר' הירש אולי גם אני אזכה לכך) והנה אם יכנס אדם לחלר הנולך ולא ידע ונכהנו וורחי שמתחייב צכפשו כ"ש הרולה לדרור צאה"ק ולא צקי צכל הדינים הנוהגים שם דונו צראשו ועליו כלאור מני צקש זאת מידכם רמוס חלירי ולזה לקטתי לי כל הדינים השייך לזה וקראתיו שערי לדק ע"ש ירושלים הנקרא לדק ואם ח"ו לא אזכה לעלות חקיים הנולות התלויות זה צלימוד הזה כאמרום כל העוסק צתורה עולה כו'. ומעתה כפי פרושות לשמים להיות צר לצו ונקי כפיים ולעלות צמקום קדשו והנולות הנוהגים שם לקיים :

קינה בכניסתו לארץ המתחלת ארץ . ובירושלם לומר המתחלת עומדות . ולפני כוה"מ השתחלת וכו'

- ארי** קדושה אשר יחנן לבו מורשה . עד מתי תהיה גרושה . ולא יחמול עליך הכל עשה . אזי לי כי ראייתך לחיות השדה למורשה .
- ארי** נקראת ארץ **המדרי** . עד מתי חרד מעיה מעיה . ולא יחמול שליט צמועלה ומעיה . אזי לי כי ראייתך צעת כחמועטה .
- ארי** נקראת ארץ **שעורה** עד מתי תהיה כעניה סיערה . ולא יחמול השליט צסופה וסערה . אזי לי כי ראייתך צהתפוררה .
- ארי** נקראת ארץ **גפן** . עד מתי דודך חליך לם יפן . ולא יחמול הנורר מים צחופן . אזי לי כי ראייתך כאשר נהפך עליך לרעה האופן .
- ארי** נקראת ארץ **תאנה** . עד מתי תהיה כאלמנה . ולא יחמול עליך צכל לורה עונה ; אזי לי כי ראייתך לא צאמנה .
- ארי** נקראת ארץ **רמון** . עד מתי תהיה כאלמן . ולא יחמול עליך האל הכאמן . אזי לי כי ראייתך כדיומן .
- ארי** נקראת ארץ **זית שמן ורבש** . עד מתי תהיה לא כחצט ולא יחמול עליך מוחץ ומוצט . אזי לי כי ראייתך מכל מוצ יצט .

הקדמת המהבר

אָרְיֵי נקראת (אשר לא צונקנות האכל זה לחם) עד ונתי תהי' כאין זה ונחם ולא יחוויל עליך האל אשכח
אזלים ונחם : אוי לי כי ראיתך צניך ומוסר לחם :

אָרְיֵי (אשר לא תחמר כל זה) עד ונתי תהי' כאין אשר לא כושבה : ולא יחוויל השוכן צונקדש אשר צקרה
אוי לי כי ראיתך צונקוס היותר קדוש שועלים הלכו זה :

אָרְיֵי (אשר אצניה צרל והרריה נחושת) עד ונתי לא תהי' ונחשקשת : ולא יחוויל צורה ים ויבשת :
אוי לי כי ראיתך כאשה ונגרשת :

אָרְיֵי (הרים וצקפות) עד ונתי תהי' מורש לקאת : ולא יחוויל ד' לצאות :
אוי לי כי ראיתך כדבר הנואס :

אָרְיֵי (לנוער השונים טעה וים) עד ונתי תהי' לעיים : ולא יחוויל צורה ארץ ושניים :
אוי לי כי ראיתך כאשה עומה צבולים :

אָרְיֵי (אשר ה' אלהיך דורש אותה) עד ונתי תהי' כאשה לא כדרשה : ולא יחוויל הצורה ועושה :
אוי לי כי ראיתך כאשה צוכה על אלמנותה :

אָרְיֵי (עיני ה' זה ונראשית השנה עד אחרית שנה) עד ונתי דורך מונך פנה : ולא יחוויל אשר שומרים עליה מינה
אוי לי כי ראיתך כי שכן עליך ענכה

אפול על פני וארלה אצניך ואחונן את עפרך אלך ערוס ויחף על חרצותיך וייתן ראשי וים ושיני ונקור
דנועה ואצבה יום וליל : עורי לצפי עורך ליון לצפי צגדי תפארתך ירושלים עה"ק כי נחם ה' ליון נחם כל
חרצותי' ויש מדרגה כעדן וערצתה כגן ה' ששון ושועה ינאל זה תודה וקול זמורה :

אָנָּה צרוב רחוקיך הקר ונונו רצון כפשינו לקת ידיך גלה חוק לצינו צתורתך ושונחינו כינות ענוהינו
והכה לראות צבית קדשינו ותפארתינו : לשנוור חוקיך ולעשות רבונך בלצב שלום ואז יראו עינינו וישנוח לצינו :

עוֹמְדוֹת היו רגלינו צשעריך ירושלים . ירושלים הננויה כגד ירושלים של ונעלה . כאשר לצאות ונלאכי עליון
צירושלים של ונעלה : וכן צך עלו שצעי ה' להודות לה' צך יצבו כקאות לצית דוד ונולאתי ונשפתי

ולדק ילין צך : לא הזיק צך נחש ועקרב ולא אורר אדם לר לי המקום . את הית שרתי צנודיות רצתי עם בלילת
היופי אשר צמר ד' לנחלה לו . עיר אלקים הר קדשו יפה כוף ונשוש כל הארץ : קדוש צרוב קדושות עה"ר צרוב

עיהרות . עיר החכמה עיר העלובה עיר הקדושה : על חומותיך ירושלים הפקד ה' שווארים יום ולילה לשאלו שלינק :
גם צניך הנשולים בכל ארבע קלות דורשים שלינג שלום לליון טוה הלדק שלום לכל ארלך (ואני צאתי ונארץ

רחוקה וסכנתי צעלנוי ללכוך עפרך ולהשתחות לארניך ונחקות צלינד) : ועתה תשחף עלי כפשי צראותך
שכולה ובלנודה ויתת כאלונה : אנה אנה הלך דורך . איה צניך וצמותיך : איה הוא צית ונקדשך . איה כיהניך

וליוך . הנושרתים והנושוררים . איה צני הנועמד הנוחפלים צעד שלום צניך . אתה נקראת גי חיוון עכל
הצביאי' כצאו עליך . איה הם כצביאיך . איה לי כי (צאתיך אליך) ורואה ופענ ומעיר ענניך וצמותיך

והם כברים צארץ ככריה . ותחת צית ונלובה לדוד ושלמה עתה יצבו זרים על כפאותם . ותחת שהיית כפא
כבוד ה' וצך הים הנוקדש עתה נתחללה קדושתך . ותחת כהנים ולוים ינלאו עבדי כוכבים . אוי לי כי

ראיתך צכך ווי יתכני אפול על פני על ארלך וארלה אצניך ואחונן את עפרך . אלך ערוס ויחף על חרצותיך
וי יתן ראשי וים ועיני ונקוד דנועה ואצבה יום ולילה . מאור כלתה . כפשי להוריד דנועות כנחל עד אשר יכור

ארלך . ונלאכי לצאות אשר הפקיד ה' על חוונתך אל תתני דעני לו עד יכונ ועד ישים את ירושלים
תהלה צארץ : התכערי ונעפה קווי שצי ירושלים התשתתי ונקרי לאורך צניה צת ליון . עורי עירי לצפי

הקדמת המחבר

נחלק ליון לנשי צגרי תפארתך ירושלים עיר הקודש : ירושלים כאשר ראי'הך חרבה ושמונה כן חכם
לראותך צגנין תפארתך ויקוים מקרא ככתוב על ידי ישעי' הכזיא ונה נאוו על ההרים רגלי עצער ושמיע
שלוש עצער עוז ושמיע ישועה חומר ליון מלך אלהיך . קול לופיד נשאו קול יחדיו ירכנו כי עין צעין יראו
צגוב ה' ליון . פלחו רכנו יחדו חרבה ירושלים . כי כחמ'ד' עמו גאל ירושלים חשף ה' את זרוע קדשו
לביטי כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו :

עיון צפ' י"ח צענר ומשפטי ארץ ס"ז דין הקריעה ומה שאומרים ואח"כ יאמר זה :

זכור ה' ונה ה' לנו הציטה וראה חרבותינו נחלתינו תפכה לזרים צית קדשינו ותפארתינו אשר הללוך
צו אבותינו היתה לשריפת אש וכל ונחודינו לנכרים . העל אלה תחאפק ה' תחשה ותענינו עד נאור :
ועתה שונע אלקינו אל תפילה עזדך ואל תהונו והאר פניך על נקדשך השום למען אדני :
הטה ה' אלהי אונך ושונע פקח עיניך וראה שומוותינו והעיר אשר נקרא שונך עליה כי לא על לרקותינו
אנחנו ופילים תחנינו לפניך כי על רחמיך הרבים . ה' שונעה ה' קלמה ה' הקטיבה ועשה אל תאחר
לנועך אלקי כי שונך נקרא על עירך ועל עונך :

ידרך ונלפניך ה' אר"א ונלך רחמן שחשיב ותרחם עלינו ועל נקדשך צרחוניך הרבים ותצנהו מהרה כו'
עד ולירושלים צית נקדשך צענחה עולם לשונור חוקיך ולעשות רלוך צלצב שלם :

אנא ה' האל הנאמן יאוננו כא דברך העוז אשר אמרת לשלמה ונלכך בהתפללו לפניך על אודות הצית
הזה וכה אנור בתפילתו (ונלכ"ס א') רעב כי יהי צארך דבר כי יהי שדפון יקון ארצה חסיל
כי יהי כי ילר לו חויצו צארך כל נעב כל מחלה כל תפלה כל תחנה אשר תהי לכל האדם לכל עונך
ישראל אשר ידעון איש נעב לצבו ופרש כפיו אל הצית הזה ואתה שונע השמים ונכון שצחך וקלחת ועשית
ונחת לאיב ככל דרכיו אשר חדע את לצבו כי אתה ידעת לצדך את לצב כל צני האדם למען יראוך
כל הינוים אשר הם חיים על פני האדמה אשר נתתה לאבותינו ואתה צרחוניך הרבים השיבות לו שונעתי
את תפילתך ואת תחינתך אשר התחננתה לפני הקדשתי את הצית הזה אשר צנית לשום שמי קם עד
עולם והיו עיני ולבי קם כל הינוים ועתה קיים דברך העוז ושונע תפילתי אשר אני ותפלל לפניך במקום
הזה ואל יעכבו עונותי לשונע תפילתי צך צענחתי אל הצובה :

אנא ה' חספן צעונת צרוחיו ורובה צעונת רשעים רחם עלי ותן צלבי לחזור צעונת שלימה לפניך
ולחקן כל מה שפגנתי מיום הולדי עד היום הזה ויראו לפניך מיעוט זכותי שעשיתי והס יליאו עוז
צעדי שאזכה לחשובה שלימה ושל אהטא עוד חכני לחקן כל מה שחטאתי ועויתי ופגעתי לפניך צין עבירות
שצין אדם למקום וצין מן העבירות שצין אדם לחצירו ותחנני להצבה לחן ולחשך ולרחמים צעניך וצעניו כל צני אדם
שכל מה שחטאתי לנגד צין צמומן או דיצור או צועשה חן צלצס שימחלו לי צמחילה גמורה ותן צלבי
לעבור אוחך צלצב שלם וטהר רעיוני ולצי לעבודתך והלילני מילה'ר ומטהרורים רעים ומנחשצות זרות
זוכני להחפלל לפניך חמיד צמחצבה זכה וטהורה ותן צלבי להחרע על חטאותי חרטה גמורה ותקצלני צעונת
כי ימוך פשוטה לקבל שמים :

אנא ה' אשר צידך לחק חנוש עד דכא חזקני ואנלני ואהי צריא וחזק צכל רמ"ח אצני ושק"ה גידי
לעבודתך והזמן לי ולכנשי ציתי פרכתינו צליוח ובהיחר ונכמת ממחת ידך הרחבה ולא נחחת יד
צשר ודס בדכתיב פותח את ידך כו' ולא ימוש התורה מפי ונפי זרעי חרע זרעי עד עולם ויהי כל צני
וכל

והוא שלנו מפני שאנו ללוי אחי צאתי ונכח איש שאין
 אחת יכול ליעול ונונו ותרוונה ונעשר אסור לאלכו
 שעכ"פ הוא תרוונה אלל מפריש ומוכרה לכהן ולוקח
 דמים ואע"ג דתרוונה גדולה לריך לתנה צחנס שאני
 ח"ו שכלאו צת"ו כי תקחו נאח צ"י את הנעשר וק"צלו
 חו"ל עצל שאתה לוקח וישראל אתה נותן לכהן אלל
 לא הקונה ונן העכו"ם :

(ח) ולכן אם קנה ונן הגוי ירק או שאר פירות או
 זיתים וענבים לאלכן כך וישראל ליקע אותו צידו הרי
 נגמר הנוללכה ציד ישרא ומייצ אלל אם הגוי ליקע אותו
 פטור ואפי' פירות שאינן ראוין לאכילה כנו שהן ואח"כ
 הכשיר ישראל אותן לאכילה כגון שהן ערין וקשין
 וכצנן או צישלן ישראל אפי' פטורין דקביעת הנעשר
 אינו תלוי בהכשרו לאכילה אלל צגמר מלכתחן :

(ט) וכן אם קנה ישראל ונן הגוי שונשמינ ואגחים
 וכיוכל צנן ועשה ונהן שנון וכן כל ויכי פירות ועשה
 ונהם נשקין פטור לגמרי שכבר נגמרה מלכתחן ציד
 גוי חוץ וזיתים וענבים כדלקונן פ"ו :

(י) הארלות שכיבש דוד חוץ לארץ כנען כגון ארס כהרי'
 וארס לובה כל יד פרט עד צצל כגון דמשק ואחללצ
 וחרץ ומנצצ וכיוכל צהן עד שכנער ולהר וכן נקראים
 קוריא ואעפ"י שנטשה עפ"י ונלך ועפ"י צ"ד הגדול מ"מ
 אינו כא"י לכל דבר מפני שכיבש אותם קודם שיכבוש
 כל א"י ואלו חפס נקודם כל ארץ כנען לגבולותיה
 ואח"כ כצנן היה כיבושו כא"י כדכתיב כל נוקס אשר
 חדרוך כף רגליכם לכס נחתיו וקיצלו חו"ל דזהו דוקא
 לאחר שכיבשו כל ארץ כנען ולכן ארלות אלו אינם
 חייבים צת"ו וצבציעית לא מדרצנן וכז"א חתקינו
 שיהיה טהב אף צשנער מפני שהיא סמוכה לא"י ורוב
 ישראל הולכים ושצים שם והכנויים ראשונים התקינו
 שיהיו טהגים אף צארץ ונלרים וענוון ומולצ מפני שהם
 קצציות א"י וחונורים הם נקוריא לענין זה שצקוריא
 לא חייבו להפריש נעשר שני כלל (רמז"ם פ"א ונהל'
 תו"מ) אלל מלרים וענוון ומולצ נעשרים מע"ש והטעם
 עיין צרמנ"ם סוף פ"א וע"ש וצכ"ו שם אלל לשר חו"ל
 פטורים לגמרי :

אפי' קודם שצאו לעונת הנעשרות ואפי' מר
 ישראל פטור כיון שאינו נקרקע שלו אלל ישראל
 שקנה שדה צקורי' מן העכו"ם חייב צכל תו"מ מדרצנן
 יב') ואם קנה קרקע ופירות מחוצרין צקוריא אל
 כצד הגיעו לעונת הנעשרות ציד עכו"ם פטור
 ואם עדיין לא הגיעו הואיל וקנה אותם עם הקרקע
 חייב :

(ג) ישראל שהי' אריס לעכו"ם צקוריא פירותיו פטורין
 לפי שאין לו צגוף הקרקע כלום ויש קנין לעכו"ם
 צקוריא להפקיע ונן הנעשרות וכן החוכר והמקצב
 והשוכר שדה מן העכו"ם צקוריא פטור :

(ד) ישראל שהיה לו קרקע צקוריא והוריד לה אריס
 ושלח לו האריס פירות הרי אלו פטורים שאני
 חונר ונן השוק לקחן והוא שהיה אותו הננין ונלוי צשוק :

(טו) ישראל וגוי שלקחו שדה צשותפות צקורי' אפי'
 חלקו צגדיש חלקו של גוי פטור דצדרצנן יב'
 צרירה ואמרינן זה חלקו הנגבי לו ואין צ"ל אם חלקו
 צקוונתה אלל צא"י שהנעשרות ונה"ת וצצל תורה אין
 צרירה ולכן אפי' חלקו השדה צקוונתה ואל"ל אם
 חלקו צגדיש הרי עצל וחולין מעורצין צכל קלח וקלח
 ואעפ"י שגרחן הגוי חייצין מדרציהן וכן ראוין לנו צלי
 חו"ל להחמייר אלל צש"ע כתצ דהאידנא דתו"מ מדרצנן
 אין חילוק צין א"י לקוריא :

(טז) פירות א"י שילאו לקוריא חייצין ונדרצנן אלל
 אם ילאו לחו"ל פטורין שכלומר אשר אני וציא
 אחכס שמה שמה אחס חייצין צחו"ל פטורין וי"א
 דגס צחו"ל חייצין מדרצנן (ראצ"ד) ופירות חו"ל
 שנכנסו לארץ חייצין צחלה וכן אם נקצעו לנעשר
 ציד ישראל אחר שנכנסו לארץ חייצין צתו"מ מדרצנן
 יז') הירק צחו"ל פטור ותו"מ (רמז"ם פ"צ) וצקורי'
 כלל דחייב (וראיה מפ"ה דנעשרות הלוקח שדה
 ירק צקוריא בו) :

פרה ב'

צין אחס חייב מה"ם או מדרצנן ומאיימתי נכנן לנעשרות

(א) (רמז"ם פ"צ ונהל' ח') כל אוכל אדם הנשחט
 גדולו מן הארץ חייב צתו"מ דכתיב דגן פריש וי"א
 נכ

מה דגן וכו' הם ומאכל אדם ובידולם ומהארץ ויש להם בעלים שנאמר דגנך והרעך ועוד ומדכתיב וזא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמוך ולא הפקר שכולן שוין (ר"ט) ואפי' אינו מאכל אדם אלא ע"י דחק כגון צמחי רעבון כמו הכרשיתין וכיוצא בו וכן אפי' אם יתקשו אח"כ ולא יהי' עוד ומאכל אדם כמו התלתן כיון שרוב צ"ח אוכלים אותם בתלתן חיצין אבל מאכלי צהמה וחרעוני גנה שאינן נאכלין כגון זרע הלפת ולנטות וצללים וכיוצא בהם פטורים והקלח חייב:

דבר שזרעים אותם למאכל אדם ולפעמים לצהמה כגון הקיאה והאוז והקורנית וכיוצא בהן אם זרען תחלה למאכל אדם חייב. זרען למאכל צהמה פטור אעפ"י שמוקף וחשב עליו לאדם צעור מחובר פטור שמחשבת חצור אינו כלום. עלו נשיהם צחלה הושפנת חייב דקמון לאדם ואם אינה נשפנת פטור.

דברים שלפעמים זרען לזרע ולפעמים לירק כגון הכסדר והגרניר והשחלים והשבת וכיוצא בהן זרען לזרע ירקן פטור. זרען לירק ופריש זרעו מן הירק ומן הזרע כילד כשליקט הירק לאוכל ופריש תו"ע ואח"כ יאכל וכשייצב ויאקוף הזרע שלו ופריש מן הזרע אבל התצוה והקטניות שזרען לירק צעלה דעתו אלל כל אדם אלא הירק שלהן פטור לעולם והזרע חייב:

דגן תירוש ויולר חייב לכ"ע מה"ם ואפי' זהים וענבים שקלרין לאכילה גם הם צכלל תירוש ויולר וחייב מה"ם (ח) ושאר פרי הארץ לרמז"ם כולם חייבי' מה"ם שנאמר (צפ' צחוקתי) כל ומעשר הארץ כו' מפרי העץ וי"א דכל ז' עינים הוא מה"ם (ראצ"ד) הוצא צמיעה מקוצלת צ"מ דף פ"ה וכראה שהוא אינו צעל השגות עיי' צראצ"ד) וי"א דכל פירות הארץ מדרצקן (רש"י ותוס') וחרוצי שקוונה ולמלא לראצ"ד פטורים לגמרי דלא חשיבי ומאכל אדם ולרמז"ם חייבים מדרצקן ובקדים המרים זין גדרלן זין צקטן פטורים שאינן אוכל ושאר חרוצי' דינן כשאר פירות הארץ ולכך ושאר אילנות כיוצא בו שאינן חרוצי' לכ"ע אינן אלא מדרצקן וקטניות וירקות ותצלין ג"כ לכ"ע אינו מדרצקן דכתיב תצוהם זרעך ואלו לא נקראו תצוהם:

אינו חייב מה"ם אלא הגדל צדה אבל אם גדל צצית אינו אלא מדרצקן דכתיב היולא השדה וחזר י"א דרומה לבית (רמז"ם) וי"א דרומה לשדה (ראצ"ד) (ז) אינו חייב מה"ם אלא הגומר פירותיו לחכלן אבל הגומר לנכסן פטור מה"ם שנאמר עשר כו' ואבלת וכן הלוקח פטור מה"ם שנאמר תצוהם זרעך ולא לוקח צד"א כשלקחן אחר שנגמרו ומלאכתן ציד המוכר אבל אם נגמרו ציד לוקח חייב מה"ם (רמז"ם ור"ת) וי"א דאדרצא כשלקח אחר שנגמרו ומלאכתן ציד המוכר כיון שחל עליו שם עיבל צרשות המוכר שוב לא פקע אבל

בינת פרק ב אדם

(ח) צר"ה דף י"ב צתוס' ד"ה תנא כתבו ואפילו האכיס ורימונים ותמרים דכתיבי צקרא פטורי' מה"ם ומשמכ להדיא דזתים וענבים חייבי' מה"ם. וכ"כ תוס' צצ"מ דף פ"ח ע"ב ד"ה כי קאמר. וכ"כ רש"י שם ד"ה כי קאמר דזתים וענבים העומדים לאכילה שאף הם צכלל תצוהם ומעשר שלהן מה"ם. וצמיעה מקוצלת צ"מ שם ג"כ כתב צט"ם הרע"ב א"ה ככ"ל וצט"ם הרמז"ן כתב שם דאפשר הוא מה"ם וצקוף ומסכים לזה והוכיח צראצ"ד צדירות אך צחומש פ' ראה כתב הרמז"ן דענבים התיס הוא מדרצקן ולע"ג. שהרי צהדיא איתא צפ"א דתרומות שחורמין שנון על זתים ויין על ענבים לאכילה וא"כ אם איתא דזתים וענבים פטורים מה"ם הו"ל מפריש מן החיוב על הפטור כמו מקוצ על שאינו נקוצ וכפסק הרמז"ם פ"ה מה' תרומות ה' י"ד ע"ז וע"ש צכ"מ ול"ע ויש עשקה ד' דהתורם זתים על שנון אינו תרומה היינו נשום ערחה דכהן כדאיתא צירושלמי וצר"ש ולפי"ז ונה שכתב התרדים על מין ענבים שעומדים ליין ונאכלין עפ"י הדחק שאם גומרן הגוי המכהג לאוכלן צלא תרומה שקומכין ע"ד רמז"ן. היינו עפ"י מה שכתב שם שכן הוא דעת רוב הפוסקים. אך לפי מה שכתבתי אין כאן מקום כלל. ולא ראיתי לשום אחד מהפוסקים שיפסקו כן:

(ז) כ"כ הרמז"ם פ"ה מה' מעשר הל' י"ד. והוא ירושלמי מפרשה פ"ה דערלה וכתב דכ"פ הוא חייב מדרצקן

לוקח שלקחו קודם שנגמרו ומלאכתו למעשר אז פטור מה"ת (רי"ט ורונ"ן) ולכ"ע הלוקח והגוי קודם נערוח חייב ונה"ת : (ג)

הלקט והשכחה והפאה והפרט והעוללת וההפקר פטורי' אפי' העמיד והן כרי שהרי אינו נשאר ולא נקרי זרעך ודגבך הנויחד לך ואם עשה ונהן גורן בשדה הוקצנו ונופריש תו"ו מדרבנן שאין הכל יודעי' שהוא וון ההפקר אבל אם עשה גורן צעיר פטורין שהרי כבר יש להם קול שהן וון הלקט והשכחה כו' אבל הלקט והשכחה והפאה של ככרי חייב אלא"כ הפקיר והזורע שדה הפקר חייב בתו"ו דאע"ג דהשדה הפקר מ"מ הדגן אינו הפקר שהרי יש לו צעלים .

ד) דברים שאין דרך רוב בני אדם לזרען אלא חזקתן וההפקר פטורים ותו"ו כגון שום צעל צבי וכלל של רכפה וגריסין הקלקלין ועדשים הנווליות

וכיולא זהם .
ז) ואינו חייב עד שיגדלו ויעשו אוכל שכאמר ומרש הארץ מפרי העץ עד שיהיה פרי לאפוקי צקטן שאין ראויים לאכילה וכן ההצואה והקטניות שכאמרי תצואת זרעך דבר שהוא זורע ונולוני . דהיינו לאחת שליש גידולו וקודם שיגיע הפירות והתצואה לזמן הזה נוחר לאכול מהם כל מה שירלה ובדרך שרולה ודבר שראוי לאכילה גם צקטן כגון הירקות והקטניות וכיולא זו אלא שנומיים אחר צקרקע להוסיף צגופם חייבים גם צקטן והכל ונזאר צפ"א צונעשרות ע"ש צפ"א רונצ"ס ולפי שלדעמי שאין לנו בקיאים צאותם שיעוריה לכן לא העתקתי אלא נקוט כלל זה ונשתחיל להשתכל קלח בתחילת ביטלו אז הגיע לעונת הנועשרות ואם לא הגיע אלא גרגר יחידי באשכול אז פרידה אחת צרימון כל הרח שיש צו אחרו האינן היו כאלו

בינת פרק ב אדם

מדרבנן וראיתי מאלין הנעיע צחלר ש"ו שצית וחלר שחין וע"ש צכ"ו ועם זה מיושב לי קושית הראשונים וכן הוצא בתוס' צ"ו דף פ"ח על הא דמשני הש"ס שם צאלין העומד צגינה וטועה לחלר ולמ"ד לצית לצית והוקסם להם ז"ל אמאי לא קושני הש"ס שכל האלין עומד צחלר ולמ"ד צצית צצית . אמנם לפי הירושלמי הנ"ל לא קשה מידי שהרי מראדאמי מיוחר צירושלמי הוא ר' יוחנן צצס ר' יכאי שצית פטור ונה"ת וכן הוא מרא דשונעמח צצצלי שאמר ר"י צצס ר' יכאי שאין הטבל מתחייב צנו' עד שיראה פני הצית הוא וון התורה וא"כ לא מיעביא לשיטת הרונצ"ס שחלר רומה לצית ושיניהם פטורין ונה"ת ודאי לק"ו אלא חף להראצ"ד עכ"פ מודה דצית אינו מה"ת . וא"כ כיון שלא היה יכול לתרץ הא דהדיוק דהלוק' חייב הוא צנעווע צצית וטוס דהדיוק הוא ע"כ שהלוק' חייב ונה"ת וכנ"ל בצ"י ודאי אינו ונה"ת ולכן לא קאמר נמי צנעווע צחלר ואע"ג שחתום כתבו דתאנה אינו מה"ת וא"כ איך קא' ונשני הגנ' הכא בתאנה העוונדת צגינה זה לא קשה מידי וכבר הוזכר צראשונים שלא נחית הכא לדרקא צאנה פרי היא ונה"ת או מדרבנן וזה מתורן ג"כ לר' יוחנן דס"ל דחלר קוצעת ונה"ת ונה"ת אין חילוק בין א' לב' כדאיתא צצ"ו פ"ט ע"ג ע"ש צרטי ד"ה שהים וא"כ קשה בתאנה שעומדת צחלר למה נוחר לאכול א' א' כדאיתא צנעשרות פ"ג אמנם לפי שיטת הרונצ"ס ודאי יתח דכין שעומדה וגדל צחלר אינו ונה"ת ולשיטת סראצ"ד י"ל כונו שכתב הכ"ו פ"א דס"ל להראצ"ד דהירושלמי דחלר שהיא ענדרת קאי על מתני' דתאנה שהיא עומדת צחלר . וצאנת י"ל פי' מרווח מיוחד צהירושלמי דזרע רוצה יש לה דין שדה ונטע מצוה יש לה דין צית כונו צעירוצין וא"כ י"ל דהמתכחין בתאנה שעומדת כו' הוא צנעו רוצה . אך ל"ע שהרי הראצ"ד צפ"ד מהפקר הגי' , ואפשר דס"ל להראצ"ד כונו שכתבו ההוס' צצ"ו פ"ח ע"ג דלר"י חלר שאינה משתמרת חייב מדרבנן וא"כ י"ל דמתני' דתאנה שעומדת צחלר ר"ל שאינו נושתמרת .

ג) עיין ברונצ"ס פ"ב ובראצ"ד שם ונ"ל דהראצ"ד הצין ברונצ"ס דה"ק הגומר פירות לאכלן חייב המוכר מה"ת ואז אפי' הלוקח מוננו חייב אבל גומר למוכרן פטור המוכר מה"ת . וע"כ וכן הלוקח ואם נגמרו ציד הלקוח למלם חייב וע"ז משיך דהא עשר חעשר מיירי צגומין לאכלן וע"ז מנעם לוקח ומס"כ ש"ו צשדה חייב מדרבנן הוא סיוס סקוסיא ה"ב שהרי בהפקר אפי' גומר ציד הזוכה אינו אלא מדרבנן שהרי כיון דאם נשאן גורן צצ"ד מיוחד לו ומרי ח"ו דהשדה אית אלא מדרבנן .

כולם הגיעו .

(ו) חֶפְצִי שֶׁהֵגִיעַ לַעֲוֹנַת הַמַּעֲשֵׂרוֹת וַתִּחַלְשׁוּ כָל זַמַּן שֶׁלֹּא נִגְמָרוּ וּנְלַאכְתּוּ בְּגוֹן הַצּוּחָה שֶׁקָּרָה וְדַשָּׁה וְעַדִּיין לֹא זָרָה וְלֹא מִרְחָה **(ד)** וְכִ"ל דַּה"ע עֲנִיבֵי חֲתִי שֶׁקָּרָן לַעֲשׂוֹת מַה־ס יוֹן וְשׁוֹן שֶׁהָרִי זֶה דְּהוּנָה מִנְּשָׁא לַשִּׁיבְלִים מַה"ת וְנֹתֵר לֹאכּוֹל וְנֶהֱסָ מַה שִּׁירְלָה שֶׁהָרִי כֹאמֵר רֹאשִׁית דִּבְנֵךְ וְלֹא נִקְרָא דְבָן עַד אַחַר שֶׁמִּרְחָה וְכִ"ל דְּשֹׂאֵר פִּירוֹת חוֹן וְיִזְחִים וְעֲנִיבֵי אֲפִילוּ לִקְחָן לַעֲשׂוֹת וְנֶהֱסָ מִשְׁקִי אֲסוּר לֹאכּוֹל שֶׁכִּבֵּד נִגְמָרָה וְנִלְאֲחָתָן אֲלֵא דַחֲכֻנִים אֲסוּר לֹאכּוֹל אֲחִילַת קֶצֶע אֲלֵא דוֹקָא אֲחִילַת אֲרֵעִי וְכֵן מוֹתֵר לֹאֲחִיל לְצַהֲמָה כָּל מַה שִּׁירְלָה אֲפִי אֲחִילַת קֶצֶע הוֹאִיל וְעַדִּיין לֹא נִגְמָרָה וְנִלְאֲחָתָו וְנֶהֱסָחֲמִיל לְנִגְמוֹר וְנִלְאֲחָתָו הָרִי זֶה כֹּאֲלוֹ גֹמֵר הַכֵּל כִּיבֵד הַכֵּסִים קִישׁוּאִין לְצִיתוֹ קוֹדֵם שֶׁיִּשְׁפֹּק מִשְׁתַּחֲמִיל לְשִׁפְשֵׁף אֲחַת ע"ד לְשִׁפְשֵׁף כּוֹלֵם נִקְצַעוּ כּוֹלֵם לְנוֹעֵשׂר וְכֵן כָּל כִּיּוֹלָא צוּה .

אֵת הַכֵּלִי וְחָס אֲחִינוּ מִמֵּלֵא הָרִי זֶה אוֹכֵל אֲרֵעִיבֵד שִׁילְקַע כָּל לְרַבּוֹ .

(ז) כִּלְכֵּלָה שֶׁמִּלְקַע צוּפִירוֹת זֵין חֲתֻמִּים וְשֹׂאֵר פִּירוֹת וְאֲפִי זִיתִים וְעֲנִיבֵי (מִרְדִּים) וְכִ"ל דוּקָא לֹאכּוֹל כְּדַלְעִיל סִי' ע' מִשְׁתַּחֲפֵה הַפִּירוֹת שֶׁצֶה צַעֲלִים וְצַהֲלִים וְכִיּוֹלָא זֶהֵן כְּדֶרֶךְ שֶׁשׁוֹשִׁין לְפִירוֹת אֵם אֲחִינוּ מִחֲפֵה מִשְׁוִילֵי אֵת הַכֵּלִי אֵם אֲחִינוּ מִמֵּלֵא עַד שִׁילְקַע כָּל לְרַבּוֹ :

(ח) כִּלֵי גְדוֹל שֶׁדַּעְתּוֹ לְנִלְאֲחָתָה אֵת חֲלִיו כִּיּוֹן שֶׁוִּינִילָא חֲלִיו נַעֲבֵל . הִי' דַּעְתּוֹ לְנִלְאֲחָתָה כִּיּוֹן אֲחִינוּ נַעֲבֵל עַד שִׁינִילָא אֵת כּוֹלוֹ הִי' שְׂנִים וְצַדַּעְתּוֹ לְנִלְאֲחָתָה אֵת שְׂנִיהֶם לֹא נַעֲבֵלוּ עַד שִׁינִילָא אֵת שְׂנִיהֶם

(ט) אֲגֵד הִירֵק אֲגֵד גְּדוֹל שֶׁצֶדָה חֶפְצִי שֶׁדַּעְתּוֹ לֹאֲגוֹר אֲבוּדוֹת קַטְנוֹת לְשׂוֹק הָרִי זֶה נַעֲבֵל : הַפֶּרֶד (וְהַס רְמוּנִים יִצְעִים) וְהַלְמוּקִים וְהַחֲרוּצִים וְנִשְׁיַעֲנוּד עֲרִינָה צֶרֶחַשׁ גְּגו וְהַצִּלְלִים וְנִשְׁיַסִּיר הַעֲלִים וְהַקְלִיפּוֹת שֶׁדֶרְכִי לְהַשְׁלִיכָן מִעֲלֵיהֶן וְחָס אֲחִינוּ וְנִסְיַר עַד שִׁיַּעֲנוּד עֲרִינָה **(ה)**

(י) הַהֲצוּחָה מִשְׁיַמְרָח ר"ל לֹאֲחַר שֶׁדַּשׁ זָרָה לְצַדִּים אֲחוֹת צַמְקוֹס אֲחַד צְבוּרָן וְנִיפָה פְּנֵי הַלְצוֹר וְנִחְלִיק אֲחוֹת וְחָס אֲחִינוּ דַּעְתּוֹ לִמְרָח עַד שִׁיַּעֲנוּד עֲרִינָה וְחָס אֲחִינוּ דַּעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת עֲרִינָה מִשְׁזַרְחָה הֵיכֵן כְּשִׁפְרִישׁ הַשּׁוּן וְכִ"ל מִשְׁתַּחֲמִיל לְנֹרָח נִקְצַע כְּדַלְעִיל סִי' יו"ד :

(יב) הַקַּטְנוֹת מִשִּׁכְבֵּר וְיִעֵל וְנִחְתָה הַכְּצָרָה וְאוֹכֵל וְחָס אֲחִינוּ כּוֹזֵר עַד שִׁיַּמְרָח

(יג) חֶפְצִי שֶׁמִּירַח מוֹתֵר לְיַעִיל מִן הַקּוֹטְעִים (שִׁיבְלִים קַטְנוֹתִים שֶׁלֹּא כִידוּשׁוּ) וְזֵין הַלְרִדִים (לִידֵי הַכְּרִי שֶׁלֹּא

כַּתּוּמָה

בֵּינַת פֶּרֶק ב' אָדָם

(ד) זֵ"ל הַרְמוּצִים צַפ"ג בְּגוֹן הַצּוּחָה כִּי וְעַדִּיין לֹא זָרָה וְלֹא מִרְחָה . וְכִ"ע שֶׁהָרִי צָכֵל מִקּוֹס כֹּאמֵר עַד שִׁיַּמְרָח וְנִשְׁמַע חֶפְצִי שֶׁזָרָה כִּיּוֹן שֶׁלֹּא מִירַח לֹא הָרִי גֹמֵר מְלַאכָה . וְכִ"ל שֶׁכִּיּוֹן לְמַאי דְּחִיחָא צִירוּשְׁלֵמִי מַעֲשֵׂרוֹת פ"א דָּף ג' ע"ב מֵאִימַתִּי חוֹרֵם אֵת הַגּוֹרֵן מִשְׁתַּחֲקֵר אֵת הָאֵלֶּה (פִי' הַמּוֹן) וּפְרִיךְ מַה עַל ר' יוֹחָן שֶׁמִּפְרַשׁ מִשְׁיַמְרָח וְנִשְׁמַעוּ פְּנֵי הַכְּרִי וְנִשְׁנִי כֹאֵן צִיט דַּעְתּוֹ לְנֹרָח כֹּאֵן צַשְׁאִין דַּעְתּוֹ לְנֹרָח הָרִי צַהֲדִיחַ דַּחֵם אֲחִינוּ דַּעְתּוֹ לְנֹרָח אֲחִינוּ הָרִי הַגּוֹמֵר מִשְׁתַּחֲקֵר הָאֵלֶּה . דְּהֵייוֹ לֹאֲחַר שֶׁזָרָה הַמּוֹן . אֲךְ ל"ע דַּצַּפ"ה מַהֵל' תְּרוּמוֹת הַל' ה' כַּחַצ מֵאִימַתִּי חוֹרֵמוֹן הַגּוֹרֵן מִשְׁיַבְרָר כִּי וְחִינוּ מִחֲלַק זֵין דַּעְתּוֹ לְנֹרָח אִו לֹא וְכִ"ע וְנַעֲשׂ כִּי הַרְמוּצִים שֶׁס צָרַר מִקְלָח כִּי וְע"ש צַכ"ח וְכָל הַקּוֹסִמָּאוֹת לְרִיךְ עֵטֶם לְמַה מוֹהֵר וְחָס הָרִי מְדַצֵּר שֶׁלֹּא נִגְמָרָה וְנִלְאֲחָתָה עַל מַה שֶׁנִּגְמָרָה וְכִ"ל דְּהֵייוֹ ע"פ מ"י שֶׁכַּחַצ צַפ"ג מַהֵל' מ' הַל' ד' הַתַּחֲמִיל לְנִגְמוֹר כִּי חִיבֵי לַעֲשֵׂר הַכֵּל וּלְפִי"ז א"ש :

(ה) זֵ"ל הַרְמוּצִים וְצַפ"ג דָּף פ"ח אֲנִירִין דְּנִשְׁיַפְקֵם הֵייוֹ מִשְׁתַּחֲמִיל לְפַקֵּס וְעַד שִׁיַּפְקֵם הֵייוֹ מִשְׁגֹּמֵר וְח"כ ה"ה סְחִילוֹק בְּשִׁיעֲנוּד עֲרִינָה עַד שִׁיעֲנוּד עֲרִינָה וְכִ"ע דְּנִשְׁמַחֵי' חִיחָא צַפֶּרֶד כִּי וְצַלְלִים מִשְׁיַעֲנוּד עֲרִינָה ;

מתורה) ונמה שצחק התצן שלא גררה מן המוח ולא חמירין שיהא בצל לגבי הכרי ויהא דיו כמו הכריעלמו לא חמירין הכי וכן בתבואה :

יג) עיגול של דצילה ונשחילקנו : הגרונרות ונשדוש ואם הכניסם למגורה ונשיעגול צידו ע"פ המגורה הי"דש הגרונרות נחצית או העגול ע"פ המגורה נשצר החצית ונפתח המגורה הרי זה ללא יאכל עד שיעשר דאין חלק אחד לריך לחצירו ומה שגנור הי' גנור ונלאכתו (י) **כ)** היין ונשיחמנו בחציות ויסקר הזגין והחרכנים שלפין ע"פ החציות (י) אצל מותר לשמות קודם שנחמו לחציות אעפ"י שכבר שלצו מן הצור והיסקר הזגין וננוט וכש"כ שוותר לקלוט ונת העליונה מן הליטור ודווקא לשמותו כמו שהוא אצל אם צל למזנו צונים אם ומזו

צלונ מותר דכיון ריכז להחזיר המותר הי' שתי ארפי אצל צונים חמנים או כהן להנשיל אם אעפ"י שאינו אם כ"כ שיהי' סיד צו צישוי אש"ה אסור דההי' דרך קצנע(א) **כא)** השמן ומסיר לעוקה (ר"ל הגומא סיודר השמן לתוכה) אעפ"י סירד כועל מן העקל (ס) חצלים שקושרים על הזיתים לשום אותם חמת הקורה) ומן הממול(ה) הוא שמוחזים צו הזיתים ומצין הפסים ונותנים לקערה או לתנחוי כסיש צחוכס חצלים ואפי' אם הוא אם דכ"ס אינו נמשל ואם הי' אם כ"כ שיכיה את היד לא יתן לתוכו מפני שהוא נמשל (ע) ולכלי ריקן אסור דהוי כצור קטן : **כב)** המוציא לבית סוכי תאכילם וזהם תאכילם ומכדרי תורה וזהם תמרים אם הכנסום תיקות לא סעילם

בינה פרק ב אדם

(ו) ול"ל דנויירי צבית או צחלר או צוקח שכבר נקצע דאל"כ אעפ"י שנגנור ונלאכתו עדיין מותר צעראי דאי"ל שזה הוי גבורן וכמו שכתבתי צפ"ג ס' ו' ז"א דל"כ לא הי' לריך הירושלמי לומר העעם מנשום שאין התחילון לריך לעליון עיין רע"ב ומי"ע חלל העעם כיון שהתחיל לגבור ונלאכתו כדלעיל ס' י' ועוד דל"כ קשה מי"ע דר' יוסי ונייהו יש לומר דכיון דשצר נהנעל הגנור):

(ז) כ"כ רמז"ס ורש"י צ"ב ונדק ל"ב וכן ונכת שם בגנ"ו וצע"ז ל"ב פירש"י ונשדלה מן הצור לתנו בחציות (ול"ע) (ח) ל"ע דהרמז"ס הביא דמות לקלוט מן הגת כו' חסו דווקא למתני דס"ל יין ומיקפה אצל כיון שהוא פסק ונשיטלה בחציות א"כ פשיטא ועיין צע"ז ל"ב צחוק' סס

(ט) ציר"ד ס' ק"ה כ' הש"ע דכ"ס אין נמשל אפי' ציד קולדת וע"ס צס"ך ס"ק ונ"ה שהשיג על רש"ל והנ"א צפי שי"ח ונסיכס לרש"ל ע"פ ירושלמי דכ"ר אשילו אין היד קולדת צו נמשל ול"ע גדול על כל הבחונים ראשונים ואחרונים שלא הביאו דברי רמז"ס פ"ג ונ"ה' ונעשרות הל' ע"ו סכ' צהדיח דכ"ס אם היד נכיות צו נמשל וכ"כ צנור א"ח ס' שי"ח צהדי' צלונצטי שהוא כ"ס כיון שהם הרבה נמשל וצאנת כראה לומר שהרמז"ס הוליא דין זה ל"ס נמשל כשהיד נכיות צו ונהירושלמי פ"א דנעשרות על ונתי' ונתן למזגה ולתוך התנחוי אצל לא יתן ללפס ולקדירה כשהן נרותחים רי"א לכל הוא נתן וכו' ואיתא שם צנ"ו הכ"ל עד היכן רי"הודא צר פזי צסס וכו' עד כדי שי"ח נתן ירו לתוכו והוא נכיות הכל ונודים צכ"ס שהוא מותר ונ"ה צין כלי ראשון לכלי שני אומר ר' יוסף וכו' באן היד שולגז צו וכאן אין היד שולגז צו אומר ר' יונה כאן וכאן אין היד שולגז צו אלא עשו החתקה לב"ר ולא עשו החתקה לב"ש א"ר נכ"א דהין וכו' ע"ב ונ"ה לכאורה הי' כראה דהא דקאמר עד היכן ומסיב ר"י עד שיהא נתן ירו לתוכו והיא נכיות קאי על כלי ראשון דאומר צנתני' אצל לא יתן ללפס ולקדירה כשהם נרותחים ולפ"ז יהי' סוצר ר"י דכ"ר אינו נמשל עד שיהא רותח שנתן ירו לתוכו והיא נכיות וצ"ס כלרך לומר דכ"ס אינו נמשל אף כשהוא רותח. אצל אי אפשר לומר כן כילפי פירוש זה יהי' ר"י דלא כר' יוסי והל"א כה' יונה דל"ז צווייהו הציגול דכ"ר כשהוא חס כל כך כשאין היד שולגז צו ולכ"י יהי' הציגול דכ"ר דווקא כשהי' חס כל כך כשהוא ירו לתוכו ונכיות צו שהוא יותר חס נשאין היד שולגז צו פירוש אין היד שולגז צו כראה כשפושט ירו לתוכו אינו יכול להחזיק שם ונוליא תיכף אצל אינו נכיות צו ור"י אומר דווקא עד שיהא רותח כשהי' נכיות ולכן כראה שהרמז"ס ז"ל עיין לפרש כך ופירש ה"ז דקאמר צנורא

פועלים לא נקצנו למעשר דהוי כלא גמורה ומלאכה ואם הכניסן צעל הצית חייב צומעשר . הכניסן שיצילן לעשות מהן עיסה לא נקצנו לאכלן ומלילות נקצנו צד"ס בתצואה אבל בקטניות לא נקצנו :

שנשתחיל לגמור ומלאכה על דעת לגמור כולם הוי כאלו כבר גמור כולם

(ב) (ריש פ"ד) ויה"ט אינו קובע למעשר אלא הכניסו לציתו שנאמר צערתו הקודש מן הצית וי"א דאף חלר הנושתמרת דינו כצית (ה) ולדעה א צאינו משתמרת חייב עכ"פ ומדברין וצין צית וצין חלר אינו קובע עדישיכנסו דרך הפתח או השער שנאמר ואלכלג צטערך אבל אם הכניס תצולתו דרך גבות וקרפיפו פטור (ג) ומדברין ששה דברים קובעים והם החלר והמקח והאש והמלח והתרוונה והשצת וצכלל ונולח הוא הכובש צונים וצמלח וי"א אף הכובש צחומן (ראצ"ד) וה"ס ציינושמן (ר"ט) וכולי אינס קובעין אלא צדבר שבגמור ומלאכה (פ"ג) : (ד) הכניס לציתו קודם שנגמור ומלאכה דהיינו שהכניס תצואה צמוץ סלה וזורה צציתו ונעטו ונעט ולא מירח ולא העמיד

פרק ג

דין כילד המיכות נקצנו למעשר . ודין קניעות הצית והחלר

(א) (רמז"ס פ"צ צהל' ומעשר) הפירות אעפ"י שכבר נגמור ומלאכה אעפ"י כן ומותר לאכול והם ארעי עד שיקצ' למעשר ולאחר שניקצב צאחד מן הדברים שכבאר ה"ז יקרא עצל וחסור לאכול והם אפי' כל שהוא כשאר איקורין והאוכל כית ומצול דאורייתא חייב ויתא או עלקות ואם הוא עצל דרצנן לוקה וי' וכבר ציארנו

בינת פרק ג אדם

צבת' עד היכן קאי אונחני' דקאונר ונותן לחמוטה ולתמחוי שזא כ"ט ופריך עד היכן יכול לית' לכ"ט ומעט ר"י ואמר עד כדי שיהי נכוית פי' כשהוא חס כ"כ אז ומצול אף צכ"ט וקאונר הכל נגודים צכ"ט שהוא נותר הוא מילתא צאפי' כפשי' וקאי אונחני' ר"י אונר לכלוכו' ומפרש דר"י לקולא וקאי אכ"ר אבל צכ"ט אינו ומצול וכמו שגפרש צצלי דר"י קאי לקולא . ופריך נה צין כ"ר לכ"ט וקאי אונחני' דקאונר אבל נותן לחמוטה וכו' אבל לא ללפס כו' כשתן מרותחים ונושיצ ר' יוסי כאלן היר שולטות צו וכאן אין היר שולטות צו דר"י ס"ל דהצ"ט מן התורה הוא כשהמים רותחין אף כשאין היר נכוית צו רק שאין היר שולטות צו והא דמחלק צונחני' צין כ"ר לכ"ט הוא דקתס כ"ר אין היר שולטות וקתס כ"ט ה"ט ולכן קאמר צונחני' דנותן לחמוטה מפני שהוא כ"ט וקתס כ"ט היר שולטות . אבל לא יתן ללפס כשהם מרותחים דקתס כ"ר הוא רותח ואין היר שולטות ור"י פליג עליו וקוצר דהצ"ט מן התורה הוא כשהי' מרותחים שנותן יד וכוותי' אבל כשהוא רק שאין היר שולטות אינו ומצול ויה"ט רק שטעו הרחקה לכ"ר ואמרו דמצול אף כשהוא רק אהי"ט ולא עשו הרחקה לכ"ט ואינו ומצול כשהוא רק אהי"ט ולכן חלקו צונחני' צין כ"ר לכ"ט אבל כשהי"ט הוא רותח שנותן וכוותי' ומצול ג"כ אף שהוא כ"ט מפני שהוא צישול דאורייתא . וקוצר כר"י דאמר לעיל עד כדי שיתן לתוכו וכוותי' דקאי על פ"ט כנו שפרשטו ור' ונח ונשיע ג"כ לר' יונה ולכן פסק הרמז"ס דכ"ט כשהוא רותח כשנות' לתוכו וכוותי' ומצול ועיי' בהשגחות

(ה) צאונת צבר רמז"ס ומשע להדיא דדוקא צית קובע ומנש"כ הכ"ט שהרי צפ"ד כתב צהדיא אין הטצל ס' מה"ט עד שיכנסו לצית וצה' צ' כתב ראה לי כ"י אבל אם ניקצב צשאר ששה דברים שמינו והיינו שמתא צפ"ג הל' ג' א' משעה כו' חשיב טס חלר וכן הסו"ג לא הביא רק דברי ר' ינאי דצית קובע ועוד שהרי צצ"ט ופ"ח צתוס' ר"ה עד שיראו הוכיחו דלר"י אף חלר שאינו ומשתמרת חייב לר"א ומדברין ונשחמוח לר"י גם ר' יהושע מודה צזה והרמז"ס כתב דדוקא חלר הנושתמרת חייב אבל אינו ומשתמרת פטור אפי' ומדבר' ולדידה ונחני' דת"תה העומדת צחלר מיירי ומחלר הנושתמרת אבל לשיעת ראצ"ד ע"כ אינו ומשתמרת חייב ומדבר' ע"י צתוס' צצ"ט דף פ"ח ר"ה עד שיראה וכן נוכח דאל"כ למה צתאנה העומדת צחלר אוכל א' א' והר"י מה"ט אין חיליק צין א' לנ' כעש"כ רש"י ותוס' טס :

שפטי ערימה פטור לעולם ואעפ"י כן חסור להערים ולהכניס צמון לזרות ונעט ונעט ולאכול . אבל מותר להערים להכניס צמון כדי ליתן לזבחהו ואח"כ זורה נעט ונעט צצית ופטור לעולם ואם ההחיל לבמור חייב חיבך (והיינו דר' אושעיא מערים אדם על הזבחהו) (ס"ט) ואם מירח או העמיד ערימה ס"ט צצית חייב מה"ח לא מירח והוליאן וגמין וצחוק והכניסן אין מתחייבין שכבר נפטרו [רנצ"ו ור"ן] ויש אומרים שאם חזר והוליאם אגמורס והכניסן חייב (ר' אפרים) (עיי' כ"ז נשיטה מקובלת צ"ג) :

(ד) הגומר פירותיו למכרן בשוק נקצטו מיד דשמי' ימלא לוקחין חיבך והרי זה בכלל מקח אבל הגומל להוליכן לזבחו מותר לאכול מהן ארעי עד שיקצט על מן הדברים הנכרים (ס"ט) :

(ה) הא דנעינן קציעות דוקא צפירות וכן צענבין חיתים שקלרן לאכילה וכן שאר דברים דלא טיין בהן גורן ויקצ אבל צדגן וסירוש וילחר דזהדיא כתיב גורן ויקצ (ג) וכן בשאר דברים שהעמדת ערימה הוה גמר ומלאכהו ח"כ הוא הגורן שלהם (עיי' צ"ג פ"ח סו"א

בינת פרק ג אדם

(ג) כן הוא ומקנה הש"ס צצ"ג דף פ"ט דהא דר' ינאי דלריך ראיית פני הצית הוא דוקא צפירות דלאו צני גורן כינהו אבל צחיטין ושעורים דצני גורן כינהו מתחייב חיבך וכ"כ הראש"ד בהדיא צפ"ג (ועיי' ס"ט צכ"ג ש"ב) שגם הרמב"ם ק"ל כן אלא דזה דוקא צדעתו למכרן בשוק זה אינו מדוקדק דא"כ פטור מה"ח כדן גומל ע"י למכרן ומש"כ הכ"נ דאם דעתו להוליכן לזבחהו אינו יקצט עד שיביע לזבחהו ע"כ כ"ע מודים וכדליתא להדיא צמתני' פ"ג הנועלה ומגיל ליהודה וכו') וכן מוכח שהרי בהדיא איתא בירושלמי פ"ק דמעשרות ח"א לגורן שתעקר צלא תרוונה גדולה וצנועשרות פליגא אס מפרישין מן השדה אס מן הצית והציאו החס"ס צצ"ג דף י"א ע"ג ד"ה עיגור ועוד ס"ט בירושלמי ונאיינותי תורנין את הגורן ונשחעק האלה ר"ל המון והיינו צשאין דעתו למכרה ואם דעתו למכרה דוקא ונשיגורה וע"ש צהו' ד"ה עישור וצקדושין דף כ"ז ד"ה ונעשה ש"כ בהדיא שומפרישין תרוונה צדעה לאחר שכתמרה וכ"מ צר"ש צמתני' צמעשה דר"ג צפ"ה דני"ט וא"כ אס לא יתחייב צמעשר עד שיכניס לזבחהו ח"כ ע"כ תורנין צזמן וצמקום שאינו חל עליה עדיין תורה מעשרות ואיך אפשר שיהיה עיקר נולתו צכן ועפ"י שיטה זו אחי' כל השנועות כפשטא צפיאה פ"א לעולם הוא כוהן כו' עד שיוצא כו' והיינן משיקפה והמקפא לקדירה חייב ופני שהוא כזור קטן צנועשרות פ"ד ו"א והקוהט אשכול לכוס נקצט צפ"ה הל"י"ז והקוהט שוק לידו חייב והמקלף שעורים דקלף ונתן לידו דחייב דלפ"ז מיידי צכל מקום צין צדעה צין צצית דכיון שנעשה בוח ויקצ חייב אף צלא ראיית פני הצית וכ"כ בהדיא צשיטה ונקובלת צ"מ דף פ"ט וכן נשמע וקידור המשכה הירק הנאגד ומשנאגד כו' הכלכלה כו' צדי'א צמולך לשוק כו' ולוזה לא חני סיפא זו צקיום הפרק לאשמעינן דצבולט לריך קציעות ח"ו נשנוע דדוקא צירק ופירות דאינן צני גורן לריכין קציעות נשא"כ צשאר דברים דהעומדת צרימה הוא לרנן חהו קציעות ח"ך צרמנ"ס פ"ג הל' כ' כהצ עד שימרח אעפ"י שלא נקצט למעשר ונשמע להדיא דק"ל דצבולט לריך קציעות וכ"כ חוס' צע"ו דף כ"ו ד"ה ואעפ"י דאינו חייב עד שיראה פני הצית וכ"מ דעת ר"ם קוף פ"ק דפיאה שכתז דלני"ד עד שיראה פני הצית הא דאי' עד שיוצא ר"ל שיוצא צצית וכ"כ עוד צמעשר שני פ"ג מ"ו וכן מוכח צחוק' צילה י"ב ועירובין ז"א וצבת קכ"ז ד"ה אידגן וצפ"ק דמעשרות בירושלמי חשומ' שמונרה ונקלת ותורס מן המירוח על מה שלא כתמרה וז"ל חניא אבל כוזר ונקלת וירורס מן הכזור על בלינו כזור וכן תורנין הגת והזיתים קודם גמר ומלאכהו כדליתא צרמנ"ס פ"ה הל' ו' ע"ש והיינו דכיון שהתחיל לבמור כזר מתחייב הכל וכמו שכתבתי צפ"ג וראיתי צמלינו צפ"ג ונהל' מ' הל' צ' שכתז דהרמב"ם ק"ל דלא קיי"ל כמסקנת הס"ס צצ"ג לחלק צין חייטין ושעורים לזיתים וענבים דרש"י כ' ס"ט דהא פליג אהא דר' אושעיא דמכניס אדם צמון עליו כו' ואק' קיי"ל כו' אושעיא' כזר דהא צשיטה ונקובלת ובריב"ז א"ס דע"כ כ"ע מודים לר' אושעיא' ולכן צ"ל להחזיר ברעת הראש"ד :

כמלך לחזור למקומו אוכל מהם עד שמוגיע למקומו וכן הרכובין הנחזירין צעיירות שהן ככספין וחלר לחלר אוכלין ארעי עד שמוגיעין לבית שלכין זו (פ"ד) אזל הגומר פירותיו של חזירו שלא נדעתו וכן קוצע פירותיו צא' ונהדרים שקוצעים לנועשר שלא נדעתו הרי חלו נעצלו וקצצו (פ"ג) (ל"ב אם לא יחיה ל"י לזעשה"צ צונעשיו של זה אם נעצלו אפי"ה עיין צירוש' ריש פ"ד):

ה) הביא פירות מן השדה לאכלן בחלר או צבג הפטורה ושכח והכניסן לחוך ציתו ונותר להוליאן ולחבול וזה ארעי כיון שלא נחכוין כלל להכניס לבית אזל אם נחכוין להעצירין דרך ציתו ולאכלן צמקו' הפטור חפ"ה קצצו ולא יאכל עד שיעשר דכיון דזכונה הכניסן לבית קצצו ויד (ד) ודוקא דזכר שנגמרה ונלכתו אבל

ד"ה נוהי לחו) (ג) וצין טעשה הגורן שלהן צצית או צצדה נקצצו לנועשר (רחצ"ד ורנצ"ן ור"ן וריעצ"א צסי' וקף' צ"ו פ"ח) ולכן הקוחט חסכול ענבים לחוך הבוס וכן הקוחט שמן לידו נקצע דזה רומה ליקב והנוולל מלילות וכפח לחוך חיקו והקולף שעורים וכתן לחוך ידו זה גרין ונקצצו אזל י"א דאפי' דצצרים דים להם גורן ויקב חימו נקצע חלל צא' ונהדרים החכרים (ולדבריהם ל"ל דהקוחט חסכו' ואיך אינו לא מורצקאו דמיירי צציו):

ו) חין הביא קוצע חלל דוקא ציתו אזל בית חזירו אם חין דעתו להניחם שם או ללון שם אינו קוצע לפיכך המוליד פירותיו ומקום למקום חעפ"י שהוא ככס צהן לבתים וחלרות צדרך לח נקצצו חלל אוכל ארעי עד שמוגיע למקום שהוא סוף מנחתו ואם צאונלע הדרך

בינת פיקן אדם

(א) כן כ"ל להוכיח ונוחתיצין פ"ג דנועשרות ויד' החרוצין עד שלא כינסן לראש הגג ונוריד מהם לבהמה ופטור מפני שהוא נחזיר את הנוותר וקיים הרננצ"ס צפ"ג הל' י"ח וננולא נואכל ארעי ור"ל שפעלן כזר לבג חלל שלא ככס אותם למקום אחד להעמיד עריונה וכ"כ הר"ש ולפיכך עדיין לא נגנור ולכן נותר צעראי ונשונע אזל אם כזר העמיד עריונה חקור אפי' צעראי וא"כ ע"כ לריך לוור שנקצע ע"י העומדת עריונה דנגנור ונלכחה צלל קציעות נותר צארעי וזה יוצן דצרי הרחצ"ד פ"ג הל' כ' שכתב צירושלמי אורינו החרוצין נסיעונד עריונה צראש בגו אלנא עריונה קוצעת אפי' צראש הגג וצחוספתח אנורין היחה לו עריונה של חרוצין צראש בגו צורר ואוכלו כו' צורר ונשליך לפני צהונתו אלנא צראש בגו אינו קוצע אפי' כשהעמיד עריונה ואפשר דפליגי ע"כ ואי יחיה דהעומדת עריונה אינו חלל גנור ונלכחה ולא קציעות ח"כ לא קשה וידי קודם הקציעות נותר צארעי חלל ע"כ דקצירא ליה דכמו דצעיין ושעורים כיון שזהעמיד עריונה הוי קציעות מן התורה ה"ה צכל דצר העומדת עריונה הוא הקציעות ואמכס כ"ל דהרחצ"ד אזיל לשיעתו דס"ל דצכל דצר דחליה צבורן נקצע צבורן וכמו שכתבתי צטמו צסי' הקודם לזה אזל לרעת הקוצרים דלעולם לריך ראיח פני הצית וא"כ ה"ה דהעומדת עריונה לא הוי קציעות ול"ע דהאיך כפרש ונחתי' דהחרוצין הכ"ל :

(ד) לצאר קציעות הצית והחלר . הנה הרננצ"ס צפ"ד הל' ה' וצפ"ה הל' ח' כ' דדוקא צמכניס לצינו אזל צצית חזירו אינו נקצע וצודאי ח"א לוור שלעולם אינו קוצע צית חזירו דאעו ציערתי מן צית כ' צתורה כנש"כ צכ"מ פ"ד הל' י"ג צטס ר"י קורקוס ועוד שרהי צמוליך פירות ונוקוס למקוס עכ"פ כשמוגיע למקוס שהוא הולך נקצע כדאיחא שם הל' י"א וכן הרכובין שם הל' י"צ דעקוס שלכין הוי קציעות חע"כ ל"ל דה"פ דצית שלו נקצע חיקף חעפ"י שצדעתו להניח צמקוס אחר כיון שזהעצירין דרך ציתו נקצצו ונשח"כ דרך צית חזירו אינו נקצע חלל' דעתו להניחן שם או שהוא עקוס לינה שלו וכן כל צית שאינו רק דירת ארעי כגון חנות צפ"ה הל' ח' וצפ"ד הל' ו' כל חלו חין קוצעין לחחרים רק לצעליהן ואפי' דרך ציתו אינו נקצע חלל' העצירין צמחיד אזל חם היה דעתו צהולכן מן השדה למקוס שאינו קוצע כגון לבג או לחלר שאינו נשחחור ושכח והעצירין דרך ציתו אפי"ה אינו נקצע זהו שאמרו צחוספתח פ"צ הנציח חלכיס מן השדה לאכלן צחלר הפטורה ושכח והכניס לחוך ציתו מוליאן לחלר ואוכל ונהן ארעי ועוד איחא שם המציא חלכיס מן השדה לאכלן צחלר הפטורה ושכח והעלן לראש הגג אפי' צחוך ציתו אוכל ונהן ארעי והמפרש החוספתח כ' צטס חוספתח כ"י שמשצט הגרסא דצאונת חין לו ציחור אזל

(א) ה'רפין והצורניקובתי הקץ והוא ר' עונדיי ותקרא על גביהן שנמלא בלא כהלים וכן סוכה שבוסין צני הכרעיים וצני הגכות ציוני הקץ אעפ"י שרין צתו כל ימי הקץ ויש צהן רחום והתכונות אינו קובעין לנועשה וכן סוכה היולמים הח'לונה שיוכר צו הקדירות וסוכה המת צמג אינו קובעין הכל אלו חין דירחה קצבו; (א) ה'רפין והצורניקין עוצלין לצעליהן אעפ"י שאינן עוצלין לכל אדם וכן צית הספר וצית המדרש עוצל לזה שיוסע ויולמד וצמי שהוא כציתו ואיט עוצל לאחרים :

(ב) צית הכנסת וצית המדרש אם יש צהן צית דירה קובעין ואם לאו אינו קובעין האורחיות והאלוהרות שבקדוה העשויות לנוכח אינו קובעין ואם היו לדירה קובעין :

אלא אם העציר חכמי דרך ח'ירו להוליכן ל'נדי' היצק' לייבטן היא אסיה ל'כיל צהר דמיון דאין הדבר ניכר שלא כנמרו ונל'אחו והדי כונלך לאכלן כך והיו כנמור ונל'אחו אבל צמו וצמי ציתו ואפי' אשחו ויחדיו לאכול אפי' צחלה כיון דאין תלמים צעתן לנלוך הו"ל כדבר שלא כנמרה ונל'אחו דאין חלה קובע (ונעשרות פ"ג ו"א ע"ש צ"ש ו"י ע"ש על הרמז"ס שהשווה דין זה ע"צ"ש: ה'ל"י"ו י"ח ו"ע) ו"ל דה"ס צעכזים שקלרן לייקוונלך לאכלן קדומו כח'אסיה דמ"ש ע"ל'קין סג"ב :

(ג) צית שאין צו ד' אומית על ד' אומית אינו קובע וכן הגגים אינו קובעין אעפ"י שהצית שלנוטה קובע ואם לא היה צגג ד' אומית על ד' אומית כגון שהי' הצית עשופע ועולה אינו פוער ון הנועשה אלא הרי גג זה כעקלת אור הצית :

צית פריק אדם

ל"כ דא"ל לנוחוק ולשצט רק דכל"ל אפי' עבר צתוך ציתו כו' ור' לרמי מרישא ה"א דלריך דוקא להוליאן ולאכלן צמוקסשחצ עליו צתולה דהיינו צחלה וקני"ל סבא דאפי' העלן לראש הגג מותר לאכלן עם וא"ל להוליאן לחלר עיר איהא עם היצויה תלמים כו' לאכלן צראש גגו שכה והכניסין לחלר חצירו לא יאכל עד שיעשר ד"ר ר' יקני צ"י אומר ונעלן לראש הגג ואיכ"ל ור"ל דמיון שהציר ונחלה לאכלן צראש גגו ע"כ לריך להעצין דרך חלרו ונעשתא הוא חל' העשציר או דרך ציתו לראש הגג ולאכלן עם וכיון שלכך כחציון ונחלה להעצין דרך מקום הקובע היינו חלרו או ציתו אעפ"י ששכה אח"כ והעצין דרך חלרו לחלל חצירו אפי"ה ק"ל לרצי שנקבע כיון דצמוד העצין דרך מקום הקובע ור"י צ"י ק"ל דאפי' צה צה שכל היתון צמוקס הקובע אלא שהעצין דרך עם פעור וצית אפי' להוליאן ונעש ונעליתן לראש גגו דרך ציתו וחלרו אפי' בעציון דאין הצית קובע אלא דוקא צומיון עם או אוכל עם : ולפי' יוצרו גם דברי הרמז"ס צפ"ד ה"ל י"ג שהשיג עליו הראש"ד והכ"ל ל' צעם ה"ק קידקוס ק'ל'טויה ע"ש ולע"ד דבריו הם דברי התוספתא מנעש העתלה כ' דין א' שהצאתי ונחוספתא שהציתא ע"ד לאכלם צמוקס פעור רק ששכה והכניסין לציתו ולכן מותר להוליאן ולאכיל' ונעש ארעי ואח"כ ל' וכן אם שכה והעלן לגג אוכל' ונעש צגג ארעי וכונתו כמו דין צ' שהצאתי ונחוספתא דר"ל זה שהציר תלמים לאכלן צחלה השפורה ושכה והעצין דרך ציתו או חלר התפתח לגג אוכל' ונעש צגג ואח"כ כ' דין ג' שהצאתי ונחוספתא דהיינו שהציר לאכלן צראש גגו דהיינו ע"כ שיכניסם דרך חלר או ציתו והעצין צמוד דרך ציתו לאכלן צראש גגו אעפ"י ששכה ולא העלן לראש גגו אלא שכה זהכניסין דרך ציתו או חלרו לחלר חצירו ולא כחקייו מנחצתו כלל אפי"ה קצבו כיון שהעצין צמוד ואח"כ לק"מ השגת הראש"ד וקו' ר"י קורקוס וכלל הגה צמוקספתא והס ג"כ דברי הירושלמי דפ"ו ח"ל הציר תלמים ון השדה כו' והכניס לתיך ציתו ה"ו ונחיון למקומו ואוכל לא חנרו אלא שיגג הא מויד אסיר ונאן הניח (ר"ל וני שכה צרי"י זו) רבי דחני' הציר תלמים ונעשה אהעצין לחלרו לאכלן צראש גגו רבי עמיצור ור"י צ"י פוער . ודברי הירושלמי היא צעלמה אולו צרי"ד תוספתא שהצירן להעצין דרך חלרו לאכלן צראש גגו . אלא שצירושלמי אינו וקיים ונעש שנוקיים צמוקספתא שהכניסין לתיך חלר חצירו דלא כחית הירושלמי לזה אלא להציר רחיה דרבי ק"ל כיון דהעצין צמוד דרך חלרו או ציתו נקבע יצוי' צר"ש פ"ג ע"ו . ולפי"ז מקילק ב"כ השגת הראש"ד צפ"ה ה"ל ס' דנחלה' גם לרמז"ס חלר חצירו אינו קובע ;

יג) איזו חזר הקובעת כל שהכלים כשנורים צחוכה או שאין אדם צום ונלאכול צחוכה אז חזר שאם יכנס אדם לה אוורין לו ונה אחת ונצקש וכן חזר שיש צה דיוורין אז של שותפין שאחד פותחה וכנס וזאחר צא וכנס אז יולא ויטעל הויל והן פותחין וכוועלן הרי זה קובעת :

יד) צית שער של חזר והאכסדרה וזרפסת הריהן כחזר אם היא קובעת קובעין ואם לאו אינן קובעין

טו) צ' חלירות זו לפנים וזו שתיהן קובעות קובת הוילרים זו לפנים וזו הפנימיות קובעת וקחילונה חיכה קובעת והחכות קובעת כצית :

טז) (ומאן עד קיס"י כ"צ צרמז"ס פ"ד) חילן הנטוע בחזר אם הוא כחילן האכה זכיוולא צו מלוחן פירות שדרך צ"א לזכול חיה פירות צפ"א הרי זה אסור לחלוט צ' צפעס א' ואפ"י הלש א' א' אסור לזכול שחיס שחיס דשנים הוי דצר חסוב וה"ו ייקצע בחזר אזל מותר לחליט א' ואזכולו וזוהר ותולש אחד ואזכולו וכן אפ"י הרצה פעמים דל' אינו חסוב ודוקא כשהנולקט עומד בקרקע אזל עלה לראש החילן ומולא חיקו ואוכל שם כדרכו דאזיר החזר אינו קובע. וכ"ל דכל לנעלה מו"ט ומקרקע החזר נקרא אזיר דכל לנעלה מו"ט הוי רשות צפ"ע (ועיין צירושלמי פ"ג צושנה תאנה שעומדת בחזר כו' ר' ירמיה צעי זרק הראשונה לנעלה ומאזיר י' לא הספיקה לירד לנעלה ומאזיר י' עד שליקט שנים נעצלו שתיהן) :

יז) ואם היה צפן או רמון או אצטית שאפ"י אשכול א' ורמון א' ואצטיות א' הוא חסוב (עיי' צפ"י א"א ס' ו') ולכן אסור לחלוט האשכול והרמון והאצטיות אלא ונגרר וכן האשכול צעודו צמוחר ר"ל שחולש גרר א' ואזכול וזוהר ותולש גרר א' ואזכול יכן צרמון פורע צמוחר גרר ואוכל וכן באצטיות חותך חתיכה קטנה צמוחר ואוכל אזל צ' גרירים ומאשכול ומרמון לא יאכל צפ"א אפ"י וכן המחוחר ד"א דגם זה הוי קצע (עיי' צר"ס פ"צ מ"ו אזל צרמז"ס משנע דאינו קפידא רק שלא יתלוש כל האשכול כדאי' צפ"ה הל'

ב) וכ"ל דה"ה צבל הפירות שדרך צ"א לזכול וזהו רק פירי א' כגון תפוח ואחריו וכיוולא צו דינם כאשכול ורמון **יח**) וצירק לא יתלוש כל הקלח אלא הילש עלה עלה וכן המחוחר ואוכל ואם הלש כל הקלח נקצע ובכל זה אינן חילוק צין צעל החילן או ונוכר לאחר שהרי החזר קובע אזל אם גתן ונחנה לו"ד ונחנה כנוכר כדלקוין פ"ה ס' ע' דינו כנוכר ולגו"ד ונחנה חיכה כנוכר דינו כעומד צגינה שהרי חזר חצירו אינו קובע : **יט**) היה החילן עומד צגינה ונעיה לחזר או עומד צחזר ונעיה לגינה אם הנולקט עומד ואוכל גגינה אוכל כדרכו אף ויאלו שבחזר שאעפ"י שכבר ה' צחזר כיון שאין צדעהו לזכול צחזר וגם לא הכניסו צמויד לחזר ולכן דינו כשכח והכניס לחזר כדלעיל ס' ח' ואם אוכל צחזר ה"ו כחילו נעוה צחזר ואפילו אוכל ויאלו שצגינה דחייק כשנצחיים לחזר נקצעו ולכן אינו נוותר אלא ח' ח' :

כ) היה עומד צגינה וניק א' נכנס לצית או שכולו עומד צצית כ"ל דלאכול צצית וכן הנוף אפילו א' א' אסור שחייק כשחולש ה"ז ראה פני הצית וצית קובע וכן התורה ונה"ס חין חילוק צין א' לשחים (כנוש"כ רש"י צצ"ו פ"ע ע"צ ד"ה שחים) :

כא) הא דאזנין דאף צעל החילן אסור לזכול צחזר רק א' א' דוקא כשאין צדעמו ללקוט רק ונה שאוכל עכשיו אזל אם צדעמו ללקוט הרצה או ששבר פיעלים ללקוט הרצה אינו נקצע עד שיגמור ללקוט כל לכו וזוהר לזכול אף שנים שנים (כ"כ תוס' צ"ו פ"ט וכ"כ הסו"ג צס תוס') דצעל הצית עיניו צהאכחו ולא נקרא גזר ונלאכה עד שילקוט כל לכו :

כב) היה אוכל באשכול צגינה וכנס מןאגינה לחזר אעפ"י שילא וכן החזר יא יגמור עד שיעשר דכיון דנקצע ייקצע וכ"ל דדוקא באשכול עומד לאכילה אזל צעומד לדריכה מותר לזכול חין לחזר שהרי אינו קובע צדצר שלא נגמרה ונלאכתו(ה) וכדלעיל ס' ח' צירושלמי הביאו

(ה) צאמת רש"י כ' צילה ל"ד דמיירי באשכול שלא נגמרה ונלאכתו. והיש"ס דחה דבריו דא"כ ל"ל צמת וחזר לאפוקי כו' הל"ל לאפוקי מ"א ור"י וצאמת כן וזכח"ס צחוס' ד"ה צמת שכ' דנלא"ה חין הלכה כר"א דשומ' הוא

הציהו הר"ש ריש פ"ג דנועשרות חין אוכלין על הנווקלה
אלא על מקומו וא"כ אפילו לחלך כווי אקוד ואינו נוותר
לו לאכול אלא צנוקוס שנוקלין החאנים לייצן והענבים
צנוקוס שדורכין שסס ניכר שלא נגנור ונלאכחו .

בג הכותן לחצירו פירות צנוק או אפיה הככס לחלך
חצירו או לחטות חצירו ואומר להם צעה"ג עלו ואכלו
אע"ג שצבל החלך והחנות הייבים שהצית ק"ג קוצע
אלה האורח הזה נוותר לאכול בלא נועשר דבית
ואחר שאינו ק"ג אינו קוצע ונחמה אינה כנוכר כדלקון
פ"ה (ק"ע) :

כד וכן אכסים שהיו יושבין צעער או צחנות ועצר
סס ע"ה ואומר עלו ואכלו הצעה"ג לא יאכל
עד שיעשר דמאי שהרי בית שלו קוצע והאורח אוכל
ופטור (סס) ועיין עוד מדינים אלו ברין דמאיק' ל"א :

פרק ד

דין קניעות האש והמלך והתנועה והשבת

א (רמב"ם פ"ג מהל' מו') אעפ"י שכל הששה דברים
המזכירים קוצעים מ"ו חין קציעהן שיה שהצית וכן
החלך לנאון דק"ל דחלך קוצע מה"ם חקור לאכול

צחיתו אפי' גרעין א' או פירי א' (צ"ו פ"ט צ"ט)
ד"ה שתיים) אכל המוצל צמלח והנוקח וחלך לנ"ד דאינו
אלא נודרצנן אינו קציעהן חלך א"כ אוכל צ"צ דזה
הוא דבר חסוד אכל אם אוכל א' א' אינו קוצע אכל
האש והשבת אעפ"י שקציעהן אינו חלך נודרצנן מ"ו
אפי' א' חקור דכל ויה שאוכל צצנת הוי פונק וחשוב
וכן האש כל ויה שנוצל הוי דרך קציעות וצמולח
ע"ד לאכול לאחר זמן אפשר דחייב אפי' א' ול"ע (ח)
וכ"ל דה"ה חרונה קוצע דאפי' א' חקור :

ב כיכר האש קוצע א' הנוצל וא' השולק קוצע
והנועשן פירות עד שהכסירן למאכל כיון שנטעשה
ע"י אש ספק אם קוצע (עיי' מל"ו) אכל הנועשה
שצלין צאור כ"ל דקוצע (ירושלמי רפ"ד ועיין ברמב"ם
פ"ה הל' י"ד וצ"ו סס דלא כהר"י קורקוס) אכל
העוונן פירות צאדונה או צחצן או צצול וכיולא צו ע"י
שהכסירן צזה לאכילה וכן הפולע זתים והוליא מהם
השרף בכל זה כיון שאינו ע"י האור לא נקצעו למעשר :
ג הכותן שנון לקדירה או לאלפס ונרחתין וכ"ש אם
צישל היין נקצע מנעם אש ואפי' כחן היין
לחצביל חס אעפ"י שאינו מצבל מ"ו הוי דרך קציעות
ונקצע

בינת פרק ג ד אדם

הוא . וע"כ ל"ל דקושייתם נר"א דנחתי' סס דעווד אדם כו' דאי ננחתי' היה אוכל צאשכול עדיי' קשה לימלא
לאפוקי נר' יהושע וא"כ ל"ל דקו' הש"ס הוא נוכח כ"ש שהרי אפי' צנגנור מלאכתן ק"ל לר"א דלא קצע וכ"כ
הי"ט"ט. אכל ראייתו צבעל הנאור שכתב דרדין הוא לוונר לאפוקי נר"א ור"י אלא דעדיפא ליה למימר דאיכא
עוד תנאי דקאי כר"י ועיי' מל"ו פ"ה :

ה צנחתי' אפי' הכובס השולק המולח חייב וכ' הר"ם צפרוסו כובס צנוים ומלח והמועצל צדה פטור כ' שר"ל
שיעצל צמלח ויאכל ולפי זה קשה מרישא דתני המולח חייב ועיין צתו"ט ותירוכו א' שפרס מלאי כובס מולח
ז"א לגירסא ספרים שלנו וכן צחצרו פ"ה כ"צה"י ד' א' השולק וא' הכובס ובהל' י"ח כ' דין מולח ועוד שהרי
גם צחצרו כראה שהס צ' דברים ע"ש ד"ה והנועצל וחי' צ' שכובס היינו צמים ומלח ג"כ לית' דנו' ק' וקוסיפא מ"ט
דעובל מולח דפטור ומולח חייב והי' כראה דהרנוצ"ס קעו כובס מוסוס וצושל ולכן כ' אוחו צהלכה י"ד סס
מנושל והחילק צין מולח למעצל למלח ומשמע מדכת' צהלכה י"ח עצל הזיתים א' א' צמלח פטור וצרישא כתב
המולח צדה חייב ומשמע דמולח ע"ו לאכול לאחר זמן אפי' א' חייב והר"ש צפ"ד דנעשרות מ' ג' צסס ירושלמי
דמלח אינו קוצע אלא מלידוף י"ל דהיינו דוקא צעובל א' א' כדאימא סס צנטסא אכל מולח לאכול לאחר זמן
אפי' אחד קוצע ול"ע :

ו דענחתי' פרק ד' מ"ג איתא הנועל זתים כו' רש"א ון המעטן העמא פטור מפני שנוחזיר את המותר
וחרנוצ"ס סס פסק כת"ק ול"ע שהרי צפ"ג הי"ח פסק צחרצוין מוסוס דנחזיר המותר וכן צפ"ה הלכ' מ"ו
צנחתי' דעל הלון פטור וע"ש צכ"ע ול"ל רש"א ס"ל דאפי' צעצל זתים צמלח פטור צמולח וצוה לאק"ל כחתי' :

ונקבע ויכל זה אין חילוק דאפי' עול וון הגת קודם שנגמורו ונלאכתו לשתיה נקבע:

ד) כי'לד הוולח קובע אם הפירות עדיין צדה עובל א' ח' צמלח או צמוץ וליד ואוכל העור וכן כוונת זתים וון הוועטן אפי' אם הוועט' הוא צחלר החייבת דכיו' דתלג' לעשות ונהס שוון לא נקבעו צבית וצחלר פיון שלא כגמורו ונלאכת' ולכן עובל א' ח' צמלח ואוכל ואם עובל ונת' לפניו אפי' רק צ' הוי דצר חסוד ונקבע:

ה) כי'לד התרונעה קובעת התורם פירותיו התרונעה שלריך לתרום אחרי' שניה נקבעו ונועשר ולא יאכל ונהס ארעי עד שיוליא התרונעה שני' (פ"ה) ודוקא אם תרם לאחר שנגמורה ונלאכתו וכלכלה התאכ"י שתרנו' אפי' קודם שנגמורה ונלאכתו נקבעה (פ"ג ה"ה) ונ"ל דאפי' ח' אסור לאכול דאינו דוונה לנוקח ונולח דהתם הקציעות לא צא אלא ע"י דצר חסוד דהיינו צ' ונשא"כ כאן אכל אם הוליא ונהפירות ונעשר ראשו' קודם שנקבעו לנעשר אינו קובע ונוותר לאכול ונהס ארעי אכל לאחר שנקבעו אעפ"י שכבר הוליא התרונעה והנעשר ראשו' אסור לאכול עד שיוליא גם ונעשר שני או ונעשר עני (רונצ"ס פ"א ונהל' וע"ש הלי"ג).

ו) כי'לד השצת קובעת פירות שנגמורה ונלאכתן וחשכה עליהם לילי שצת אעפ"י שלא לקטי' ללורך השצת נקבעו ולא יאכל ונהס אפי' אחר שצת עד שיעשר דכיון דנקבעו נקבעו;

ז) תכוקת שטוונת פירות צדה לשצת ושכתו לעשר' לא יאכלו לנולאי שצת אפילו צדה עד שיעשרו וינ"ו צע"ש עד הלילה ונוותר לאכול ונהס אע"ג שהקטן לקטי' ללורך שצת דנחשצת קטן אינו כלום וה"ו כפירות שכלקטו שלא ללורך השצת:

ח) כלכלה פירות שיחדה לשצת וכן אינ' שמויחד

לו לאכול פירותיה שצצת וליקטו מונחה כלכלה לא יאכל עד שיעשר ואפילו צע"ש אסור דכיון שהם מיוחדים לשצת והשצת קובעת (כן מושגת לשון הרמב"ם וכן מוכח מפירושו צפ"ד דמעשרות מ"ז) ונ"ל דאם כוונלך לגמרי שלא לאכול פירות אלו שצצת אלא שרולה לאכל' צע"ש ונוותר (עיי' רונצ"ס פ"ה צמל"י הלי' כ"ג צד"ה היה אוכל צקופו):

ט) היה אוכל צאשכול וחשבה עליו לילי שצת לא יגמור אכילתו שצצת אכל אם הניח' לאחר השצת ה"ו גימור' צלא ונעשר (ז) ואינו דוונה לקי' ו' דכיון שהניחה וידיו שלא לאכלה שצצת הרי גילה דעתו שאינה מיוחדת לשצת (ש"ך):

פרק ה

דין קציעות ע"י מקח

א) רונצ"ס פ"ה (הלוקח פירות חלושים לאוכל' נקבעו לנעשר ונדצריהם כמו שצ"לרנו. ונאיתנה' נקבעו משי' את הדוניס אעפ"י שלא נשך שניה"ס כסף קונה הרי שלא נתן דוניס והיה צורר ונוניח אפי' כל היום כולו ואעפ"י שגמור צלצו ליקח לא נתחייב לעשר. ואם הי' ירח שונים ונשגמור צלצו ונעשר ואח"כ ונחזיר לנוכר אם רלה הנוכר לקבלם (עיי' צכ"ו פ"ה צקוף ד"ה הרי. חה ונה שאנורו שם ר"ל צמוק' שם ד"ה צירח שונים):

ב) הלוקח צווחצור לקרקע לא נקבע שהרי הלוקח נעשה כצבל האילן ואין כאן נוקח לקצו. לקח תלוש ע"ו לשלוח לחצירו לא נקבע דמונו דוונה"ת אינו חייב אלא בגימור ע"ו לאוכל' ה"כ ונה דתיקנו רבנ' צלוקח דוקא כשלקח' לאכל' אכל לא לשלוח לחצירו ש"ך

בינת פרק אדם

ג) ע"ש צכ"ו דג"י רונצ"ס חשכה ליל שצת רא"ח לא יגמור רי"א יגמור כוונת שכי' צפי' הוהכה ודצרי הכ"מ שם הנוהים ואפשר שיש ע"ס א' וי"ו ל"ע שהרי צצילה ל"ד פריך ונרא' דסצ"ל לשצת קובע צדצר שלא כגמורה ונלאכתו ונוסנה זו וכן הקשה צי"ש והניח צל"ע ואפשר י"ל דהכי פרושו ונראנור ר"א לא יגמור ולא אונר לא יאכל ומושגת שאסור לגמור כל האשכל שזהו קבע כדאיחא צויעשרות פ"ג וי"ט צבפן נמוט צחלר אכל גרביר גרביר' שלא יגמור לאכול כולו ונוותר ש"ו דס"ל לרא' דאינו קובע דאכל"כ אף ארעי אסור. והענין לשלק בין חלר לשצת הוא כוונת שצת ש"ך ס"ק ק"ל:

(ש"ק ק"ט) ולפ"ז היה כראיה דאף זלקט לטווח לחצירו ג"כ פטור. (ועיי' צונעשרות פ"ה ו"א צח"ט) האומר לחצירו הילך איקר זה וכן לי זו כך וכך תאינים או שאמר לו הילך איקר בתאינים שאמר לי אוכל א' א' ופטור ואם לירק חייב וכן צאשכול ונגרר ונהנחוצר ואוכל וכן צרימו' פולט גרגר וכן הנוחצר ואוכל וכן צאצטיח הוהף תתיכות קטנות ונוחצר ואוכל ואם קלץ את התאינים ורפ' או שקלץ את האשכול או האצטיח חייב לעשר (רמז"ס) אפילו האיל' עומד צדה וגינה דצמחי תאינים או אשכול או רימו'. או אצטיח א' הוא דצר חסוב וניקצע ע"י ויקח (וכן נוכח בראש"ד שאצ"א צסנווך) וי"א דאפילו ונוחצר אינו נותר לאכול אלא גרגר גרגר אצל אם לירק שני גרגרים חייב וכן צרימו' (ר"ש) וכן ראוי להחנור ולראש"ד נותר להלוט כל התאינים וכן האשכול וכן הרימו' אלא שלא יאכיל שני תאינים או שני גרגרים צפעס א' ועיי' כ"ז לעי"פ פ"ג קי' ע"ז וי"ז :

(ד) הא דאונרי' דאם לירק חייב לאו דוקא לירוק צפעס אחת אלא הסיפור הוא שישהא צין אחד לחצירו כדי שיפלט את הפירי לרכבה פעם א' צ' ג' וצפחות הוי כליירוק וחייב (ירושלמי ד"ע ע"ב ול"ע על הרמז"ס נונה השמיטו) :

(ה) ובכל זה אין חילוק צי' שצבע האיל' נות' רשות

ללוקח לחלוט הפירות וזהו איל' או שהאיל' חסוב כ"כ עד אינו נכיה ליגע צאיל' איש אחר אלא שהוא עולקט ונות' ללוקח (א) אעפ"י מותר א' א' :

(ב) ד"א צומן שאמר לו הא לך איקר וכן לי צום תאינים או אשכול או שאמר לו הא לך איקר צכ' תאינים שאמר לי שכיון שלא יחד חיוב פרי שהוא לוקח לא קנה צונחצר רק לאחר שיתלסם ואזהנוק קוצע אצ"א אם אמר לו הא לך איקר צד' תאינים אלו צב' אשכולות אלו צב' רונוכים אלו נחלא שכצר קנה צע ד' צונחצר ונעשה הוא כצבע האיל' ולכן אם האיל' עומד צחלר דינו כדלעיל צפ' הקדס שאוכל אחר אחר (צ) ופ"ל החלר שקוצע אצל אם עומד צגינה וצדה נותר לחלוט' כונה שירלה ולאכול כונה שירלה שהרי אין כא' דבר שיקצע שהנוקח אינו קוצע אלא צהלות ולא צונחצר :

(ד) הנוחליף עם חצירו זה לאכול וזה לאכול שניהם קוצע' לזנעשרות שהרי לקחו צחלוט זה לעשות ממנו קליעות זה לעשות ונוטוקליעות שניהם לא כקצבו שאינו נוקט קוצע דצר שלא נמורה ונלכתו. לקח אחד פירות שהחליף לאכילה ולקח האחר חילופיה' לעשות מהם קליעות זה שלקח לאכילה קצבו וחייב לעשר תה שלקח ונמנו לעשות קליעות לאקצבו :

ח

בינת פ"ה אדם

(א) וכל' דזהו פלוגתא דר"ז ור"י צפ"צ וי"ה דאיחא צירושלמי דלא פליג ר"ז אלא כשצבע הגינה עולקט ועיי"ש צח"ט דעריק' לונה המעשה זו אומר ה' תאינים צאיסור וצונעשה שצסנווך קעט כ' תאינים ולדצירו לא דיצר אלא צהוה אצל ל"ג דדינא קעט דעוד יש לרקדק דצצרי ר' יהודה שאמר צגינת וורדים שהיו תאינים נמכרות ג' ד' צאיקר ול"ל להזכיר צבונה נמכרות שהיה די לו לומר נגינת וורדים שהיו תאינים נמכרות וע"כ תתם צעל הגינה עולקט ונתן כנוש"כ הרע"צ ומה איכפת לן אם נמכרות נעט או הרצה צאיסור אצל לפי"ז כיהא דר"ז ק"ל כו' שהתאינים חסובות כ"כ שאינים נמכרות אלא ה' צאיקר ועוד שצעל הגינה אינו ננתיא לטוס אדם ליגע צאיל' וכיו' שחשובות כ"כ ק"ל לר"ז דצו ונקח קוצב אפילו א' וע"ז הסיב ר' יהודה שהלא צגינת וורדים שלא הניחו ליכנס אדם ונחנות הורדים וגם לא היו נמכרות אלא ג' וד' צאיסור שהיו חסובות ציותר ואעפ"כ לא הופרש כו' ומחתי' צסנווך קמ"ל דאפילו אינים חסובות עד שנומכרות ד' צאיסור אפילו הכי צ' צ' אסור :

(ב) אעפ"י שאמר לו צד' תאינים כו' ולא נקרא גומר עד שילקוט כ"כ כדאיחא צוולקט למכור צסוק צצמח הר"ש כחצ פ"ב וי"ה לפירות א' דאם לירק ד"ל כשיפור שקנה אך צצ"ז פ"ט תוספות ד"ה צעה"צ כחצ להדיא דליקף ר"ל צ' וכ"כ הרמז"ס הלכה כ' וי"ל כנוש"כ חוס' דצני לוקח עיינו צנוקחו ולכ' אפילו צ' הוי דצר חסוב :

כזי חוץ לארץ שכתבתי שראוי להם להחזירי כדעת
 הפוסקים דבזה"ה הוא ונהחורה וא"כ גם המהנה
 קובעת כוכר (דבידושלנו ר"ש פ"ג איתא דדוקא
 לנו"ד דתרוונה דזה"ה הוא דרנב' אוריגן הכי אזל
 בעלמא קי"ל ונהנה כוכר ע"ש)

ו) השוכר את הפועלים לעשות עוון צפירות צין
 בתלושי' צין צנוחצירי' בעני' ש"ס להם לאכול ון
 התורה צוה שהם עושי' (כנוו שנחצאר דינס צש"ע
 ח"ו קי' של"ז) הרי אלו אוכלי' ופעורי' ונהעשר
 שאין זה כנוקח אזל אם התנה עוהם שיאכלו ונה
 שלא

א) אזל הי' לשניהם תאנים שטוחים ליצטן והחליפו
 ואורר א' לחצירו אכול ונשטוחים שלי ורני אוכל
 ונשטוחים שלך כיו' שלוקח לאכול לאלתר קי"ל שלוקח
 עיניו צנוקחו והוי כגנורו ונלחכו וחסור לאכול וי"ל
 דאפי' א' חסור (ג) וכן צכל נוקח שלוקח פירות הלשין
 חסור אפי' אחד דדוקא צחולש ונהאיל' וותר א' א'
 אזל בתלושי' ונויילא הם ונלרפי' (וכדאיתא צנועשרות
 פ"ג מ"ג צ"ש להם עליו וזכות דאוכל אחד אחר ון
 התאנה אזל לא ונהקל כו')

ב) הנהנה אינו כוכר ולכן אינו קובעת וי"ל דאנו

בינת פרכה אדם

(ג) הר"ש צפ"ג צסופו זה לקלות זה לקלות ופרש שזה קנה ומה לעשות קליעות והלכה כר"י שם
 דלקלות פטור ובריש פ"ג צ"ש עליו וזכות לא יאכלו ושם מייירי צליקלות כדאיתא צנוחית' והקשה הרי
 לא כגנורה ונלחכו ונחלק צנוקח כיון דעיניו צנוקחו הוי כגנורה וא"כ ע"כ ל"ל צנוחית' דה לקלות
 היינו טעמא דדוקא צלוקח לאכול לאלתר עיניו צנוקחו כדאיתא צדהיא צצ"ו פ"ח צגנורא ועיי"ש צחו'
 ונש"כ צלוקח לעשות קליעות שאין דעתו לאכול ויד הוי כלא גנורה ונלחכו אזל רנונצ"ס צפירותו
 כתצ זה לקלות ר"ל לאכול ונהקליעות ואפ"ה פסק הלכה כר"י וע"כ ק"ל דל"א סצרה זו דעיניו צנוקחו
 אפילו צאוכל לאלתר ולכן הולדך לפרש צריש פ"ג צ"ש עליהם וזכות לא יאכלו לפי שאין פדעו' חוצ וננצל
אבל צחיצורו צפ"ה הלכה ד' חזר צו דצאונת סצרה זו דלוקח עיניו צנוקחו איתא צדהיא צגנורא
 ולכ' ונפרש כיון לקלות ר"ל לעשות ונח קליעות ושם צהלכה י"ג צנוילא פיעליו לשה צ"ש
 להם וזכות היה יכול לכחצ העעם לפי דעיניו צנוקחו אלא שנושך אחר ונה שכתצ צפירותו לפי
 שאי' פורעי' וננצל והרע"צ שכתצ צסוף פ"ג לקלות ר"ל לאכול לאלתר וצפ"ג ונ"א כתצ כעעס הר"ש
 וסותר א"ע שהרי לפי פירוש צליקלות ע"כ ל"ל דאפילו צלוקח לאכול לאלתר לא עיניו צנוקחו ולפ"ז
 צנוחליף לעשות קליעות כיו' שאי' הנוקח קיצע וותר לאכול אפי' צ' צ' אזל צנוחליף לאכול ונהקליעות
 כיון שעניו צנוקחו חסור צ' צ' וכוונצ"כ התוי"ע שם צדצרי ר"י אלא דה דוקא לפירוש הרע"צ עפ"י
 רנונצ"ס צפירותו דאלו לפירושו צחיצורו ולר"ש וותר נאכול אפילו צ' צ' ול"ע דוהחית' ונכה כפירוש ר"ש
 דלרע"צ לקלות פטור ר"ל פטור צאחת וא"כ רישא צלאכול חייצ היינו אפילו א' וליחא דהא נוקח אינו
 קוצע אלא דוקא צשחים כדאיתא להדיא צצ"ו פ"ע ע"צ צאופן סדצרי התוי"ע אוחים לדינא צנוחליף
 לאכול ון הקליעות לאלתר אזל לא צפי' הושנה לרנונצ"ס צחיצורו ור"ש ודצרי התוי"ע צפ"ג ונ"א ד"ה
 הרי אלו שכתצ צסם החוס' צצ"ו דלוקח אוכל שנים צלא ספיתא הוא ל"ע דלדצצא צדהיא איתא דצ'
 חקר אלא פועל צלא קלן ולא ספת דאו וותר צ' צ' . גם ונה שכתצ סם דאעפ"י שעניו צנוקחו לא
 ונהי אלא דוקא צחלר תנוהים ונאוד דצריו דצודאי נוקח לצד קוצע צלא חלר וחלר צלא נוקח אלא
 דהל"ל כפי דצריו דר"י דפוער דוקא א' ונהחיתין דהכא ר"ל לא יאכלו צ' . ואוננס יותר כ"ל דצנוחליף
 לאכול לאלתר חסור לאכול אפילו א' דאע"ג דנוקח אינו קוצע אלא צ' צ' היינו צלוקח ון האילן א' א'
 אזל אם לקח קל ונלח פירות אפילו א' חסור לאכול כדאיתא פ"ג מ"ג א"ס י"ו וזכות אוכלים.
 א' ון התאנה אזל לא ון הסבל ון הקופה ון הנוקמה הרי דאפילו ון הנוקמה חסור אפילו א' וא"כ
 גם סם צגנורא הרי אלו לא יאכלו ר"ל אפילו א' א' ודלל כתיובי' :

אחד מן התאנה אבל לא מן הסל ולא מן הקומה ולא מן המוקלה

שלא זכתה להם התורה כגו' שהתנה הפועל שיאכלו זכיו עמו או שיאכלו זכו צטברו או שיאכלו אחר גנוח ואלאכחו לנעשר צתלוש כגון צדל צתמרים וכיוצא צו ה"ז חקור לאכול עד שיעשר דכיו' דאיוו אוכל אלא ונפני התנאי ה"ז כלוקח

פרק ו

דין אכילת ארעי כד שהקצט לנעשר

א) כבר צארכו שכ"ז שלא יקצט לנעשרות צא' ונעדרתי שצירארכו ונותר לאכול אכילת ארעי (ה) ופי' אכילת ארעי ר"ל שיאכלנו צדרך ארעי אפילו אוכל הרצה וצצד שיאכלנו צצדה ונהי שהוא צדרך קצימות

א) הנווליו פיעלים לצדה לנעשות לו ואלאכה צצדה כגון לתרוש ולקלור דאלו חין אוכלים ונה"ה צזון שאין להם עליו ומוכות אוכלים ונפירות צצצדה ופטורים וון הנועשר כל זון שלא נגוור ואלאכה' ואם י'ס להם עליו ומוכות אף על פי שלא נגוור ואלאכה' לא יאכלו שאין פורעין חוב וון העצל אבל אוכלי' אי

בינת פרקו אדם

לבאר

דין אכילת ארעי ונהי נקרא ארעי :

(ה) כתב הרמב"ם צפ"ג והל"ו ה"ט כי"ד היא אכילת ארעי כגון שהיה נוקלף שפירות ואוכל מהלף א"ח' כו' ולשון זה ונשוע דהא דליחא צנועצרות ארעי ונשועה נוכל אכילת ארעי צצצ"ס דאדרצא צכ"ו ונאורי' חין קצט לפירות כדליחא צא"ח ס' ר"ו ע"ש צנו"א וצה"ל' קוכה ס' תרל"ט ולע"ד א"ח' לונור כן צדדלי ארעי לעני' ונעשר הוא כנו צכל הש"ס דדוקא צנוקים שיש קצימות ונעשר כגון וקח צצ"צ וי"ה ח' וצפ"ג וצ"ג ונ"ג וכן צתאנה שפונדה צצח"ר ט"ס ונ"ח ונ"ט דח"ר קיצט וצנולה פ"ד ונ"ג וכן כחצ רש"י צדהיא צצ"ט דף פ"ט ע"צ ד"ה צתים ח"ל דצתים וכו' ונעל לה ונלחא דחצימותא כגון ק"ילה או וקח חל עליהו ט"ס גורן וכ"צ חוס' ט"ס ד"ה צתים כו' ונשוע דוקא כשיט ונלחא דחצימות לקצוט אבל צנוקים שאין כאן דבר לקצוט לא חל ט"ס גור' על צ' וכ"כ חוס' ט"ס דף פ"ח ע"א ד"ה צעל הציה דאפי' צענווד צח"ר דוקא כשאניו רולה ללקוט אלא ונה שאוכל חייב צצתים אבל אם רולה ללקוט כל הראוי ללקוט לא חצינה גור' עד שילקוט כולה או רוצא וכן מוכח צפ"ג ונ"צ צפועלים שאם י'ס עליו ומוכות דהוי כנוקח אוכלי' דוקא ח' א' אבל לא צ' ונוכח דאם חין להם עליו ומוכות אוכלי' אף צ' צ' וצדלי ח' חילוק צין צ' ארי' או כ' ויותר דכ"ז נקרא ארעי וצצצד שלא יקצט סעודתו עליהם וכן מוכח ונדברי הראצ"ד צפ"ה ה"ל ג' שופרש ונח"י דפ"צ ונ"הו ואם לירף חייב ר"ל אם לירף לאכול צ' חייב אבל אם חולט צ' כח' חין קפידא דלח כר"ש ורע"צ שנופרטים כרנוצ"ס דאם חלט צ' הוי לירוף (ודברי הכ"נ ונ"ש"כ דדקדק כן ונלשו' הנוטנה דקחני צורר ואוכל ונשוע הא אם קלץ ולרפ' חייב לע"ד אדרצא יותר ונשוע כראצ"ד אך כ"ל שהרנוצ"ס לנה כן ונירוסלנוי על ונח"י' תאנה כו' ואם לירף חייב ר"י צעי זרק ראשונה למעלה ונאירי י"ע לא הספיקה לירד עד שליקט שניה נעצלו שתיה' הרי להדיא דאלולי' צחר הלקיעה ועוד ט"ס ר' יונה כו' שאם ליקט השניה צחרך כדי שהיה נעצלו שתיה' כ"כ עוד ל"ע לראצ"ד צפ"ג ונ"צ צפועלים שאוכלים אחד אחד וון התאנה אבל לא וון הסל כו' לנה לא יאכלו וון הסל אחד אחד ונה צכך שהוא ונלירוף ולרנוצ"ס כיחא ונ"ע) וכן צנוטנה ו' צכ' תאנים צורר ואוכל וצאשבוני ונגרר ואוכל שפירש ראצ"ד דנוותר נקלרם כולם צפעט אחד רק שאח"כ יאכל צתאנים אחד אחד וצאשכול יתלוש וננוט גריגר גריגר ע"ש וא"כ ע"כ צסויפא דנחתי' צאנור צ' תאנים אלו וצ' אשכולות אלו דאוכל כדרכו ר"ל אוכל אפילו צלירוף צ' ויותר וחק דלהרנוצ"ס שכתב דאם קלץ צ' הוי לירוף וצתאנים אלו כתב קובץ בדרכו ואוכל ארעי ונ"כ י"ל דהכי פירושו דבלא אונר אלו ולקט' צתלוש חקור לקח צ' כח' דהוי לירוף ונה שא"כ צאנור אלו דלקח צנותינו לקרקע ונותר לקח כדרכו אבל לאכול חקור צ' דב' הוי אכילת קצט ולפ"י יהי' צזה ונחלוקת דלתוספת ורש"י וראצ"ד אכילת ארעי המכר צנועשר הוא ככל דרעי צצצ"ס ולרנוצ"ס כל ונקוס סמכר צנועשר אכילת ארעי ר"ל דוקא אחד אחד אבל שנים הוי קצט וכ"ל דליחא שברי כחצ הרנוצ"ס ט"ס צפ"ה ה"ה האונר לחצירו לא ולקט לך כ' תאנים עש"י ואני אעלא כריסי משלך שניהם פעורים ואם

חכמת

שער מצות הארץ פרכו

אדם ט

קציעות חסור אפי' מנעט והאפי' צטרה ולכן (רמז"ט פ"ה) השום והשחליים והחדל ששחקן צטרה צטמן זהו דרך קציע והאקיר אפי' צטרה וכן הקיחט אשכול לחך הכוס ניקצט שזהו דרך קציעתו צטתיה אזל אס קחט לחך החנחמי שיש צו הצטיל לזן אינו ניקצט וכן היין אעפ"י שמוחר לשתות כ"ז שלא שפך לחציות כנו שניארתו צטריק ב' זהו דוקא לשתות חי אזל אס וחגי צמים חנויס אפי' אינו חס כ"כ שיצטל ניקצט והאקיר (שס פ"ג) וכן מוחר ליעול מן היין וכוהן לקערה לחך הצטיל לזן ואוכל וכן קוחט זיתים על צטרו וכן המולל מלילות של חטים מנפח מיד ליד ואוכל וכן מוחר לקלף שטורים גרעין צרעין ואוכל דכ"ז הוא דרך ארעי :

א) האכיס וענזים שצמוקלה מוחר לאכול מהם ארעי צמוקווס דסס ניכרין שלא ניגנרו מלאכתם אזל אס כטל מן המוקלה והולך למקום אחר (כ"ל דר"ל לחלר או לביחו מקום שקובט שס או שהעצין דרך הלר צכווה שיהי דין זה מקורד ומפ"ג דועשרות ומ"ח ע"ש) לא יאכל מהם ארעי דשלא צמוקווס איכס ניכרין שלא כגמרה מלאכתם שאעפ"י שלא יצטו כל לרכס איס ניכר כ"כ (שס פ"ג) ועיין לעיל פ"ג סינון ח' :

ד) כשס שמוחר לאכול ארעי ומפירות שלא ניגנרס מלאכתם כך מוחר להאכיל מהם לצהמה כל מה שירלה ומפקיר קודם שייעשר ואס גנורו אעפ"י שלא ניקצטו לה יפקיר ולא יאכיל לצהמה קצט אלא ארעי עד שייעשר (צ) (רמז"ט שס) וי"ל דלאחר שניקצט חסור להאכיל לצהמה אפי' ארעי כדן עצל דכל הנאה

א) חילן חאכה או שאר אינכות שמוחרת צטרה או גבינה מוחר לאכול שס כמה שירלה והאפי' ד' חאיכיס יאשכלות ורימוכיס ואצטיותיס כמה שירלה וכן צירק יבול לחלוט כל הקלחואכלנו שס דכינדטרה וגינה איכס מקום קציעות למעשר מוחר לאכול שס והאפי' לללא כריקו רק שיאכלט דדרך ארעי ולא יקצט שטורדחו עליהם (ובלצטו ב' אפי' אכילת קצט וכ"ל דליחא דרך ארעי :

ב) חילן חאכה או שאר אינכות שמוחרת צטרה או גבינה מוחר לאכול שס כמה שירלה והאפי' ד' חאיכיס יאשכלות ורימוכיס ואצטיותיס כמה שירלה וכן צירק יבול לחלוט כל הקלחואכלנו שס דכינדטרה וגינה איכס מקום קציעות למעשר מוחר לאכול שס והאפי' לללא כריקו רק שיאכלט דדרך ארעי ולא יקצט שטורדחו עליהם (ובלצטו ב' אפי' אכילת קצט וכ"ל דליחא דרך ארעי :

צנת פקו אדם

ואס לירף חייבים וכחצ הכ"ו צטס ר"י קורקוס דר"ל זה האוכל צמוכן חייב צלירוף אזל המומלל כריקו אוכל אפי' ע"י לירוף עוד כחצ צט"ד הלכה י"ו צמועה לגינה ה"ז אוכל בגינה כדרכו צבוטעה לחלר אינו אוכל אלא אחד אחר הרי להדיח דבגינה כיון דאינו קובט מוחר אף צ' צ' ויחר וכן מוכח עוד להדיח שס ה"י י"ח נקלן הפיעל דהר כלוקח חסור צלירוף ובלא קלן ונלרף אזוכל כל מה שירלה אס לא ספת צמלח ואס ספת צמלח המלח קובט חסור צלירוף וכן צט"ד הלכה ע"ו צעלה לראש החאינה מוולא חיקוריו אוכל והא"כ ע"כ ל"ל דמט"כ הרמז"ט צהלכה י"ט כילד אכילת ארעי היינו דוקא צדגן ותירוש וילחר ע"ש שלא חסב מין אחר וצאלר י"ו דבגין ויקב תל"י רחמנא ולכן כיון שקלף צ' הוי גורן וכמט"כ חוספת צילה י"ג ע"צ ד"ה ואס (ומסתברא דדוקא נקלף צ' ולחן לידו דפחות ונ"ל לא הוי גורן ולא כחוי"ט פ"ד) וכן צקוחט אשכול לקדיה חיתים לידו דכל זה הוי כצורקטן והוי יקב אזל צטאר פירות אס חין שס דצת הקובט למעשר אוכל כמה שירלה וכ"ו דועשרות ע"כ ע"כ ע"א איחא האומר לא ולקוט יחאכיס ונחארתו אוכל מהם ארעי וכן הוא צחוספתח דועשרות ע"כ ע"כ לירושלמי דף ה' א"י אוכל דרכו אלא ע"כ דכל וקום שחבר ארעי היינו כדרכו אס לא אס חכר שס צלירוף חסור אף ל"ט שהרי פתחה צפ"ג ס"ו צ' דרמז"ט לא ק"ל לחלק צין דצר שיש לו גורן והא"כ לדרך לחוק דכל זה חייירי צאוכל צצית ואף שהרמז"ט לא כחצ דומיירי צצית הוא מעתיק לשון הצרייתא דכרכו : (צ) כן כחצ הרמז"ט צפ"ג מהלכות מעשר צקיים דמוחר להאכיל לצהמה ארעי מן הסבל אפי' צחך הקית והנה פטוח דלישנא משמע שאפי' כצר נקצט למעשר מוחר ני"ב להאכיל וכך הבין הראב"ד וזהו הסוד מלין מן החוספתח דק"א אומר חילן צעלה אוכלת ארעי בחלר צונה שכתב צב"ע דרמז"ט צעלה דכ"ל דרעי

הכאה של כילוי אסור עד שיעשר (חוק) פסחים ט'
 ונמחה פ"ו) והחובין שהעלן כבר נגב ליבטן אצל
 לא עשה מהם ערימה (עיין בנעשרות פ"ג ו"ד ז"ש)
 מוריד מהן לבהמה ופטור מפני שהוא נמחר הנוחר
 וכמלא שלא האכיל אלא ארעי אצל לאחר שהעמיד
 פרימה שכבר נקבע אסור אפילו ארעי (ע"ש בחו"ע
 ד"ה מוריד כו' ודבריו ז"ל"ע דלעכ"ד דאין חילוק בין
 חרובץ לחאינים לקלות) ועיין לעיל פ"ג ק' ח' :

וכבר כתבתי בפ"ג דדוקא בנת מותר לו לאכיל דש"ס כיבד
 (עיין לעיל פ"ג סימון ז' דמולך לחור לזקומו אפ"ג
 שכבר נחייב וי"ו נחר השחא אזלין ועיין במ"ע
 סוף פ"ה מהלכות ועשר שכ"ב בהרי"א) :
 ז' וכל דב"ש לחומר שחא ליקטן ללורך יין ושנן
 ומלך לאכלן כך שח"ק נחייבו והוי כנגמר מלאכתו :
 ח' (עין ענב"י שאין ראוי לאכילה אלא עושי מהן יין וכל
 הגוי נקטש' בסק' חרדי' אם נותר לאכול מהן קבע ולא
 ידעתי מקו' ספק בזה (וזה שכ"ס ע"ש ונעט צרירה ל"ה
 דאין זה דומה לצרירה כיון שאיך עומדים לאכילה) :

פרה ז

ד"ן ט"ב

א' (פ"ו מהלכות ועשר וזה כל דין עזב) כל
 הכאה של כילוי אסור בטבל י"א וכן החריה וי"א
 ומרובין (עיי' וז"ל פ"ג מהל' תרומה דין י"ד ובפרק
 י"א ד"י י"ח) ולפיכך אין מרליקין בטבל ואפילו בטבל
 ענף שכאמר משמרת תרומתי מה תרומה עהורם
 אין לך זה אלא מנעמת התומה אף עומה כן :
 ב' (אין נחשין בטבל ואין זורעים את הטבל ואפי"ן
 ערין

ז' ישראל שקנה ועבד"ס ענבים לעשותם יין אודבש
 וכן זיתים לעשות מהם סונו א"כ לא נגמרו ולאכתו צד
 עבד"ס שהרי גמר ונלאכתו הוא היין והדבש וסונו
 ולכן נותר לאכול מהן כרלונו עד שיגמור ונלאכת היין
 והסונו ואז יהי קביעתם לנעשר כילוי גדלו בשרה
 ישראל ונגמר נלאכתו צד ישראל וכל דאפי' כמולך
 הישראל א"כ שלא לעשותו יין וסונו אלא לאכלן כך
 אפי"כ נותר לאכלן בלא חר"ו דמו"כ אי אזלין בחר
 לקיעתו הרי לא נגמר ונלאכתו ואם בחר השחא הרי
 נגמר צד עבד"ס :
 ז' וכל דאם ישראל ליקע ויתים וענבים לאכלם כך וא"כ
 הרי כבר נחייבו בנעשר ואח"כ כמולך עליהן לעשותן
 יין וסונו נותר לאכלן כדן דבר שלא נגמרו ונלאכתו

בית ברכו אדם

דח"ו צונו הזה אינו אלא ומרובין וכיון שכחז הראש"ד שהוא נסופק אם פליגי רבין על רשב"א הוי ליה
 קפיקא דרבין לקולא ודבריו ז"ל ע דדוקא היכי דפליגי צדאי צוילתא דרבין אמרינן הכי וגם זה לא מלין.
 אלא צעירובין אצל אם לא ידעין כלל אם יש פליגתא וי"ן וי"ן דפליגי רבין על רשב"א גם ויה שכתב
 הכ"ו דנאכל בהמה חייב בנעשר תומה נחור וכבר הציגו צושה לנולך ולכן כ"ל דצדאי גם הרמב"ם
 עדה דהיכא דניקבע לנעשר אסור לבהמה אפי' ארעי וכדנכח הלכה י"ח שכתב בחזרונ' עדשלא כנפן (ר"ל
 עד שלא העמיד ערימה כו"ש הר"ם) לראש הגב מוריד לבהמה נפטי שהוא ארעי ונשנע להדיא חל לאחר שהעמיד
 ערימה אפי' ארעי אסור ומה שכתב הרמב"ם נותר להאכיל לבהמה ארעי אפילו בתוך הצית כוונתו לנ"ש
 הלכה ו' דהיינו שהכניס צונון שלה וכמ"כ הכ"ו והנה הרמב"ם היליח דין זה ונחתיתין דקפ"ק דפיהא
 ונאכיל לבהמה עד שיוצא וז"ל דנשנע דלאחר שנייהו אסור ונשנע אפילו ארעי ז"א לשיעורו דס"ל דנעיט
 דוקא ראיית פני הצית אצל נירוח לצד אינו קיבע אלא דהוי גומר ונלאכה וכמו שכתבתי בפ"ג סימן ז' וא"כ
 לא עדיף בהמה נאדם דנותר קודם שיקבע בארעי אפי"כ דהכי פירושו צוניתין ונאכיל לבהמה עד שיוצא ר"ל
 אפילו אכילת קבע וכמו שכתב הרמב"ם כל מה שירלה דלאדם אסור קבע אפי' קודם גמר נלאכה אצל לאחר הנירוח
 אסור לבהמה קבע אצל ארעי והוי דנותר דלא עדיף נאדם ואגב נקיים כל דין בהמה ולכן כתב דנותר
 להאכילה עזב בתוך הצית וכוונתו כיון שכתב הכ"ו דהיינו כשהכניס צונון שלה והנה קושיה הראש"ד
 מוסקפסא דרשב"א אסור להאכיל לבהמה בחל"י יש לתרץ כמו שכתב הכ"ו דהיינו בפרק י"א עה"ל"ע הלכה
 ד' דרמב"ם ס"ל כיון דנעשה בלשון יחיד ש"ע דרבין פליגי וא"כ ה"כ :

מדין לא נגמרו ונלחמם צד"ח בהגזאה וקטניות
 זכילא זהם אצל העוקר שחלים שיש בהם פירות
 ממוקם למקום צחוק שדחו ויותר שהרי לא זרע הפירות
 והעוקר לפת ולטניות ופתלם צמוקם אחר אם נחכוין
 להוסף בגופן שיטענו ויגדלו ויותר ואם כדי שיקפו
 דיקה הז' ע שלהם אסור שזהו כזרע חיים של עזל
 עבר חדע הטבל עיין דינו צרמז"ס הלכה ו' :
 (ג) אין מוכרים הטבל אלא לזוך ולחצר ואסור
 לשלוח הטבל ואפילו חצר לחצר שזא ימכור זה
 של זה ויאכל הטבל ואין פורעים חוב מן הטבל
 דהוי כמוכרו לו :

(ד) המוכר פירות לחצירו וזכר שהוא עזל וכן אחריו
 לתקבו ולא מלאו אם ידוע שאין קיימין שכבר
 נאכלו או נאצרו א"ל לעשר עליהם ואם ספק שהם
 קיימין לריך להוליא עליהם ומעשרות משיירות אחרת
 בגון שמוכר לו ק' קאה ומפריש י' קאה מועזל שלו וקירא
 שם שיהיה מעשר ויחזר ומפריש מאלו קאה א'
 לחרות מעשר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר
 המעשר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר ויחזר
 שם ומעשר והנוע"ה ואותן סו"מ אסור לאכלן דשנא
 אצרו וא"כ עדיין הם עזל ועי"י צכ"מ כי"ל יעשה
 (עי"י צרמז"ס וראצ"ד וב"מ וול"מ) :

(ה) כהן או לוי שלקמו פירות מיישראל אחר שבגמרה
 ונלחמם ויחזיקו הח"מ מידיהם ויחזיקו אותם לכהנים
 ולויים אחרים קנס הוא להם שלא יקפלו לגמחה ולגרנות
 ויקנו עזלים להפקיע ונתנה אחיהם העניים ודוקא
 אחר שבגמרה ונלחמם שכבר נחתי"ז ציד ישראל
 אצל אם לקחו קודם שבגמור ונלחמם אין
 מוליאין מידם :

(ו) הלוקח עזל ומעשר וזה על זה :
 (ז) ומחליקים זה חלמיש וענבים של עזל (ר"ל שמשפסף
 העיגול של חלמיש וכילא זהם צחלמיש וענבים
 כדי להחליק פניו) ואין זהו נשום ומפסיד עזל ואוכל
 עזל כמי חייבו שהמסקה הולך לאיצוד (עיין ר"ש)
 וכל שאסור לזרים לאוכלו בתרומה בגון הגרטינים
 וכילא בהם כך אסור לאוכלו מן הטבל וזן המעשר
 שלא יעלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נסדו
 וכל שיותר לזרים לאוכלו בתרומה מודרים אלו כך
 יותר בעזל ובמעשר שלא יעלה תרומתו ומעשר
 שני והקדש שלא נסדו :

(ח) המקבל שדה מיישראל נוחן לו חלקו בנו שהוא
 בעצלו ולכן לריך לחלוק צפניו כדי שידע שנטל
 עזל אצל החוכר שדה מיישראל אם נוחן לו ומרע
 אותה שדה א"ל רק לתרום ח"ג ויחזק לו מה שקיץ לו
 ובעל השדה מעשר לעלמו אצל אם נוחן לו ומרע

(ט) כהן או לוי שמוכר פירות מיישראל קודם
 שבגמור ונלחמם וכ"ש צעודם ומחזרים הרי הת"מ
 שלהם אצל אם נוכרו לאחר שבגמרה ונלחמם וא"כ
 היו יכולין להפריש ונקודם ולעכב הוחתמה לעלמן וכיון
 שלא עשו כן חזרי"ן ומסתמא נוכרו כל זכות שיש להם
 בחותמה תבואה ולכן רשות להלוקח ליתן לנוי שירלה :
 (י) הנותן שדה זרועה לבני בקבלה (דהיינו אריקות
 שקיבל עליו למחלה או שלי"ש או רביע) או לישראל
 החשוד על המעשרות חעפ"י שלא צאו עדיין לעוכת
 המעשרות לריך לעשר הכל ואח"כ יחזרו להם חלקם
 אצל אם נתנה לקחם ישראל חעפ"י שהוא עס
 הארץ כיון שלא צאו עדיין לעוכת המעשרות א"ל
 לעשר וחלקו דמוכנין זה דרוז ע"ה ומעשרים
 הן אצל אם כבר צאו לעוכת המעשרות ואח"כ נוחן
 לעם הארץ באריקות לריך לעשר על חלקו כי"ל
 הוא עושה עומד על הגרון ויטעל ואינו חושש לנת
 שאלכלו שאין חטו אחרת"ן להם :

(יב) לא יוכור אדם פירותיו משבחו לעוכת המעשרות
 לנוי שאינו נאמן על המעשרות ואם כבר טעלין
 ומוכרי"ן השאר שעדיין לא הגיע עונתן למעשרות
 וכן

(יג) לא יוכור אדם פירותיו משבחו לעוכת המעשרות
 לנוי שאינו נאמן על המעשרות ואם כבר טעלין
 ומוכרי"ן השאר שעדיין לא הגיע עונתן למעשרות
 וכן

וכן לא ינוכר גפתו חגיו לחילו לאמן להוליא מהם
משקין שהמשקין היו לחין ונתן חייצין בנעשרות ולא חת
הצלו ללקוט ונתנו חזוה שהלכט חייצין צאנעשרוה
(ש"צ ויה' מעשר ה' ו') (ח)

(ד) סוורי יין שנתן פליהם לייס וסכנן אם לאן
שגסה ונולא חרצעה לזוליא ונצטר ונהה היתר ממקום
חחר וחילי לעצרים פליו חרונה שההורס בחחילה
צלצלו על יסכל עמו בצארנו צחרונה ולא פחות
חארצע אעפ"י שאלא יתר על אדחו חאעפ"י ע"ש
צהם עעס יין פפור :

ה"ש שאינו לא שומע ולא מדבר והסוסה הקפן
עד שלא צא לעוכה נדרים היינו פחות מנן י"ג
כ"ט יכרי שחרס חת על יכראל חפילו צרסותו
והתורס אה שאינו שבו שלא צרסיה צעלים חכל
התורס תשלו על כל אחרים הלי זה חרונה יתקן
פירותיו ועוצה חכמה על התורס וכותן לכל
כהן שירכה :

(ג) התורס שלא צרסיה או שירד לתוך טדה חזיה
וליקט פירות שלא צרסיה כדי שיקחם וחרס
אם צא צעה"צ ואמר לו כלך חלל פירוה יפות חס
היו סס יפות ונהה שחרס חרונותו חרונה שהרי חיע
אקפיר ואם לא היו סס יפות חן חרונותו חרונה
שלא ואמר חלל על דרך ויחיו ואם צא צעה"צ וליקט
והסוף צין שיש לו יפות צין חין לו יפות
חרונותו חרונה :

(ד) ארצה לא יתחמו דאם חרנו חרונותן חרונה
ה"ש חמדנ' דאיו שולע ופני שאינו שומע
הצרכה דהאילס ששומע ודאיו מדבר והערוס ופני
שאין יכולים לצדק ושיכור והסונא ופני שאינם יכולים
לכונן ולהצרים חת היפה וב"ש ח"ג שיעלת צאחור
דאח"ל וצאמפרישין כל שהול וגם שכולנו עומים ודאיל
לחיצוד חין קפידא ונוחר לשיכור וסונא לחרוס ח"ג
לכחחילה חכל לא מעשר (עיי' צ"ש סוף ל"ב וב"צ) :
(ה) קטן שחגיע לעונת מדריס דהיינו לחחר צן י"ג
שכיס ויזס חלל חס יחרס חרונותו חרונה :

פרק ה

דין נוי שכלו לחכום

(א) רנונ"ס פ"ד ונהלכות חרונות) עושה אדם
שליח להפריש לו חרונות ונעשרות שכלומר כן
חרונו גם חתם לצרות שלוחכס ואין עושים שליח
עכ"ס שכאמר גם חתם ונה חתם צני צרות חף שלוחכס
צני צרות ואפילו הדריס בצמדינה היס יכולים לקיים
כל מצוות התלוים בארץ ע"י שליח דקיי"ל שצאמו ש"ח
כאחור (ח) ואמנם לריך לזהור חיתון רשות להשליח
שלאולו לו האצעות שהיה צידו לעשות שליח ושהיה
שליח אצפיה צר אצף שחחיס ואפילו אם ימות השליח
ולא יעשה שליח אפי' הירש פכסיו' או צ"ד שצאחורו
עיר יפשו שליח :

(ב) חתשה לא יחרונו ואם חרנו חין חרונותן חרונה

בינת פרק וז אדם

(ח) כל"צ ה' ח' כתב הרנונ"ס חקדיש פירותיו לו' ופסק דאם צאו לעונת חונעשרות זהיינו הזמן הנתחול
שם צאחורו פרק והיינו כשהקדיש כשהן מחוברין וכ"כ בצירוס צפ"ד דפיאה ודלא כהר"ש שם שגפרש צוררור
וצפ"ג ה' כ"ה כתב צמקדיש חלוטין שחז חלרי צנונר מלאכהו והוא חמשנה ספ"ק דפיאה חקדיש ופורה
חייצ צונעשרות עד שיוחר ודלא ככחף חשנה שם שכתב חונעשה פרק ד' דפיאה דליחא דהחם חיייר צונקדיש בחחורר :
(ח) ח"ג דצחיר דף י"ב ח"חא דכל חירי דחיהו לא חולי עצידי לא חולי לשווי' שליח חייין צנונ"ס ה' ח"פ"ד
ובח"ל"ג שם שהיח דצרי חקמ"ג צ"ע וחונכס חלאחי צשי' חקוי' חזיר שכתב צצס הר' שחיראל ח"ל חונכס יכול
חדם לעשות שליח קידס י"ד לשחוט פסחו וכן לעשות שליח חפי' קודס גלגול חפיריש חח"כ חלחו וחע"ג
דלא חיהו חולי עצידי והיינו טעונא חואל ויכול להקטנתן הפסח או הקוח או הדמיס ליקחם צטוק וכל שצידו
לעשות חלו חחוקר חעשה חול עכ"ל וח"כ לא קשה חירי חונכס"כ לשיעת חפוסקים דחרונות חונעשרות
צונן חזה דרצנן שהרי כתב חונעשה לחנך צפרק צ' חהלכל ציחא חקדיש סוף חלכלה ה' דהא דחערינן דכל
חירי דחיהו כו' היינו דוקא צמילתח דחורייחא ע"ש :

ליה לעשות אזה פעולה ועשאו אחר חטיב שליח [עיי' כ"ז צמל"ג פ"ד ונהל' צבורות שומאריק בזה מלאך] :

יא האומר לשלוחו לא תרום צומה"ז אעפ"י דומינא מותר לתרום כל שהוא אפילו הכי לריך לשאול להמשלח כילך יתרום דשנא הוא מן המחמירים ואם לא שאל יתרום כמו שיועד דעתו של צעה"ז אם הוא פזן או כילי ולענין דיעבד עיי' צמז"ס הלכות תרומה הלכה ו' :

יב פירות השותפים חייב צת"ג שכלומר מעשרותיכם והשותפים אל ליעול רשות זה ומה אלא כל המורס מהם תרומתו תרומה ואם תרם אחד ומזר ובא השני ותרם עיי' צט"ע סעיף ל"ה :

יג הן והאשה אעפ"י שפוסקים בכל לרכי ציתו וכן העבד שעושין כל מלאכתו אין תורמים לק מה שהם אוכלים שאין אדם תורם דבר שאינו שלו שלא ברשות אבל הן כשאוכל עם אצוי ואשה צעיקתה תורמי' מפני דנקטתנא הוא ברשות והפועלים שדורכים גחו ודשין את תבואתו וכיוצא בהם אעפ"י שהם עוסקים בעלמא זה אין להם רשות לתרום שלא מדעת צעה"ז (ועיי' פרק י"ד דין ל' לענין חלה) :

יד המפריש חו"מ וניחם עליהם ה"ז נשאל לחכם ומתיר לו בדרך שומאריים לו שאר נדרים ותחזור להיות עובל כמו שהיתה עד שיפריש פעם אחרת ודוקא עד שלא בא ליד כהן אבל לאחר שצא ליד כהן אין לה תרה [ועיי' צפ"ד ה"ל י"ז צכ"ג ס"ס] ולכן אם נחערב תרומה וזה"ל דינו כשאר איקורים ובעל צב' ומדרבנן מצ"מ לריך ק"א לצטלו ומצא"מ סג' צב' ואם אין שם כשיעור לצטל אזי יתיר מדרב' דלעיל ועיי' פ' י"ד לענין חלה :

האומר לשלוחו לא תרום לי והלך לתרום ואינו יודע אם תרם אל' תרם אעפ"י שצא המשלח ונאלץ כרי תרום אין חזקתו תרום (עיי' צט"ע סעיף ל"ד בהגהת יונ"א וצמל"ג פ"ד מה שהתנה על זה) שאין איגרים צאיסורי' חזקה שליח עושה שליחותו להקל אלא להחמיר (ר"ל צאיסורי תורה דצאיסורי דרבנן לכ"ע אמרינן חזקה כו' אפילו להקל כדאיחא צעירובין דף ל"ב) וחושש שמא אחר תרם שלא ברשות :

יז לפיכך האומר לחצירו לא ועשר על ידי לריך לעמוד ולראות שנועבר צד"א שהמשלח התחיל צדבר וציקש מהשליח לעשות שליחותו אצל אם השליח פתח לומר שהוא רולה לעשר על ידו אמרינן בזה חזקה געשה שליחותו ואין לריך לעמוד ולראות אם יעשר אם לא יעשר (רמז"ס פ"א מהלכות מעשר הל' ח') :

יח אם דלא אמרינן חזקה שליח עושה שליחותו דוקא צדבר שאסור מה"מ או אפילו מדרבנן אלא שעיקרו מה"מ כגון עעשר ירק או כל חו"מ צומה"ז (לרמז"ס) אבל דבר בעיקרו מדרבנן ואין לו פורש צתורה כגון ערובי חומותין לכולי עלמא אמרינן חזקה שליח עושה שליחותו :

יט אפילו צמקום דאמרינן חזקה דוקא צדבר שאם לא יעשה השליח שליחותו יבא המשלח לידו גכסול ויעשה איקור כגון שיועד השליח שלריך המשלח לאכול ומנוה היום אבל צלא"ה אמרינ' שהשליח עכ"פ מהעלל אחרו יום ואסור עד למחר ואם יודע השליח שהמשלח הזה לא יאכל ומכרי הזה ימים רבים יש לחוש שמא מהעלל השליח ודוקא צמקום דתלוי בדעת השליח לצד לקיימו אבל אם תלוי בדעת אחרים כגון שעשאו שליח למכור חנולו או צהמנו להפקיע מן הצבורה לטכר"ס לא אמרי' חזקה כו' דחיישי' שמא לא מלא עכו"ס או שלא רלה לקנותו :

י אע"ג דאמרינן צאומר לשלוחו לא תרום אין חזקתו תרום דחיישי' שמא אחר שנוע ותרם זה דוקא צת"ג אם צעה"ז רביל לתרום כדון צעיי"פה או קעה או שדעתו לפרוש מן היפות דניחא ליה דוקא צשלוחו ולא צאחר אבל אם עשאו שליח לת"מ או למ"ר או שכי או מ"ע שהוא דבר קלוז והיה כל הכרי מותין אחד ולא היה צו יפות ורעות ושנוע אחר ועישר שצב בשליח וכן צכל דבר צגילה המשלח דעתו דניחא (ראו)

פרה ט

דין הפקעה חו"מ מותין על סביו

א (רמז"ס פ' ה' מה"מ) מלימתי תורמין את הגורן מציבור צר ומקלה תורמים מן הצבור על שאינו צורך המכנים שצלים לחוק ציתו לעשותם מלימות הרי זה תורם מהם שצלים : מלימתי

(ב) ונאמנתי תורמין את הגת ושהלכו זו שתי וערב
נאמנתי תורמין את הזיתים תשיעענו :

(ג) אין תורמין עומין על שאיבו מינו שכאמר כל חלב
דגן וחלב ילחר אחרש תורה תן חלב לזה וחלב
לזה וכאמר בדגן וזן הגורן ובתבואה זון היקצ ואם
תחס אין תרומתו תרומה וכל זון חסרים אחד וכל זון
תאכיס וגרורות הדלה אחד ותורם ומה עלזה וכל
שהוא כלאים צחצירו לא יתרום ומה על זה אפילו
זן היפה על הרע וכל שאינו כלאים צחצירו תורמין
ומה על זה :

(ד) כ"ל דאבו בני חזן לחזן יש לנו להחמיר שלא
להפריש ונתאכיס או עכצים שמורות על תאכיס
או עכצים לזנות אע"ג דנקשתבא רודחי אינו כלאים
זה גזה : (ה)

(ה) אין תורמין זון החיוב על הפטור ולא זון הפטור
על החיוב כגון הלקט והשכחה והפאה וההפקר
דפטורים ונתרומות ונעשרות וכן פירות שלא פצלו
שליש שאינם חייבים צונעסרות על הגדל שליש שחייב
וכן להיפקר וכן אין ופרישין פירות שנתרומה תרומתם
אע"ג שלא הפריש עדיין שאר ונעשרות על פירות
שחייבים צתרומה וכן להיפקר כללו של דבר הדבר
שנפרישים זוננו על זקום אחר לריק שיהיו זיון צכל
עכנייהם דאם אינו עבולים לתרומה וזו עבולי לנעשר
אין מפרישין זוננו על אלו אלא ומהעבולים לתרומה
על העבולים לתרומה ומהעבולים לנעשר על
העבולים לנעשר שכאמר את ונקדשו זוננו צזון
קדשו צתוכו עושים אותו תרומה לאחרים אין
קדשו צתוכו אין עושים אותו תרומה לאחרים
עיי

בינת פרק ט ארוב

(ה) צדין דתאכיס שמורות ולזנות את תורמיה ומה על זה הנה צמוצ"ם פ"ה מהל"ת הלכה ג' כחוב להדיח כל
זון תאכיס דביבליה וגרורות אחד וכחצ עוד כל שאינו כלאים צחצירו תורמיה ומה על זה וכו' הוא ונפורש
צזהדיח צתרומות פ"צ מ"ד ונשכח ו' ושחורות צלזנות אינו כלאים זה גזה כדאיתא צכל צו קי' ל"א צבס
הר"ש ח"ל ונותר להרכיב חילנות זון צתיב שמורות צלזנות ודקות צבקות אעפ"י שיש לו שם לזוי עד
כאן לזיו וכ"כ רמ"א צי"ד סוף קי' ר"ה וכ"כ הרמ"ש צפרק ראשית הגז והטור ציו"ד קי' של"ג אצל הר"ן
צפ' ראשית הגז כחצ דלדידן רק"ל כרצי חילעי צראשית הגז חצנין לשחורות ולזנות לשני זינים ואין
ונפרישים ומה על זה והיינו זקום דלפנין ונתרומה דאין תורמיה זוננו על שא"מ וא"כ ע"כ ל"ל דגצי תרומה
כזוי אין תורמיה משחורות על לזנות וכח"ק צצרייתא צחולין קל"ו וכן הצין הר"ן צדעת רנוצ"ם צפ"י מהל'
צבורים וכ"כ הכ"מ שם ובאמת כצצרי כראה וקוביא דחולין שם דפריך וצרייתא דחק שם רש"י וכחצ
דפריך ונח"ק ורש"א צחידושו הסקיף דה"פ חף דצהדיח איתא צצרייתא דר' חילעי אונר דצ"ה ונתיריס
ז"ו פריך ונח"ק דס"ל דלא אמר רבי חילעי דבר זה ועכ"פ לע"ג דנ"פ מצרייתא ליקייע זונותיתין דתרומות
דאיתא צזהדיח כל זון תאכיס דביבליה וגרורת אחד וחף אס דחוק דה"ק שהתאכיס והדביבליה והגרורות הכל אחד
אצל שמורות ולזנות הס שני זינים כדנלתי לענין פאה צפ"צ צזרע צ' זיני חסרים ונפרש צידושלמי אפי'
אגרון ושחונות וכחצ התי"ע דר"ל לזן וחדוס וחף אס דחוק כי מלאתי צבס ר"ד אפהיים שגרס אגרון ונלשון
אוגר ר"ל חסרים יפות ושחונות ר"ל כחוס ז"ו קשה זונותיתין דתרומות דכל שאינו כלאים צחצירו כו' ועכ"פ
ל"ל לפי הקוביא דחולין דידוע היה לש"ס דנחגי' דתרומות יחדיא היא ול"ע.

אך לשיעור רנוצ"ם ל"ע וקוביא דחולין ולולי דנחפיתא אמינא כיון שיש שם צללא"ה גרסאות עיין צחי'
רנוצ"ן והיה כראה לי שכל"ל צצרייתא תאכיס שמורות כו' דצרי ר' חילעי זקום ר' יחזק אמרו צ"ש
ואסרים וב"ה נתיריס וא"כ פריך שפיר מר' חילעי גופא יבוס לשיעור הר"ן כ"ל שט"ס יש צצרייתא של"ל
ר' יחזק אמר זקום ר' אלעזר זכן הוא צחוספתא רק שהיה כחוב ר"ת ר"א וטעה הקופר וקצר שפוח
ר' חילעי לפי ששם הכל מדבר מר' חילעי ובאמת הוא ר' אלעזר .

חכמת שער מצות הארץ פרה ט אדם יב

(ע"ן צפרק ה' הלכה י"ג צמסכה לנולך סס) ואם תרם אינו תרומה : (ג)

(ו) וכן אין תורמים מפירות הארץ על פירות ח"ל או להיפך דכתיב וכל מעשר הארץ מורע הארץ ואם תרם אינו תרומה :

(ז) וכן אין תורמים מן המחובר על החלוש וכן להיפך וכש"כ מן המחובר על המחובר שהרי כתוב והתרומתם והרומה לא שייך אלא בחלוש וכתיב ומנו ושמו' שהחולין שיהו להתרומות ואם תרם אין תרומתו תרומה :

(ח) וכן אין תרומין מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה או להיפך שנאמר שנה שנה ואם תרם תרומתו תרומה כיצד ליקט ירק ערב ר"ה עד שלא תבא השמש וחזר וליקט' (ע"י גוי) זר"ה או לאחר ר"ה אין תורמים ומה על זה דאחר צמשי ראש השנה ליקט וע"ו צמט ר"ה לאילן לפיכך אין תורמין מפירות שחננו קודם ע"ו צמט על פירות שחננו לאחר ע"ו צמט כדלקמן פ' י"ב :

(ט) אין תורמים ומ"כ שהוא חייב מדרבנן על דבר שהוא חייב מן התורה כגון פירות הגדלים צמלין שאינו קבוצ או פירות הגדלים צבית או צמלר (ע"ן לעיל פ"ב) ואם תרם תרומתו תרומה שלא יאמרו תרומה מותר לזרים וע"ו חייב לחזור לתרום שהרי לא כפטורים צמומה זו שהוא פטור מן התורה ואין תורמים מדרבנן שהוא חד דרבנן על תרי דרבנן ואפילו צמל דרבנן היכא דכראה דאחר חמור קלח מחזירו (מל"מ פ"ה הלכה י"ז) :
 (י) אצל התורם מדרבנן שהוא חייב מן התורה על שאינו אלא מדרבנן כגון מעלין נקוב על שאינו נקוב תרומתו תרומה אצל אקור לחכול אותה תרומה עד שיוליח עליה תרומות ומעשרות ומקום אחר שכיו' שהם חייבי' מה"ת לא חל סם תרומות ומעשרות על דבר שפטור מה"ת ואם כן הם עדיין צמטלם (ע"י) הלכה י"ד צמ"ו) :

(י"א) וכן התורם מן הדמאי על הדמאי או מן

הדמאי על הוודאי תרומה ויחזור ויתרום וכל אחד ואחד בפני עלמו ואם תרם מן הוודאי על הדמאי תרומה ולא תחבל עד שיוליח עליה תרומות ומעשרות :

(י"ב) ואין תורמים מ' הלקוח על מה שגדל צמח שדה ולא מהלקוח מעכו"ם על הלקוח מישראל ולא מהלקוח קודם מירוח על הלקוח לאחר מירוח וכן להיפך (ועיי' לעיל פ"ב) :

(י"ג) זה הכלל כל שאקיר מה"ת לתרום ומה על זה בגו' מפירות ארץ על של ח"ל ומשנה זו על שנה אחרת וממין על שאינו ויינו ונפירות שחייבים על הפטורים אפי' מדרבנן ומש"עלה ומנו תרומה על שלא נעלה וכן מה שפטור מה"ת בגו' הלקוח והשכחה והפאה וההפקר צמ"ו אינו חל סם תרומה כלל על זה שהרם ומותר אפי' לישראל וכל דבר שחייב עכ"פ צמ"ו מדרבנן והפריש מונכה על מה שחייב מה"ת ה"ז תרומה' אלא שיחזור ויתרום מן זה שחייב מה"ת ואם הפריש מדרבנן שחייב מן התורה על דבר שאינו חייב אלא מדרבנן ה"ז תרומה אלא שהתרומה אקור צמכילה עד שיוליח עליה תרומות ומעשרות ומקום אחר (כ"כ הרמב"ם וז"ל ע' למה לא יפריש מיניה וזיה וז"ל כדי שלא יבא לזולזל זה ויאכל השאר וצממת הכל תרומה עכ"פ מדרבנן) :

(י"ד) תרם מפירות ארץ ישראל על פירות שצקוריא ושאר ארבות החייבים מדרבנן ז"ע אם דינו כמו ומקוב על שאינו נקוב וא"כ תרומה ולא תחבל או אינה תרומה כלל (ברומ"ם הלכה י"ב הנהגה סם ולא מפירות ארץ ישראל על פירות שצקוריא כו' ע"ש אצל הר"ם כח צמ"א דתרומות ומה צמס החוספחה דאפילו מארץ ישראל לקוריא או להיפך אין תרומתו תרומה וז"ל דיש חילוק בין אלו לבין שאר חייבי דרבנן) :

(י"ה) אין תורמים אלא מן היפה שנאמר צמרינוכס את הלבו ואם תרם מן הרע על היפה תרומתו

תרומה

בית פוק ט אדם

(ג) (תפ' המוסכה כתב ר"מ מן החיוב על הפטור ר"ל מפירות שנגמרו ומלאכתן על שאינו נגמרו כו' וז"ע שהרי גמתיחין איתא דאינו תרומה ומעטמור על שאינו נגמור הדין דתרומתו תרומה וז"ל שט"ס וז"ל מפירות שנגמרו על שלא נגמרו ור"ל שגמרו שלים וכמו שכתב הר"ם צמס הידושלמי :

תרומה שחומר והשיאו אותם עון אשמה ואמר ר"ל
אם אינה תרומה נשיאת עון למה אכל ש"מ תרומתו
תרומה וזה"ל דוקא בנעשרות אכל בתרומה דלפיכך
קאי אפילו להמחזירים אין קפידא (עיין בש"ע)
ודוקא שתרם בכונה מן הרע אכל אם עשה אינו
תרומה וכדלקמן סימן כ' :

טז זד"ה צמקום שיש כהן אכל צמקום שאין כהן חורם
מן המחזיקים אעפ"י שאינו יפה כמו האיכו מחזיקי'
כילך תורם האילים על הגרובות וצמקום שאין כהן
חורם גרובות על המחזיקים וחורמים צלל שלם אעפ"י
שהוא קטן אכל לא חלי צלל אעפ"י שהוא גדול צין
צמקום שיש כהן או שאין כהן: (ג)

יז אין תרומים מן הלח על היבש ולא מן היבש על
הלח דדומה לשיני מים (ש"ך) ומ"מ אם תרם
ה"ל תרומה כילך ליקט ירק היום וליקט מוטו למחר
אין תרומים מזה ע"ז אלא"כ דרכו להשתמר צ' ימים
וכן ירק שדרכו להשתמר שלשה ימים כל שלקטו צ"ימים
חורם ומה על זה וכן אם דרכו להשתמר יום אחד
ויליקט שחרית וליקט ערבית חורם ומה על זה :

יח וחורמים שגון על זיתים הכבזים או על זיתים
שרולה לאכלם כך ויין על ענבים לעשותם למוקים
או לאכלם כך שהרי גם הכבזים והענבים כבר
נמרו מלאכתם והרי זה כחורם מן היפה על הרע
ויין שאינו מבושל על המבושל אכל לא להיפך. ומן
הלול על שאינו ללול אכל לא להיפך מחזיקים על
גרובות צמקין ומגרובות על המחזיקי' צמידה ולא להיפך
ובכל אלו אם תרם תרומתו תרומה :

יט המומן והינעין א' לפיכך תרומים יין על חומץ
שהוא מן היפה על הרע אכל לא מן החומץ על היין
שהוא מן הרע על היפה ואם תרם תרומתו תרומה
זד"ה צמון שתרם צמחיד שהי' יודע שהוא חומץ אכל
אם קצר שהוא יין ונמלא חומץ אינו תרומה דכיון
שכתבין לתרום מן היפה ועלה צידו מן הרעה הוי ליה

תרומה צמעות ואינה תרומה ואם אינו יודע אם
נחמוץ קודם שתרם או לאחר שתרם תרומה ויחזר
ויתרום היה צללו לתרום חומץ על חומץ ונמלא החומץ
שתרם יין תרומתו תרומה אע"ג שהיה צמעות כיון
שתרם מן היפה על הרע (ועיי' שם בכ"מ):

כ אין תרומים ומזר שנגמרה מלאכתו על דבר
שלא נגמרה מלאכתו וכן להיפך ולא ומזר שלא נגמרה
מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו ולפיכך אין תרומים
שמן על הזיתים הנכחשים ולא יין על ענבים הנדרכות שזם
דומה ומגמר מלאכתו על שלא נגמרה אלא דבזה
אע"ג דדיעבד תרומה מ"מ יחזר ויתרום מן הזיתים
ומן הענבים אכל צמחיר פירות אם תרם תרומתו תרומה
(עיין צ"ש פ"א דתרומות מ"ד וצ"ה ש"ש שם וצ"ה ש'
סוף פ"א דדרשין מקרא דתרומתו תרומה) :

כא אכל אם תרם זיתים על השמן וענבים על יין
וסיזלים על חיטים אינו תרומה כלל גורה שמה יעריח
הכהן לרוך ולכתוש (ועיין צ"ה ש"ש שם דאם עשה מדעת
כהן דדיעבד תרומתו תרומה) :

כב כל שאמרו בתרומה אין תרומים מזה על זה
כך צמער אין ונעשרי' צין ונעשר ראשון
ונעשר שני ונעשר עני' וכל שפטור מן תרומת
פטור ונעשרות וכל מי שאינו תורם אינו ונעשר :

פרק
דן סדר הפרשת ח"ט

א סככך לומר גורנו להפריש ח"ט חומר יה"ע
ס' אלהינו וא"א שתשלח צרכה צמעי ידיו. התחיל
לומר ומזך צ"י ח"ט השולח צרכה צכרי הזה. מ"ד
ואח"כ ציך ה"ל תפלת שוא (תענית ח' ע"ב ע"ש
צ"ש עיין ח"ר) :

ב (רמב"ם סוף פ"ד מהל' תרומה) המורם אם
הגורן לריך שביין את לבו ששהיה זו תרומה על
הברי

בינת סקס אדם

(ג) כ"כ הרמב"ם צ"ה וכ"כ הכ"ע דה שכתב ר"מ בכל מוקום קאי על צלל והיינו דקס"ד דש"ס בצרכות
ל"ט דהנא קונא קצר דש"ס חסון דהא צאמת קי"ל דש"ס עדיף אכל סר"ש כסד דעיירי דוקא באין
בהן וכמסקנת הש"ס):

שקוה דעתו כן יקום שאל"כ אם יעלה צידו צפחות
 ומיעור שחשז הרי זה תפומה ולריך לחזור ולתרום
 ולהשלי' השיעור שהיה דעתו והתוספ' הז' יכול להפריש
 צומה וצומקל וצומין רק שיהא מן המוקף ואם עלה
 צידו יוסר ונמה שהיה דעתו אינו תרומה כלל (עיי')
 צומצ"ס פ"ג מהלכות תרומה הלכה ו') :

ד () שם הלכה ו') אין תורמין ת"ג אלא מן המוקף
 ר"ל שהתרומה והדבר שהוא תורם עליו יהיה מוכח
 הכל לפי י"א שהוא נה"ס שאלמר והרמות' ומנו ומסוגע
 שבמקור לו וי"א דאינו אלא מדרצן כדי שיוכל לשעב
 היעיצ כמה יתרום וא"ל שיהיה כוגעים זה בזה כיצד
 פירות הנופחין בחוק הצית או צ' וגורות שבצית אחד
 וכן שקי תצואה ועיגולי דצילה וחציות של גרונרות אם
 היו צהקיפה אחד תורם וון אחד על הכל : חציות של
 יין עד שלא קתס פיהם תורם ומאחד על הכל ומסקתם
 תורם מכל אחד ואחד היה נלקט גפי ירק ונניח בגינה
 תורם ומאחד על הכל הציא מין אחד ציניהם תורם
 מכל אחד ואחד (עיי' עוד נדריים אלו פ"ג מהלכות
 תרומה) ומ"מ ללורך שבח ויר"ע כגון שידע שיציאו
 לו קל פירות ומתיירא שגוף תחשך ולא יוכל לתרום
 צבצת מותר לתרום ופירות נצל שיש לו צבצת עליהם
 (עיי' יצוות ל"ג וצומצ"ס שם) :

ב () חח"ז מפריש מן הכשאר אחד מעשרה והוא קרף
 מעשר ראשון וכתבו ללוי (ואם אין שם לוי יתנו
 לכהן) וע"ז כאלמר כי את מעשה צ"י וכו' :

ג () חח"ז מפריש מן הכשאר אחד מעשרה והוא קרף
 מעשר שני וע"ז כאלמר עשר תעשר כו' והוא לצעלוי
 והוא קודש וע"ז הקדר מפרישין ומשנת ח' ומשנעיה
 וצנניה וכן צד' וה' אצל צעלשית ושנית מהשבעה
 אין מפרישין מעשר שני אלא אחר שפרישין מעשר
 ראשון מפרישין אחד מעשקה הכשאר וכתבו לעניים
 והוא

פכרי ועל מה שבקוטעין ועל מה שבצדדים ועל מה
 שבחוף התצן . התורם את היקב לריך שיכיון את לבו
 לתרום על מה שבחלצנים ועל מה שבצגנים . התורם
 את הצור של יין לריך שיכיון את לבו לתרום על מה
 שבגפת . ואם לא נכתוין אלא תרם קתס כפטר הכל
 שחנאי צ"ד הוא שהתרומה על הכל ולכן התורם כלכלה
 של תאנים ומאלאו תאנים צדד הכלכלה הרי אלו פעורים
 מפני שצלצו לתרום על הכל :

ג () ההפרשת חו"מ יש צו צ' ומרת עשה [א] שיפרישו
 ותיכף כשהפריש חו"מ מותר לאכול הכשאר אעפ"י
 שעדיין לא נתן לצעליהם [ב] שיתן כל אחד ואחד לצעלים
 דהיינו תרומה גדולה ותרומה מעשר לכהן ומעשר ראשון
 ללוי או לכהן ומעשר עני לעניים (וכן מנה רמב"ן צומין
 המלכות צטורט י"צ ובפרשת דרכים צדרך ונלות ואף
 הרמב"ם שלא מנה הכתיבה לנוטה צפ"ע היינו לענין
 מנין תרי"ג וס"ל כיון שהוא חלק המלכה אינו עולה לחשבון
 הצל לכ"ע אם אינו נתן לצעליו ציעל מ"ע) וצכל אלו
 אין חילוק בין זכרים לנקיבות :

ד () רמז"ס פ"ג) סדר הפרשת' הוא כך תרומה
 גדולה וון התורה אין לו שיעור דאם רולה
 עושה הכל תרומה וצלצד שישייר שם ווקלת דענין
 שיהא שירה יכירים כדי שיהיה זו ראשית וכן אם רולה
 אינו מפריש אלא חטה אחד דחטה אחד פותר כל הכרי
 (ה) ומדרצן ליתן צ' ומאה וסמכו על לשון תרומה
 כועריקון תרי ומאה חסו הציטני (ויש עין י"ה אחד
 מארבעים ועין רעה אחד מאשים) ואם יש לו מדה
 אחד או יותר מפריש לפי חשבון זה ונתן לכהן ותרומה
 זו מלוא להפריש מאומד ר"ל עפ"י אומד הדעת אצל
 לא צמידה וצומין וצומקל שאלמר וכתב וכו' וצדיעבד
 אם תרם צומה כו' הרי זה תרומה ולריך התורם שיהא
 דעתו שכמה שיעלה צידו בין צפחות או ציות ומנה

בית ספר י אדם

(א) (כ"כ חוס' צמנמות דק ס' ע"א ד"ה מיי צעיין וגיטין ד"ך חע"ג דכתיב תתן לו ל"א אין כתיבה צפחות
 תכיות או קוה פרוטה עיין שם צתום' ול"ע שהרי צחולין קליה צראשית הגז תכל וכמה מתן לו משקל ה'
 סלעים שנה' מתן לו שיה' צו כדי ומתנה וכ"כ הרמב"ם צפ"ע מהל' ציכורים והש"ע צקי' סל"ג ול"ל דהו צדרך
 אקמכתא שהרי כ' הרמב"ם צדה' שם תחלת פ' דראש' הגז אין לו שיעור מה"ס חח"ז מלאת צמל"מ פ"ו מהל'
 מחנה עניים שמתוך צזה ע"ס) :

(דיון)

מן הנועשר ונתחם לאהרן :

(א) הנוולה לכתחילה שיחן הנועשר ללוים והלוי יפריש ת"ג ואלעפ"כ יש רשות לצע"ה להפריש ת"ג ונוליהבם לכהן ויחן הנועשר ללוי אחר שהפריש ונוטו תרומותו(ב):

(א) ת"ג ונולה לכתחילה להפריש דבר שדרכו לנודד ונודד ודבר הנשקל סוקל ודבר שאפשר לנוטחו ונוכה היה אפשר לנוטחו ולשוקלו ולמודדו הנוכה ונוטח והנודד ונוטח ונוטו והסוקל ונוטחה ונשניהם ולא יפריש ונחונד ונו"גו א"ס הפריש ת"ג ונחונד ת"ג תרומה ובלבד שלא יכתוב להוסיף דה"ל ונרצה צנועסרות (ג) ולפי שכריך לפרוש צנודה כו' וזכך ונחר לתרום אף שלא מן המוקף ואלעפ"כ ת"ס תרומים מן המוקף וכן הנועסרות צין ונ"ר ונ"ס ונועשר עני לריך להפריש צנודה וצנוסקל וצנוטין דוקא וה"ל מן המוקף :

(ב) לויס וכהנים ופרישים ת"ג ונ"ר כדי להפריש ת"ג ונועשר שני ונועשר עני ואין חילוק צינס לבין ישראל אלא שהכהנים ופרישים ונ"ר ונופרישים ונוטו תרומה ונועשר ונחזיקים התרומה לעלום וכן הלויס ונחזיקים לעלום הנ"ר שכאמר תרומה גם אחס

והוא נקרא ונועשר עני ועליו כאמר ונקלה שלם שנים תוליד כו' וצא הלוי והגב והיתום ר"ל העניים ושנת השמיטה כולה הפחר ואין זה לא תי"ג צין הגדל וצ"ה על ישראל או הגדל צנדה על גוי הכל פעור ונח"מ (עיין צהשו ונהרי"ע ח"א סי' ז') וצח"ל שאין זה שמיטת קרקע ונפרישין צנכת השמיטה צנולרים ועוון ומוחז ונ"ר ונ"ע כדי סיבואו עניי א"י ויתפרכסו והם וצנענר שהוא רחוקה ואין עניי א"י צאים לשם ונפרישין מ"ר ונ"ס כנו רוב השנים :

(ה) כנאלא לפ"י שהשנה זי תקע"צ הצע"ל הוא שמיטה כנו שכצאר צדיקי שמיטה וה"כ שכת תקע"ג וע"ד ונפרישין ת"ג ונ"ר ונ"ס ותקע"ה ונ"ר ונ"ע וצנכת תקע"ו וע"ז חחר להפריש ת"ג ונ"ר ונ"ס ושכת תקע"ה ונפריש ת"ג ונ"ר ונ"ע וצנכת תקע"ט הוא שמיטה ונשכת תק"פ חחר על הקדר ראשון וכן לעולם יה"ר שכתה צקי'צן גליות :

(ט) לאחר שהפריש הנועשר ראשון הנועשר הזה עדיין נקרא עבל ואסור לכל אדם עד שיחזיר הלוי ויפריש וזה אחד ונועשרה זה נקרא תרומה ונועשר וע"ז כאמר ואל הלויס מדבר כו' והרומהס ונוטו תרומה ה' ונועשר

בית פרקי אדם

(ג) כ' מה"י"ג צחשו" ח"א סי' ה' דאסור לישראל להפריש ת"ג דהוי כחורס שאינו שלו ומתני' דדנאי פ"ה הרולה להפריש תרומה ות"ג כו' כ' צנס הר"ס דאח"י כר"א צן גומל או דמייירי צכהן ולוי ושכן ונלא צירי והנה הרא"י מירי' צאחתי צנ"א והרא"י צגם הר"ס כ' דנחתי' אצא אעמר צן גומל היא ואמכס התינוה על גדול כמותו דאשתמיטתי' דצרי רמז"ס צפ"ג ונהל' ת' הל' י"צ ה"ל ונלות ת"ג שפריש אוחו צן לוי ונועשרו כו' ויש לישראל להפריש אוחו ולתנה לכהן ויחן הנועשר ללוי אחר שיפריש ונוטו תרומתו וכ"כ סס הל' כ"ד הרולה להפריש תרומה ות"ג וכו' כ"כ צס"ע סעי' כ"ח סתה ולא חילק ומה שהק' מהרי"ט דהוא דוקא לר"א צן גומל כרא"י צגיטין ל"א ע"צ צ"ל צנוס"כ חוס' לפיכך מדה דע"כ לא פליגא רצנן אלא לענין לכתחלה אצל צדיעבד גם לרצן מודו וה"כ הנוולה לכתחלה על צן לוי ואמכס על לך הדחק מותר גם לישראל חסו שדקדק הרמז"ס צלשוס וכ' ויש לישראל כו' ולא כ' ומותר לישראל אלא לצורות דוקא עפ"י הדחק וכונס"כ צחרידים צדין הפרשת ת"ג על מה שכ' הרמז"ס וצח"ו כו' יש לו להפריש כל שהוא ר"ל שאין זה ונעיקר הדין וכ' צנס המגדול עח כלל גדול כ"ג שכ' רמז"ס לשון זה ויש לאדם ר"ל עפ"י הדחק ואמכס ל"ע כיון דפסק הרמז"ס צזה כראצ"ג א"כ למה לא פסק כוחי' לענין אומר ונחצנה ול"ע :

(ג) כ"כ חוס' צגיטין דק ל' וצנמכות כ"ד וצנכרות כ"ח וכ"כ הר"ס צפ"ק דתרומה וזה שכחז סס הר"ס דעצ"ה עובד דאסור ונחונד היינו לכתחלה וכן מלחתי צכפתור ופרדק ק"י פיק כ"ד שכחז לה"י דצדיעבד מה שעשה עשה וצנה א"ס הא דאיתא צפ"ד דננאי סמוך על הכאי ואומר וזה שאני עתיד להפריש צנס צפרק"ו וצנו לו א"ס הכוס כו' ראינו אלא ונחונד אלא כיון דנח"מ אפינו צודאי עכ"פ מהכי צדיעבד צננאי התיח לכתחילה ללוקך :

והל' ונ"ע דאפילו זכה מיר פטור ונח"מ ועיין צח"מ
 סי' רע"ג קט"ף ע"ו וצטנ"ג ס"ס) ואם יש לו חיבות
 אלל אנשים אחרים כיון שהפקיר כל נכסיו הרי
 זכה הלה צנוה שצ"דו ולא אח"כ תצנו הרי גזלו
 אח"כ הוא מודיע ללוה שהפקיר וזכה בו והוא יחזיר
 לתנו לו צנוחה (כ"ג: ונח"מ"ע בתשובה ח"א קינן
 פ"ה וכ"כ בשל"ה דף ע"ג):

(י) ואמנם צבי חו"ל שנוקבים צעלום לצא צה"ק
 עליהם ודאי חוב גנור להחזיר בכל נולות החלויות
 בארץ כדון הנוחמירים (עיין צספר חרדים ובשל"ה):
 (יד) דין הנופריש נוקלת חרומות או ונעשרות ונצואר
 צרונצ"ס פ"ג ונהלכות חרומות דין ז' ופ"א מהלכות
 ונעשר דין ע"ז ויגול"ז פ"א מה' ונחכות עניים דין
 ע"ו ע"ש שמהריך צוה):

פרק י"א

דין הכוונ' מי דאוי לאכלן ולהנח' מהן ומלמי נחמי חו"ע

(א) (רמב"ם פ"א מהל' חרומות) החרומה ות"מ
 צין טבורה צין טמאה אפילו נטענא הדגן והחירוש
 כולו קודם שיפריש ח"ג חייב להפריש ולהנה לכהן
 שנאמר ואני נחתי לך ונשנרת חרומותי צ' חרומות
 א' טבורה וא' טמאה ואין נוחתים אלל לכהן ואקור
 לזרים צעון ויחה וצונן הזה אף הכהנים אקורים
 לאכלה שכלני טמאי ונחתי וכן אקור לסקי צשמן של
 חרומה וחרומה ונעשר שהקבה היא כשתייה אלל
 יכול להניחה לכהן ונמנה דהיינו צשון ידליק סגר
 וציון יעשה זילוף צצית והתצואה יסוק חחת תצטינו
 ואין לריך להניח צכלים נחאוסים צכדי שלא יצא
 לחקלה כיון צצונן הזה שאין שום ח' ויחה שהיא נאכלת
 הכהנים נהרים צזה רק שייחד וקוס צפ"ע שלא יצא
 זר לאכלס חר אקור להנה ונמנה הנחה של כילוי
 כגון צשעת שריפה חס לא שהכהן נהנה ג"כ עמו ולאו
 דוקא ככן אלל אפילו צח כהן או אשת כהן שארי
 חרומה נאכל' לנשיהם וצנותיהם ועצדיהם והנחה
 של כילוי י"א דמח"ה אקור לזרים וי"א מדרב"ט
 (פיין מול"ז פ"צ ופ"א הל' ח"י):

(ב) כהן המהארח אלל ישראל והדליק לו טון שריפ' ונעמר

ואם אחס אלנו הלויס גם אחס אלנו הכהנים ואם
 אקחו עדה או פירות וישראל או שמכרו לישראל
 גי' לעיל פ"ז ואם הקדים הלוי ולקח ונ"ר צשיצלים
 ונצואר דינו צרונצ"ס צפ"ג מהלכות חרומות:
 (ג) הנופריש ח"ג ונצרך קודם שנופריש צא"י אלהינו
 מ"ה אשר קצ"ו להפריש חרומה. וכשנופריש ונ"ר
 ונצרך צרך חחה כו' להפריש ונעשר. ועל ח"נו ונצרך
 להפריש חרומה ונעשר. וכשנופריש ונעשר שני להפריש
 מ"ש. וכשנופריש ונעשר עני להפריש מ"ע. ואם ונפריש
 כולם צזה אחר זה ואינו מוסק צנחיס ונצרך על כולם
 צרכה אח' אקצ"ו להפריש חרומות ומצטרות [רונצ"ס
 פ"א ונהלכות ונעשר וכ"כ צחוספת"פ דחרומות וצש"ע
 סי' של"א קט"ף ע"ה לא כ' צרכה צנ"ע וצלתי ספק
 טהור ע"ס] ולאחר שהפריש מלה שיקרא שס שיחזור
 ה"ז חרומה או ונעשר (עיין צחוס' חרומות פ"ג):
 (ד) לריך להפריש כקדר חחלה ח"ג וחח"ז ונ"ר
 וחח"ז ונעשר שני או ונעשר עני ואם הקדים ונעשר
 לחרומה או ונ"ש לוונעשר ראשון עוצר צל"ת שנאמר
 ונלאחד וכו' ונעפ"כ מה שעשה עשו:
 (ט) כקדר הכזר כן ונפריש' הנוחמירים אלל שיש
 ונקילים צח"ג ואינם ופרישים רק כ"ש כיון
 טצוה"ז נשרף אוקמנה על דין חורה (ואע"ג דמורנצ"ס
 פ"ז משנע הכי מ"נו עפ"י הכלל שכתוצ צחדים צכ"נו
 טכתצ חרונצ"ס ויש לו היינו ע"ל הדחק וה"כ כתצ
 ויש לו ע"ש) וכל דנעפ"כ לריך ליהן לכהן שאעפ"י
 שהוא כ"ש ואין צו ונשום גול השצנו מ"נו לא קיים
 ונלות נחיתה שהרי מה"ח דינו צכ"ש ונעפ"כ כתיב חתן
 לו (וכ"כ צנור צהדיא וכ"כ דמ"א) ויש ונחמירים ער
 שאפילו הנו"ש לאחר הפדיון כוחן הכל לעניים ומ"מ
 י"ל צוה"ה אף הנוחמירים אינם לריכים להפריש אפי'
 לכתחלה רק ח' ונפ" כדון חרומה עומה):

(ז) אלל יש מקילים ונפרישים ע"י ערונה זלכן ונפרישים
 ח"ג כ"ש וחח"כ ונ"ר ומ"ש הכל ככ"ל אלל טצשנת
 ונ"ע ונציא ג' צני חרס אוהציו ונפיקר צפניאם כל
 כסיו ונ"כ הוא עני. ונחר וזכה צנ"ע; ונאמנס אלנו
 נשים חושצים להשכיר דצר ונענו ונפסידים הרבה
 חס זוכה צו לאלתר חייב צח"מ דכך חיקנו חו"ל
 פני דנחיס אח"כ הוא עומד כך בהפקירו ג' ימים
 ונ"פ) ונ"ע שהרי צהדיא כתצ חרונצ"ס סוף פ"ה

יג) הים לו מעשר בגורו ורכה לחמו לקרצו או מידעו
ש להפריש ממלה להם והחלי מחלקו לכל עמי שיטבור
כשיעור שאורנו :

יד) זר"א שאינו ראוי ליתן לעמי פחות מחדו שצנו
צטדה חבל אם היה המעשר צבית מחלקו לכל העמי
אפילו בית שאינו מולא עם לוקח שכאמר ואלכו צטעריך וצצנו :

יז) צלו איש ואשה לצבית כותבין לאשה תחלה ופוערין
אוחה ואח"כ כותבים לאיש . אז וצנו איש וקרצו
שני אחים שני שותפים שהיה אחד והם עמי כותן לו
האחר ונעשר עמי שלו :

יח) שני עניים שקבלו שדה באריות זה ופריש
מעשר עמי וחלקו וטתנו לחצרו וכן חצירו ופריש
מחלקו וכותן לו :

יט) הנוקבל שדה לקבור אסור צלקט שכחה ופיאה
ונעשר עמי אינתי צנון שקבלה מוננו ליקח חלק
צכל השדה כגון שכתן לו שלישי או רביעיית צטכרו חבל
אם אחר לו צעל השדה שלישי וזה שאתה קולר צלצד

הוא שלך או רביעי' וזה שהקלור הרי זה אין לו כלום
עד שיקבור וצטעמ הקליר הוא עמי לפיכך מותר
צלקט שכחה ופיאה ואסור צנועשר עמי שאין ונפרישים
ונעשר עמי חלה אחר שקלר והרי זכה בחלקו שקלר :

יך) הנוכר את שדהו קרקע ופירות והעמי הריזה
מותר צלקט כו' ונ"ע שלה והלוקח אסור צזה
אפ"י שעדיין לא כתן דמים ואפילו לוה דמים ולקחה
הרי זה אסור צמתנות עמי :

יג) ונ"ע אין פורעין מוננו חוב ואין משלמין מוננו תגמולין
של רשות חבל משלמין מוננו דבר של גומ"ה של מלוה
ולריך להוריעו שהוא ונ"ע כיכר כגון שגמל חצירו ענו

חקד בצלצלו ואח"כ אייע חבל לזה מותר כדי שלא יתצעל
לגמול חקד של מלוה ואין פודין צו צצויים שזה צלצ"ה
מחוייב לעשות וכן אם פסקו צני העיר עליו לרקע
אינו משלם מן ונ"ע חבל כותבין לחצר עיר צטוצת הכאה
כדרך כצד ואין מוליחין אותה מחץ לח"ל שכאמר והכחת
צטעריך וכאמר ואלכו צטעריך :

כ) צעצו יו"ע האחרון של פסק של רביעי' ושל צביעיית
לריך לצער כל המתנות וציתו שכאמר כי תכלה
לעשר כו' ואמרת צערתה הקדש כו' וקצלו חז"ל דר"ל

רגל שכל המעשרות כלין צו חסו פסק של רביעיית ושל
צביעיית דצקוכת עדיין הרצה פירות של שלישי' ושני'
מחוצרים ולא הגיעו למעשרות עד הפסק ופירות שלא
הגיעו לעונת המעשר' צטעמ הציעור אינו חייב לצערן :

כא) מי שהיו פרותיו רחוקים מוננו והגיע יום
הציעור ה"ז קורא עם למתנות ולריך לקיים
מקומם של החו"מ ואומר מעשר ראשון יהיה צלפוטו
או צדרונו וכן כלם דאם אינו נקיים ומקום לא פקע
איסור עבל (עין פ' י"א מהלכות וע"ש צמל"ו ע"ס)

וכן אם כצר הפריש חלה שעדיין לא כתן לצעליה ולריך
לזכות אותן לצעליהם או לנני שזכה צהם שיתן אותם
לצעליהם וזכה להם על גצי קרקע חבל לא ע"י חליפין
מפני שגראה כותבירה וצח"מ חצי צהם כתיבה חבל
ע"ג קרקע הוי מתנה ש"ש צה חזוק :

כב) כיכר הוא הציעור כותן תרומה ות"ו לכהן ונ"י
ללוי או לכהן ונ"ע לעניים ונ"ע ש מחללן על כסף
או על פירות ומשליך החילול לים או שורף והכהן
והלוי והעמי נוותרים להחזיק המתנות שכחנו להם כל
זמן שירכו וא"ל לצערים :

כג) אחר שמוליחין כל המעשרות צטעמ הציעור
למחרתו ונ"ע וזה"ל להתודות כנש"כ ואמרת לפני כו'
צערתו כו' ואין מתודין אח"כ הפרישו צטהרה ובקדר
ועכשיו צעו"ה שופרישין הכל צטוונאה אין חבו יכולין
להתודות שאינו יכול לוותר ולא צערתו מוננו צציתא עד
יערה עלינו וממרוס רוח עהרה (ותמיה גדולה על הש"ע
שהעתיק כל דין וידוי) .

עד סוף הפרק צצוצ"ס פ' י"צ מהל' תרומות
כד) אסור לכהן ליעול תרומה או שאר מתנות שלו
עד שיפרישו אותם הצעלים שכאמר ראשיתם אשר יתנו
כו' וכאמר אשר ירינו צ"י כו' עד שירימו ואח"כ הכה צהם
ולא יעלם אחר שהורמו חלה מדעת צעלים שהרי הם
של צעלים לתנם לכל כהן שירכו שכאמר ואיש את
קדשו לו יהיו ואם לקח שלא מדעת צעלים זכה צהם
שאין לצעלים מהם חלה טוצת הכאה וטוצת הכאה
איכה מוננו (רמז"ס חבל התום' כתב צחולין קל"א ד"ה
ש צו כו' דצדצ ש"ס צו טוצת הכאה לצעלים אם
צא אחר ונטלו מוליחין נידו) :

כה

לצותיהן וחולקין להן כשאר קדשי הגבול חוץ מן הכושא
אשה שאינה הוגנת לו והטומא והערל שאין משלחין
להן כלל :

פרק י"ב

דין אשה ריה לאיין ולירק

(א) (רמז"ס פ"א ונהל' מעשר שני) צ"ח' בתשרי ר"ה
למעשר הצואה וקטניות וירקות וצט"ו צצצט ר"ה
למעשר אילנות לפי שגדלו ע"י גשמים של שנה שחוטט
בו לפיכך הלכו אחר זמון חניעתם שהוא ע"י צצצט
וכ"ז צין לענין דאין מעשרים וזנה שגדל צצצט זו על
מה שגדל צצנה' האחרת וצין לענין מעשר שני וזעשו
עני כונו שכתבאר ונשפטם צפ"ע ופ"י (ועיין צר"ה
דף י"ד ע"ס. של אונס אלו)

(ב) כילד הצואה וקטניות שהגיע לעונת הוועשרור
(כגונאר צרמז"ס פ"ו ונהלכות מעשר) לפני
ר"ה של שלישיית אעפ"י שגנורו ונאספו בשלישייה
וופרישים וזה מעשר שני ואם לא צאו לעונת
המעשרות אלא לאחר ראש השנה. של שלישי' ופריש'
זה מעשר עני וכן פירות האילן שצאו לעונת
המעשרות קודם ע"י צצצט של שלישיית אעפ"י שגנורו
ונאספו אחר"כ צקוף שנה שלישיית ונתעשרין
לשעצר וופרישים ונהן וע"ש וכן אם צאו לעונת
המעשרות קדם ע"י צצצט של רביעית אעפ"י שגנורו
ונאספו רביעית וופרישים וזה מעשר עני ואם צאו
לעונת המעשרות אחר ע"י צצצט ונתעשרים להצא
ולענין חרזים עיין סם צרמז"ס פ"א וצראצ"ד סם :

(ג) הירק לפי שגדל ע"י גשמי שנה שלוקמים אותן
לפיכך צשעת לקיטתו עישורו כילד ליקט ציום
ראש השנה (ע"י צ"ו) של שלישיית אעפ"י שצא לעונת
המעשרות ונגנור צצניה וופרישים וזנו ומעשר עני
ואם ללקט רביעיית אעפ"י שגנור בשלישיית וופרישין
מעשר שני ואין מעשרים וזה שליקט קודם ר"ה על
מה שליקט ונר"ה וחי'ך :

(ד) אחרונ' שיה לאיין לענין זה שר"ה שלו הוא ע"י
צצצט כאילן ונ"מ כיון שגדל על כל עיס לפיכך
דינו כירק דאזלין לענין מעשרות שלו אחר לקיטת
(ה) כילד ליקטו אחרונ' צ"ד צצצט וזחר וליקט צע"ו
צצצט

(כה) אין ישראל חייבין לטפל בצרומה ולהציאה מן
זבורן לעיר ומן המדבר ליעוז אלא כהנים יולאים
לגרות ישראל כותנים להם חלקם עם ואם לא ילאו
הרי זה ופריש ונתיחה זבורן ואם היתה חיה או צהמה
אוכלתה עם ואינה ונשתמורת עם וזה התקינו חכמים
שיטפל זה ויציאה לעיר ויעול סכר הצאתה וכהן
שאל הפרישה והתימה לצהמה ולחיה ה"ז חילול השם :
(כו) אסור לכהנים וללוים לסייע צצית הגרות
כדי ליעול ונשתמרתין וכל המסייעין חלל קודש השם
ועליהם נאמר שחתם צצית הלוי ואסור לישראל להניחו
סייעיהו אלא כוהן להם חלקם צצצד :

(כז) נתן תרומה לכהן ע"י להחזירה ילא ידי כתיבה
ואסור לעשות כן מפני שנאלא כוסייע צצית
הגרות וכן אסור להם שיחטפו תרומות וועשרות ואפי'
לשאל חלקן צציהן אסור אלא כועלין צצצד. שעל
שולחן המוקם הם אוכלין ועל שולחן הם שותים ונשתנות
אלו לה' הם והוא זיכה להן שנאמר ואני נתתי לך
את ועמרת תרומתי :

(כח) לא יתן אדם תרומה לשונור גתו ולא צבור
לשונור עדרו ולא ונשתנות לרועה צהמתו ואם נתן
חלל אלא א"כ נתן להם סכר שמירתן מחילה ורשאי
ישראל לומר לישראל אחר הא לך קלע זו ותן תרומה
או צבור או שאר ונשתנות לפלוגי הכהן צן צתי או צן
אחותי וכל כיולא צזה :

(כט) צד"א כשהיו הצעלים רולים ליתן אותם לאחד
מפני כהנים אלו או לאחד מפני לויים אלו צצנס
ואמר לו הצירו הא לך ותן לזה אצל הצעלים שאמר
לכהן או ללוי הא לך חלק זה צצצת הכאה הרי זה
אסור וכן אסור לעשות סחורה בצרומות אעפ"י שהוא
לוקח וכהן ומוכר לכהן :

(ל) עשרה אין חולקים להם תרומה צצית הגרות
אעפ"י שהן אוכלים אותה אם היו עהורין או מאכילין
אותה ואלו הן החרש והטומא והקטן כל זמן שאין צו
דעת לפרוש כפיו מפני שאין צאלו דעת והטומא
והאכרוביטוס מפני שהן צציה צפני עלמן והעצד שנה
יראוהו העוצרים צצדה ויעירו עליו שהוא כהן והערל
והטומא מפני שהן מאוסין והאשה שנהא תחגרש ומפני
היחוד והטומא אשה שאינה הוגנת לו קנסו אותה שלא
יחלוק צצית הגלות עד שיגרשנה וכוון משלחין להן

פרק יג

דין הקונה מעם הארץ וכל דין דמאי

צטצט אין וועשרים וזה על זה :

9) ליקטו צטנה שלישיה לשנויע' אחר ט"ו צטצט ופריש' מ'עשהרי בצרכתחדשם שנות האילן אזל אס ליקטו קודם ט"ו צטצט ופרישים וועשר שני אף שכתחדש שנת שנויעה צתשרי הרי לא כתחדש שנת האילן עדיין וצדיי' הוא שנה שניה וכן אס נלקטו צרביעית קודם ט"ו צטצט ונאחר שלא כתחדש שנה של אילן ה"ז שנה שלישיה וופרישים וועשר עני :

10) ואעפ"י שהולכים אחר לקיעתו אחרוג צת שישיה שכנסה לשביעית אפי' לא גדל חלא כות צביעית וכעשה ככר צטציעית אפי' חייב צוועשר כשיעית וגם חייב צטציעית כדלקונן פ' ט"ז לענין צביעית : 11) ללב אע"ג דלענין כלאים וערלה הוי כאילן ואינו כלאים צברס וחייב צערלה אפי' לענין וועשרות נותנים עליו חזונרי אילן וחזונרי זרעים לפיכך הציונות שהיו ווענה שניה וכנסה לשלישית וכלקטו קודם ט"ו צטצט ופרישין וועשר ראשון כדין ואח"כ ופריש וועשר אחר והוא ספק אס הוא וועשר שני כיון שהוא נשכי' כונו אילן או וועשר עני דחיל צהר לקיעה כזרעים ולפיכך פודהו וספק כדין וועשר שני ואחר שפודהו נותנו לעניים כדין וועשר עני :

12) האורי והדומן והפרגין והסיווגין לפי שאין נלקטין כאחד לפיכך הלכו צהם חכמים אחר גונר פירי ונחששרים להא (ול"ע אס ר"ב גונר פירי כונו שאר קטניות דהיינו לעונת וועשרות או ר"ב גונר פרי ונחש וא"כ עדיין קשה לונה כשתנו ונשאר קטניות ע"ש צגני' הני כונאן שוינהו רצנן וע"ש צר"ה דף י"ג ע"ב הוב' ד"ה אחר דנוכח דר"ל גונר פירי ונחש :

13) פול' האגרי וצללי' הקריס' עיינ' ב' חריבה' צפ"א ונה' ונע"ש

אמר הנחצר עיין צב' חרדים איהך חרירי שיהיו חרדים להפריש דמאי כדליחא הרבה פעמים צנורא וכי אכשר דרא והציא צטס האר"י ז"ל וועשה : 14) (רונצ"ס פ"ט ונהל' וועשר) צזונן יוחנן כה"ג רצו עמי הארץ' צישראל והיו זהירים הכל צחרומה גדולה וופריש' אותם לפי שהכל יודעים שקודם צחרם הוא צעון וניתה אזל צמ"ר ונ"ש ונ"ע י"ס ונהס שהיו נוקלים ולא הפרישו אותם כיון שאין צהם קודם הפרשה וניתה ואע"ג שכל זונן שלא הופרש וועשר א"כ לא הופרש ג"כ תרונות וועשר וי"ס צהם עון וניתה ונחסם הת"ו סצחוכו ונ"ו הסצו ע"ה שהו דוקא כשהופרש הוועשר ואז האוכל הוועשר קודם הפרשת ת"ו הוא צמיתה אזל קודם שהפריש וועשר אין צו מיתה לפיכך גזרו שלא יהי' כונאן על הוועשרות חלא אנשים כחוננים דהיינו (שס פ"י) שיקבל עליו צפני שלשה ת"ח להיות וועשר את שהוא אוכל ואת שהוא נוכר ונפירות שגדלו צקרקעותיו ואת שהוא לוקח ע"ו נוכר ולא יתאחד אלל ע"ה וכציבאו עדים שהוא רגיל צהם חונר הרי זה כונאן על פירוהו לונג' וועשרים הם אזל ע"ה פירותין ספק ואין כחוננים לונג' וועשרים הם חבו נקרא דמאי רבה לונג' דא נחאי :

15) ותקנו חכמים שהלוקח ונע"ה ופריש תרונת וועשר שהוא עון וניתה ווועשר שני שאין צהם הספר צצזונן הנוקדש הצעלים אוכלים אותו וצזונן הזה יכול לפדותו צפרומה אזל וועשה ראשון וועשר עני

(* ז"ל הס' חרדים צציה ישראל רחמי' שערוריה שתיס דעות ח) הקונה מעם הארץ איהו וועשר דמאי והרי רונצ"ס צצננו לא אמר דאכשו' דרי וגם הרצ צעל כפתר ופרח והטור שהיו כונה שנים אח"כ לא חונרו והרי גמרא ערוכה קא ונתנה אכשור דרי וצטוטותיו ראה רחינו ומכשילים צצצר וטורע שנוכרו עצל . 3) וגם נוסף רעה רצה צצוננו שפראשונים הקטנים עם הגדולים היו יודעים כל הדינים של הפרשת תרונת וועשרות רעה חלא שהיו חסודים אף עתה ונעע ונזער הם הצקאים ומקרנו ונאלחו אותם עושים וסרצ הנוקודל הקדוש רצינו ילחק אשכנזי כאשר הופיע עליו רוח הקודש והפליא לדצר פעם ח' כנסע ע"ה אחד צציתו שהי' ונווכרי' היין ולאור לי עצל רחמי' כתיב צמלחך אוי לך והסודרי הודה וצבה וכתן לו תשובה . וכל ירא ה' כשקובה ונשם הארץ ופריש דמאי כדין הגמרא :

חכמת

שער מצות הארץ פרה יג

אדם

או שידוע לו אדם כאונן שהוא מנושר (פי"א) וכ"ל דמוחר להיות שליח לקנות לע"ה צעד ונעומו וצלבד שלא יחליף המעשה ולא יחליף צבלו כדלקון סי' כ"ו (כן כ"ל לדקד' ונלשון הנושנה פ"ו דדנוחי ונ"י צ וברנוצ"ס פ"י הל' ח' וע"ש ככ"ו):

(ח) כל המוכרים צודה גסה היינו ג' קדים ציצע וצלה ודה שמוחקת שיה דיכר נאיתו דבר לח ולפי ערגילים להוסוף על המידה לכך תיקנו חז"ל שיהיו מותרים למכור דנוחי והלוקח לריך להפריש כדין דנוחי אבל המוכרים צודה דקה דהיינו פחות ונשיטור זה והם נשתכרים הרבה לפיכך התקינו חכמים שאקריים למכור דנוחי עד שיפרישו וקטני זחים ועננים וקפיות של ירק אעפ"י שמוכרים אכסרה (פי' הרבה ציהד) אקור לעבדו דנוחי :

(ט) (פ"ע) ולפיכך נחתום חצר אקור למכור לע"ה עד שיעשר כדין שאקור למכור לע"ה דנוחי אם הוא מוכר צודה דקה כיון שהוא נושכר הרבה וגם נופני המניקות שקונים אללו ולכן לריך הנחתום להפריש כדין ח"ו וחלה וכ"ל דזה"ל דפריש ונ"ס צפרועה כיון שאין צו עורח ולא הפקד לריך להפריש גם א"ס ואם מוכר צודה גסה אזי המוכר פטור והלוקח לריך להפריש כדין דנוחי (עיי' דנוחי פ"ב ג"ד ובר"ש סס וברנוצ"ס וכדלעיל סי' ה' ונחתום שמוכר לפלגור או צחנות הסווכה לפלגור חייב להפריש הכל) :

(י) המזונן את חצירו שיחבל אללו או שמונינו לשתות עונו יחושש שיה יזנינו גם על אכילה (ז) וכ"ל דה"ה חף אם אינו מזונינו רק שחושש שיה יזנינו והוא אינו מזונינו על הנועשות חוננו וע"ש ויה שאני עתיד להפריש לחורר ה"ה ונעשר ושאר מנעשר קוונך לו זה שעשיתי ונעשר כעשה ח"ו על השאר הקוונך

לו ונ"ש יקצע צלפונו או צדרונו וה"ה וחילל על המעשה ולמחר כשהוא אוכל ונפריש א' עש"י חוננו הדעה ונפדרו לפיכך פחות ונכזית שלא יהיה אקור ונשום איבוד איכלים ונורקו כלל אחר יד שלא ישניח הצ"צ צזה ויקפיד עליו אלל אקור שישיר הת"ו דשנח יבא הצ"צ או אחר ונ"צ לאכלו (עיי' בר"ש סס צצס ירושלמי ריש פ"ד) וצצעה שהוא נייסב לאכול יחזור וירחיש צצפתיו הנחאי שהתנה וע"ש (וייהו צרנוצ"ס פ"ע ונשנע דקוקא צודאי לריך לרמוש אלל לא צרנוחי) ואעפ"י שאינו צרשותו כיון שאינו נחלק רק ויה שהוא אוכל וגם שהוא דנוחי ולכן הקילו אלל צודאי לו לתקן כל הכרי לא הקילו לקוונך על חתאי זה ונעטעס זה הקילו ג"כ להפריש צצעה שהרי אפילו דנוחי אקור לתקן צצעה אלל כיון שהתנה וע"ש ונותר לקוונך על החתאי אלל אם לא התנה וע"ש אקור להתנה צצעה ;

(יא) ואם נתנו לו כוס יין יחוננו צצעה ויה שאני עתיד לשייר צצולי הכוס יהיה מנעשר ושאר מנעשר קוונך לו זה שעשיתי מנעשר יהיה עשוי ח"ו ונ"ס צפי של כוס (דכוס לא שייך לוור צלפונו כו') ונחולל על המעשה ופוחה ונניח כדי ח"ו צצולי הכוס ונאצדו כדיון דנוחי אינו אלל נדרצק אייריני הוצרי הדבר דוה ששתה היה חולין דקיי"ל דרצקן שי צרירה :

(יב) וצחול לכחלה אין רחוי לקוונך על צרירה ונ"ו אם הוא אלל אדם נכבד וכיולא צו כ"ל דגם צחול יכול לקוונך על זה ויחוננו כן ונותר לו לאכול ולשתות (ג) :

(יג) וכ"ל צרנוחי אלל צודאי אינו יכול להחניט ע"ד שאינו צרשותו וגם צלה אינו קוונך על צרירה (אע"ג דקיי"ל ח"ו צזה"ל הוא דרצקן ח"ו כבד כחצתי

בינת פריקני אדם

(ב) עיי' כ"ז צרנוצ"ס פ"ט והל' ונעשר וצהל' י' כ' דין דנאצו לו הכוס כו' וצהל' י"א כחצ וכן אם זוננו טו' וכחצ הכ"ו קפ"ז ונשנה סס ולא הצנתי כלל כוונתו דכל דין זה הוא למותר ועס"כ החוי"ע שצהל' י' כ' הדין של חול וצהל' י"א כחצ הדין צצעה גם זה ל"ע דא"כ לנה ונסיים על כל שירלה שיספור אללו ולכן כ"ל שכוונת הרנוצ"ס צהל' י"א דאע"ג דלא הזונינו רק לשתות ח"ו אם חושש שיה יזנינו גם לאכול ונתנה כחנאי זה :

(ג) (עיי' צח"ו ע' עתחית' דתנו וכן ונשנע צירושלמי דנוחי י"ח ע"ב צמנעה דרצי וריב"י עיי' סס וכ"כ צהדיא

ואחד ונוני שאינו ונעשר ופשיעה ונשני בני אדם ולא
 וון הדמאי על הודאי ואם עישר הרי זה תר"ו וחסר
 ונעשר ונוודאי על הדנואי תרומה ואקור לאכול אותה
 תרומה עד שיפריש ונמכה ת"ו הרחיים לשיעור זה
 שהפריש דמאי כבר הדנואי ונחוק ונמלא שמה שהפריש
 הוא עבב ונה"ח (רנב"ס פ"ה עה"ל תר"ה י"ז) :
(יד) (פ"י ונה"ל ונעשר) ונחר להאביל את העניים
 והא האורחים דנואי ר"ל שידיעם ואם רלה
 לתקן יתקן גבאי לרקת גובאי סתם בכל אדם ונחלקים
 סתם והרולה לתקן יתקן. ולענין ליתמי לחילה שאין בו
 סכנה עיי' ברנב"ס ס"ס ובספרי נסנות אדם בהשנועות :
(יז) כיון שאקור להוליא דבר שאינו ונחוק ונחת
 ירו לפיכך הנושא נושא של ירק וכבר עליו ורלה
 להשליך ונוני על הדרך להקל ונושאו לא ישליך עד
 שיעשר שמה יולאנו ע"ה וכן הלוקח ירק וון השוק
 ונושך אעפ"י שלא שקל ולא וחד ולא כחן דומים ונונך
 להחזיר לא יחזיר עד שיעשר ודוקא דדבר ששונתו
 ידוע דכיון שנושך נעשה שלו ואם היה ירח שניים
 ונשגמר כלבו ונעשר ואח"כ יחזיר אם
 נחילה הנוכר :

(יח) הנוליא פירית דדרך אם רוב ונכסי' לנחיהם
 פטור ונעשר שנקתמא עדיי' לא נקצב ואם
 רוב ונכסיים למכור צשוק או שהוא ספק הרי זה
 ונעשרן דנואי נטלן לאכלם ונונך להלביעם לא ישא
 אותם עד שיעשר כדי שלא יהיה תקלה לאחרים ואם
 ונחלה נטלן שלא יאצדו ה"ו מותר להשהותם
 אללו עד שירלה לאכלם או לשלחם או לנכרם
 ואז יעשר דנואי :

(כ) הנוחן לפיכך ונעשר את שנוהן לה ואם
 שנוטל ונמכה ונשום דוורה המירא לעלמה שצביל
 שטורחת צבילי ונחלפת היפה שלו צרע שלה ודוקא
 צפינדקית אלל חנווחו או שכנחו אינם חשודים להחליף
 שכן דרכם להנרית צבילי (ד) ורואי להחזיר אפי'
 צחנותו

דיש לנו לחוש לכל החנווחות כו"ד שהוא ונה"ח וקי"ל
 צדאו ייחא חין צרירה) אלל ע"ד שהוא צרשוהו יכול
 להחנות אפילו צדאי ולכן וני שיהי לו ק' תלמים
 צביתו והוא צביהנו"ד או צבדה ונחירא שמה
 חסוך וחינו יכול לעשר צבנת אונר צ' תלמים שאני
 עמיו להפריש ה"ה תרומה ועשר שאני ופריש אחריהם
 ו"ר ע' שאני ופריש אחריהם ו"ש וכיון שכבר הקדים
 הסכוי לא הוי כונתקן צבנת וגם דאע"ג שקודם
 שהפריש היא ונוקלה כדון עבב כיון שהחנה ונחר
 לעלמלו ולנחר ופריש ואוכל ובשעה שפריש לריך
 לרמוש צשפתיו וטחן עיניו צלר זה ואוכל את השאר
 (זהו לשון רנב"ס וכל דוכחו לא שיהא ופריש בנו
 שנופריקים צחול אלל שנופריש צנוחצנה וצדיצור כלחם
 וולר א' והוא אוכל צלר האחר) :

(יד) לא ישנוש חצר צנוחפה של ע"ה ולא צקעודתו
 אח"כ היה הכל ונחוק ונחת ירו לפיכך הרולה
 חצר ונושג צנוחפה ע"ה או צקעודתו הרי הכל
 צחוקת ונחוקן ונועשר דכיון שהוא ונחיל לאחרים
 צודאי לא יאביל אח"כ הכל ונחוקן אלל אם ראוהו
 שהוא וייקצ צנוחפה או צקעודה ע"ה חין צחוקת ונחוקן
 דשנא החצר קינך על התכאי' שצבני כדלעיל :

(טו) כשם שלריך להחנות על ונה שהוא אוכל אלל
 ע"ה כך לריך להיות ונחנה על צנו ואפילו היה
 ונקום אחר (נ"ע דנושנוע החצר הוא צביתו רק שצנו
 אוכל אלל ע"ה וא"כ חין התנה ויאמר ונה שצבולי
 הכוס וכיולא צו כיון שצנו אינו יודע ונה א"כ יאכל
 התרומה ואפשר דויירי שיש לו דנואי צביתו או שאציו
 אוכל אלל ע"ה אחר ונחנה ונושייר ונאכילתו כדי
 אכילת שניהם) אלל ח"ל להחנות על אחר חון וצנו
 ואפילו היה עונו צנוחפה לפיכך צן חצר שיהי וייקצ
 צנוש זה ע"ה חין הקעודה צחוקת ונועשרת שמה
 אציו התנה עליו :

(טז) חין ונעשרין וון הדנואי על הדנואי ואפילו הם
 של אדם אחד דשנא לקח ונאחד שהוא ונעשר

בהדיא צכפתור ופרח די"ו דונתניהון דנובו דויירי צחול) :
 (ד) (כ"כ הרמב"ם ע"ג צכ"ע ול"ע צנור וש"ע י"ד פ"י ק"ע ק"ע ק"ע ג' סכתב צסס הרשב"א דחנותו ופנדקית
 סוף

חכמת

שער מצות הארץ פרק יג

אדם

צמותו וכן לכל מי שחשש צחקתו (כד'יתח) צו"ד סימן ק"ט):

(כא) הנוליך חטיו לעיתן ע"ה וכן האפקיד אלל ע"ה הרי הם צחוקתן שאינו חשוד להחליף וכן פ"ה שהיה משחמש צחוקתו של חבר אעפ"י שחבר יולא ונכנס ה"ז וזאת ואינו חשש שיהא החליף:

(כב) הנוליך חטיו לעיתן עכו"ם ה"ז דנאי שוא החליטם צחטיים של ע"ה והמפקיד אלל עכו"ם עיי' לרמז"ס פרק י"א הלכה ט"ו.

(כג) האומר לניי שאינו באזון על הונעשרות קח לי ונני שהוא ונעשר והלך ולקח והציא לו אינו באזון ואם אמר לו קח לי מאיש פלוי ה"ז באזון לומר ונננו לקחת' שהרי ונחירא שוא ישא'ו הלך לקח לו מלאו פלוי והוא לא מלא'ו ולקחת' כך מלא'ר שהוא באזון אינו באזון:

(כד) (פ' י"ג) הכנס לעיר ואינו מוכר אדם שם ואמר מי כאן באזון מי כאן ונעשר ואמר לו אחד איני אינו באזון אמר לו איש פלוי ה"ז באזון ולקח מלאו פלוי אעפ"י שאינו מוכרו והיך והוא כל פיו דושוס חיי נשם הקלו. הלך ולקח ונני ושאל לו מי כאן ווכר יין ישן אמר לו זה ששלחך אלני אעפ"י שהם צנוותים זה אה זה הרי אלו כהנטיס:

(כה) גד"א שהוא סווק על אחד צונן שאך ווכר אדם שם אלל אכ ווכר אדם שם איט סווק על א' שיאמר לו פלוי באזון אלל על מי שהוא מוחק למוותה להרצה ונכר העיר דעל די אורו שהוא מוכרו יגיד. לוי האומה כפלוי ומוחה צמיר כל בני העיר ולא יתהלו צו כמו שאפשר שיהתנו צו כשאינו ווכר אדם שם ואם שהה שם ל' ימים אעפ"י שאינו ווכר אדם שם לא יקח אלל ומי שיאמר לו הרצה ונכר העיר שהוא מוחמה (צ"י כ"ו טס).

(כו) ולא תצרו דברים אלל אלל צחוקת ונעשרות אלל לענין פירות שביצית לא יקח אלל

ון המונוחה.

(כז) החזירים שנכספו לעיר ואמר אחד מהם פירות אלו אינו מחוקכים ופירות חזירי מחוקכים אינו באזון שונא כחוקיא עשאו ציניס:

(כח) ע"ה שכתן ונעוה לחבר ואמר לו קח לי אגודם יקח א' גלוקקין א' והלך החבר וקנה א' לעלמו וא' לע"ה לוקח סהם ופעור ונלעשר ואין אוורים שהוא כותן לע"ה זה שקנה לעלמו ונולא שהחבר ווכר דנאי זה חלא אורנין כיון דננאי אינו אלל ומצנן וצדרצנן יש צרירה אלל חס החליף אה המנע ונולא שהוא חייב צחוקתו הרי כאלו החבר קנה צמעותיו ולפיכך חסור ליתן לו עד שיעשר (סיף פ"ו דנעשרות וצנוותים פ"י):

(כט) ואם פירש החבר ואל לקח סהם חלא אמר זה שלי זה של חזירי והח"כ נחעטנו לרץ לעשר החלם דשנא יתן לע"ה זה שקנה לעלמו ונעלל כמוכר לו דנאי:

(ל) ואם ה' המוכר חבר וחבר היה הקונה הדיע להמוכר שקונה זה צעצל פיה ויתלקח לז קבס לעלמו כלום פעור ונלעשר דכין דהדיע לו שקונה זה לע"ה צדאי עישי המוכר ע"ז דח"ח חסוד לנכר ללויך פ"ה ואם קנה החבר אחד לעלמו וזה לע"ה ונחערצ אע"ג דהדיע למוכר אפ"ה חייב לעשר שהרי זה דומה לנחערצ לו א' שלא עיטר צהרצה שכבר הם נעששים שלרץ לחקו דנאי וה"כ זה שפטר ללויך החבר וקצומא לא עיטר:

(לא) ואפילו צלא נחערצ אלל כל אחד סתוד צפ"ש אפ"ה כשחלק צדו ואמר זה שלי תה על חזירי ונכל חלקו לנכסף חייב לעשר שהיה דמי כשחלק לו אלל חס נכל חלקו צחולה וח"כ כשאר מנעל הוא לע"ה ולא ירי כשוכר (ר"ש טס):

(לב) ה' שאמר לא' כאלו לו ה' אגודם יקח ונעל מכל א' וא' צפ"י ענשו חזירים ענה ח"כ

בגו פרקי אדם

קדים וכו"י כ"י יסודל דעמסין דנס חמשה סתש צחקתו צמו ותלמס מנצרו שמה עמולין ר"ג דנני עשההנין דסמן למחשו ולל עברי סא ד"י יסודל ונריסל ומכססו מנפולד על ר"ג ונ"כ מנעלים צמעותם וסלגס כ"י דנס סממיס מרדיס לו ונ"כ

חכמת

שער מצות הארץ פרק יג

אדם ים

ל עניים שאמרו פירות אלו של לקט שכחה ופיאה הרי אלו כאוננים כל זמן הברכות שהלקט והשכחה והפיאה נלוים והוא שיהיה קרוצ מן הגרין כדי שילא ויבא צו ציוס ואס אמרו של מעשר עני הם הרי אלו כאוננים כל השנה כולה ואינם כאונני' אלא על דבר שדרך צני אדם ליחכו :

לז כיאר חייים אלו לקט שכחה ופיאה הם הרי אלו כאוננים קנח זה של לקט שכחה ופיאה הוא אינם כאוננים ואין לריך לווגר שאינם כאוננים על הפח לווגר ונותנות עניים אלא מהשירים דנאוי :

לח כאוננים על הסעודה של אורז ואין כאוננים עליו צין חי צין ונצטל כאוננים על הפול ואין כאוננים על הגריסין צין חיים צין ונצטלים כאוננים על השונן לווגר של מעשר עני הוא ואין כאוננים לווגר של זיתי כיקוף הם כאוננים על הירק חי ולא ונצטל א"כ הים דבר מועט שכן דרך צעל צתים ליתן מועט ירק ונצטל וקדרתו לעני ומחוק שיכול לווגר צעל הצית נחכו לי יכול לווגר חני צגלתי ונותנותי :

לט וכן צן לי שאמרו פירות אלו ומועשר ראשו' שכנלה תרומתו הם הרי זה כאנו' לעולם על תרומת וועשר כשם שישראל כאנו' על תרומה גדולה חבל אינו כאנו' עליו לפוטרו ומועשר שני :

מ אי' כל הדברים האלו אמורים אלא צעם הארץ שאינו לא חסוד ולא כאנו' חבל ניי שהוא חסוד לווכר תרומה לשם חולי' חסוד ליקח ונונו כלל דבר שיש צו זיקת תרומה ומועשר אפילו קרצי דבים מפני שנותנים בהם שטן ואין חסוד אלא כל שלפניו חבל אולרו מותר ליקח ונונו מפני שהוא נחייירא לערצ תרומה צאלוכו שווא יודע הדבר ויפקיד הכל וכן החסוד למעשר שני למוכרו לשם חולי' אין לוקחים מנונו דבר שיש עליו זיקת וועשר וכל זה קנס מדצריה' :

מא פירות שחזקתם וון הספקר כגון השיטי' והרינו' והעחדרי' וצנות שוח וצנות שקונה והגופנים ונוצלת התמורה והם שעדיין לא העילו שאור (ה) והנלפתה והכקצר וכיואל צהן פטורים וון הדמאי' והלוקחן מע"ה אפי'

לעשר אלא על חלקם בלצר הציח להם צערצוב לריכים לעשר על הכל דהוי כאליו האחד כותן ונשלו לחצירו והוי כנוכר לע"ה :

לב ע"ה שהי' עוצר צשוק ואמר עולו לכם תחנים אוכלים שם ופעורים שאין המחנה קוצעת ואם הכניסו לצתיהם אס רוצ העם ומכניסים לצתים ומקחוח לא עישר עד שיראה פני הצית ולכן וועשרים ודאי ואס רוצ ומכניסים צשוק דלז כצר נגמר מלאכתו וקצע לוועשר אין מתקנים אלא דנאוי שווא עישר ואח"כ הציח צשוק ואס אמר עולו לכם והכניסו לצתים ה"ז כאלו אמר לו שכצר נחתיי צמועשר אלא שכצר עשרתי אותם וכלווגר שחילל לאלול אותם אפילו צציתו ומפי שכצר עשרתי ואנו ומאמיים אוחו צזה שכצר נחתיי צו חבל אינו כאנון צמה שאמר עשרתי ולכן לא יחבלו צשוק אפי' ארעי ואס הכניסו לצתים וועשר דנאוי ואס כחן לו דבר מרובה שא"א שיחבל הכל צשוק או שכתלו דבר שאין דרך לאכלו חי או לאדם גדול שאיךרבו לחבלו צשוק ה"ז כאלו אמר לו עולו והכניסו לצתים :

לד הנוכר פירות צקוריא ואמר משל ארץ ישראל הם הייצ הלוקח לעשר וועשרים הם כאנון שהפה שאקור הוא הפה שהתיר ומשלי הם חייצ לעשר וועשרים הם כאנון שהפה שאקר כו' ואס ידוע שיש לו קרקע צקוריא והי' רוצ ומוכרו ונשדהו חייצ הלוקח ונונו לעשר שמחתו שונשדהו הציחו ואין כאן הפה שאקר הוא הפה שהתיר ולכן אינו כאנון כשיאמר וועשרים הם :

לה הלוקח פירות ווע"ה ושכח לעשרן וכנסם שצח או יו"ע או שצח ויו"ע או שני יו"ע שא"א לעשרן ה"ז שאלו ואס אמר וועשרים הם אוכל על פיו צאותו שצח וכן צצח ויו"ע וכן אס אמר לו אחד ווע"ה וועשרים אוכל על פיו צאותו שצח אפי' היו לו פירות אחרים מחוקכים מואוחו מין יפני שאינות שצח על ע"ה ואעפ"כ לוולאי שצח לא יחבל עד שיעשר דנאוי על הכל על שאכל וי"ל הכשאר שלא האוניוהו רק ללורך אוחו שצח :

בינת פרק יג אדם

(ה) (ול"ע דא"כ לא הביעו לעונת המעשרות וא"כ מאי חיריח דפעורים מועט הפקר והא אפילו צדאי משומר פטור כדחיתא צ"צ דוועשרות הל' ה' וי"י' מה שכתבתי צ"ל א צהשונעת על השער חי' על זה וגם (יוד)

אפי' אונר אינס ונעושים הרי אלו פעורים וכן הו"ו
ונפני שמזקתם וכן ההפקר עד שיוודע לו שהם וכן
השימור (וצפירוט הו"ו כחצ רנוצ"ס ונפני שהוא ס"ס
והייט דוקא דמאי אצל צודאי חייב והיינו כר"ל
צירושלמי ו"ע) :

מב (הזכרות והקייפת שצצקה פעורים וכן הדמאי
ושצגינה חייבים ונפני שהם כשורים ו"ו הם
הזכרות כל הפירות שזכרו עד שלא הוסיצו שומר
על הצקעה לשומר פירותיו והקייפות הם הפירות
שישאר אחר שיקפלו הנוקטעות שצקרות ויניחום צלל
שומר וכן החוץ הנעשה וכן ההנוד צוקוס שאין ההרלמי
חשובים ונפקינן אותם או צשלא ונלא חלא כדי מרחו
פמור וכן הו"ו ח"י :

מג (לא גזרו על הדמאי אלא על פירות הארץ
שהחזיקו זה עולי צבל צלצר שהוא מ"י ועד
כ"ז אצל הנוכלות ונכ"ז ולחץ אפילו צוקוס שהחזיקו
עולי מלרים וכ"ס צקוריא פעורים וכן הדמאי שמזקתם
נפירות ונקוס שנוכלאו קם אצל אס ירוב שהם נפירות
הארץ שהחזיקו זה עולי צבל אפי' נוכלאות צקוריא וכ"ס
צארץ שהחזיקו זה עולי מלרים חייבים דמאי לפיכך
הדצילה השנינה שאין כמותה אלא צארץ שהחזיקו
עולי צבל וכן ההנורים הגדולים והמרוצין השנים והאורה
הלבן ציורם והכנען הגדול ו"ח הכנען הישר נחשערינן
דמאי צבל ונקוס וכן כל כיוצא בפירות אלו ופירות
ח"ל שכנסקו לארץ פעורים וכן הדמאי .

מד (החנורים שהצילו פירות ללור חייבים דמאי
שמזקתם ונחארץ שהחזיקו עולי צבל שהיא
הקרובה לה והלוקה ונצטני הולרות צליה פעור
וין הדמאי ואין חנורים שחא נפירות הארץ אצרו
וכן חמור יחידי שכנסק ללור והוא עשין פירות פעור וין
הדמאי שמזקתם יושדה העיר :

מה (הלוקה ונצטני אולר צלדון חייב דמאי ינפני
שקרובה היא יומר ונלור שמזקתה שאולרים
נפירות הארץ שהחזיקו עולי צבל אצל הלוקה וין

החמירן צלדון פעור וין הדמאי שמזקתם שחזיח
ונח"ל ועכו ז"ע רכ"ל שהוא ונעש דוונה כלדון ועוד
שהרי היא ונכ"ז עולי צבל (כנוש"כ צסס צפ"א כפסח
ופרה פי"ח ד"ה אחר) ;

מו (הלוקה ונחעכ"ס צארץ שהחזיקו עולי צבל
צזה"ז שרוב א"י ציר עכ"ס פעור וין הדמאי :

מז (ואלו דברים שלא גזרו על הדמאי הלוקה פירות
לזריעה או להאכיל לבהמה קונח לעורות או
למלגומא או לרטייה שגן להדלקת הנר או לסוף צו
אה הכלים וין לקילור וחלת עס הארץ כל אלו כיון
שאונר לו ע"ה ונחוקים הם אין לריך לעשר .

מח (הלוקה פירות לאכילה ונמלך עליהם לבהמה
ה"ז לא יאכרס לעכ"ס ולא יאכילס לבהמה אפי'
לבהמת עכ"ס עד שיחנקס דמאי :

מט (שמן ערב פעור וין הדמאי שאין מזקתו לאכילה
שגן שלקח הקירק למהו צלמר פעור וין הדמאי
ונפני שהוא נכלע צלמר אצל שגן שלוקח האורג לסוף
צין אצבעותיו חייב דמאי ונפני שהוא נכלע
צנופו וקיכה הוא כשתיה :

נ (עכ"ס ששאל מישראל ליהן לו שגן על ונח"ו
אקור צודאי ונותר דמאי נהן העכ"ס שגן
על צבי עבלא להחעבל עליה ונשעמד ונח"ו
לישראל לישצ אחריו :

נא (ווי שפבל שגן דמאי על צצרו ונשפספו ואיני
חושש הלוקה וין לנווריים או לאלוכתים או
קטניות לעשות עמינין חייב דמאי אצל הלוקה
נווריים שיש צו וין או לאלוכתים או שלקח עמיני' הרי
אלו פעורים ודמאי שלא גזרו על שמרונת דמאי ואס
היה הדבר שחייב דמאי שנחערצ כגון תצלי' ושאר
הואיל ועעונו כיכר אינס צטלים ונמלאת כל החערצות
חייבת דמאי .

נב (הלוקה ונעני וכן העני שכתו לו פרוסה פה או
פלחי דצילה ונעשר וכל אחד וא' רשונא אחד עישר
ואחד לא ויצא להפריש וין הפעור על החיוב זה צצרי
שאני

זגס ז"ע על הש"ך צי"ד ק"ר ס"ק ר' שכתב שהרנוצ"ס ונפרס חוצלת התמורה כמ"ד חנוני זיקא ונ"א שהרי
חמרי זיקא ר"ל אפילו שכסרו לאחר שנחצטל כנוש"כ הש"ך קס גפח ו"ע :

ועלמתי הרי ניכר שזה ראשית ואוננס חכמים נחמו שיצור אחד ונכ"ד צטורה וחד ונו"ח צטונה כוונתו כדכתיב : (א) ואוננס ונה"ח חין חייב צחלה חלה צח"י וציון שכל ישראל גם שנחור והיה צחלכסם ונלחם הארץ ונאמר צצואכס צציהת כולכס ולא ציהת ונקלחכסולפיכך לא היה חייב ונה"ח חלה ציון צית ראשון חלה ציון צית שני שלא עליו כל ישראל חפ"י צח"י לא היה ונה"ח וכ"ס צצונה"י ולפיכך צח"י צצונה"י כיון שכולנו טוה"י ונחיס וח"א לאבלה שהאכלה חלה צצוונאח הבוג חייב וניהה שהרי דינה בפרוונה חין ונפרישין חלה אחד ונו"ח ופורפין נורה(ח)ונו"ח"ל הוקיעוהו שציעורא דלוגיעיה ונפרישין חלה צלל שיצור ונוהגין ליעול כותה ופורפין חוחה צחור קודם שאופין השת :

(ד) חלה ח"ל חיה חקורה לענוה ונת וקאר עונותה חלה לוני שטוונאה יולאה ונפשו כנון צעל קרי חביב ומדות ויולדות חלה חס עצלו וטוונותהס וי"ח דלריך ג"כ הערצ שונס ונחריס ונצרך עליו צחילה הנווליה וחח"כ ונצרך אשר קרצו צקדושהו שכל אהרן וטוני לחכול חרוונה ונו"ו עכשיו חין נוהגים ליתן שום חלה לבסן חפ"י קטן סלריך לשורה ועכ"ו"ס ונחריס ועוד שאין חנו יודעים חס הם כהנים צאונה שאין להם ספרי יחוס ושנאל נחללו חנוותיהם נכהונה ציון הנוירות ונו"ו צע"פ שהחלות ונרצים פה ק"ק וייללה יש נוהגים לחנס לכהן עפ"י הגר"א :

(ה) חלת ח"ל ונחר לחכול חחלה ונשייר ונעע (ח"ל"ל לדקדק שיהיה ק"א נגר החלה ש"ך קי" כ"ג ס"ק ה' דלא כנו"ו וק"י ש"כ"ד) (צ)ואח"כ יח חלה ונאורה השויר

שחיו נכלל יפה חלה צדבר שכלל יפה כגון חנורים צצוררות וכן חס שחק הפח ועשאה פרוין זולל הכל ונערצן יחד וקמכין על צילה זו ואנריקן שופריש יין החיוצ על החיוצ דאפילו צדבר יצט קמכין על צילה דוקא ציון שהכל כוהנים צשזה חלה ציון שאין יצטותיהם שזה שאחד נותן הרצה ואחר ונעט לא קמכין על צילה ולכן לריך להפריש וכל אחד ואחד (ואע"ג דק"י"ל חין צילה צדבר יצט עיי" צי"ד קי" סכ"ד קע"ף י"א צצונה"י הקילו עיי" ר"ש) וי"ח הטעם דציון שהנחכה נורה חנו ואנריס ונאחר שזה נהן ונחכה גדולה חיש כדיב הוא ואנריקן צבדאי הוליה הנועטר חלה חס היה ונחכה ונעטת נחשוב חיהו ככילי ולא עיטר ולכן לא יתערצ הכל שונא יפריש ונדונאי על הדואי (נוצ"ס) .

(ג) פועלים או אורחים שהיו נקוצים ואכלו והסרירו פרוקס . ונעטר וכל אחד ואחד .

פרק י"ד

הלכות חלה

(א) ונו החורה להפריש חרוונה ונן העיקה וליחנה לכהן שנאמר ראשית עריקותי' חרוונו חרוונה וקורין חיהו חלה כי חלה פירוש עונה לפי שטוין ונונו עוגה : (ב) ונה"ח חין שיצור לחלה חפ"י הפריש כשעורה פוער חס העיקה ויכול להרצות ונה"ח כנוו שירלה וצלבד שלא יעשה כל העיקה חלה דאז לא עשה כלום ידכתיב ראשית צעיקן שיהיה שירים כיכרין וכיון ששייר

בית פרקינ אדם

(א) עיי" צס' חרדים שכתב שנוהגים צח"י שלא ליתן רק כל שהוא כיון שרינו צשריפה והאריך גם חך שחרונצ"ס כתב להדיח צחלה ח' ונו"ח זהו רק ועיקר הדין וחני תנה שהרי הוא צעלנוו כתב לענין ח"ג : דשיצורו נוני צכל שהוא חאעפ"כ כ' שהנחמיריס ונפרישים כדיון צ' ונונאה וח"כ ונ"ש שכ' צחלה להקל ונ"ע : (ג) הע"ז קי" סכ"ד כתב שיפריש חלק קטן ונאוד עד שיהיה צחותו עיקה ק"א מדר החלה וצחנה לא ולינו לדיון זה בוס רינו חכר צטוס ראשון ואחרון חלה חדרצה כל הפוקקים כחצי קתנא חרי"ק צפ"י ח"ע והרנוצ"ס והעוד ונ"ע צס"י שכ"י דאס לא הפריש ונעיקה יפריש ונחפת והוא ונכפרי ונדכתיב וה"י צחלכסם ונלחם הארץ וצדאי ונשונע שגס צחלה ח"י סלריך להפריש עכ"פ ונדרצן ח' ונכ"ד חו ונו"ח ואין אחד ונחראשונים ואחרונים שיתנו שיצור וכן הק' צר"ו דהא קתנא אנריקן חוכל והולך חח"כ ונפריש ועיי" קי" סכ"ג צס"ך ק"ק ה' והכי נוכח וצח"ע צמתית' דכילד ונפרישים חלה צצוונאה ציו"ט רח"א לח תקרא לח

דוקא ולא כונו ששומעתי שניהבי' לאצדו או לזרוק לים (ו):

פרק טו

דן עניניו

א) מלות שציעים אין נוהגת אלף צארץ ישראל צלצד שכאמר כי תצוא אל הארץ כו' ונוהגת צין צפני הצית צין שלא צפני הצית ויש נגדולי הפוסקים דס"ל דאף צה"ז נוהגת שציעים ונה"ת (רמז"ס פ"ד ונהלכו' שניטה וע"ש צכ"ו) ואכו צני חו"ל ודאי רחוי לנו להחמיר כמ"ד שהוא ונה"ת ובצר זיארנו ששנת תקע"ב היא שנת השמיטה יה"ר שמכה לה צקי צוץ גליות: וקוריא ועצר הירדן גזרו עליה שתייה אקורה בעצרה שציעים כא"י כדי שלא ייחמו א"י וילכו וישתקעו שם אצל עמון ומואב וימלאו וימלאו אע"פ שחייבים צת"ונו ונצריהם אין שציעים נוהגת צה"ס וקפיהי קוריא ועצר הירדן ונחרי' צאכילה ועי"א לעיל פ"י ק"ז כ"ד ופריש' חו"מ שציעים:

ב) (רמז"ס פ"א) ח"ע לצבות מעצרת הארץ ועצרת האילן שציעים שכאמר וצתה הארץ צבת לה' וכאמר צחריש וצקליר תצבות וכל העושה ונלאכה ועצרת' הארץ או האילנות צצכה זו צעל ח"ע ועצר על ל"ת שכאמר שדקלא תוצר וברענלקל תזמור ואת עכצי חירקלא תצבור:

ג) אין חילוק צין כרס לשאר אלנות שהרי כתיב צחריש וצקליר כו' ולמה פרע הכתוב צחריה וצלירה והרי צחריה ככלל צריעה וצלירה ככלל קלירה אלף לונור לך על צ' תולדות אלו צלצד הוא חייב ועל שאר תולדת שבעצרת הארץ ושאר האצות שלא כחפרשו צענין זה אינו לוקה עליהן ונה"ת (אע"ג דלענין צבת הוי אצות והולדת וחייב עליהן שקילה) אצל כולם אקורים ונצריהם ונכין ונכת ונדרות:

ד) כ"ד החופר או החורש ללורך הקרקע וכן הונקל' והמוזל ועאר עצרת הארץ אע"פ שעל כולן חייב:

צצבת ונקום חורש וכן הונצריך והנצריב והנעטע וכיואל צהן מעצרת האילנות שצצבת חייב עליה' ונקום חורש ח"מ שצציעים אין חייצין ונה"ת ונכין אוחו ח"מ: ד) אין נעטעין שצציעים אפילו אינן סרק ולא יחטק היצולת וכן האילנות ולא יפרק העליון והצדים היצעים ולא יאצק את לונרתו צאצק ולא ישען תחתיו כדי שימוח התולעת ולא יסוך את הנעטעונו צדצר ש"ס לו אהונא כדי שלא יאכל אוחו העוף כשהוא רך ולא יסוך את הפגין ולא ינקוצ אוחן ולא יכרוך את הנעטעונו ולא יקעוס אוחס ולא יפסק את האלנות (ר"ל כשהאילן רך וירא שלא חצצר סמוכין אוחן רש"י ור"ן כ' שאילן שענפיו נעטים לכאן ולכאן קושדים אוחו כדי שיעלו לנעלה ולא יצדו על האילן) וכן שאר כל עצרת האילן ואס עשה אחת ונאלו שצציעים ונכין אוחו ח"מ:

ה) אין ונליחין את האור צאישת הקנים מפני שהוא עצרת קרקע ואין ונלמדן את הפרה לחרוש אלף צחול ואין צודקין את הזרעים צעלן מלא עפר אצל צודקין אוחו צעלן ונלא גללים וסורין את הזרעים שצציעים כדי לזרען צוולאי שציעים ונקיימן האלווי צראש הגב (ר"ל הירקות העולין צראש הגב העולין ואליו ואין חוששין שיאמרו שמרע שצציעים שאין רךן לזרוע צגג) אצל אין ונשקין אוחו:

ו) קוקרין את האילן צקקרא ועועכין אוחו צאצבים ועודרין תחת הגפנים והונקשקש (כונו עידור) צזיתים אס לצצרות את האילן אקור ואס לצקוה את הפליונין (ר"ל צקעים) ונותר:

ז) ונשקין צית השלחין שצציעים והיה צדה הצרועה שלנאה ציותר וכן צדה האילנות אס היו ונרוחקן זה ונה יחר ונעטר לצית קאה:

ח) ונוליכין את הנעים ונאילן לליין אצל לא ישקו בו השדה ואס היו ונקורצין זה לזה עשר לצית קאה ונשקין כל השדה שצצילן ועושין עגול סביב לצפנים ועושים:

ט) ונוליכין את הנעים ונאילן לליין אצל לא ישקו בו השדה ואס היו ונקורצין זה לזה עשר לצית קאה ונשקין כל השדה שצצילן ועושין עגול סביב לצפנים ועושים:

בינת סרק יד אדם

(ו) רש"י כתב צפסקים ח"ו דמאכילה לכלצים דס"ל דמאי דחסיב חרומה ענאה ונכפרים ל"ד אלף ח"ה צצצורה או צכ"ד שצצער צכ"ד שלא יאכ לאיד חקלה אצל צכר הק' תוס' עליו צצצת דף כ"ה דריו צצרפס דוקא ולא צצצורה יש אונרים ונצריב' ויש אונרים וכן כתב הרמז"ס צכדיא צה' יו"ט פ"ב ששריפת חלה וכן החורה רכל שצקדש הוא ונ"ע צצריפת דוקא:

ועושין את אמת המים ומומלאין את הנקעים מים דהואיל דכ"ז אינו אלא מדרבנן לא גזרו חוכמים מפני ההפסד :
 (א) במקומות שלא החזיקו עולי צבל שאין שביעית נוהגת בהן אלא מדבריהם מותר לרוע שביעית דברים שלריכוש עבדי המלך במקום שהעילו עליהן לרוע וכן מפני שאר חוכמים שאנסוהו מותר וכן במקום שלריך ליהן הלק מן הפירות למלך או לשאר ואם לא יתן יבואו ומנווה שדהו מותר אבל במקום שהחזיקו עולי צבל דשביעית גם צומה"ו מה"ת אסור לרוע אם לא מפני פיקוח נפש :

האורז צמיס אבל אין חוכמין העלין קל האורז :
 (יד) אסור ללקט ומסדהו עליס ואזניס ועשניס אפי' הגסים אעפ"י שגראה שאינו מוכין לנקות הארץ כיון שאינו נלקט אלא הגדולים אפי' אסור שמא ילקטו גם הקטנים ויאמרו הגדולים לקטנו אבל מהוך שרת קל חבירו מותר ללקוט הגסים ובלבד שלא ילקטו בטובה שלא יאמר לו ראה כמה טובה עשית לך שנקית שדך :
 (טז) היתה בהמחו עומדת צחוק שדהו נלקט ועשניס ונציא לפניה שבהנווה מוכחת עליו וכן אם נצטבל צדה ונלקט הכל ונדליק שקדרתו מוכחת עליו :

(טז) הנוצקיע ציח ליטול עליס לא יחפה ונקוס הצקוט צעפר מפני שהיא בעורה אבל נכסה צאצני"או צקש :
 (יז) הקולץ ועשניס הגפנים כדי שיעלה הגזע וכן הקולץ צקיס הרי זה קולץ כדרכו בקדוים וצמגל וצמגירה ובכל מה שירכה :

(יא) הכומע שביעית צין צטוגב צין צמזיד יעקור ופני ישראל חסודין על השביעית וה"ת צטוגב יקיים יאמר המזיד טוגב הייתי :

(יח) אין קולצין צחולה שקמה שביעית כדרך שקולצין צשאר השנים ופני שקליחה בעודה חילן שבקליחה זו חגבל ותוסף ואם תריך לבעיה קולץ שלא כדרך בעודה :
 (יט) כי"ר קוללה ועס הארץ או למעלה ע"י עפחיס חילן שכפשא קושרין אותה שביעית לא שיעלה אלא שלא יוסף :

(יב) החורש את שדהו או כרה או זבלה שביעית כדי שיהיה יפה לזריעה צמולאי שביעית קוכסיס אותו ולא זרענה צמולאי שביעית ואין חוכמין אותה מנונה כדי לרוע אלא תהיה צורה לפניו ואם עת לא קכסו צנו ונוותר לזרעה אבל המעציר הקוליס ומסדהו שביעית או שקקל ונמנה אצנים כדי לתקפה למולאי שביעית אעפ"י שאינו רשאי כיון שלא גמר כל לרכי החרישה ולכן לא קכסו אותו ומותר לזרעה צנו"ש :

(כ) דין הולאות זצלים מחלידו לתוך שדהו שביעית וליטול אצנים ומסדהו ולצנות גדר ועזאר שס פ"צ :
 (כא) הלנו"ו שצונן שבה"ע קיים אסור כל בעודה הארץ צשנה ששית ל"י"ס קנוף לשביעית אבל צמון שאין נקדש מותרין בעצרת הארץ עד ר"ה כדןסורה (ה) :

(יג) הטוון לפת ולטנות וכיו"ל בהן שביעית אם היו מקלח עלין ומגולין דאז כראה שאינו מוכין להשרשתן מותר . הטוון את הלוף וכיו"ל בהן לא יפחות מן ר" קציס על גובה טפת וטפת עפר על גציו וטווננו צמקוס דריקת האדם כדי שלא ילמא ומותר לערצ עפר

(ה) צירו' שביעית דף ג' הכי נטיעה ונעין עשה וזקניה ונעין ג' אחי עמי נטיעה שהיא כראית חקיקה את צוקן לה חקיקה ואת אמת נטיעה ונעין עשה א"ר סוכה מהו נעין עשר שאין נטיעה ונעין ג' שלא תאמר ג' נטיעות שהן עושה כעשר שאין עושה ודכוותה ג' זקנות שהן עושה כעשר שאין עושה לפום כן לריך וימר נטיעה ונעין עשר עכ"ל וע"ש צמפרש סמג' ומחוק וכמוצ ואין לו ביאור ול"כ שא"ל להביא כלל דהכי אי' צחוספת' זקנה כראית כנטיעה נטיעה כראית חקיקה זקנה מה צין נטיעה לזקנה זקנה ונעין ג' נטיעה ונעין י' והנה כראה פשוט דר"ל חקיקה דינו צב' חילנות עושה ככר כדראית צמתי' ונטיעות דינו צעפר נטיעות כמפרש צמתי' אך דר"כ הל"ל נטיעה צעפר חקיקה צעלש ולמה נקט ונעין ג' ונעין עשר אך לולי הרישא יבולין מפרש דה"ק כל הנטיעות ונעין עשר ר"ל אפי' יש מקלחן שגראין כזקנה אפי' דינו נעין כל עשר ותן כל חקיקות נעין ג' דאפי' יש מהן שגראין כנטיעה אך כיון דזרישא אית' להדיח דנטיעה כראית חקיקה היטו כזקנה לכך קשה מאי זס שאמר נטיעה ונעין עשר הל"ל נטיעה צעפר ומתוך ר' חוסה דהא קמ"ל דכל הנטיעות דיק

הסיוור ולכן אם שכח ליעול חלה וזכר בשבת אוכל
 ונסייר למואלץ שבת ונפריש חלה למואלץ שבת ודוקא
 כשגש עיסה אחד אזל אם לש' עיסות אין יכול
 לאכול עיסה אחת כולה להפריש ועיסה הז' גם על
 הראשונה כיון שהיו ז' עיסות אסור להפריש אלא וון
 המוקף כדלקוון סי' י"ג ולכן אם שכח להפריש חלה
 וון וולות לריך לשייר מכל זולה ווולה וועט ולוואלץ יו"ט
 יפריש מכל חתיכה וחתיכה ונעט לחלה (כ"כ בהגהת
 סמ"ק סי' רנ"ה) ריונו"כ אם היו זבל עיסה שיעור חלה
 א"כ אין יכול להפריש מעיסה על חצרתה שלא וון
 המוקף ואת"ל שלא היה זבל עיסה שיעור חלה אלא
 שעי' לירוף קל כלעטרפו לחלה כדלקוון סי' י"ג אין
 קצרא שיעויל לירוף קל לונה שאין עכשיו זעין (ואפשר
 דהגהת סמ"ק מייירי שיהיה זבל עיסה שיעור חלה דכיון
 דזכ"א היה שיעור חלה ע"ז כחז דאין קצרא אזל
 כשלא היה זכ"א שיעור חלה רק שכלעטרפו לשיעור עי'
 לירוף קל א"ל וכן ונשנוע זכ"ת סי' פ"א והכי ונסתברא

דכיון דלא כחייז רק עי' לירוף וא"כ הו' כאלו היה
 עיסה אחד דאוכל והולך ונפריש) :
 (י) ודוקא קודם שהפריש החלה אינה אוסרת
 הלחם אזל לאחר שהפרישה אם נפלה למצטא"י
 לריך ס' ואם ונצ"מ לריך ונאה ואחד כדיון תרומה שנפלה
 לחולין ואם אין כדי שיעור לזעולה יתיר נדרו עי' ג'
 בני אדם כדיון החרת נדרים ויאמר ונתחרט אני שעשיתי
 לחתיכה זו חלה ואלו הייתי יודע שאתחרט לא הייתי
 נודר והם יתירו לו כוונתו שלנוספרע היה חולין ויאמר
 ויעול חלה אחרת :
 (ז) ועיסה שנתזשלה קודם שהפריש חלה לריך לרקדק
 שיפריש החלה וון העיסה ונעט כ"כ עד שיהיה זה
 בהשאר ק"א נגד החלה ואם כבר הפריש לריך שיהי'
 זנוים סי' נגד החלה דהוי מצטא"י :
 (ח) אין חייב זחלה אלא ה' ויני דגן שהם חטין
 ושעורין וכוסמין וש"ש ושיפון ואינו חייב עד שיהיה
 מ"ג

בינת סרקיר אדם

לה עס עד שתאפה . והנה הע"ז ונדמה דין אפיה לדין עיסה שנתזשלה שכתב ונהר"ו הזניחו הע"ז עס שכ'
 הכיון דכל העיקר היא עזל ונתזשלה א"כ ל"ס זיעול ולכן כתב ונהר"ו כיון דחלת ח"ל מדרבנן וזדרבנן
 אמרינן זרירה וא"כ כשיפריש חלק קטן ונאור שיהיה זעיסה ק"א א"כ נתזטל ונזה לזור הע"ז דה"ה לאפיה
 וכבר כתבתי דזנוקתם וזבל הפוסקים כתוב סמויא דנפריש לאחר האפיה ואפילו זחלת א"י דל"ש זרירה
 וכדילפינן זקפרי ונלחם הארץ ומדברי ונהר"ו עובד דזיעול זחלת א"י אין לו חקנה והז"ח הקשה על ונהר"ו
 דכשיפרישו עכשיו ונחוקן הכל . וז"ל דעתו כיון דגלי קרא שנותר להפריש לאחר אפיה ה"כ לאחר זיעול
 ומשמע ונז"ח דאפילו זחלת א"י ויתיר אזל הר"ו כתב דדוקא זחלת ח"ל דרבנן וניקל וזלמות כ"ל דדעת
 ונהר"ו תורה היא דק"ל לנהר"ו מראלטרדין קרא ונלחם הארץ להתיר להפריש חלה לאחר אפיה ש"מ דלאו
 ונעט זרירה אחינן עלה אלא דז' זנוים נחנה תורה או שיפריש זעודה עיסה חה ונזה וון המוצחר כנש"כ
 ראשית עריקותיכם ואם לא הפריש ועיסה יפריש ונלחם כדכתב ונלחם הארץ ואונס דוקא כשנאפה דוקרי
 לחם ונש"כ אם זיעל העיסה ודאי דאין לה חקנה דלא חיקרי לא עיסה ולא לחם ואמנם זח"ל די"ל זרירה
 וא"כ כשיפריש חלק קטן ונאור שיש זו ק"א לזעל אמרינן זרירה לעפרע ונש"כ זא"י דלי"א זרירה אין
 לה חקנה וכ"ז זנתזשלה אזל זאפיה דנותר להפריש ונדאורייתא זלא עטס זרירה שפיר יכול להפריש
 אפילו זא"י וזאזיה שיעור שירלה וא"כ לק"ו אנהר"ו ונה שהקשה הע"ז ונרועה זשילה דאמרי' זהו החר
 הזא וכלל חיקור וזעי' ק' או ק' כ"ז דלק"ו דדוקא החם שחלק הכהן ידוע ולכן הוא זק' או זק' ונש"כ
 זחלה דהתורה חייבה ליתן חלה ואין באן חלק ידוע איזה חתיכה היא החלה והתורה התירה ליתן אחר
 האפיה וא"כ ונ"ש קודם האפיה ונ"ש אחר"כ וגם אין שייך לאסור לעפרע זעעמא שהרי מה"ה זנוקתו קני'
 דראיתא זק"י עכ"ז ולכן גם חכמים לא ראו לאסור לעפרע ונחנה עטס .

ע"ג ציליס קומס והוא שיעור ג' קווארט וי"א ה' קווארט:
ח אם עירב וקומח ה' מיניס אלו ועשה עיסה כשיעור חלה ונלטרפין דאז כדאה כאלו הוא מין אחד אזל אם לט עיסה וכל מין לנד אם יש צכל מין לנד שיעור חלה מין מפרישין על חזירו חלה על מינו ולכן מין מפרישין וון החטים על שום אחד מהם ולא נאשום אחד ונהם על חטין. וכוסונין ושיפון מין אחד הוא וכן ש"ס ושעורים מין אחד ואם מין צכל עיסה כשיעור ודולה ללרפס החטים מין ונלטרפס חלה עם הכוסונין והשעורים ונלטרפס עם הכל חוץ וון חטים והשיפון ואלטרק עם השעורים וכוסונין ולא עם ש"ס וחטים. ש"ס ואלטרק עם שעורים וכוסונין ולא עם חטים ושיפון (עיי' הטועם בש"ד) ומין מפרישים ונהחדם על היטן: **י** נתן שאור ועיסה של הרומם חלה. לתוך עיסה שהרומם חלה והכל ממין אחד או להיפך וה"ה אם השאור של פטור בגון ועיסה נכרים והעיסה שלישראל לכתחילה יעשה עיסה שהייצת צלה שום ספק ויניח העיסה חלה האחרת חעפ"י שאין נוגעים זה בזה ויפריש ועיסה זו גם על העיסה שיש בה השערות ואם מין לא קומח ראוי להחמיר ליקח הלה ונעט יחר ונהשאור סתאן לתוכה כדי שיקח צודאי ונעט גם ונהעיסה שחייבת דאם יקח רק ונעט או חפי' כמו השיעור שהי' צשאור חיישי' שמה חלה היא רק השאור ומין מפרישי' מהפטור על החיוב ומ"ו צדיעצד קומי' ואמרי' מין דעצל אוקר צכל קהוא נוכל נעשה כל העיסה עצל ויכול להפריש ונאוחה עיסה (ועיי' ש"ד וע"ז): **יא** עשה ונהעיסה פשטידא ונאלה צצטר וכיולא זו יכול להפריש ועיסה אחרת ע"ז ולא הוי מן חייב על הפטור דכיון דטכ"ע דאורייתא הוי הכל חייב וכי' הט"ז דועיסת הפשטידא עלונה לא ונהי' (ול"ע ד לא ידעתי למה ומ"ש משאור של פטור לעיסה של חיוב) וכל דמות להפריש וניה וניה (ג):

יב כחערצו לו פת שהפריש מוננו חלה עם פת שלא הופרש יפריש וכל פת ופת ודרך זה יותר קל:
יג מי שאין לו חלה קומח ונעט חעפ"י שאין צו שיניח חלה וחר לנשותו עיסה ומין חייב לקנות קומח כדי לחייבו בחלה חלה שהנשים כוהגו. להדר צכל ע"ס כדי לקיים הנוחה אזל אם לריך לנשות עיסה גדולה חסור ללוש צפחות וכשיעור כדי לפוטרו וון החלה:
יד צ' עיסת שאין צמוס אחד כשיעור והם של חרם אחד ומונין שונלטרפ"י וע"ז כדלעיל קי' ע' חם נוגעות זו צו עד שדרכים ב"ב שכיחפדרו יחלשו אחת ונחצרתה ונעט ונלטרפ"י או יניחם צכלי אחד שיש לו חוץ שיהיה העיסה צחוק חלל הכלי ואם ילא ונקלהו צדיעצד מין לשים וצלנד שלא יחא כל העיסה לנעלה ונדופני הכלי דאז מין ונלטרק ואם מין לו כלי שיש לו חוץ אזי יבקה הכל צופה וחסוב כאלו יש לו חוץ:
טו ודוקא שאינו ונקפיד שלא תיגע עיסה צפחתה אזל אם הוא ונקפיד שלא יגעו זה בזה כגון שלש אחד צכרכום וצניחית מין זה או שהיה אחד פת קיצר ואחד פת נקיה או שאחד כילוש עם צלים ואחד צניחית לנד או שהיו של צ' צ"ח דוקאנא ונקפיד' או אחד חדש ואחד מן חפי' נגעו וכשכו זו צו פטורים ונהחלה כיון שאין צכל אחד כשיעור ואם ידוע שאי' ונקפידן ונלטרפס:
טז היה צבל עיסה כשיעור חעפ"י שצ"ח יש כרכוב ולא צצני או כיולא צו אם הם של אחד ומונין ונלטרק ונפריש ונאחד על חזירו חפילו צלה נניח ונשיכה רק שיהיו לפניו:
יז עיסת גוי פטורה חפי' לשה ישראל דבתי עריקותים ולא שלגוי חפי' לשה ישראל ולכן יש לצטל הנאגה צנוקומות שהנשים קורות צלק ונאופה עכ"ס ולקחים מוננו חלה אזל עיסת ישראל חייבת חעפ"י

בגת פיקיד אדם

(ג) בע"ז עם כת צפשידא דחסור להפריש ונאוחה עיסה חלה דוקא ועיסה חתרת והוא תמוה דצדדיה יחא צצני דמוחר להפריש ומי' וני' וכמו שכתב הש"ך עם ונשמעות לטונו שנוניג על רמ"א דנלשנו שנוניג כט"ז ועוד כ"ל דהשואל צפשידא ס"ל כמ"ב הש"ע ש"לריך שיעור לחלה צקי' טכ"ז ונשא"ב לריק דאם: צכל שהוא קני ודאי יכול להפריש ומי' וני':

אעפ"י שלטה גוי :

(יה) עיסקה השותפים אם הם ישראלים חייבת
בחלה אפי' אין בכל העיסקה אלא שיעור א' דכתיב
מדיקותיכם ולא היה צדפותו עם גוי אם אין בחלק
ישראל שיעור פטורה ואם יש בה כשיעור חייבת ויכול
להפריש מני' ובי' דא"ח שלא יהי' בחלה שפירוש נועט
ונשל ישראל:

(יז) אופה ישרא' שעשה עיסקה לחלק לשאר אנשים חייב'
בחלה שאם לא חונך יעשה פה ולבן הנשים שקינות בכל
ע"ש ונכחוס ישראל שיעור חלה וטועלות ונונו חלה
אביר לעשות כן שהרי חיוב משלש העיסקה החיוב על
הנכחוס להפריש חלה א' א"כ חי' יונכר ולא יפריש
וא"ל שעושה שליח להפריש דנ"ו הא"ך יצרכו צרכות
הרב' ואונס צנאים שהגילות לקנות תמיד (ואחרי
כחחוס יש לרדים להתיר ד"ל דהנכחוס נאחילה הקנה
להם הקנה וכעשה שלוח' לעשותה עיסקה (ע"ז סס)
אבל מה שטובגים שעושים צעעת חחובה לחס גדול
ונשים הרבה לוקחים ומה חלה לר"ך לבעל ונהגם :

(כ) דוקא נחחוס אבל צע"כ שעושה עיסקה לחלק
צלק לכל אחד פחות ונכשיעור פטור וכן החלה אבל
אם יחלק פה לאחר האפי' חייב בחלה דוק' שהיה דעמו
התחילה לחלקם אבל אם לא עשה ע"ו לחלק אעפ"י
שהלק חח"כ העיסקה לא ונהני וחייב בחלה שהרי צעעת

החייב דהיינו הליטה כזר היטה חייבת :

(כא) צ' שנחנו קומח לנחחוס לעשות ונהם שאור א'
עיסקה ואין צכל א' שיעור אם ערבן קלא ונדעתם פטורה
ואם ונדעתם או של אדם אחד דנוקצחנא אינו נוקפיד
לערב חייב ודוקא שאין צדעתם לחלק הצלק אבל אם
יחלק הצלקו פטור וחס לא יחלקו הצלק אבל יחלקו'
לאחר האפיה חייב (ד)

(כב) עיקר הנולוה להפריש צעירה עיסקה דכתיב
ראשית עריסותיכם ולא יפריש עד אחד גומר הליטה
שעשה כל העיסקה גוף אחד ואף שאח"כ צעעת
עריכת הפה ונפורה ונעט קומח החז הפה אין צכך
כלום כיון שאין צו צסום ענין שיעור חלה ואף דמדיח
ונוחר להפריש צעיקת חיעין חיכף שנתן מים ויערב
הקומח צנוים כיון שיש צו הרבה חילוקי דינים לכן
לא נהגו כן.

(כג) לא הפריש צעודו עיסקה יכול להפריש לאחר אפיה
דכתיב צאכלכם ונלחם הארץ אבל לכתחילה
אסיר ונועט שחפריש הנושרת וקחה רשות ונבעל
הציה אם אין פחאי לבעלה הציה עין צס" ל"ט (כן
ונוכח ונח"ד שהציה הצ"י ק"י סכ"ח)

(כד) העושה עיסקה לצהונה ולח"י פטור דכתיב עריס'
עריקה שהיא ראו'י לכס כונס"כ והי' צאכלכם
ל"י להוליח שנעשה לצהונה ולכן העושה עיסקה לכלבים
אם

בגז פיקוד אדם

(ה) שאלה צ' בעלי צחים עמנו קנחיהם יחד והסחירו ונעט קומח לאפיה ונלוח צע"פויס צכל הקומח שיעור
חלה אך כשיחלקו אין כחן שיעור לכ"א ואפי' ציחר ואחר האפי' יחלקו אם חייבת בחלה :

תשובה הצ"י צ"ד ק"י סכ"ו כחצ צסם רשנ"א דנראה ודצרי' דעיסקה השותפות אפי' אין לכ"א רק כיה
כל שאין דעתם לחלק צעודו העיסקה אעפ"י יחלקו ואחר האפיה חייב בחלה וכ"כ הש"ך צסם
הצ"י ריש ק"י סכ"ו וכ"ו לשון הטור ואף שנוקצ"ג שכתב צ' שלשו עיסקה ציחר ונדעתם ואין דעתם לחלק
וליקח כ"א חלקו אלא לחבול יחד ונלטרפים ונשונע דגם לאחר האפיה לא יחלקו כחצ הצ"י דאפשר דאורחא
דמילתא נקט והפרישה כתב שהקצ"ג חולק ולא כחצ ונה שכתב הצ"י וכ"כ הצהר הגולה על רנ"א ורלה
למגיה כן דצרי רנ"א אבל צד"ו העתיק רק דצרי רשנ"א ולפ"ו כסנפריש חלה צעודו צלק ונצרכים אך אם אינם
יפרישים חלה אלא לאחר האפי' ל"ע קל"ה דאפשר כיון דלא דעתם לחלק אשאר דע"כ לא יצרכו או
שאז כיון שכבר כחחייב צעודו עיסקה יצרכו ול"ע (והלבוש צס"י סכ"ו קיטור דצריו שצקע"י א') יראה דכיון
שה' חייב לא ונהני החלוקה עכשיו ראוה למש"כ רנ"א קס"י סכ"ו צעעשה ע"ו שלח לחלקה אעפ"י שחלק חח"כ
חייב וע"ש צע"ז וצ"ך הלומח חלובי' צהר שעת חונו וס"ה הכ"א וכל דצ"ה ונוחר ג"כ לצדך לאחר צלה רשומ
דכ"ו דהניס ליה בעיסקה השותפים דחייבת וסע תריס א"ל ליעיל יק"ו.

והגמים ציה ולכן לא ילוש לכתחילה כ"א ע"י הערובות
 ויום וועט וז"ל דריענד שערז ולש יחן לכהן קטן פחות
 וזנן ע' או לגדול שזבל לקריו ולכן העושים עישה וזר
 צלים ולוקר צלא הערובות ויום חף שרזלו החיטין
 יפריש צלא זרכס אזל הנילשין צחלז ודזש וזכרכי :
כה) הנפריש חלה ונתקווח אינו חלה כלל והנפריש
 חלה ונפחות ונכשיעור ג"כ אינו חלה כלל לפיכך צ' עישה
 שאין צכ"א שיעור חלה והפריש נכ"א חלה ואח"כ עירב
 העיסות ועשאם עישה אחת חייבת צחלה :

כז) גוי שהפריש חלה אינו בלום ונוותר לזר: אפילו
 הפריש ונעיקתו או נעיקת ישראל אפילו זרשה
 ישראל דגוי אינו צבורת טליחות :

ל) אין ונפרישים חלה צלא רשות צעל העישה אפילו
 דריענד לא ונהי והנושרת צציה צע"ש שהכטיט
 ונקפידות ונאוד עד. שאפי' ענייס עושי' לחס כרי שהפרי'
 חלה חסור לנושרת להפריש צלא ליווי צעל הבית חס
 לא שיש השש קלקול עישה וצאחר יוני השצוע חס לפעווי'
 נותנת להס רשות להפריש אפילו צקלקול וועט ונוחרת
 להפריש אזל חס אינה נותנת רשות צשום פעם לא
 חפריש ועוז שהקח רשות וזצעה"צ והוא יכול ליה'
 רשות לכל נוי שירלה :

לא) שנים שעשו עישה צשותפות אין לריכיס ליעול
 רשות זה וזה חלה ח' ונפריש אזל אחר לריך ליעול
 רשות ונטיהס אזל חס עשו עישה לחלק לכל ח' שיעור
 חלה אין ח' ונהס יכול להפריש חלה צצציל חלק חציו
 (ע"ז סי' שב"ו ס"ק צ')

לב) הנפריש חלה וצכך אשר קדשנו צמליחתי ולוני
 להפרי' חלה ואחר שהפריש יקרא חס ויאזור ה"ז חלה(ה):
לג) היה יושב צצצנו"ד צע"ש וזכר שלא הפריש חלה
 ונתירא שווא חשך יאזור ראש החלה צצצלפ' ה'
 צצדרוס יהיה חלה ולמחר ונפריש וכללעיל צפרק י"ג
 ק"י יג' ואפילו צאך ישראל :

לד) החלה וכן התרומה צצונה' צהוא עווא לריך לשרוף
 דגס

חס נעשה ונחילה לשם הכלצים וכיכר שהיה לכלצים
 כגון שאינה ערוכה ועשויה כלורה לחס אעפ"י שהיה
 וקולת נקיה חס אין הרועים חוכלים ונונה פטור וכ"ל
 דה"ה צעושה לצהונה ולח' אזל חס עשה ללורך גויס
 חייב (וכ"ו צסו"ג שכחז עריסותיכס הראוי
 להכילת חדס .

כה) אין חיוב חלה חלה צעיקה שראוי' לצח לירי
 לחס דכחיז ראשית עריסותיכס כו' צאכלכס
 עלחס וקחס לחס כאפה צחטור לפיכך הסופגנין
 צצצילתס וגס וועוגוכיס צנושקה פטור אזל חס אפה
 ח"כ צחטור או אפי' צנוחצת שלח ע"י ונשקה אעפ"י
 שהיתה צצילתו רכה חייבת שהרי נעשה לחס .

כו) היתה צצילתו עצה חלה שהיה דעחו ונחילה
 לצצלה או לעגנה וצצלה או עגנה י"א דפטור
 כיון דכן דעחו ה' ונחילה אזלינן צחר ונחצחו וי"א
 כיון שהיתה צצילתו עצה קרוי לחס ותיכף חל עליו'
 צורת חלה ואעפ"י צצצלה ח"כ ולכן יפריש חלה
 צלא זרכה אזל חס נמולך ח"כ לעשותה לחס או
 שונתחיל' ה' דעחו לעשות' לחס או לחאפות ונונה ונקלת
 ואפה וועט ונפריש ונצרך ולכן הלש כשיעור חלה
 לעשות לצציות (לחאקשין או צערפיל) אפילו לש צוויס
 יפריש צלא זרכה :

כז) עישה טכילישה צצ' ונ' ונשקין יין דס שוון
 חלז עול דזש וויס חייב צחלה לכ"ע אזל חס
 נינושה צצאר ונשקין כוון ווי צלים וגל' נחערב צו
 וייס יש פוערים ונחלה דק"ל דלא יקרא העישה חיבור
 ח"א כ' כילוש צו' ונשקין ולכן יפריש חלה צלא זרכה
 ונוותר ללוש צחס לכתחילה וזה הפריש החלה ולשירפה
 כיון שנונהגינו לרחוץ החיטים וח"כ כצר הוכשרה לקבל
 עוואה אזל חס לא רחלו החיטים חחילה כיון שלח
 הוכשרו לקבל עוואה ח"כ חסיר כשרפה כיון שהחלה
 שורה ולאכלה חסור שהרי אלו כילנו עוואיס ולריך
 ליחתי לכהן גדול שזבל לקריו או לכהן קטן ואין אנו

(ה) כ"ב ראצ"ד צסס שאליחות רר"ח צצפה ונהלכות צטורים וכן היה צצוספתח פ"ג דצבל תרומות וועטחמה
 דינא הכי ודברי הכ"מ ל"ע דפסוקו דכוונת הראצ"ד סלריך לקרות ג"ס :

כב) אף בזה"ז אין נטיעין חילכות ואין מרכיבין ואין מנרכיבין ערב שביעית אלא כדי שתקלט הנטיעה ותספה אחר הקליעה ל' יום קודם ר"ה של שביעית וסוף קליעה ב' שבועות ודבר זה אסור לעולם מפני מראית העין שגוף יאמר הרי זה שביעית נטעו כמלאה אומר שהנטע או המנריך או המרכיב ערב שביעית קודם ר"ה מ"ד יום דהיינו י"ד לקליעה ול' יום לתוספת שביעית יקיים פחות מכן יעקור ואם לא יעקר הפירות נותרין ואם נות קודם שיעקור מתייבין אם היורש לעקור :

נתיחו ואינו קולר אלא נטעו :
ב) ומדברנן שיהיו כל הפסחים אסורים באכילה ופני עוברי עזירה שלא ילך וזרע תצואה וקטניות ורעונו' בינה צדק קדהו בפקדו וכשילמח יאכל מהם ויאמר פסחים הם לפיכך אסורים כל הפסחים הללו ומה שביעית ואל"ל אם זרע שביעית שלריך לעקור ואם לא יעקר הפירות אסורין :

ג) הא למדת שאין אוכלין מפירות שביעית אלא פירות חילכות וכן עשנים שאין זורעים אותם הנה האדם כגון הפנים והרצחין והשועים וכל כיוצא בהן דכיון דגדל מאיליו לא שייך בהן גזירה אבל ירקות שדרך רוב בני אדם לזרעם בגינות ומיני תצואה וקטניות כל הלוגמא מהן אסור ומדבריהם והמלקטין מוכין אותו מ"מ :

ד) פסחים העולים צדה צור וצדה כיר וצדה כרם וצדה זרע מותרין באכילה לפי שאין אדם זורע וקומת אלו דשדה צור אין אדם נכפה לשם ושדה כיר חולה בתיקונה ושדה כרם אינו אסור כרמו ושדה זרע הקטיפין מפסדין אותה וכן התבן של שביעית מותר בכל מקום ולא גזרו עליו ומ"מ קדושת שביעית יש בהן דאסור לאצדן ולא לעשות בהן סחורה כדלקמן :

ה) פסחים של שביעית שילאו לנולאי שביעית אסורין באכילה ואסור לתלשן ציד אלא חורש כדרכו וצמחה רועה כדרכו :

פרק טז

דף הסיפסין בשביעית

א) (רנ"ב"ס פ"ד) כל שתולא הארץ צמחה שביעית זין מן הזרע שנפל בה ונקודם שביעית זין מן העוקרים שנקלרו ונקודם וחזרו ועשו ושניהם נקראו פסחים זין מהעשנים והירקות שגלו מאליהן ואין להם זרע הכל מותר לאכלו מן הסורה שבאומר והיא' שבת הארץ לכס לאכלה ואפילו שדה שנטעיה שביעית ולמטה פירותיה מותרין באכילה והא דכתיב את פסח קלידך לא תקלור היינו שלא יקלור כדרך שקולר בכל השנה ואם קלר כדרך הקולרין לוקה כגון שקלר כל השדה והענויד כרי ודש צבקר או שקלר לעצרת הארץ אבל קולר הוא נטע נטע וחובט הוא ואוכל זהו דין תורה וכן אסור לזרות אותו הנטע צמחה (כ"ב הסו"ט צדה"ט צ"ה מ"ו וכן מוכח דאל"כ למה אסור לעבור ומהרי"ט יכול לזרות בהיתר ומ"ט צמגל יד אש"כ דאסור לגמרי) ולא יעמדה צברי כללו של דבר בכל דבר לריך לשנות כדלקמן פ' י"ז דין ב' ומ"מ מותר לקלור צמגל יד וצמגל קליר שאין לך שינוי גדול ומה שהרי כל שדהו לקלור לפניו והוא

ו) ועד נתי אסורין פסחים שביעית מ"מ ועד חטופה ונחטופה ואילך הן מותרין והזורע פסחי שביעית אחר שביעית הגדולין מותרין :

ז) אין לוקחין פירות צמולאי שביעית אלא משיעשו כיוצא בהן מפירות נולאי שביעית עשה הבכיר הותר האפל ומותר ליקח ירק צמולאי שביעית מיד דצ"ג ו' ימים עושה כיוצא בו והלוקח מן הפסק ואילך מותר ליקח צמולאי

בינת פרק טו אדם

אין מצינו עשר שלא תאמר ג' נטיעות שהן עושה כ"א בכר של ס' מנה יהיה דין קוה לעשר נטיעות שאין עושה שהרי נטיעות לא חילק מחנ"י זין עושה לאינן עושה אך מה"ת דכינוח הכי ע"א דכוותה ג' זקנות שנטע כ"א בכר כו' דין קוה כעשר שאינן עושה כדאי' צמח"י להדיא מנ' ועד ע' היו עשר זין עושה ובין אינן עושה וא"כ היא דה"ל נטיעות שיהיה ג' שנטע שוין לעשר וחורשין ער ר"ה קמ"ל דנטיעות כולם מצינו ' דצין עושה ובין אינן עושה לעולם צמחות מעשר אין חורשין וכיון דתני גבי נטיעה מעין עשר ולכן חני נמי גבי זקנה נטיעין ג' אצ"ג דהתם שייך לטיעני זקנה צמגל דהתם צמחה ג' שוין ליה :

קדושת שביעית על הפירות קדימל חיץ קנין לעכ"ס
 זא"י וכל פירות שביעית חפ"י של גוי פטורין וכן הונעשרו
 (וכבר העיד ונהר"ט בחשו"ט שכך עשו הלכה למעשה)
 וי"א דיש להחמיר שלא לקנות מן הגוי פירותיו אלא
 בחילוף כלי או צמר וכיוצא בו דבר שאין לחוש שיהזור
 ויחן לישראל אבל צנועות אסור שהרי הונעות ככס
 לקדושת שביעית ושנא יחן הגוי הונעות לישראל ובצר
 הארץ. וזה ונהר"ט בחשו"ט דלין לחוס :

צמולאי שביעית שאז כבר יכול למולא לוף הרבה כזה
 וכן היתה (תור"ט) :

ח (באחד בתשרי ר"ה לשביעית פירות שיטית שכלכסו
 לשביעית אם היו תצוה או קטניות או פירות
 האילן שהגיעו לעונת הונעשרות (דהיינו הצאת עליה)
 קודם ר"ה הרי אלו ונתרין ואעפ"י שאסף אותם שביעי'
 הרי הן כפירות שיטית לכ"ד ואם לא צאו לעונת הונעשרו'
 אלא אחר ראש השנה הרי הן כפירות שביעית ואם
 היה תצוה וקטניות אסורין צאכילה כדון הספיחים
 ופירות האילן אוכלין אותן בקדושת שביעית :

ט האורז והדוחן והסומסומין והפול המלרי
 שזרעו לזרע הולכין בהן אחר גמר פרי אם נגמר
 פרים קודם ראש השנה הרי אלו ונתרין בשביעית
 כפירות שיטית ואם נגמרו אחר ראש השנה אעפ"י
 שהקטניות קודם ראש השנה הרי הן אסורין משום ספיחים.
י (הירק צמעת לקיעתו והאחרוב ואפילו היה כפול
 קודם ראש השנה ונעשה ככר בשביעית חיז
 צנועשרות כפירות שיטית ואפילו היה ככר בשביעית
 הואיל ובלקטו בשביעית נהג בו קדושת כפירות שביעית
 ונתעשר כפירות שיטית להחמיר :

יא וכן פירות שביעית שילאו למולאי שביעית
 תצוה וקטניות ואילנות הולכין אחר עונת
 הונעשרות והפרגין והסומסומין והאורז והדוחן ופול המלרי
 שזרע לזרע אחר גמר לקיעתו :

יב דין הפול המלרי וצננות שוא ובללים מצוה
 צנוע"ס פ"ד :

יג הדלועין שקיינו לזרע אם הוקפו לפני ראש השנה
 ונפסקו מלאכול אדם ונותר לקיימן בשביעית שהן
 עפירות שיטית ואם לאו אסורין כספיחי שביעית וכן
 הירקות כולן שהוקפו לפני ראש השנה ונותר לקיימן
 בשביעית זאם היו רכים אסור לקיימן משום ספיחים.
 אין נחייבין אותם לשרש את הלוף אלא מניחו בדרך
 כמות שהוא אם לזרע למולאי שביעית ונותר ואין נחייבין
 אותו לשרש את הקדמם אלא גזו צעלין ואם לא
 למולאי שביעית ונותר :

יד עכ"ס שזרע צמחה צא"י פירותיו ונתרין שלא
 גזרו על הספיחים אלא עפני עונת עזירה חה לא
 ש"ד לצר צל גוי שאין עליון על השביעית ומ"ל

פרק י"ז

דין פירות שביעית

א (רונ"ס פ"ד) הפירות שיוצא האילן בשביעית
 לא יאספו כדרך שהוסף בכל שנה שנאמר ואם
 ענבי מירד לא תצבור ואם צמר לעצרת האילן או צמר
 כדרך הצבורים לוקה :

ב ומדרבנן שאפילו חלוש לריך לטנות ולכן חלטים
 של שביעית אין קולים אותם צמוקלה (ר"ל לייצגן
 צמוקס העשוי לייצגן שהוא נקרא ונוקלה) אבל
 מייצגין בחורצה (כן פי' רונ"ס) ולא יקוף אותם מן
 העיגול בכלי המיוחד לקוף זהם החלטים שאותו כלי
 נקרא ונוקלה אלא קולין אותן בצרוב וכיוצא בו כדי שיטנה
 (ר"ס) ולא ידרוך ענבים צנת אבל דורך הוא צערצה
 ולא יעשה זיתים צנית הצד אבל כוחש הוא ומכניס לחדך
 צד קטן ציותר ועוהן צנית הצד וצקוטצ ומכניס בצד
 קטנה זכן צשאר הדברים כל שיכול לטנות ישנה :

ג מ"ע להשונע כל ונה שתוליא הארץ בשביעית שנאמר
 והשביעית תשנוענה ונעשהה ויון הדין לריך לפרוך
 פרלות צקייגים וגדרים אלא ונפמי תיקון העולם הקני
 חכמים שאין לריך לפרוך אבל אם היתה פרולה הנעול
 פרמו או סג שדהו בשביעית צטל מלות עשה וכן אם
 אסף כל פירותיו לתוך ציתו חפילו על מנת לחלקן לעכ"י
 אלא יפקיר. הכל יוד הכל שיון צכל וקוס שנאמר ואכלי
 חייובי פונך ויש לו להביא לתוך ציתו מעט כדרך שהצ"ח
 ויון ההפקר חושב כדי שיון וע"ו כדי יין ואם הביא יתיר
 וזה ונותר (עיין צכ"ט שס פ"י הלכה כ"ד) :

ד (רונ"ס פ"ה) פירות שביעית יתנו לאכילה
 ולשחיה

ולשמה ולסיכה ולהדלק' הנר וללביעה ומדכתי' תהי' לכם
לאכלה ותהי' ללמוד ולרבות שאפילו מה שהוא לאכלה
תהיה עומר ללביעה והדלקת הנר :

(ד) לאכילה ושמה כילד לאכול דבר שדרכו לאכול
ולשתות דבר שדרכו לשתות כדון תרומה ומע"ט :

(ו) ולא ישנה פירות מצרייתן דבר שדרכו לאכול חי
לא יאכלנו ונושלו ודבר שדרכו לאהכל ונושלו אין אוכלין
אותו חי למיכך אין שולקין אוכלי בהמה . ואינו נעטף
לאכול תבשיל שנכסד והפת שעפשה :

(ז) (רנו"ט פ"א מהל' תרומה) ולכן כ"ל דתנורים
של שביעית מותר לחצן ולקצן כעגול הדגלה אבל
אסור לעשות ונהן שבר וכן אין עושין תנורים דגש ולא
תפוחים יין ולא פירות הסתיו חוץ וכן שאר כל הפירות
אין מושקין מצרייתן חוץ ותימים ועכצים כדון תרומה
ומע"ט עבר ועשה האוכל מוסקה ה"ו שומה ;

(ח) אין נותקין דבילה וגרונרות לתוך המורייס. מפני
שהוא נאדרן שדרך לקטוע אותן ומשליכין אבל אם
חינו קאחטן מותר (כ"ב הר"ש צ"ט ירושלמי ר"ש פ'
י"א דתרומות ול"ע למה השניטור הרנו"ט) אבל נותקין
יין לתוך המורייס ואין מפתנין את השמן מפני שהוא
מוליאו מכלל ומאכלות ועושהו שמן הנושחה אבל מערבין
יין ודגש ופסלפין וכיוצא באלו לאכלן (כן הוא בהדיא
בירושלמי שביעית פ"ח דף י"ח) :

(ט) אין נוצלפין יין של שביעית מפני שהוא מועטו
ואין בוצטין כללים של שביעית בחומץ של שביעית
ומפני שנופקיד החומץ ואין מערבין תבואה בקטניות
ואל דבר שיחפרט זה מה שכבוצרין אותו מערבין :
(י) בדרך שמרקדין את הקומה צולין כך נוהג בשביעית
מרקד לאכול ומשליך את המרקסן הרי שרלה לעשות
סולת ומטפה כנפיות הרצה עד שיוליא קצ קציים וון
הסאה לא ישליך את השאר מפני שהוא ראוי לאכילה
אלא יתנהו בתוקם המולכט :

(יא) (שם הל"י) עוקלי תאייס וגרונרות והכליטין

והחרוצין ומיני אצטיה וקליפי אצטיה ואתרוג
ומלפפין אעפ"י שאין זהם אוכל וקניצת ירק שמשליכן
בעלי צתים יש בהן קדושת שביעית אבל קניצת ירק
שמוקצין הגנים אין זהם קדושת שביעית קליפי פולין
ושומש' אם יש זהם אוכל יש בהן נוסוס שביעית אין
בהן אוכל אין זו קדושה :

(יב) גרעיני אתרוג מותרים בגרעיני זתים ותנורים
ומרוצים אעפ"י שלא ככסן יש בהם נוסוס שביעית
ושאר הגרעינין צומן שמוכסין ויש בהם לחוחית למלון
אותן יש בהם נוסוס קדושה ואם משליכן אין בהם קדושת'
והרי הם כעצים אלא"כ ראוי ללביעה והקור קדושת
שביעית חלה עליו :

(יג) (פ"ה מל' שמיטה) הקוצין של חייטס חדשות
אסורין מפני שהוא ראוי לאכל אדם ושל ישיבות ווהר
ועד עתה נקראו חדשות כל זמן שצני אדם רגיליס
לחצוט צין הגרונות ; (ה)

(יד) (פ"ה מהל' שמיטה) הלורה חלצין של שביעית ונחלחן
התבשיל אם בעל טעמו הרי אלו מותרין לכל דבר
ואם נשאר בהם טעם עדיין הם בקדושת שביעית .
(טו) (רנו"ט ש"ס) פירות המיוחדין למאכל אדם אין
מואכלין אותן לבהמה חיה ועוף הלכה הבהמ'
עלילה לתחת התאנה ואכלה אין מוחייצין אותו להחיות'
שכחוור ולבהמותך כו' תהי' כל תבואתה כו' .

(טז) לסיכה כילד לקוד דבר שדרכו לקוד לא יסוד יין
וחומץ אבל סך הוא את השמן ולא יסוד צמחץ אבל סך
הוא נצחון וכנס .

(יז) שמן של שביעית אין חוסמין זו תמר וכרים ואין
סבין זו מועל ומגדל ומתכים אותו לגרדי ואין נותקין
אותו לקורק (ה"ש צ"ט ירוש' קפ"ד קדומאי) ואין סבין
אותו בידים עומאות (ובתרומות פ"י י"א אי' בידים נוסוא'
וכ"ל דר"ל גם בשביעית כן דלריך נטי' אבל אין לומר
דכסוא עומא אסור דלפ"י יהיה פירות שביעית אסור
בזמן הזה :) יח

(ה) (מן סי' ז' עד כאן העתקתי מרנו"ט פ' י"א מהל' תרומות עפ"י ונה שכתב הרנו"ט צ"ה מהל' שמיטה
הל' ג' ולא ישנה פירות מצרייתן בדרך שאיט' משנה בתרומה ומע"ט כו' והכ"מ לא הראה מקור לזה ול"ע
דפ' י"א דתרומת י"ב דתכן ולא ישנה כו' בתרומה ומע"ט ולמה לא חקן בני שביעית) .

עליהם קדושת שביעית חישב עליו לאכילה הרי הוא כפירות חישב עליו לנאכל אדם ולנאכל בהמה וטמאין עליו חונני נאכל אדם שאין עושין מהן ולגומא וחומרי בהמה שאין שולקין אותה כדלעיל סי' ה' :

בב) ויני כזקסין בגון זורית וזהל קדושת שביעית חלה על הכזקס ונפיכך תכזסין זהו שחומר והיחה שבת הארץ לכם לכל לרכיכם דדוקא דדבר דשייך לאכלה דרשינן דוקא לאכלה אבל דדבר שאינו שייך לאכלה אדרבא אנרינן לכל לרכיכם :

בג) מותר למכור אוכלי אדם ואוכלי בהמה וליקח בהם אוכלי אדם אבל אין מוכרין אוכלי בהמה ליקח בהם אוכלי בהמה אחרת ואל"ל שאין מוכרין אוכלי אדם ליקח בהם אוכלי בהמה ואם לקח בהן או החליף אוכלי אדם באוכלי בהמה הרי הן כאוכלי אדם שאין עושין מהן ולגומא לאדם ונ"ל דמ"מ נשאר עליו ג"כ דין אוכלי בהמה שאין שולקין אותו :

כד) פירות שביעית אין מוליחין אותן ונהארץ לחו"ל ואפילו לקוריא ואפילו דברים שאין בהם חיי כפס ואפילו דבר מועט (עיי' בשער משפטי הארץ) ואין נאכלין אותן לא לעכו"ם ולא לשכיר דהוי פורע חובו ואם היה שכיר שבת או שנה או חודש או שקלץ ומזונותיו עליו הרי כאנשי ציוה ומאכלים אותו ומאכלים אדם האכסריא פירות שביעית :

כה) אין אוספים פירות שביעית כשהם נזקר שחומר תאכלו את תבואתה אינה נאכלת עד שתעשה תבואה אבל אוכל מהם מעט נזרה כשהם פגין דרך שאוכל נשאר שני שבעה ולא יכנס לאכול בחוד ציתו עד שיגיעו לעונת המעשרות :

כו) ונאיימת מותר לאכול מפירות האילן נזרה נשביעית הפגין של תאנים משחריחו ועיין כל זה ברמז"ם פ"ה ולפי שאין אנו זקייחים נשיעורים חלו ולכן אסור לאכול עד שהם ראויים לאכילה קלת :

כז) מותר לקח חילנות לעלים נשביעית קודם סיה' בהם

ח) להדלקת הנר כי"ר שמדליק את הנר בשמן שביעי' עלונו . ומכרו ולקח זו שונו אחר או שהחליף שמו בשמן שניהם אסורים בהדלקה שאין מדליקין בדמי שביעית שלא יבא לעשות סחורה בשביעית (וצירושלמי עסיים הביאו הר"ם צפ"ו) כי"ר יעשה מחליף שניהם בשמן של חולין (ול"ע על הרמז"ם שהשוניעו) ולא יחן השמן לתוך הנדורה דהוי כנאצרו לא מדליקין בנר (ג) : **יט**) ללביעה כי"ר דברים שדרכן ללבעו בהן אעפ"י שהן מאכלי אדם לזבעין בהן לאדם אבל אין לזבעין לבהמה מפירות שביעית אפילו מנאכלי בהמה דנשלווא כשהוא לזבע לאדם הקדושה חלה על הלביעה אבל אין קדושת שביעית חלה על לבעי בהמה ודוקא לבעים שהם צמיני לנאחיס אבל צעפר לא שייך קדושת שביעי' וכן צמיני כזקסין :

ב) ג' ויניס צפירות שביעית [ח] נאכלי אדם בגון חיעים ותאנים ועכצים וכיוצא זו הניוחד לנאכלי אדם . [ג] נאכלי בהמה בגון הקוליס והדרדרין הרכים . [ג] ויני כזקסין שאינם ראויין לא לאדם ולא לבהמה והם חילוקים צדיניהם כל שהוא ניוחד לנאכל אדם אין עושין מהם ולגומא או רבייה אפילו לאדם ואין מולפין בהם ואין עושין מהן להקיא ולא לנשרה ולא לכזוקה דכתיב והיחה שבת הארץ לכם ר"ל מה שהוא מיוחד לכם יהיה דוקא לאכלה :

כא) וכל שאינו מיוחד לנאכל אדם בגון קוליס ודרדרים הרכים עושין מהן ולגומא לאדם ולא לבהמה שחומר ולבהמות תהיה כל תבואתה לאכול משמע דלבהמה תהיה דוקא לאכול אבל ללורך אדם מותר אפילו ולגומא (עיי' בר"ם ור"מ ריש פ"ח בשם ירושלמי דכתיב לכם לאכלה דוקא הניוחד לכם תהיה דוקא לאכלה אבל מה שאינו מיוחד לכם אפילו ולגומא) ואם אינו מיוחד לא לזה בגון סקיה (כלשון ערב לידרג) ואוזב (לעטר) וקורנית (חאשה) הרי הוא חלוי צנחשצחו חשב עליו לעלים הרי הוא כעלים ואין

(ג) (מלשון זה משמע דאף במכרו ולקח זו שונו אחר שניהם אסורים ול"ע דנשלווא בהחליף דשניהם אסורי' ח"ס דכ"א הוי כדמי שביעית אבל במכרו נשלווא בשמן שני שלקח הוי דמי שביעית אבל שונו שמוכר למה יהיה אסור וצירי' שהביא הכ"מ באמת משמע דבשמן ראשון מותר ול"ע :

הכר ולא לתוך הטיע ואם כהן הכי זה כמבוער ואפי' כשיגיע זמן המבוער אל לבוערו:

זהם פירי חבל ומשתחיל לעשות פירי דהיינו החרוצין ומשיטלשלו והגפנים ומשיגרעו והזיתים ומשיטילו ושאר חילנות ומשיטילו וזכר לא יקח אותו שהרי מפסיד האוכל ובאור לאכלה ולא להפסד ואם הוליא פירות והגיע לעונת המעשרות מותר לקח אותו שהרי כבר הפירות ראויין לאכול (ועיין גם הל' י"ח)

פרק י"ח

(א) אין עושין סחורה בפירות שביעית שנאמר לאכלה ולא לסחורה והעושה סחורה עובר בעשה דלאו הבל ונכלל בעשה עשה (רמב"ן זנויין הנולות) ואם רצה למוכרו יעשה כמו נזוין ג' שעודת מוכר (ח) ואותן הדמים הרי הן כפירות שביעית ולוקח בהם מואכל ויאכל בקדושת שביעית ואותו פירי הנמכר הרי הוא בקדושת' כונו שהי' כדלקמן :

(ב) ולא נקרא סחורה אלא כשקונה בזול ע"ו למוכר ביוקר או אפילו כשולקט ירקות שדה על גנת למוכר חבל כשולקט ע"ו לאכול וכן כשולקח על גנת לאכול והותר אין זה סחורה ומותר למוכרו (ג) :

(ג) ולפיכך לא יהי' לוקח ירקות שדה ומוכר (באלו שאינם אסורים משום ספיחים כדעיל פרק ג"ז) ואם לקח ירקות לאכול והותר מותר למוכרו הנוותר והדמים שביעית וכן ליקט ירקות לעמלו ולקח מהם כמו או צנ בתו ומכר אין עליו חומצה והדמים דמי שביעית (א) :

(כה) אין שורפים תבן וקש של שביעית ומפי שהוא ראוי לאכול בהמה וכתיב לאכלה ולא להפסד חבל ומקיים גמפת והגין של שביעית (ר"ל פסולת ענבים וזיתים לאחר שהוליא מהם המעקה) :

(כז) מרחץ שהקיפו בתבן וקש של שביעית מותר לרחוץ בה אפילו בשכר ולראש"ד דוקא בחנם דבשכר הוי כסחורה ואם חדש חסוב הוא אסור שווא יקפו זה דברים אחרים בשבילו כדי שיהי ריחה נודף ומלא המפסידים פירות שביעית ולראש"ד אפילו בחנם אסור לכיון דאדם חסוב הוא הרי זה כחילו כותן לו שכר ומנלא מופסידים פירות שביעית (ג) :

(ל) חבל חסור שהסקיחו בתבן וקש של שביעית יולך דגרע ומורחץ דהתם אין הנאסו ניכרת ואין זה מנוש ומשח"כ באפי' וניסול דיש שפחעלים בפת ומצטיל וכיכר כאלו הוא צעין :

(לא) אין מוחלים תבן וקש של שביעית לא לתוך

בינת פרק יז יח אדם

(ג) עיי' זכ"מ שנתקפק אם מותר לכתחלה להסיק ועיי' גם זנו"ו וז"ל דר"ל דבשלמא לענין דיעבד שפיר יש לחלק כמ"כ ר"י קורקס ומשח"כ שנאמר דמורחץ יהי' מותר אף לכתחלה ובתנור אפילו דיעבד אסור לזה אינו מוספיק תירוטו ואמנם ונלשון רמב"ם משמע דלכתחלה קאמר דדיעבד לא שייך לניבזר שיקוק זה דברים אחרים גם מ"ש הכ"מ דלרמב"ם דמותר בשכר דק"ל דסחורה אינו אסור רק במאכל אדם כדכתיב לאכלה ולא לסחורה ל"ע שהרי אסור לשרוף קש ומצן משום עעם זה לאכלה ולא להפסד אע"ג דהוי מואכל בהמה אלא ל"ל דק"ל לרמב"ם דזה דלא הוי סחורה כיון שאין הדבר צעין)

(א) וז"ל דזה לא נקרא סחורה כיון ששוא דבר מועט וברמב"ן פ' זהר משמע דמן המופקר מדיכא מותר למוכרו אפילו הרבה אלא שחכמים אסרו בעם הארץ שווא יעשה סחורה בדמיהם :

(ג) (כ"כ בפסקי תוס' ר"ה דף כ"ז חבל צע"ו דף ס"ז כ' תוס' דאפילו בזוקט למוכר על יד לקוחות צו דבר אכילה אין זה סחורה אלא דוקא למוכר להרויח חבל צ"ש משמע כמ"כ תוס' צ"ה וז"ל הא דאיתא במתני' חבל הוא לקטו ובנו מוכר על ידו חבל הוא עלמנו אסור למוכרו ל"ל דעיי' שהוא לוקטו על גנת למוכרו וכ"כ הרע"ב גם ולכן הוא עלמנו אסור) :

(ג) (כ"כ רמב"ם בהגורו ופירושו חבל תוס' צע"ו כחז דאף לכתחלה מותר דדוקא למלקט גופו אסור למוכרו וכ"כ

הכמת

שער מצות הארץ פרק יח

אדם כו

כעשה הנצר כאותן הפירו' ואוכלו כפירות שציע' ולריך
לנצר אותו צע' ציעור השציע' לקח צרותו צער אודמיו
דגים ילא הנצר ונחפסו הדגים לקח צדגים או צדוניהם
שונן ילאו הדגים ונחפס שונן : לקח צשונן או צדמיו
דצט ילא השונן ונחפס הדצט ולריך לנצר הפירות
הראשונים עם הדצט האחרון כדרך שצוערים פירות
שציעית ואין עוסין משניהם מלוגווא ולא נופסידים
אותם כשאר פירות שציעית :

(יא) אין שציעית ונחללה אלא דרך נקח צד'א צפרי
ראשון אצל צפרי שני ונחללה צין דרך נקח וצין דרך
חילול וכשנחלל אינו נחללה על צהנה חיה ועוף חיים שגוף
גדל מהם עדרים אלא נחללן על שמויים ואוכל
אותם בקדושת שציעית .

(יב) דמי שציעית אין פורעים ונהם ההוצ ואין משללני'
מהם חגוולני' ואין פוסקים ויהם לרקה לעניים
צבהכ"א אצל משלחים ונהם דברים של גמ"ח ולריך
להודיע וכן אין לוקחין ונהם עצדים וקרקעות וצהמה
טוואהואם לקח יאכל כנגדו (ר"ל כנגד אותם הדומים
יקנה משלו דברים שהם ללורך חכילה) וכן אין סכין
כלים ועורות צשונן של שציעית דאע"ג דנותר לסוך
היינו האדם אצל לא כלים ואם סך יאכל כנגדו .

(יג) אין נוחים ונהם לא לצלן (ר"ל צעל הנורחן)
ולא לספן אף על גב שהוא הנחת הגוף ולא
לספן אפילו להעצירה הנחר להציא לרבי חכילה ולא לשאר
אומנים אצל כותן הוא לני שדולה מים וכן הצור כדי
להסקותו מים אצל לשאר תשמיש אפילו כציקה אסור
ונותר ליהן מפירות שציעית או נודמיהם לאווננים
מחנות חכם :

(יד) האומר לפועל הא לך איסר זה ולקונו לי ירק
היום ונחילו ירקות שנותרים שציעים אוברים משום
ספחיות

(ד) שלקטו זה לקט לעלמו וזה לעלמו ונותר א'
לנוכר צ' החלקים צידה צבת א' דהוי כעין הצלעה
דמזביע שלו צטל הצירו ואפילו חושה אחין שלקטו
כל א' ואחד לעלמו אעפ"י שהם אחין ונראים כשותפי'
אפ"ה ונותר לאחד לנוכר על יד ונראה לי דגם כאן
לריך לנוכר הכל צבת אחת כיון שיש גם לנוכר ירקות
שליקט עלמו אצל שותפים שלקטו אחד מהם אסור
לשני לנוכר וגם צמקים שנוותר לנוכר דוקא באקרעי
אצל לא יעשה כן חנויד (עיי' צר"ש צטס ירושלמי) :

(ה) ואם מוכר צטציל עובת הנאה לריך עיין : (ד)
(ו) כשמוכרים פירות שציעית אין נוכרים אותן לא צודה
ולא צנוסקל ולא צמנין כדי שלא יהי' כקוחר פירות
שציעית אלא מוכר המעט שמוכר אכסרה להודיע
שהוא הפקר ולוקח הדומים לקנות צהם מאכל אחר :
(ז) דברים שדרך להאגד להכניסו לצית כשירלה למכור
צשוק אכסרה לא יאגדנו צאגוד זה אלא ישנה ואגוד
אוחו כדרך האגד לשוק כדי שלא יהי' כמוכר צלונלו'ודצרי'
שאין דרכם לאגוד אלא לשוק לא יאגוד אותם כלל :
(ח) פירות חוץ לארץ שצכבכו לארץ לא יהי' נוכרים
צנדה וצנוסקל או צמנין אלא כפירות הארץ אכסרה
ואם היו ניכרים שהם נחוץ לארץ ונותר :

(ט) חומר שצציעית וצצקדש שהפודה את ההקדש
לא הקדש לחילין ויחפסו הדומים חמתיו והשציעית
אינו כן אלא הנוכר פירות שציעית יחפסו הדומים
ועשה כפירות שציעית והפירות עלווס לא כחללו
שהיו כפירות שאר שנים שנאמר צה תהי' צהווייתה
תהי' לעולם ולפי שנקרחת קדש תופסת דמיה מלאכת
אומר האחרון כחפס שצציעית והפרי עלמו היא
כנוו שהיה :

(י) כילד לקח צפירות שציעית או צדמיהם צצר

בינת פרק יח אדם

וכ"ו מדברי הרע"ב וכ"ו פטטא דלישנא דנחמיה' וכ"ו לשון הירושלמי שהציא צר"ש פ"ז) ונ"ל דלוא דוקא
צנו ה"ה איה אחר אלא רבותא קמ"ל דללקונו צסי' סמוך ועוד כ"ל דוקא צנו צנהו הגדולים אצל צנו וצחו
הקטנים לא שידן כידו והי' כאלו מוכר צעלמו :

(ד) (הר"ן צפ"ד דע"ז אמתניתי' דע"ז שיש לה בינה כח צדאס מוכר צצציל עובת הנאה פורחא שרי דכה"ג לאו
סמורה מיקרי שאין זה כעין נקח ול"ע דצירושלמי שציעים דף ט"ז איחא ונהו ללצונו צנוצבת הכייה וכן מה דמכ"א
הדא אפרה שאקוד ללצונו צמוצבת הכייה עכ"ל ועיי' צע"ז דף ק"צ ע"א צחו' ד"ה דהיז דמשמע כמי כירושלמי)

ספחים שכרו מותר ואינו כדוני שביעית אלא מולאו
ככל מה שירלה דאין זה לשון מוכר אלא לשון שכירות
אבל אם אומר לו לקוע לי זו היום ירק הוי לשון מוכר
ולכן הוא כדוני שביעית ואינו מולאו אלא באכילה
ושמיה כדוני שביעית :

מז זד"א צפועל ששכרו ונועט ולא קקכו משום כדי
חיוו אבל החמרים פועלים צפירות שביעית ונלכת
שביעית האקורה כגון שהצילו יותר ונדאי הרי שכר'
כדוני שביעית ודבר זה הוא קנס להם :

מז הלוקח וון הכהחוס ככר צפונדין ואומר לו צעעת
לקימה בשאלקוט ירקות שדה אציא לך זו הרי זה
מותר ליהן לו ירקות ואותו ככר הרי הוא כפירות
שביעיה אבל אם לקח מוגטו סתם לא ישלם לו ממני
שביעית שאין פורעים חוב ומס :

יז אוכלים פירות שביעית אפי' בעוזה כיכר שיחן
לו פירות שביעית כמו שהוא כותן לו או שיכניס
לבינתו לאכול כמו שעשה לו עוזה ווני שכתנו לו פירות
שביעית בנתנה או שגפלו לו בירוסה הרי זה אוכלם
כדרך שאוכל פירות שאוקף בעלמו דאע"ג שיחזיק
עוזה למורישו או להכוהן אין בכך כלום שהרי
אוכלים בעוזה :

פרק יט

דין זיעור פירות שביעית

א (רמב"ם פ"ז) פירות שביעית אין אוכלים מהם
אלא כל זמן שאותו המין מולוי צדדה שכאמר
ולבנהמתך ולחי' אשר באררך כל זמן שחיה אוכלת וממין
זה מן השדה אחת אוכל וון הבית כלה לחי' וון השדה
חייב לצער אותו המין מן הבית וההו הדיעור שמכר
ככל מקום :

ב כיכר הרי שחיה לו בגורגות שביעית צחוק ציתו
אוכל מהם כל זמן שהתאכיס באילנות צדדה כלה
התאכיס וון השדה אקור לאכול מאותם שצצית אלא
מזער אותם :

ג היו לו פירות מרובים צעעת הדיעור מחלקן מון
ג' קעודוק לכל אחד ואחד ואקור לאכול אתר הדיעור

צין לצעה"צ שהשדה שלו שהוא עסיר וצין לשאל
אנשים שהם עניים ואם לא מלא אוכלים צעעת הדיעור
סורף צאש או משליך לים ומאצדן .

ד זהו דעה גדולי פוסקים ראשונים אבל צעעת הדחק
או מי שהוא ענייכול לסוודק על גדולי פוסקים דק"ל
דיעור דשביעית אינו ר"ל לצער וון העולם אלא ר"ל
שאקור להחזיק הפירות בשלו אלא יפקיר הכל צפני'
מאותו ואל"כ זוכה בהם ואוכלם עד עולם :

ה ואין חילוק צין אם גדלו הפירות צדדה של ישראל
או שקנה אותם ומגויי שהרי קי"ל אין קנין לעכו"ם
וה"ז כאלו גדלו צדדה ישראל וקדושת שביעית הו'
על הפירות ומותר לקנות וון הגוי לעולם אפילו אחר
זמן הדיעור שהרי הגוי לא כלעוה על הדיעור אך אחר
שקנה הישראל מן הגוי חל עליו ונלות זיעור ומפקיר
צפני' ג' ומחר זוכה בהם וכן ישראל שארע לו אותם
צעעת הדיעור ולא יכול לצערן ולהפקיר אזי כשיעבור
האוכס יקיים מלות זיעור ע"י הפקר אבל אם עבד
ישראל הפירות כדי לאכלן אקורים באכילה (תרידים) .

ו ווני אשר מלא ידו לה' ויכולת צידו לקיים מצות
זיעור ע"י שריפה כ"ל שיעשה כן שאיזה יתם
קודם שביע לזמן זיעור יחלק הכל לעניים וישאל
לעלמו מעט מכל וזין כדי לקיים זו מלות זיעור
צשריפה בזונו וכן דעתו לעשות אם יזכני ה' לעלות
לה"ק ולקיים מלות שביעית וזיעורו ;

ז היו לו מוקים של שביעית וכלו העכזים מן השדה
ומן הגנות והפרדסים שהם הפקר לעפ"י שערדין
כשאר עכזים צגפני' הנועו' צחלרות חייב לצער הלמוקין
לפי שאין עכזים אלו שצחלר ממין לתיה אבל כל שיש
עכזים צנוקומות ההפקר אף על פי שהם קשים ציתו
שאכיס מגורים אלא צקוף השנה מותר לאכול צשצילם
הלמוקים וכן כל כיולא צזה :

ח חילן שהוא עושה פירות צ' פעמים צשנה והיו
לו מפירותיו הראשונות הרי זה אוכל מהם כל זמן
שפירות שניות מלויות צדדה שהרי מאותו המין צדדה
אבל פירות הסתיו אין אוכלים צשצילם מפני שרועים
לפירות של שנה אחרת :

ט אוכלים צחמרים עד שיכלה האחרון שצלמו
ואימת הוא כלה עד הפורים ואוכלים צזיתים עד
ספלתם

שצלמו
צזיתים עד
ספלתם

לולצי זרדים והחרוזים יש להם ולדנויהם סביעית וביעור
לולצי האלה והצטנה והאדרין יש להם ולדנויהם סביעי'
אזל אין להם זיעור אזל לעלי' יש להם זיעור :

(יד) איזו טעם הזיעור העלי' ושיכשרו וחיילנות צעת
שיצולו עלי' זיתים ועלי' קנים ועלי' חרזי' אין להם
זיעור לפי שאינן מופלות וצלות .

(טו) ועד מפי יהיה אדם רשאי ללקט עשצי' לחים
בשביעית עד שיצטע העתוק . עשצים יצטים עד
שמחד רביעה שניה בזולאי שביעית

(יז) הוורד והכופר והלועס יש להם שביעית וביעור
(תוי"ט פ"ז וי"ו) הקטף וכו' סרק היולא והחילנות
והעלים ווהעקרים אין לו שביעית והיולא והפגים
יש לו ולדנוי שביעית דר"א צאלי' מאכל אזל צאלי'
סרק אף היולא ווהעלין ווהעקרים כפרי שלהם
יש לו ולדנוי שביעית .

(יח) הכוזב' כששים מצצות א' כל שקלה ויני וין
השדה יצער ויני ווהמצצות והשחר ווהת' וואס
התחיל בה הרי הכל כווצער (ח) :

(יט) פירות שביעית שפס' צמון ויין של ששית ילקוט
הפירות והצמון והיין יאכלם בקדושת שביעית .
ואף כשיגיע זמן זיעור של הפירות אין לריך לצערם
אזל אם כצמון צמון ויין של ששית חייב ג"כ לצער
היין והצמון כשיגיע זמן זיעור אותן הפירות ולדנוי'ם
אין חילוק בין קודם זיעור או לאחר זיעור דלעולם
אם הוא פרי שנית' נעט' ציין וצמון חייב לצער היין
והצמון חוץ . ווורד של שביעית שפס' צמון של ששית
כסיון שהורד הוא חדש והצמון כצד כתיבתן אינו
קולט הטעם של הוורד (ז) :

העלרת ובענבים עד הפסח של ויולאי שביעית וזגרוגרות
עד חכוכה ושאר כל הפירות אוכלים עד שיכלה האחרון
שגב' ארלות ולפי שדעתי אין אנו יודעים אותם לכן
לא העתקתי ועיי' ברמז'ם פ"ז וכל הזיעור הוא בשמיני'
לאחר שביעית (כ"כ הסו"ג בהדיא וכ"כ בשל"ה)

(י) הוולד פירות שביעית וווקוס שכלו לוקוס שלא
כלו או להיפך חייב לצער לפי שכותבי' עליו חוונרי ווקוס
שילא וקס וחונרי ווקוס שהלך לקס ופירות הארץ
שילאו לח"ל ומצערים צוקונו' ולא יעצרים ווקוס
לוקוס (כ"ל דר"ל שאל' בהחזירם לח"י) :

(יא) כלל גדול חונרי שביעית כל שהוא וואכל אדם
או וואכל בהמה או וונוין הלוזעי' אם אינו ונתקיים
צארץ יש לו ולדנוי שביעית וחייב לצערו הוא ודנוי
כגו' עלי' הלוק השוטה ועלי' הדנדנה והעולב'
וואכלי אדם . וואכל בהמה החומים והדדרים .
ונוין הלוזעים האטקט וקולט ;

(יב) וכל שהוא וואכל אדם וואכל בהמה וונוין הלוזעי'
ונתקיים צארץ יש להם שביעית אזל לא לרמי'ם
בגין עיקר לוק השוטה ועיקר הדנדנה והעקרבין
והחלצין והזכוריא וונוין הלוזעי' הפוחה וכהיין ולזעי'
צולעולם (עיי' ברמז'ם וכ"כ גם וכיון שחיס' ורלצ"ד
הר"ש ורמ"ש ברקתם דלא כרמז'ם לכן כתבתי כדבריהם) :
(יג) קליפי רמון וכן קלו קליפי אגחים וגרעיני פירות
שאינם ראויים אזל להקטת יש להם שביעית כיון
שעיקר הפרי ראוי לואכל אדם אזל אין להם
זיעור כיון שאינם עיקר הפרי (רמז'ם) אזל גרעינים
הראויים לזיעה או לואכל בהמה או להוליא ונהם
שיון יש להם שביעית וביעור (עיי' תוי"ט פ"ז וי"ג)

בית פקיס אדם

(ח) [ול"ע אם ר"ל אם התחיל לצער ונקלחו כוונ"כ הוופרט צירושלמי דהשחר הוי כאלו חזר וזכה צו ז"א
לשעית רמז'ם דק"ל דזיעור דשביעית הוא שריפה ועיד דא"כ הו"ל לרמז'ם לכתוב דין זה דבין זיעור ולכן
כ"ל דר"ל דאם התחיל בה וזו צע"כ לריך לגזור דאל"כ יפקוד ולכן הו"ל כווצער וכדאיתא צווער שני פ"ה
וי"ו התצטיל כו' בה"א ה"ה כווצער וכתב הרמז'ם צפירושו ופסי כשישאר יפקוד ועיי' גם בתוי"ט ובהוספה
שביעית פ"ו יין של שביעית שפס' לזיעור ר"א צר"ם חוור ה"ה כווצער ובין לטעם רמז'ם
ובין לטעמו של ר"ש ורע"ב ז"ל דנתחית' דנו"ט אח"י כר"א צר"ם ול"ע :
(ז) לכעין זיעור של כ"ט טעם הר"ם והרע"ב צפ"ו דשביעית מ"ז דאין חילוק בין הככשים בין וורד או חרוז
והשאר פירות דלעולם אם כצמו פירות שביעית צמון או יין של ששית אם הוא קודם הזיעור ילקוט הפיר
יהיין

חכמת

שער מצות הארץ פריה

אדם

כ כשם שמצער אוכלי אדם כך מצער אוכלי בהמה
והצית וחינו ונאכלין לבהמה אם כלה אותו
המין עשהה ;
כא כשם שמצערים את הפירות כך מצערים את

הדומים כילד הרי שנוכר רמזים של שביעית והרי
הוא אוכל צדימה' וכלו הרמזים מהאילנות שבשדות
ונשאר אללו מהדומים שנוכר צהם חייב לצערו כילד
עושה קונה צהם מאכלות ומחלקם ומזן ב' סעודות לכל

בינת פריה אדם

והשמן יאכל בקדושת שביעית אבל א"ל לצער השמן אף כשיביע זמן ציעור של הפירי הנכבש כיון שלקטו
ונשם קודם הציעור ובה ונחורץ מה שהקשה החו"ט עם ד"ה וורד וכבז והנכי יוסף להפליא כמ"ש בגליון
המשניות עם חו"ט ובה ונחורץ כמי מה שהקשה החו"ט צ"ט ויה ד"ה רצן בגולגול צקופו כיון דפסק הרב
כר"ג דאף דל"ט קודם הציעור א"ל לצער וצונחיתין דוורד כהצ הרע"צ דקודם שביעית אוסרת צ"ט ולפ"ו
לק"ו דנה שכתב צ"ו ר"ל אוסרת צ"ט לאכול בקדושת שביעית אבל לא לענין ציעור דלעולם א"ל לצער
א"כ היה נכבש לאחר הציעור אבל שיטת הרמז"ם סוף פ"ו מהלכות שמיטה דנחלק בין וורד לחרובין דוורד
שביעית שבכשו צשמן של ששית אין קדושת שביעית חל כלל על השמן מפני שאין הוורד נותן טעם כלל צשמן
כיון שהוורד חדש והשמן ישן אין צו כל להפליע מהוורד (והש"כ צפירוש המשנה אלא אם ינחורו זמן רב ע"כ
כוונתו סך ימים) אבל אם הוורד של שביעית וכבשו צשמן חדש דהיינו צשמן של ששית הוא נותן טעם מיד
(אפשר דר"ל עכ"פ דצעי' מע"ל כנו: כל הכבש שהרי אין כאן חריפות כלל) כן כתב הרמז"ם צפירוש וכו'
הכ"ו שהוא טעמו של רמז"ם בחצורו וצחמת אף שלכאורה דברי הרמז"ם בחצורו לא משמע ק"ת הכי שהרי
כתב הכבש וורד שביעית צשמן של ששית ילקוט את הוורד והשמן מותר בכשו צשמן של שביעית חייב לצער
השמן שהרי הוורד יצט וכבר נתחייב ציעור עכ"ל ומדכתיב וכבר נתחייב ציעור ולכאורה משמע דאדרבה
שכונתו ג"כ כונס"כ הר"ס דדוקא צפי"א שכבר נתחייב ציעור דהיינו שכבש לאחר הציעור ולכן לריך ציעור
אבל צרישא בקודם הציעור ילקט הוורד ואין חייב ציעור והש"כ השמן מותר משמע שאין חל עליו קדושת
שביעית כלל היינו דס"ל דתמי כיון שהוא חדש אינו נותן טעם כלל אבל צוורד יצט נותן טעם וכיון שהוא
ג"כ לאחר הציעור חייב לצער ולפ"ו צשאר פירות אע"ג שבש חדש נותן טעם וי"ו אם הוא קודם הציעור
א"ל לצער אך ז"א שהרי כתב אח"כ חרובי' של שביעית שכבש' ציין ששית או ציין מולאי שביעית חייב לצער
היין שהרי טעם פירות שביעית צו הרי שכבש בדברים שנותנים טעם דאפילו קודם הציעור דהיינו חרובי' של
שביעית ציין ששית חייב לצער ולא כתב ילקוט החרובי' והיין יאכל בקדושת שביעית וכ"כ עוד עם זה
הכלל פירות שביעית שכתבנו צפירות אחרות ויין צמינו צכל שהוא ושלא צמינו צכותן טעם עכ"ל ומשמע
דקאי גם על ציעור א"ו משמע דלרמז"ם צין קודם ציעור צין לאחר ציעור לעולם צדצד שנותן טעם חייב לצער
והשם טעם אעפ"י שילקוט הפירי והגוף . ולפ"ו לשטת רמז"ם ודאי קשה קו' התי"ע שהרי עם הלכה ו'
פסק כר"ג דכל שכלה ויכו ון השדה יצער ויכו ונחציות והשאר מותר והרי כבר נתן טעם אף שהוא קודם
הציעור . ואפשר י"ל שהרי טעמו של ר"ג הוא דרש מקרא כונס"כ התי"ע ון השדה תאכלו דאעפ"י שיש
צו טעם א"ל ציעור ואמנם זהו דוקא אם נכבש ג' כבשים וכלם הם פירות שביעית ומלאא שלא מהני כתיבה
טעם של זה צוה רק לעני' ציעור שפיר י"ל דגוה"כ דאע"ג דכל איקורי' טעם כעיקר מ"ו לעני' ציעור פטר
רחונת דא"ל לצער עשום טעם דהוי כמצער משא"כ אם כבש פירי של שביעית ציין או שמן של ששית או
מולאי שביעית דע"כ מהני טעם זה של שביעית שכתב צו שיהי' חל על השמן קדושת שביעית וכיון שחל עליו
הרי הוא כפירות שביעית לכל דבר ומייב ג"כ ציעור :

והנה התי"ע תרומות פ"ק מ"ט מתנה על הרמז"ם שהצתיק המשניות שצמח' תרומות דכל הנכבשים מותרים
והא קיי"ל דכבש כמבשיל וצחמת אלו הי' הרמז"ם הציב דין זה בצב כמבשיל היה קושייתו קושי'
גדולה

אסור לנו כחומר שיטעה צדק היתר :

ד) ונוותר למכור קחם לנו שאינו חשוד אפי' דבר שמלאכתו מיוחדת למלאכה האסורה בשביעית שהרי אפשר שקנה בשביעית לעשות בה מלאכה לאחר השביעית :

ה) היולר מוכר חמץ כדי שמוך ונמטה עשר כדי יין ונוותר למכור לעכו"ם יחר וזה ואינו חושש שגוף ינוכר לישראל ומוכר כדים רבים לישראל בחולה לארץ ואינו חושש שגוף יציאם לארץ .

ו) ונוותר למכור פרה חרשה בשביעית שהרי אפשר לשוחטה ומוכר לו שדיהו שהרי אפשר שיוצירה אצל לא ינוכר לו קדה אינן אלא א"כ פסק עמו על ונתן שאין לו באינן ונשאילו קלה לנודה זה חשפ"י שהו יודע שיש לו גורן שהרי אפשר שיגדוד זה בתוך ביתו ופורע לו מעות חשפ"י שהוא יודע שיש לו פועלים וכולן צפירות אסורים .

ז) וכן משאלת אשה לחברתה החשודה על השביעית נפה וכברה ורחיים ותור אצל לא תצור ולא תטחון עמה .

ח) ונחזיקין ידי עכו"ם בשביעית בדברים צלבר כגון שראהו חורש או זורע אומר לו התחזק או תלליה וכיוצא בדברים אלו מפני שאין מלווין על שביעית הארץ אצל לא יפגדנו צד ונוותר לרדות עממן הכורת חש"י שנוחזר לקרקע לא חשיב בקרקע וחוכיין מהם כירין לפי

א' וא' או יסליכס לים הנוחל .

ב) פירות שביעית שנתערבו באחרות מין צמינו ככל שהוא ושלל צמינו צ"ע לרננ"ס צין לפני הצינור וצין לאחר הצינור ולר"ש דוקא לאחר הצינור או מין צמינו צ"ע אצל לפני הצינור אפילו מצ"ע צ"ע (עיי' בר"ש ור"מ)

ג) השמן והיין של שביעית חש"י דל"ש בהם כלה להענה מן הסדה כ"ל דאפ"ה חייצין צביצור (ג) :

פרק ב

דין כלים המותרים והאסורים למכור להמכור בשביעית

א) (רננ"ס פ"ח) בדרך שאסור לעבוד הארץ בשביעית ק"ד אסור לחזק ידי ישראל שעובדים אותם או למכור להם כלי עבודה לפי שאסור לחזק ידי עובדי עזירה מקום לפני עור לא כו' :

ב) ואילו כלים שאין האומן רשאי למוכרם בשביעית לנוי שחשוד על השביעית ומחרישה וכל כלים העובד ומדקר והמזרה זה הכלל כל שמלאכתו מיוחדת למלאכה האסורה בשביעית אסור למוכרה לחשוד אצל מה שעומד למלאכה אסור והיתר מותר למוכרו שאינו כחומר שקונה למלאכה המותרת :

ג) כיצד מוכר הוא לו הנוגל והעגלה וכל כלים שאם יקבור צו ונעט ויצא על העגלה נעט הרי זה מותר והאם יקבור בדרך הקולרים או יציא כל פירות שדיהו

בית פרק אדם

הדולה אצל לא כמלא צרננ"ס כלל דין זה וא"כ אדברא ונכח דס"ל דהלכה כה' יומן כבוס אינו כמבוסל ואף בדברושלמי איתא צ"ע ר' יוחנן להיפך ל"ל אורח"י טעמו חליצה ופסק כש"ס שלנו והיינו משום דכל קתנא דיתבי' דחרומוות אולא כותיה ונ"מ לא מקשה מהם על שמואל דאמור כבוס כמבוסל דהא י"ל צאנת דגם שמואל ויירי רק כבוס צמח וליד וכפרש"י . וכל דזה הוכחת רש"י שכתב דדוקא צ"ל ומלא דאל"כ קשה לשמואל ל עכל המשניות וגם לא הקשה הש"ס מכל משניות על רבין ונשניה דר"י דאומר כבוס אינו כמבוסל ד"ל דהוא עיירי בדבר שאינו חריף דבזה גם צמח"י איתא להדיא דלא הוי כבוס כמבוסל והנה לפ"י הרננ"ס לענין צ"ל כרש"י דלא הוי כבוס כמבוסל רק דוקא בדבר חריף וכן דעת הרש"י א לחשו' הציחו הכ"י צו"ד פ"י ק"ה ואמנם כיון שדרך הרננ"ס להעתיק לשו' הגו' וקתנא דלשכא כבוס כמבוסל ונשנע כל כבוס ולכן לא העתיק רק כל משניות דנהדיא איתא דל"א כבוס רק בחריפת קלת :

ד) (באמת לא כמלא דין זה במשנה ולא צרננ"ס צדה' אצל ראי' צרורה ונפסקים מצ"ע ר"ז ספרא הוי' ליה ברבא דחמרא לשביעית כו' וצתיספחא פ"ו יין שכהן למורייס חייב לצער)

פרה כא

דף פרחצול

לפי שאין בני חיוז כדי לקטוף אותן .

ג) ויותר לעשות צפירי צקוריה בחלוט חבל לא בחחוצר
בחדר דין חורין ודורכים ונענעוין חבל לא קולרים
ולא צולרים ולא מוקקים וכן כל כיוולא צחילו :

ד) כשה שחפור לעשות סחורה צפירות צפיעית או
השורים כך חפור ליקח ונעס הארץ לפי שאין מוקרים
היו צפיעית לע"ה ואפילו כש"ה שוא לא יאכל אותם
בקדושת צפיעית (הרמב"ן צ"ב) זהר כתב דבפחות
יבאליקור ויותר לזכור שכן דרך בני אדם ללקטם
צבל וקוס :

ה) הלוקח לולב וע"ה צפיעית כותן לו חתמ
יתנה ולא אינו רובה וצליע לודני חתמו
דרוני לולב :

ו) צונה דברים אחרים צונן שהיה נוכר פירות
שכמותם צשימור כגו' תאנים ורינונים וכיוולא
שהם חבל אם היה נוכר פירות שחוקתם וההפקר

גו' הפנין והריצחין והשועים והחלגלוגות והכפר של
הרים וכיוולא צהם הרי זה נותר ליקח וננוני יועט
צדין שלם סעודות צלצד נשום כדי חיוו של נוכר :

ז) חל יתר ונחו' שלם סעודות חפור שלא יצא לעשות
בהאמות סחורה (כ"כ רמ"ו) ותוס צ"ב וקוס שכהגו
ול"ל שנוכר ופירותיו שלוקט כמו שמוזאר לעיל צ"ב

ח) דין צ"ב דח"כ תיפק ליה דצלא"ה חפור נשום סחורה
י"ג) וכל דבר שאינו חייב צנעטרות כגו' שום צעל
צבי חבל של רכפה וגריסי' הקלקיות ועדשים הולריות

י) ונחצוני גינה שאין כאלכל כגו' זרע לפת ולגון
וכיוולא צזה הרי אלו ללקחים וכל אדם צפיעית :

יא) צד"ה צעס הארץ קתם חבל ויי סהוא חפור לעשות
סחורה צפירות צפיעית או לשמור פירותיו ולנוכר
וע"ה אין לוקחים וננוני דבר שיש עליו זיקת צפיעית
כלל ואין לוקחים וננוני עווי וסזור :

יב) הצבעים והספנויים לוקחין מורסן וכל וקוס ואינם
הוששים שווא וקפחיי צפיעית הוא :

יג) גמלי קופסה צפיעית לא יהיו מוקקים בחלרות
של חובלים צפיעית ואם כהנו להם פת ונותרת ואין
הוששים לה שווא וקפחיי צפיעית הוא שלא כחשדו
שכאל להיות נותנים חלל או נעות צפיעית או

צלים הנלקחין דדני צפיעית ונותר ללות ונעבדים
פירות צפיעית ומחירים להם פירות שפיעית :

א) (רונצ"ס פ"ט וט"ע ח"מ קי' ס"ו) ואלות עשה
להסווינו הנולדה צפיעית שחאמר שווע כל צעל
ונשה ירו וסתוצע חוב שצברה עליו צפיעית עבר על
לא תעשה שחאמר לא יגוס את רעהו :

ב) אין שוועת כספים נוהגת ונה"ת חלל צונן שהיוצב
נוהג ונודצרי סופרים שחשא שוועת כספים נוהגת
צונן הזה צבל וקוס ואע"פ שאין היוצב נוהג כדי שלא
תשכה חורת שוועת הכספים ויישראל :

ג) אין צפיעית ונשונות כספים חלל צקופה שחאמר
ווקץ צצע שנים חעשה שוועת חה דבר השוועיה וס
הוא אוור ווקץ צצע שנים צמועד שכת השוועיה צמ
הסוכות ונה פס אחר צצע חף ששוועת כספים אחר
צצע לפיכך הלוח את חצירו צפיעית עלונה גרבה חוזה
כל השכה וכשתשקע חונה צליל ראש השנה של ונולא'
צפיעית חצר החוב :

ד) כשראה הלל הזקן שמוכעו ונלהוות זה את זה
ועוצרין על הכפוז צהורה השומר לך פן יהיה דבר
כו' התקין פרחצול כדי שלא יסנוע החוב עד צלילו
זה את זה . (ופרחצול הוא לטון פרוח צול ר"ל פרה
הוא לטון חקקה וצול הוא לטון עשיר ר"ל חקקה
לעשירים שלא יעברו) וכיון שעה כתקין חכמים
הפקירו צית דין וננוני של זה וקיי"ל הפקר צית דין
הפקר וננעם זה נהמי פרהצול אפילו לנולד ע"פ וגם
וננעם זה דעת רוב הפוסקים דאין לכחצו פרחצול לא

צצ"ד חסוב דהיינו ג' בקיאים צדין וצנענין פרחצול
וידועים ענין שוועיה והנחום רצים עליהם צחותה עיר
כדי שיהיה צידם כח להפקיר ויניחו צוקוס שאין צית
דין קצוב וכיוולא צו יק לטוןך על דעת גדולי פוסקים
דעותר לכחצו צבל צ"ד שהלל התקין והפקיר לעולם :

ה) זהו גופו של פרחצול מוקרני לכם בלוי ובלוי
הדיינים שכל חוב שיש לי צין צכתו או צע"פ
שחצבו כל צון שחללה והדייני' חותמין לנעה וח"ל לנחקר
הסע"ח לצ"ד דח"כ אין לדיק פרחצול שהרי הנוסר
שטרותיו לצית דין אין צפיעית ונשענת דלא קרינן ציה
לא יגוס שהוא ח"ל לנגוס עור חלל הצ"ד מוגשים ועוד
דח"כ

ולכן לא כחצתי בנוסח השער והקפתי לו ד' אמות כי
נוסחא כל אדם יש לו קרקע שצבירות :

ט) אין שצביעה ומשמעה כספ"ס אלא בקופה לפיכך
הלוה את חצירו בשצביעה עלמה גובה חוצו כל

השכה בצ"ד וכשהשקע החמה זביל ראש השכה של מולאי

שצביעה אחד חוצו וכל זמן שהוא יכול לגבות חוצו

דהיינו כל שכה שצביעה כוהצין פרחצול (ואף על גב

שהראש"ש והטור כ' דאין כוהצין שצביעה כבר העיד

הצ"י שהמנהג פשוט צא"י לכהצו צערה של שמינית

וסכן כהג ונורו ר"י זי רב זלכן ח"ה כשהכה צערה

של שכה הקע"ב דהיינו בקוף שנת הקע"ב שהיא שנת

השמיטה יכהצו כ"ח פרחצול צין צא"י וצין צחול' :

י) כחצ הפרחצול תהנה ואח"כ הלוה אינו מופיל אלא

משמיט עז שיכהצו הפרחצול אחר שהלוה כוללת

אוור שכל מלוה הקודמת לפרחצול אינו נשמט' צפרחצול

זה ואם הפרחצול קודם למלוה נשמט צפרחצול זה :

יא) כל המחזיר הוב שעברה עליו שצביעה רוח חכמ' :

נוחה הימנו וכריך המלוה לוור לנחזיר ומשונו

אחי וכבר נפטר ממוני אור לו אעפ"י כן רלוני שתקבל

יקבל ממנו שכאמר לא יגוש והרי לא נגש ואל יאמר לו

צחויי אחי נוהן לך אלא יאמר לו שלי הם וצמחנה אחי

כוחן לך :

יב) החזיר לו חוצו ולא אומר כן ומקצב עמו צדברים

כד שיאמר לו שלי הם וצמחנה כחמים לך ואם

לא אומר לא יקבל עמו :

זא"כ מאי מהני למלוה ע"פ אלא טעם של פרחצול הוא

עמו שצבירנו וטעם הפקר צ"ד אלא שהמלוה אומר זה

הלכוון לדריינים :

יג) חלמודי חכמים שהלוו זה את זה ומקר דצרו

לחלמודים ואור מוקרני לכס שכל חוב שיש לי

שאצטו כ"ז שארלה אללכחצו פרחצול מפני שהם יודע"י

עשמיטה כספ"ס צה"ז הוא ונדלריהם וצדברים זבנד

היא נידחת ודוקא ת"ח ואף על גב ד"ח דכל אדם

יכול לוור דצרו צע"פ צפני צ"ד ואין לריך פרחצול מ"ג

שכחו להחזיר ולכהצו פרחצול וכן היט כוהגין צק"ק

הילכא בשנת חקל"ז ותקנ"ה ותקנ"ה ותקנ"ה אשר אני

זכר צבירור . ובשמיטה שצברו כהעללו קלת ומקרו צע"פ

ומעשה דעתו צל"כ לחזור לננה הראשון לכחצו פרחצול

ומכל מקום הכח"צה אינו מעכב ולא עוד אלא אפילו

אם דר צכפר יחידי ואין עם צ"ד יכול המלוה לוור

שלא צפניהם אחי ומוקר שטרות לצ"ד פלוני שצער פלוני

ה"ל שיאמר כן צפני עדים והם יכהצו צה"ל צפנינו

עדים ח"ג אור פצ"פ מוקר אחי לצ"ד פלוני ופלוני

ופלוני שצער פלוני שכל חוב שיש לי שאצטו כ"ז שארלה

צלו עה"ח עיר פלוני יום פלוני כאום פלוני וצדיענד

ג"ס זה אינו מעכב אלא יאמר צפני עדים או צינו לצ"ע :

יד) זה נוסח פרחצול אכחו צ"ד ח"ע צל לפנינו פצ"פ

ואמר לנו הריני מוקר לכס צ"ד שכל חוב שיש לי צין

צשער וצין צע"פ שאצטו כל זמן שארלה ואכחו צ"ד

הואיל ומקר לפנינו ויולי דפרחצול כתיקון ח"ל כחצו

שער פרחצול זה כמנהג חז"ל מימות הלל הזקן וייפיו

גמ' של פצ"פ שלא ישמע לו כל חוב שיש לו על כל

אדם צין כחצו וצין צע"פ עד היום הזה כתיקון חז"ל

ולרא' צלנו עה"ח יום פ' והצ"ד תחמין למטה (ועיי')

צצ"י קי' קי' קע"ב כ"ד נוסח הפרחצול ור"י לצרלכוני

לך לפי מה דקיי"ל דמהרי אפילו צע"פ ואפילו צפני

לל צ"ד והיינו וטעם הפקר ולא וטעם מוקר שטרותיו

ולכן די בנוסח זה שכתבתי (:

יז) אין כוהצין פרחצול אח"כ יש ללוה קרקע דלו

שקוב החוב כצ"י צ"ד ולא קרין ציה ולא יגוש

תאפילו קרקע כ"ס שזה לכל המצו דאין אובלת לקרקעות

(צין צצ"י קע"ב) ואפילו אין לו ללוה רק קרקע

למכירתו קי' (כ"כ צצ"י צה"ח קע"ב כ"ז צחודת ')

מק

עכ"פ לא פחות ונא' צעטעס וישער צאוונד יפה ויחנה
 שאפילו יהיה יותר גם זה יהיה פאה שהרי נותר
 לעשות כל שדה פאה חוץ ועצובת אחת ולא יוסף
 עוד ליתן פאה וכן לא ישמע לעניים אם מצקטים
 פננו ליתן להם צדד אחר צדדי שלא יבא לידי ספק
 ומ"ע אם רולת ליתן אח"כ פננו הפקר נותר ליתן
 רק שאז לר"ך שפיקיר חף לעשירים :

(ד) (רנ"ג פ"ה) כל שהוא אוכל וגדולו מן הארץ
 ובשאר ולקיעתו כלו כהתה ומכניסין אותו לקיום
 חייב צפיאה שנאמר ובקולרכם את קליר ארלכם ולא
 מקרא קליר אלא דבר שראוי לאכילה ודבר הנקלר
 הדבה ציחד ודבר שמוכסיו לקיום ומדכהיב ארלכם
 משמע דוקא הגדל צארץ וגם משמע שיש לו צעלים
 שישענהו ומינה י"א דלון חייב מה"ת אלא דגן תירוש
 וילר דומיא דתרומה (ועיין לעיל פ"ב וצמל"ע) :

(ה) כל הדומה לקליר צחמש דרכים אלו הוא שחייב
 צפיאה כגון התצואה והקטניות והחרוצים והאגהים
 והסקדים והרמונים והענבים והזיתים והתמרים צין
 יצמים וצין רכים וכל כיוצא באלו אבל חקטק ופואה
 וכו"ל צהם פטורים מפני שאינן אוכל וכן כוהין
 ופטריות פטורים מפני שאין גידולם מן הארץ וכן
 שהפקר פטור שהרי הוא מופקר ואין לו מי שיסמרו
 וכן החאנים פטורים מפני שאין לקיעתן אלא כהתה
 אלא יש צלינן מה שיגמור היום ויש צו מה שיגמור
 לאחר כוה ימים וכן ירק פטור שאין מוכיסיס אותו
 לקיום אבל השומים והצללים חייבים צפיאה שהרי
 ציינסיס אותם ומכניסין אותם לקיום וכן האמהות
 של צללים שמוכסיס אותם צארץ ליקח מהם הזרע
 חייבות צפיאה וכן כל כיוצא בזה :

(ו) פרקע כל שהוא חייבת צפיאה ואפילו היחה של
 שותפים שנאמר קליר ארלכם אפי' של רבים :

(ז) שדה שקלרוהו עכו"ם לעלמם או אפי' ישראלים
 לקטים או קרסומה כמלים או שצרהו רוח או
 צהמה הרי זה פטורה מן הפיאה שנאמר ובקולרכם
 ולא שקלרוהו עכו"ם כו' אלא אם שבר פועלים עכו"ם
 לקלר הרי זה כאלו קלר ישראל וחייב (ברנ"ג פ"ה ד'
 נקיים שחובת הפיאה צקמה ול"ע מה ענין זה לכאן)
 (ח) קלר חליה וחליה השכי קלרוהו עכו"ם או לטביס
 כו' פטור חף ממה שקלר הוא שחובת הפיאה
 נשאר צקוף השדה והרי קלרו לקטים אלא אם קלרו
 לקטים חלים ראשון וחזר שוב וקלר חלי השכי כוחו
 פיאה מזה שקלר אלא מקליר ראשון פטור שהרי לא
 קלר הוא אלא אם קלר חליה ונכר חליה הלוקח כוחו
 פיאה לכל שהרי חובת הפיאה נשאר צקמה והרי זה
 כאלו התנה עמו שחויב להפריש פיאה חף על
 מה שקלר הוא

(ט) כרם שהיה צולר מונני ענבים למכור צקוק וצדעהו
 שיכח השאר לגם לרדוך אותו אם היה צולר לשוק
 ומכאן מעט ומכאן מעט ולא הכל מנדה ח' מה נקרא
 מידל כל מה שצבר עכשיו אימו אלא ארעי ולא נקרא
 קליר ופזור מן הפיאה לפיכך כשחחר וצולר לגם אינו
 כוחו אלא כשיעור הנשאר אלא אם היה צולר לשוק
 מנדה אחד צלצד מה נקרא מוחליק מלחת יד הרי זה
 החלת קליר ולכן כשיגמור לצטר כוחו פיאה על הכל
 חף על מה שצבר לשוק צד"ח צמידל לשוק אלא צמידל
 להציא לציחו אעפ"י שצולר ומכאן מעט ומכאן מעט
 אפי' נתון מן הנשאר שהיח פיאה אחת על הכל
 (רנ"ג פ"ה) ודוקא צמידל לציחו לקיום דהיינו
 לעשות יין דאי לאכול ענבים פטור לגמרי (כדבסנת'
 צסי' שאח"ז) . וכן הקוטף מלילות מעט ומכאן
 לציח אפילו קטף כל שדהו פטור מן חלקט ומן השכחה
 ומן הפיאה (א) וכו' דלאו דוקא צקוטף אלא אכילתו

כד
 כד

בינת פרק כג אדם

(א) כ' הרנ"ג פ"ה צ' סוף הל' ו' וכן כל הקוטף מלילות כו' פטור כו' ומן הפאה עכ"ל וכ' הכ"ע שהיה עפ"י
 יד' וב' עוד דאע"ג דגם' ראשית הבו אמרי' דר' יוסי ס"ל הכי דמולג פטור ע"ש מוכח מדבריו דקוצר דעמיה
 צקוטף מלילות פטור משום דמולג הוא אלא אם היה קולר צמל מעט מעט חייב דבריו ל"ע דאי"כ נא'
 חירי' קוטף מעט מעט והרי אפילו הלג כל דהו צנת אחס פטור כמס"כ צרים פ"ד לענין לקט ועוד דאי"כ
 לגם מלה הרנ"ג פ"ה דין זה דקוטף מלילות לדין צולר צברס עכאן ומכאן ועקיים וכן הקוטף מלילות קטור
 צולר

וחסן וכן הסגלים לעניים וה"ל לעשר הפיאה פטור ונח"מ ואפילו הוסיף ליתן על השיעור אחר ונשעים עד שכתן להם אפילו רוב הקליר וכו' רמב"ם כל הקליר חוץ ונשזולת א' (כדלעיל סי' ג') ואפילו כבר דש רק שעדיין לא זרה כותן להם הפיאה ופטור מן המעשר בין הנצעה"כ ובין העניי אצל אדם כבר הנצעה"כ דק זרה ברחם ובזמרה וגומר ונלחמו (ר"ל קמורה"כ או הענייד עריונה) לריך הנצעה"כ לעשר וקודם והח"כ כותן לעניים שיעור הפיאה הראויה לחיותו וכן צדילות:

מ"ו אין ומתחון את הפיאה אלא בסקוף השדה כדי שיהיו עניים יודעים וקודם שיצואו לו (ועוד טעמים עיין ברומז"ס פ"ב) עבר והניח הפיאה בתחלה השדה או באמצעה הרי זה פיאה ולריך סגיחה בסקוף השדה כשיעור הפיאה הראויה למה ששאר צדדה אחר שהפריש את הראשונה ועכ"פ יהיה בין הכל אחד ונשעים **מ"ז** חסור לפועלים לקלור את כל השדה אע"פ שיזיה להם צעל הציה אלא ויניחם בסקוף השדה כשיעור הפיאה ונח"מ אין לעניים זה כלום עד שיפרישה צעה"כ ומדעתו לפיכך עני שראה פיהה בסקוף השדה חסור ליגע זה עמוס גזל עד שיוודע לו

קלר צמגל אם נכניקו לצימו למלילו פטור כדבסווד אצל אדם הנכניקו לעיפתו דזה דומה לצולר לעשות יין דאז אדם שירולא קלר כל השדה פטור ואסלא שיר חייב: **א'** ניי קהיה לו ה' גפנים וצלרן לצימו אדם לאכלן ענבים שאינו לקיום לא נקרא קליר דכל קליר הוא נכניק לקיום לפיכך פטור מן הפיאה ומן הפרט מן השכחה והייצ בעוללות דבעוללות לא כחיז קליר אצל אדם צלרן לקיום דהיינו לעשות יין אדם צלר הכל דאז כראה כקלירה ולכן חייב צכולם אצל אדם שיר עקלתו מוכח דמלקט לצימו ולכן פטור וכן הדין בקולר שצוה לנולילות דומה לצולר ענבים והם לעשות פיקה דזה דומה לצולר יין (עיין כל זה ברומז"ס סוף פ"ד וצמג"מ פ"ס):

י"ב חיוב חייב צפיאה בין תצוה"ה ובין פירות עד שיקלור אחר שהציא שליט וקודם לזה פטור: **י"ג** אין שוכרים פועלים עכו"ם לקלור ופני שאינן גקיהים צלקע ופיאה והם סכר וקלרו את כולה **י"ד** זה חייב צפיאה ול"ע אדם הצקי עומד על גביהם **י"ה** נותר או אפשר לא פלוג רבנן וכו' דה"ה שלא ישכור פועלים ע"ה עד שילמדו: **י"ז** צעל הציה סקלר כל שדה ולא הניח פיהה

בינת סרקבג ארם

צולר נשנוע נחאי צולר כדרכו ועוד דלונה צרין זה כתב צפאה וחזר וכתב צרין לקט וצקוף פ"ד כתב צולר לאכלן ענבים או לעשות יין לא כתב צרין פאה ובתב הכ"ו דסוקן על ונה סכתב צפאה דין דקיעוף נלילות וסם לא כזכר הטעם נשום דקוטף ועוד ולונה לא העתיק הרומז"ס כל הנצוה"ה צירי ריש פ"ג פ"ג פ"ג דין דהיה לו ה' גפנים סכתב הרומז"ס דא"י סם המלקט סגלים לעסחו אפי' כל שבוה פטור מן הפיאה **א'** אלעזר חומר אפי' צמגל ואמרינן סם היא ילפתח ומהיח"כ כו' כנול"א שטיי הדינים שוין והיינו כר' אלעזר דאפילו צמגל דהי איהא דקיענח דמלקט סגלים כח"ק נשום לקט קלירך ולא לקט קיעוף ח"כ אינו דומה לצולר גפנים ולכן כ"ל דודאי אין חילוק דאפילו קולר צמגל לנלילות שהוא דומה לאוכלן ענבים דפטור ולעיקר דדומה לעשות יין דחייב חל"כ שיר פדאיהא בסקוף פ"ד וצ"ל היקיר צמגל"ע שאין לנטות ודבריו ולכן לא צ"ב הרומז"ס כלל דין דקולר לנלילות או לעיסה דדין שנייה"ס שוין וצ"ה אין חילוק אדם קלר הכל צ"ה אמת או סקלר עטע נעט ונ"ס הרומז"ס פ"ד צלקט דאם חלם או קלר צדו דפטור היינו הדין שצראשית הוא נע"ש פ"ג דין דהקוטף ונלילות אינו עכין כלל דלפליגת' דר"י וצ"ב צראשית הוא לא הכל לכ"ע פטור כיון שקוטף עטע נעט ואין זה דרך קלירה וספיר כתב וכן הקיעוף ונלילות וה"ה בקולר כיון שקולר עטע וכתבן נעט פטור שאינו נקרא קלירה ק"ה התקפסחא כידוע דרבו וצאנח התקפסחא י"ל דאיהא עטע לא נקרא קלירה ופגמר אלא שהוא נעתיק לטון וצ"ל דאיהא חייב הרומז"ס לא דקדק כאן לנטות לקון התקפסחא כיון שצ"ב דלפליגת על כ"י וק"י וק"ל דאף קוטף חייב הרומז"ס לא דקדק כאן לנטות לקון התקפסחא כיון שאינו בוקק צרין זה ונעמלא עשתנע דאין חילוק כיון שהטעם הוא הקיום שקולר נעט נעט:

הכמת שער מצות הארץ פרק כב

פרק כב

דף כלל ונתנו עניים

(א) (רנ"ג פ"א מהל' ו"ע) ד' ונתנו לעניים צדקם הפדע והעוללות והפאה והשכחה וג' ונתנו צדוהה הלקט והשכחה והפאה ושמים צדילות השכחה והפאה :

(ב) כל ונתנו עניים אלו חין בהם עוצת הכאה לצעלי אלא העניים צאים וכו' על כרחן של צעלים ואפילו עני שבישראל ויולדיו אוחן נידוד :

(ג) נאמר ונתנו עניים לעני ולגר תעוז כל זמן שהעניים תוצעין אוחן פסקו עניים לצקס ולחזור עניהם הרי הכשאר ונחם ונתן לכל אדם שאין גופן קדוש כתרונה ואינו חייב ליתן להם דעיהם שלא באור בהם ונתן לעניים אלא תעוז אוחן ואינו נעוה לעוז אוחן ולעופות אלא לעניים והרי חין עניים :

(ד) חין ונכסים עניי עכו"ם ונתנו אלו אלא צאים בכלל עניי ישראל וכו' אוחן משום דרכי שלום אצל חס חין עניי ישראל אלא עניי עכו"ם חין לריד ליתן כלל (ה) :

(ה) חין ונצרכים על ונתנו אלו כסם שאין ונצרכים על הדקה :

(ו) ואינתי ונתנו כל אדם צלקט ושיכסו הנולקטים שניים וילקטו אחר ונלקטים פראשוכים וילאו שאז כבר הלכים וייתאשים ונתנו ונאיינתי ונתנו כל אדם צפרג ובעוללות ונשבלנו העניים צכרם ויצאו ואז הכשאר אחרי כן ונתן לכל אדם ונאיינתי ונתנו צשכחה הזיתים צא"י חס שכה אוחן צראם הזית הרי זה ונתן זה עני"ה ככליו שהוא זמן רביעה שבי צשכה אפילה אצל לצורי זיתים ששכחן חמת האילן הרי

זה ונתן ושיפסקו עניים ונתנו אחרים : (ז) כל זמן שיש לעני ליעול שכחה הזיתים הנתנו צלחן חמת האילנות ויעול ואעפ"י שכבר הותר כל אדם צשכחה צשכחה האילן וכן כל זמן שיש לו ליעול שכחה צשכחה האילן ויעול ואעפ"י שעדיין חין לו שכחה חמתו ונתנו עניים צשכחה שאין העניים ונקפידים עליהם הרי הן של צעל השדה ואעפ"י שעדיין לא פסקו העניים ונלחזר על ונתנו חמתים דכיון שאין ונקפידים עליהם הרי ישראל לעורצים וכתיב לעני ולגר כו' ולא לעורצים :

(ז) חין חייב צלקט ופאה אצ"כ קלר דצר שדרבו לקלור ותלש דצר שדרך לתלוש אצל חס חלש דצה שדרבו לקלור או שצרחו רוח או צהנה או שרקקוהו כמלים פטור שאין זה קליר שחומר וצקולריכס וכו' דה"ה דפטור מן השכחה שהרי גם עס כתיב כו' הקלור כו' ושכחה :

(ח) כל ונתנו העניים האילו חין נהגת מה"ה אלא צאריך ישראל בתרומות ונעשרות שחומר וצקולריכס חס קליר חלכס וצח"ל הסנוכה לחרץ יכח"ל נוסחט שדרצון :

(ט) הלקט והשכחה והפאה וספרט והעוללת פטורים מן התרומות ומן הנעשרות :

(י) כל ספק צנתנות עניים הולכים לחומרם ונתנו לעניים דכתיב תעוז הכה לפניהם ונשלך ועוד כונה וקראות (עין פאה סוף פ"ד צכ"ט) :

(יא) הנופקיר כרמו והשכים צצק דזכה צגוף הכרם (וכ"כ חוספת צהדיח צחמורה דף ו') לעלות וצלו חייב צכל הענתות שהרי סרך וכרנוך אלו קורא"י צו (ב) שהיה שלו ועכסו שלו אצל חס זכת מן ההפקר צשדה של אחרים ה"ו פטור מן הכל צין כך וצין כך פטור

תיבך פרק כב ארם

(א) (צ"ד ק"ע) של"ג צש"ך כחצ שאין כהגין כו' והוא ט"ס שאין זה כתיבת עינם דאפילו צא"י דיכח הכי אלא ג"ל ואין כוהגין כו') :

(ב) כ"כ הרנצ"ס סוף פ"ה מהל' ו"ג ול"ע שהרי צהדיח צחולון קל"ד וצחמורה דף ו' אצ"ה אליצח דרצח דהעוטה עטום דכתיב תעוז יחיה ולמה כחצ הרנצ"ס עטום ודכפסיה וכו' עפ"י מה שכתבתי צו"ה דהרנצ"ס פסק דלא כרצח אלא כצ"י דתעורה דאי עזר מהני וכן מוכח ממה שכתב צמ"ח מה"ו ו"ע עזר וקלר כו' נתון לעניים דכתיב תעוז ואפי' נתן ואפיה כו' וס' צהלכה ד' צלקט וצח"ל ס' צשכחה כו' עזר וקלרן אפי' נתן ואפיה נתון לעניים שחומר תעוז הרי סכ' וקרא דתעוז צנתן ואפיה ולמה צה"ל צ' כ' תעוז על עזר וקלר וצ"ל עתק

הכמת

שער מצות דארי פרובנ אדם

שעור וכן התרומות וכן הנעשרות דכתיב וזה הלא
כי אין לו חלק וכו' ולא הפקר שיש לו חלק עונה:
(ג) הפאה כלזמן שלא צאה ליד העני חייבת צה"ו:
לפיכך אם הפריש פאה וצא עשיר ולקחה צערמה
שאלה שהיא עני או צאוכס חייב צה"ו (מ"א פ"ב
מהל' תרומת הל' ט')

פרק ב

ס"ב

(א) (רמב"ם ס"ג) הקולר את עדהו לא יקלור את
כל העדה כולה אלא יביא קמה לעניים בצוף העדה
שכחמה לא חכלה פחה שדך אחת הקולר ואחד החולט
זה שמניח נקרא פאה:
(ב) וכסס שמניח צדה כך צאילנות כשחוסף את
מכירתיהם (ע"ן לקמן) מניח ומעט לעניים עבר וקלר
את כל העדה או חסוף כל הפירות לוקח ומעט עמה
שקלר או מונה שאסף יזכהנו לעניים שבסיבהו מ"ע
שכחמה לעני ולגר תעזוב ואפילו עמן הקמה ולקח
ואפילו פת הרי זה טעון לעניים:

(ג) כמה הוא שיעור הפאה וזה"ל ח"ן לה קצו"ל אפילו הליה
שבולת א' ולא ידו חוצהו אבל מדרבנן אין פחות מ"א
בשטים ומוסיף על א' ומשקים לפי גדול העדה או לפי
רוח העניים או לפי זרכת הרע כולו קדם שהיא
קטנה ביותר שאם יביא א' ומשקים אינו מועיל לעני
ה"ו מוסיף על השיעור וכן אם היו העניים מרובים
אף על פי שהעדה גדולה לא יועיל להם מוסיף וכן
אם זרע ומעט ואסף הרבה וכתבדך מוסיף לפי הזרכה
וכל המוסיף על הפיאה מוסיפים לו שכר ואין לחוספת
זאת שיעור ובלבד שיחזיל לקלור לעלנו אפילו שבולת
א' (ע"ן צפ"ב הל' י"א צב"מ ס"ג שם קמ"ג וחוספ'
ורא"ש צמדים דף ו') אבל אם עשה כל קדושה פאה
אינו כלום דאין זה פאה:

(ד) הפריש פחות מןשיעור דהיינו פחות מןשטים
ובדעתו להפריש יותר זין מה שכתן צהחילה וזין
מה שחזר ונתן אח"כ הכל פטור ומת"מ אך אם לא
היה דעתו להפריש יותר צוה יש מחלוקת לעניין ח"ו
ומכ"ס אם כבר נתן כשיעור ורלה להוסיף דיש צוה
ספקא דדינא (וע"ן כ"ז צמ"מ פ"א דפיאה הל' ט"ו)
ולכן זהר בלן אדם שישיעור עתחלה היעזוב שיניח פאה
אכ"ס

בית פרק כב אדם

עון ואפ"ל לא כ' שום טעם אלא צהונה דאפילו צלח עמן חי לאו קרא דתעזוב ה"ל דאי עבר מהני וא"ל ליתן
לעני והיינו כחז"י שם ולכן כ' קרא דתעזוב על עבר וקלר לרעה לכו שלא כטעה לומר דצ"ל אפה צלח קרא
דע"ן כרצא ולפי"ה ה"כ הכא צבולר כרמו לא נוקרא דתעזוב ילפינן כדאיתא שם אל"צ"י דאצ"י ולא כיתא לרמב"ם
כמו שכ' וסוף צב"ק ל"ד דתרת"י שמעיק מיי"ל ולכן כתב טעם מדכפטיה כיון שהיה שלו ונחלפה וגם עכשיו הוא
ש"ה דכתיב הש צהויסן יהא ורצה ס"ל דהס לומר על צכור שנתעבר דמו סקרבר דס"ל כ"ר דמולקח דס הפר
לא יזוכח דמערבין לקרנות אבל חז"י ס"ל כ"ר יאטיה דמערבין ואם כן אייתר לו הם ללמוד דהכל לא מהני
ואם כן מוכח דככל החורה מהני דאל"כ ל"ל ס והרמב"ם דפסק צפ"ד מהל' ע"כ דמערבין אם כן מוכח דפסק
כחז"י (דצרי הלח"מ צפ"ג מהל' תמורה הל' א' ש"כ' הרמב"ם שם דנפקא לן מלה" וכו' ש"ל דלרמב"ם היה
דאם חרת ופנה תמורה דלכ"ע בפקא לן מלה" ע"ג בתימורה) וכ"ו עור וממז"ם פ"ג מהל' תרומות הל' כ"ג
דכן הקדים תרומה לצטרים מה שעשה עשוי ולא כתב נוקרא דמכל מעשרותיכם כרצא ש"מ דצ"ל קרא דע"ן
מה שהיה צב"ל החורה וכן צפ"ה מהל' ערבין הל' ה' במקראים תמיוצן לצד"צ כ' סתם אטע"ל עבר על"מ"ע
לרמב"ם דפליגי צטונוי קוכה וכתב"ם שם ובין דק"ל דשימי קנה היינו כחז"י אחר"י מולח"מ צב"ה צמורה
לח"מ פ"ג מהל' צבורות הל' ה' כ' צדרא דממז"ם פסקו כחז"י והיינו מןשום דק"ל דפליגי בצטיני קוכה ולפי
מה שכתבתי מוכח בן ומקם ומקעום ונפסה וזהו דפסקו מערבין לקרנות

לו שהיא ונדעת צעל הגיה

(י) הפיאה נחמת צנוחצר לקרקע והעניים צחזים אותה צידם ואין קולרים אותה צנוגלות ואין עוקרין אותה צקדוונות כדי שלא יכו איש את רעהו ואם רבו כל העניים לחלק צביהם היו אלו יחלקין אצל אס אפי'א' אונר לבו כדין אעפ"י שכולם אומרים לחלק שוונעין ליחד שאער כהלכה ואפילו קבר כל שדרו שאז חזרה פיאה לעוונתם בדלעיל קי' צ' אפי'א' לא יחלק אלא נותן לפניהם והם יצחו (ירושלמי ר"ש פ"ד הציאו ה"ט):

(יג) פאה של דלית ודקל שאין עניים ונגיעים לבח אותה אלא צבכמה גדולה צעה"צ ונוריד אותה ונחלק אותה בין העניים ואם רבו כולם לבח צחזים ואם א' ינעבו ואונר לחלק לה שוונעים לו שאונר כהלכה ונחייבים את צעה"צ להוריד ולחלק צניהם:

(יד) עבות ציום ונחלקים את הפאה לעניים או וניחם אותם לבח צשהרית וצחלי היום וצנומחה ועני שצא שלא צזמן הוא אין וניחם אותו ליכול כדי שיהיה עת קצוץ לעניים שיחקצלו צו כולם ליכול ויהיה לא קצוץ צעה אחר ציום ונפטי שיש ענות ונקיות ולא הטינוקה יענים ויש קס עניים קטנים שאין נעורים צצקר ולא יגיעו צעדה עד חלי היום ויש צסוקים שאין ונגיעים עד הונחה ולענין לקט לא כתצאר אס ונותרים ללקוט כל היום אחרי הקולרים כדאיתא להדיא גבי רוח וכן ונשנע לשון הונכה ריש פ"ח ונעילכו הננושות אצל הרא"ש כתצ צפ"ד וי"ה דגם צלקט אין העניים רשאים ללקוט עד שיצא צעל הגיה צא' ונג' זונגים האלו:

(ט) עני שנטל ונקלח פאה הרק על השאר קונסים אחרו היונו וכן צלקט וצכחה (עיין צתו"ע

ועיין צפי' הונכה לרנצ"ס וצתו' חדשים וכ"ל דדוקא צזרק על השאר שכונו ע"כ היה כדי שיאונר על השאר שהוא שלו לפיכך קונסים אותו דוניה דונח"ל ריש פ"ה דפאה גדיש שלא לוקט ונשא"כ צכפל עליו או פירש עליתו שלא כהערב שלו צצל עניים להבי לא קנסין ליה):

(כא) וני שלקח את הפאה ואונר הרי זה לאיש פלו עני אס הוא עני ונחך שאז הולא היה זוכה צו לעלמו זכה צו ג"כ לפלוני אצל אס הוא עשיר לא זכה לו אלא ימנה לעני שנטל ראשון:

(כב) צעה"צ שהניח פאה לעניים אלו העומדים לפניו וצא עני אחר ונאחריו ונטלה זכה צה שאין אדם זוכה צלקט וצכחה זפאה עד שיגיע לידו אצל עני הונקק צאילין ליכול השכחה ונפלו לארץ עד שלא נעלם צידו צא אחר ונעלם הרי זה גול ונדבריהם ונ"ו אין מולאים ונונו ואם כצ צאו לידו הרי זה גול גונר ונולאים ונידו (ח"ו קי' ש"ע)

(כג) אין וניחים פאה יקדה על הצרתה כי"ד היו לו צ' שדות לא יקבר האחת כולה ויניה צצניה פאה הראויה לצניה שנטונר לא חבלה פאת שדך ציניה לכל אלו' פאה הראויה לה ואם הניחונדה על הצרתה אינה פאה והדצרים החסוצים הפסק צין שדה לצדה וכן צין שדה אינן לצדה אינן וכן הוצע שדה שיש צו איננות שהאילנות ונפסיקים וכן מה שיצט ונכונה ונקונות וניחון הלח או שונר לאכסים הרבה עיין כל זה צרוצ"ס פ"ג וכ"ל דכל דצר הונפסיק אינו קרוי הפסק אא"כ שהיה אורך ההפסק ונקלה שדה אלקלחו שלא ישאר צוד' אינות צלי הפסק דכיון שהונחריה יכולה לעצור וקדה לצדה צלי הפסק חסוצ כשדה אחד (כ"כ הרא"ש צ בהגהותיו פ"צ דפא' וי"ח) (צ):

בינת שרק כג אדם

(צ) ז"ל ירו' פאה ריש פ"צ צנותחין ואלו ונפסיקים וכו' ואינו עחוצר ואין חיונר ונחוצר הוא אפי' שדה אינן ונפסיק דחנין הונן הכל ונפסיק כו' אלא גדר הא גדר ונחוצר ואינו ונחוצר אין חיונר ונחוצר אפי' צעבר כותש ונפסיק דחנין אס היו שער כותש אינו ונפסיק אלא נותן פאה א' לכל הדא אונרה שאינו ונחוצר אין חיונר ונחוצר הוא אפילו ונלד אחד ונפסיק דחני היו שער כותש ונכאן ונכאן אינו ונפסיק הא ונלד אחד ונפסיק ועיין צונפירש שאין צפירושו כלום וז"ל דהכי פירושו עפ"י מה שכתצ הרא"ש קס דכל דצר הונפסיק אינו נקלח הפסק אא"כ שהיה אורך ההפסק ונקלה שדרו עד קלחו עיין קס וכן פסק דנצ"ס צפ"ג ויהי' ונעשר עני הלי' ז' גבי טלע ועדרגות אס היו ראשי שדות ונעורצים נוחנים ונאחח על הכל ולפ"ו ה"פ

חכמת

שער מצות הארץ פרק כג אדם לב

- כד** הזרע את שדהו ויין אחר אף על פי שטושה צ' ברטות וניח פאה א' זרעה צ' ויניח אעפ"י שטושה גורן א' נוחן פאה לכל ויין ויניח צפ"ע :
- כה** צד"א צשאר זרעים אצל זרע צ' ויניח חיעים או צ' ויניח שטורים עשא' גור' א' נוחן פאה א' עשאן צ' ברטות נוחן צ' פאות ודבר זה הוא הלכה לנעשה ונקיני :
- כו** האמים שחלקו נוחנים צ' פאות חזרו ונטחחפו נוחנים פאה אחד קלרו חליה ואחר כך חלקו או שקלר חליה עד שלא הביאה שליט וחזר וקלרה ונטחחיה שליט ע"כ רמב"ם :
- כז** שניים שלקחו את האילן נוחנים פאה אחד לקח זה לפניו וזה דרונו נוחנים צ' פאות :
- כח** החרוצים כל שאדם עומד צלד חרוז זה וחזירו עומד צלד חרוז זה ורוחיס זה את זה הרי הם כפי שדה אחת ופאה אחת לכולם היו שני הלבדים רוחיס את האולעני ואין הלבדים רוחיס זה את זה ונפרים ונלד אחד וון הראשונים על האולעני וון האולעניים על הראשונים אצל גא' יפירש ונלד זה על זר האחר :
- כט** הזיהים כל ונה שיש בהם צרות אחת (נרוחות העיר כגון זיהים שיש צנוער העיר יבולם או צנועה הרי הם כשרה אחת ופאה אחת לכולם :
- ל** כיון שאם יקחו שניים יותר וון הרין חייב צנועט'

פרק כד

דין לקט ופרט ועוללות

- א** (רמב"ם פרק ז) כשקולר ונאלס לא ילקוט השצלי' הנופלים צשעת הקליב אלא יניחם לעניים שחאמר ולקט קליב לא חלקט עזר ולקטון אפילו עוקן ואפס נוחן לעניים שחאמר לעני כו' העוזב :
- ב** וכן פרט והם הגוררים הנושרים וון העכנים צשעת הצלירה שחאמר ופרט כרעק לא חלקט לעני כו' העוזב :
- ג** וכן הצולר לריך להניח העוללות שחאמר וכרעק לא תעולל לעני כו' העוזב :
- ד** (רמב"ם פ"ט) איזהו לקט זה הנופל נוחק הנוגל בשעת

בינת פרק כג אדם

ה"פ וחינו ונחזר ר"ל הא דאנריקן דנפסיק דווקא כשאין ונחזרים יחד צאנולע שדה כגון שאינו עובר ע"פ כל השדה אלא נעט כאן ונעט כאן אצל אם ונחזרים יחד אינו נפסיק שום דבר . ואין תימר ונחזר : ר"ל אם דעהך לונר דחל וחזירו ונפסיק אפי' צראשי שורות ונחזרים א"כ קשה אפילו צטרה אילין יפסיק דו"ש זרעים כהם ונחזרים ונדה אילין והרי חנין דלאילין אינו נפסיק אע"כ דוויירי צזרעים דאינו ונחזר חסו החילוק שבין זרעים לאלין דזרעים צשאינו ונחזר ונפסיקין וצאילין אע"כ שאינם ונחזרים אינו ונפסיק דחנין אלא גדר : האי גדר ונחזר ר"ל איך ויירי צנוחזרים האילנות ונלדרי הגדר או ויירי צאינו ונחזר אין תימר דוויירי אפי' צנוחזרים וון הלבדים א"כ קשה אפילו עשר כותש . כונו יהא ונפסיק דו"ש אם כותשים ונלועלה או וון הלבדים ולמה חני צשער כותש אינו ונפסיק : דהא אינה דגרי דנפסיק ויירי שאינו ונחזר וון הלבדים אלא שונפסיק על פני כל השדה : א"ם ונחזר ר"ל גדר ויירי אפי' ונחזר היינו שאינו ונחזר אלא ונלד א' או ונפסיק כדחני צצרייתא ונחאן ונחאן אינו ונפסיק אצל ונלד אחד ונפסיק ונ"ם צנוחזר און הלבדים ונלד אחד :

בטעת קלירה או הנופל ונתוך ידו שכטווקקזשהצלי' ויקלו' סופל ונאחר הנוגל או ונאחר היר וכן ונראש היר כסידו עלה' ויש סצלי' ציוראשי' אלצעותיו לפס ידו הנוטר מהווכן הנוטר ונראש הנוגל אינו לקט דכתיב ולקט קלירך דוקא הנופל מנחת קליר אלצה' אינו צדרך קלירה וכן הקולר צידו צלה ונגל הנופל ונתוך ידו אינו לקט שאין זה קליר אלצל החולט דברים שדרכן לתלוט הנופל ונחתה ידו הרי זה לקט שזה קליר שלו :

ד ה' קולר או תולט דבר שדרכו להחלט ואחר שקלר ונלא זרעו או חלט ונלא קוונלו הכהו קוף וכפל עידו לארץ אינו לקט שאין זה מנחת קליר אלא מנחת אונק:

ו ה' קולר וכשירה סצולת א' שלא כקלרה 'נקלר כל סביצותיה אס ה' ראשה ונגיע לקונה סצולרה רכולה להקלר עם הקונה הרי היא של צעה' ו' ולא הוי כמו לקט (רענ'ס צפי' הנוסכה) וגם לא הוי כסכחה דלא קרינא ציה לא חסובלקחה סהרי אינו סצ צסציל סצולת' אלא צסציל הקונה (ול'ע' על רענ'ס שכח דהוי לקט סהרי צסצירי הציא הר'ס למד וקרא דסכמ' אס לא סכאמר דושונע וקידור הנוסכה דדינו כלקט) ואס לאו הרי זה. של עניים סהרי היא כנופלת ונתוך הנוגל אף. על פי שערין לא כקלרה :

ז הסצלי' סצקס הרי הן של צעל הצית (ז"ל החוספת' סוף פ"צ הסצלי' סצקס'ס סצסדות הרי איליו של צעל הצית אר'ע הו כהגו צעלי צחיס עין יפה ולא זכיתו להצין פרושו) :

ח הרוח ספרה את העווגרים ונתערב קליר של צעל הסדה עם הלקט אוונדן את. הסדה כונה לקט היא ראויה לעשות ונתן לעניים ופני שזה אונק ואינו ראוי לקונקו וכונה היא שיעור זה ד'קצין חצוהה לכל צית כור :

ט אלצל לקט סנפל על הארץ וצח צעל הסדה והגדיש את הקלר שלו על הארץ כיון טעשה כן צידים אפילו צסוגג ואפילו קרא לעניים ללקוע ולא צאו או סהגדישו אחרים שלא מרעשו קונקיס אותו ולריך לפנות כל הגדיש שלו פרוו לננקוס אחר וכל הסצלין הנוגעות צארן כולם לעניים ופני שאין אנו ידעים אינו עהס סהיתה לקט וספק מנחת עניים לעניים סכא' תמוז הנח לפניהם :

י ודוקא צעלו שערין לא זכו העניים צהלקט סצרינלל :

לקטו אלצל סצולת של לקט סכצר זכה צו העני אס כחערצ' צגדיש לריך להפריש ג' סצלי' ואוונר על אחד ונה' אס הלקט היא זו ה' זלעניי וסאס אינה לקט הרי הנועסרות סחיציים ונעצולת זו יהיה קצועים צסצולת סניה וחור ונחתה כן על סצולת סניה ואוונר אס זו היא של לקט והראשוני' אינה לקט הרי ונעסרות של הראשונה קצועים על זו השלישית והשחא יש כאן צ' סצליים ולא ידעיין צאחה ונהס הנועסרות קצועים אס צסניה או צסלישית ולכן הראשונה נוחן לעני וננ' והשני סצלין נוחן לכהן א' ונהס צחנס והשני ימכור לכהן צתורת ונעשר והכהן יפריש ונונה ת"ג וחרונת ונעשר (עיין צכ"ו) או שיעשה צדרך זה והוא מרווח יוחר שיקח סצולת א' סהיא וודאי עצל כגון ונגדיש אחר ונחתה על הראשונה אס אינה לקט יהיו ונעסרותיו קצועים צזה סהיא וודאי עצל צין כך וצין כך כסציא לתקן הגדיש חייסיין סנח לא היה צח' מן הסצלין זו של לקט ולכן לריך לעשר עליה ונוקוס אחר חוף ונעצולת א' (ר"ס)

יא לא ישכור אדם את הפועל ע"ו שילקוט צטו אחריו דכיון דנחתה עמו הרי זה כמכנה לו מדע' שכירתו והוי פרע חוצו מן הלקט אלצל אס לא החנס עמו יש לפועל להציא אשתו וצכו ללקט אחריו ואפילו שכרו לעול חלי הקלר או שליטו צסכרו וכן הארסיין והסכירין והעוכר קנחו לחצירו לקלור ילקוט צנו אחריו :

יב מי שאינו מניח את העניים ללקוט כדן דהייט לצח אלא דוקא שיחלקו או שנוכה א' ונונע אחר או סווקייע את אחד ונהס על חצירו ה"ז נחל עניים :

יג ואסור לאדם להרצין ארי וכיולא צו צחוף שרהו כדי שיראו העניים ויצרחו :

יד היו עס עניים שאינם ראויים ליעול לקט אס יכול צעה' צ לנחות צידס מנחתה ואס לאו עניי' ונפני דרכי שלום :

טו דין הלריך לרצן שרהו ודין זרעים סנעלתי' צחורי הגווליס ונצוחר צרונצ'ס פ"ד מהל' ע"ע :

טז לא עקרי' לקט אלא סצולת א' או צ' אלצל אס נפלו ג' כחמד הרי שלמחם לצעל הצית נכ' צצרס וכן צסכחה צ' הוי פריס וסכסג' לצעה' צ' :

כה

פרה

דין שכתה

(א) (ריוצ"ס פ"ג) הנוענר ושכתה אלומה אחת צקדה ה"ז לא יקחמו שכתה ושכתה עונור כו' לא תשוב לקחמו עזר ולקחמו אפי' עחמו ואפאה הרי זה פוחה לעניי' שכתה לגר וליתום תצו' כו' :

(ב) כסס שכתה צעוורים כך היא צקנה אם שכתה מוקלת הקונה ולא קלרה הרי זה לעניי' וכסס שהשכתה צחצוחה וכיולא זה כך יש שכתה לאילנות כולם שכתה כי תחצו זיתך לא תפאר אחרך לא תעול תפארתו ר"ל שלא תעול הכל ואחרך רלה לוור שכתה דצכתה כתיב לא תשוב ותנן מלאחריו שכתה וה"ה לשאר אילנות :

(ג) העונר שכתהו פועלים ולא שכתו צעל השדה שכתו צעל השדה ולא שכתהו פועלים שכתהו אלו ואלו והיו שם אחרים עונרים ורואים אורחן צעת שכתהו אינו שכתה עד שכתהו כל אדם ואפי' עונר העונן אם נכתה ה"ז שכתה שכתה ושכתה צדה לצרות העונן ולכן הל"ף והשום והצללים וכיולא זהם אפי' טעוויים צחקן יש להם שכתה :

(ד) היה צעל השדה צעיר ואמר יודע אני שהפעול' שכתו עונר שצנקהו פלוגי לא יהיה שכת' ושכתה הרי זה שכתה ואם היה צדה ואמר קונכתהו אינו שכתה שכתה ושכתה עונר צדה דצדה צעיין שיהי' שכתו ושיקרא דאז הוי שכתה אזל אם עונר צדה חכור אורח אפי' שכתו לכסוף אינו שכתה דכיון שעונר צדה הוי ליה חכור חכתה לו שדה אזל צעיר אפי' זכור ולצקוף שכתה הוי שכתה דכיון שאינו עונר צדה לא זכה לו שדה ולכן הוי שכתה :

(ה) ענדו עניי' צפניו או חפיהו צקס והוא זוכר את הקס אינו שכתה שהרי לא שכתו מעלמו אלא שהעניי' גרמו שכתה (כ"כ הרא"ש ול"ע דא"כ אפי' לא זכר הקס לא יהיה שכתה ולפ"ו נראה לי דל"ל חפיהו צקס ר"ל שהצעה"צ גופי' חפיהו צקס) :

(ו) החיך צו להוליכו לעיר וא"כ כצר זכה צו וא"כ היתו צדה ושכתו אינו שכתה שכתה זכה צו אזל אם לא נעלו להוליכו לעיר אלא הוליך אורח עיקוס לעיקוס

וא"כ עדיין לא היה כונחו לכות צו ולכן חפילו היתו אלל דצר העוקיים כיון כעונך לפיה וגדיש או לצקר או לכלים שעי"י יהיה נזכר כדלקון קי' כ"א אפי' אם שכתה ה"ז שכתה (וול"ו) :

(ז) נעל עונר להוליכו לעיר והיתו ע"ג עונר אחר ושכתה שיהיה העליון אינו שכתה כיון שנטלו להוליכו לעיר וכצר זכה צו אזל התחתון אם זכר העליון קודם שיפגע צו אין התחתון שכתה ואם לאו התחתון שכתה :

(ח) הרוח שפורה את העונרים לתוך שדה חניח ושכתה עס עונר אינו שכתה שכתה קלירך צדך ושכתה אזל אם פיזר העונרים צדך קדמו ושכתה הרי זה שכתה :

(ט) הנועל עונר ראשון ושני ושלישי ושכתה הרצעי אם היה עס ששי אין הרצעי שכתה שהרי נשאר עס שורה דהיינו הרצעי וההישי והששי דאין שורה פחות ונג' ואם כצר נעל החנושי וא"כ שכתה הרצעי הרי זה שכתה ואם היו ה' צלצר ונשישה כרי ליעול החנושי הרי הרצעי שכתה וכן כל כיולא צו :

(י) שני עונרים ועונר צים ושכתה אחד מהם אינו שכתה עד שיטול את כל קציבותיו :

(יא) הקולר צלילה ושכתה קמה או שעונר צלילה ושכתה עונר וכן הקוונא שכתה חפילו ציוס יש להם שכתה ואם נכתו ליעול את הגס אפי' הדקים אין לו שכתה : (עיין צתו"ע סוף פ"י) :

(יב) האונר הריני קולר ע"ג ונה שאני שוכח אינו אעול יש לו שכתה שכל הנוחה על ונה שכתה צתורה תכאו צעל :

(יג) תצוה שלא יעורה שקלרה להאכילה לצהנה וכן אם קלר תצוה אגודות קטנות ולא עשאה עונרים וכן השויים והצללים שתלשם אגודות קטנות להנכר צהוק ולא עשאה עונרים להעמיד ונה גורן אין להם שכתה דכיון דדרך שד' וה' אגודה קטנות עושים אגודה אחת גדולה וא"כ הוי כדצר שלא עערה מלאכתו לקמן צסי' הקטוף :

(יד) הנוכה לקלור התצוה ולעשותה עריעות עריעות צנוקיות רצות עד שיקצלו הכל לעקוס אחד ועושים עריעות גדולת ומן העקוס ההוא מוליכים לערן שיהי' עקוס

חכמת שער מצות הארץ פרהכה אדם לנ

ומוחר לקחה אבל אם שכח עונור או קמה בלד עונור
 שאינו שבוה אפילו היו צו קאחים אינו נאלי אוחה
 והרי הם שבוה לענייודוקא קמה שלו אבל אין קמה
 חזירו מללח על עונור וכו' ואין קמה שטורים
 מללח על עונור חייבים על שחיה הקמה עונין העונור:
בג הושבח אילן צין האילנות אפי' היה צו כונה סאים
 פיזת הרי זה שכחה דדוקא צעונור דרשינן עונור
 ולא גדיש חה לא טייך צשוכח האילן עלונו וכן אם שכח
 שני אילנות הרי הם שכחה שלשה אינו שכחה :

בד צד"א צאילן שאינו ידוע ונפורסם צנוקס כגון
 שהיה בלד הגת או בלד הפירות או בלד הפלח או
 צנועטיו כגון שהיה עופה זיתים הרצה או צשנו
 כגון שהיה לו פס ידוע כגון זית הננועה צין הזיתים
 שהוא כועף טון הרצה או השופכני או הצשני אבל
 אם היה צו אחד נג' דברים אלו אינו שכחה שנאמר
 ושכחה עונור כו' לא תשוב עונור שאלה שוכחו לעולם
 ואין חמה ידוע צו א"כ תשוב ותרחה ילא זו שאלה
 זוכרו לאחר זמן אעפ"י שלא תשוב נפכי שהוא
 ידוע ונפורסם :

כה היה נקיים צדעתו (ר"ל שחצי צעייניו) ה"ו
 כנפורסם וידוע היה עונור בלד הדקל הדקל
 נקיימו היו שניהם זית נעופה זה נקיים את זה היתה
 כל שדה זית נעופה ושכה אחד מהם או צ' י"ג
 לו שכחה :

כו צד"א שלא התחיל צאילן זה הנפורסם אבל
 אם התחיל צו ושכה מקלחו הרי זה שכחה
 אעפ"י שהוא נפורסם והוא שיהיה הנשחר צו פחה
 מקאחים אבל קאחים אינו שכחה כיון שלא שכה
 כל האילן עלונו דוונה לעונור ולא גדיש ודוקא צנופורסם
 אבל צאינו ונפורסם צין התחיל וצין לא התחיל צין
 יש צו קאחים או לא לעולם הוי שכחה (טיין כ"נו) :

כז איזה שכחה צעריק (כרס שהגפנים מודלור
 ע"ג כלונסאות ועלים) ונעצב מעלים וצנוקס
 שחכר אינו יכול לפשוט ידו וליעלו קרינן צו
 לא תשוב לקחתו והגפנים העומדים ע"ג קרקע אשיעצור
 וכן הגפן ושכה אוחה: צדלית וצדקל נוסירד הינוט :
 ושחר כל האילנות אשיעכח וילך לו . צד"א שלא התחיל
 צו אבל אם התחיל צו ושכחו אינה שכחה עד שיצטרך

קוקס הדובה וכתיו כי חקבור כו' ושכחה וקבלו חז"ל
 צדל עה קליר שאין חחריו קליר חף עונור שאין
 חחריו עונור אז הוי שכחה דהיינו שנוליך כצר האלמוות
 עש לבדן אבל אם ונולך אוחה צנוקס שאינו גונר
 עלאכה חף אם שכח אינו שכחה ולפיכך אם ונולך
 צנוקס הקלירה צנוקס אחר לקבלם שסוככ
 צנוקס הקלירה אינו שכחה שהרי עדיין לא הולך
 צנוקס גונר עלאכהו אבל אם ונולך צנוקס שקינן
 העערים לגונן לדישה ושכח עס ה"ו שכחה שהרי
 אין חחריו עוד טעונור (רננ"ס צפ"י הושכה) :

כח בלד ציחורו שהלקט והשכחה והפלה אינו אלא
 דוקא צשחים אבל ג' הם לצעה"צ ולכן צ' כריכה
 וכן צ' עונורים הנודלת זו וזה שכחה ג' אינו שכחה
 צ' לצורי זיתים וחרוצים הנודלים זה וזה שכחה ג'
 אינו שכחה :

כט צ' הולכי פשחן פים צהם זרע שהם אוכל חרס
 שכחה ג' אינו שכחה ואם אין צו זרע הרי בעלים
 ולא טייך צו שכחה (כ"נו) :

ל צ' צשנים או שאר אילנות שכחה ג' איכה שכחה :
לא היו כל העונורים של קצ קצ ווא' של ד' קצים
 אפי' אם שכחו ה"ו שכחה :

לב העונור פים צו קאחיים וכ"ש יוחר ושכחה אינו
 שכחה אעפ"י שכלם של קאחים שנאמר ושכחה
 עונור זה נקרא גדיש ולא עונור אבל שכח צ' עונורים
 אעפ"י פים צשניהם יוחר קאחיים ה"ו שכחה :

לג קמה פים צה קאחה ושכחה אינו שכחה אין צה
 קאחיים רוחים השצלים הדקות כאילו הם צריאה
 וצריכות והשדופות כאילו הם נאלוחו ואם היתה ראויה
 להיות קמה קאחיים אינו שכחה :

לד שכח קאה הנזחה עקורה וקאה שאינו עקורה
 איכה ונלטרפס ובניהם שכחה וכן צשום
 וצללים וצפירות האילן אם שכח ונקלחם צקרקע
 ונקלחם תלוש וצשניהם קאחיים אינם ונלטרפס אלא
 שניהם שכחה :

לה השוכה עונור בלד הקנה שאינה שבוה אינו
 שכחה שנאמר כי הקבור ושכחה עונור שקציצותיו
 קליר שכחה אבל עונור שקציצותיו קמה אינו
 שכחה וכן אם שכח קמה בלד קמה שאינה שבוה
 אפילו קלה אחד הרי זה מללח אם השכחה

חכמת שער מצות הארץ פרק כה אדם

אם כל קנינו אבל י"ח דארצה דוקא אם התחיל צו אבל אם לא התחיל צו ושכחו איכה עכזה עד שיבאור אם כולו (עיי' כ"ו) :
 (כה) ונאיונתי ונותרים כל אדם בעכזה . ודין לנורי זימים עכזה ודין זמן שיש לעני ללקוט ציאת מצואר : לעיל פרק כ"ב :

תם ונשלם שער מצות הארץ

כן יוכנו ה' להימם עת הארץ הנשמה תעבר ועד יהודה תבנינה בבי"א :

שער משפטי הארץ

אמר המחבר לא יתפלא הנעיין שלא קדמתי דין כלאים וערלה וחדש צענר ונלות הארץ כדליתא בספ"ק דקידוש' כל נלות התלויות בארץ כו' חוץ מן הערלה כו' וכ"כ חוק' להדיא כיצעות דף פ"א ד"ה ונאי דלר"ל דתו"ו צוה"ו מדרבנן ה"ה כלאי הכרם וא"כ כ"ס וערלה וחדש . ואמנם אני חולק בעקצי הרמב"ם דפסק בפ"י ונחלי' נ"ח דחדש צומן הזה הוא דאורייתא אש' צחן לארץ והרי הוא פסק דתו"ו צוה"ו מדרבנן אש"כ דקצירא ליה דה"ק מחכית' חוץ מן הערלה כו' דאש"ג דהם צפירות הארץ אפ"ה אינם קראים חלום בארץ דומה להרכבת אילן דאסור אפילו לצ"כ ונ"ו אף לקצרת חוספות און ללמד ח"ו היתר לחדש דהא לכולי עלמא קייל כרבנן דבי ר' אשי בננחות דחדש צומן הזה הוא מן השורה ולדידהו לקצרת החוספות ה"ה דתו"ו צוה"ו הוא ונח"ס וכדפסקו בנחת חוספות בכמה דוכתי אלא דהתוס' כתבו זאת לנו"ד דקצירא ליה דתו"ו צוה"ו הוא מדרבנן ודברי עלי"ו בפ"י ונחלי' נ"ח עכזה דתוס' לנו"ד דהו' דרבנן ה"ה צו"ו מדרבנן עוכה נאי דס"ל דכוונת חוק' כנו עכזהו דוק היעז ואין להאריך :

א

פרק

דין כלאי חילון וכלאי זרעים בכללם

(א) (רנז"ס פ"ה וק' כלאים) הזרע ז' מיני זרעים כאחד זכאי לוקה שכאמר שדך לא הזרע כלאים ומשמע שבשעת זריעה לא יהיה כלאים ומדרבנן אסרו אפילו אינו זרע אלא שהיה מין אחד כבר זרוע ולמח אסור לזרוע אללו מין אחר אלא על פי אופנים שבאחר :

(ב) ואחד הזרע או המכבש (חולט עשבים הרעים וכדעקר להו למחי הכי טפי) או המחפה בין שהיתה חטה אחד ושעורה אחד או פול אחד ועדשה א' מונחים על הארץ ומיפה אותם צעפר בין זידו בין צרגלו בין בכלי ה"ל לוקה ואחד הזרע בארץ או צעלץ בקוב אצל הזרע צעלץ שאינו בקוב ומבין אותו נכות ומדות ;

(ג) אסור לזרוע כלאים לעכו"ם אפילו צדקה של עכו"ם אצל מותר לזרוע לעכו"ם שזרע צדקה של עכו"ם כלאי זרעים ואסור לאדם לקיים כלאי זרעים בצדקה אלא עוקמן ואם קיימן ולא עשה בהם שום מנשה אינו לוקה ומותר לישראל לזרוע כלאי זרעים זידו צה"ל ואפילו לערב הזרעים לפתחילה ולזרועם בחוץ לארץ מותר :

(ד) אין אסור ומסור כלאי זרעים אלא הזרעים הראוי' למאכל אדם או למאכל בהמה (כ"ו) אצל עשבים הנזרים וכיולא בהם עץ וקריין שאינם ראויים אלא להבואה אין בהם ומסור כלאים .

(ה) כלאי חילנות הם צבלל שדך לא הזרע כו' ואינו אסור אלא צירף הרכבה כגון שהרכיב יחור של תפוח בצתרוג וכן בשאר חילנות מין צשאינו מינו ואם הרכיב לוקה בין זכאי בין צה"ל ואפילו עץ סרק על עץ ומאכל או עץ ומאכל על עץ סרק אצל סרק ט"ג סרק מדינא מותר אך מפני שאין הכל בקיאים צונינים מוצ לזהר ומותר להרכיב חילנות מין צמינו שמורות צלצנות ודקות צבקות אף על פי שיש לו עס לוי (י"ד קי' רל"ו) :

(ו) המרכיב ירק צהילון או חילן צירק אפילו קלץ כל חילון ולא נשארן אלא השורט לוקה צכל ומקום לפיכך אין נוטע ירקות צבדן של סקומה (ר"ל השורט)

מפני שהוא ירק צהילון אצל הרכבה ירק צירק דוקא זכאי לוקה דלא גרע וכלאי זרעים וצה"ל יש ספק אם היו בהרכבה חילן ואסור וחילון לחומרה (עין ר"ש וצכ"ו) אצל מותר זע צה"ל מין זרע עם זרע חילן כאחד חוץ מן הגפן כגון סיקה זרע א' וחילן אחד אסור וכן מותר לערב זרעי חילנות ולזרוען כאחד שאין לך כלאים צחילנות אלא הרכבה שכאמר בהנחת לא תרביע כלאים שדך לא הזרע וקצלו ח"ל דלכך סווכן להקיש מה צהנותך אינו שייך אסור אלא בהרכבה אף שדך ע"י הרכבה דוקא ומדכתיב לא הזרע שנוטעין מני דכלאי זרעים אסור ולכך כתב שדך המיוחד לך דהיינו דוקא זכאי לעשועי כלאי זרעים צה"ל אצל הרכבה חילן אסור אף צה"ל דהיינו צהנותך אצל זכאי אף לערב זרעי חילנות או זרע חרע חילן אסור דלא גרע וכלאי זרעים (ט"ז צסינן רל"ו צסס האחרונים) :

(ז) ואסור לזרוע לבוי זכאי לזרוע כלאי זרעים דבין דאסור לישראל אסור לזרוע לכבי ומסור טבית ואסור לישראל להניח לעכו"ם שירכיב לו חילנות כלאים ואף צה"ל ואף צלא חמיירה דאף צני כח מותרים על הרכבה חילן וכיון שישראל רואה ואינו מועבד ע"י עובר ומסור לפני עור (ול"ו) :

(ח) הזרע זרעים כלאים וכן המרכיב חילנות כלאים אעפ"י שהוא לוקה הרי אלו מותרים צאכילה ואפילו לזה שעבר חרען דדוקא צכלאי כרס כתיב סן תקדש שחייב לשדוף ולא נאסר אלא זריעתן וקיימן צלצד ומותר ליעב יחור מן החילן שהרכבה כלאים .

(ט) הזרעונים כחלקים לפלטה חלקים . האחד מהם הנקרא תצואה והיא חנוטה מינים השעיין והסוכומין והשצורין צצולת שועל והשיפון . והשני מהם הוא הנקרא קטניות והם כל זרעים הנאכל לאדם חוץ עץ התצואה כגון הפול והאפונים והעדשים והדוחן והאזוח והשנושעני והפרגי' והספור וכיולא בהם . והשלישי מהם הנקרא זרעוני גינה והן שאר זרעוני' שהזרעים אינם ראויים לנאכל אדם והפרי של אותו הזרע מאכל אדם כגון זרע הנללים והשנונין חרע החליר והקלמ' חרע לפת וכיולא בהם זרע פשתן הרי הוא צכלל זרעוני גינה כשזרעו כל מיני זרעים אלו וילמחו נקרא הלמה

הלונח כולו כל זמן שלא כיכר הזרע דשא ונקרח ירק :
(ו) ויש נזרעונו גינה זרעונים שדרכם לזרוע וזהם
שדות כגון הפשתן וההידל והלו הם הנקראים ויני
זרעים . ויש נזרעונו גינה דרך בני אדם לזרוע
וזהם אלה ערונות ערונות קטנות כגון הלכת והלכין
והתדרים והצללי' והקצצר והכרפס והעורור יכולא צהם
ולא הם הנקראים ויני ירקות ;

(ז) (רונצ"ס פ"ג) לא זלכו חבויים בכלאים אלא
אחר נזרחת העין שחס היו עלין שבהם דונוון
זה לזה או פרי של זה דוונה לפני של זה דונוון גדול
עד שיראו כשני גוונים ונוון אחד אעפי' שבעצמם
הם צ' ויניים אפילו הכי לא חשבו צהם לכלאים
והכל לפי חכונתם :

(ח) כיצד הלפת עם הלכין אינם כלאים זה צה
ונפני שפרייהם שוים (ולרצ"ד ה"ז כלאים) הנפיק
והלפס אינם כלאים זה צה ונפני שהעלין שלהם שוים
אצל כגון עם הכפוס אעפי' שהעלים דוונים זה לזה
והפרי דוונה לפני הרי אלו כלאים הואיל ועצם פרי
זה רחוק ונעצם פרי זה ציומר שהנפוס הוא ונהוק
והלכין הוא חריף ונור ולכן אינרו חבויים ג"כ החזרת
עם חזרהגלים . והעלושין עם עולשי שדה . והכריש'
עם כרישי שדה . הנקצצר עם כקצר ימים . וההידל
עם הידל וולרי . ודלעת הוולרי עם דלעת הרנוילה .
וכן החעי' עם הזוכין . והשעורים עם סבילת שועל .
והטקונון עם השיפון . והפול עם הקפיר . והפרקדון
עם העיפח . ופול לנן עם השעועים . והבשות
עם הולפסי' . והכרוב עם התרופח . וההידין
עם הלענון :

(ט) וזאילין האגסים עם הקרובנולים והפרישים

עם העורדים : כל אלו כמו שהם שניים וזנות
זנות אינם כלאים זה צה אעפי' שהם נראים לא
הם צ' ויניים ו"ו ווייהרים .

(י) אצל הלכין עם הנפוס : וההידל עם הלפסן .
ודלעת ויני עם דלעת הוולריה . או עם דלעת
הרנוילה וזאילין התפוח עם החזרד והפרסקי' עם
השקדים והצופין עם הרנוון אעפי' שדוונים זה לזה
הרי הם כלאים זה צה לפי שהם צאונת צ' ויניים :

(יא) ולפי שאין אנו יכולים להשוות נזרות חבויים
ולעשות נזרה כלל השוה לבילם ולכן אסור לנו
להנחילא ונדעמינו להחיר אפילו הם שוים צעלין ופפרי
אח"כ ונה שידוע לנו שהם נוין אחד זדואי ופצקי
צכל אלו ובשונותיהם נזרתים וולד הדין (ושרוסם
ונזחור ברונצ"ס פ"א דכלאים אך אחר שראיתי שבכונה
דברים ע"כ כפל טענה דפוס ולכן לא רליתי להעתיק)
הך כיון שאין העולם נקראים ברוב ויניים עוז לזהר
צכולם (קו"ג) אפי' צאו שונפרש להיחר :

(ה) בר"ם צרונצ"ס תרל"ח ה"י י"ט ע"ג ובל"י י"ט זרעים ואילנות דלפי
מה שדרכם צבריו קוחרים עם הלכרדי' וכן הוא צ"ב :

פרק

ב

דין ויה לעבודת זרעים שהענין יחד

(א) (רונצ"ס פ"ב) זרע שכתערצ צו זרע אחר אם הי'
א' ונכ"ד כגון קאה של חמיים שכתערצה צכ"ב
קאה של שעורים ה"ז אם לזרוע את הנושור עד
ש"נעט את החמיים או יוסף על השעורים
ואם זרע לוקה : (ה)

(ב) וכל שהוא כלאים עם הזרע ונלטרף לאחד ונכ"ד

בנת פדקב ארם

(א) וזירושלנוי פרק והארי' כל האשירים שריצה עליהם נזיד אסור ונשני חנון אם נזרצה לצטל איסור
חורה צרם הכא אם נזרצה ונפני נזרחת עין ועיי' צר"ם ונש"כ שם הרח"ט צהגהותיו וכ"כ הרע"ב דנה"ת
חד צחרי צטל כיון שלא נכתב לערצ כדי לזרוע אך לרונצ"ס שכתב דלוקה קשה וגם קושיה חר"ע קשה
לשיטת רש"י דהאיך אפשר שהצטל דבר שהוא כיכר ותירונו אינו עולה אליצא דרונצ"ס שכל לוקה ול"ל דלוקה ל"ל לרונצ"ס
דהו הוא מכלל שיטורין שהם הל"ו דנח' ונכ"ד אינו צטל ולוקה אם נכתבין ונחח ליה צהערונות הזה ובפחות
נוכלן מיח' ונה"ת אפילו נכתבין ונחח ליה צהערונות ואסור ונדנצן ולכן צה"ו' כתב אסור ולא כתב דלוקה
ואם לא נחח ליה אפילו צלחה נכ"ד מותר ונה"ת ואינו אסור אלא נזאום ונזרחת עין כונש"כ צהלכה ז' ומה
שאמרו עשום ונזרחת העין ד"ל שהרי כל איסורי כלאים אינו אלא כשנראה קהוא ונעורצ אצל אם נכחם
אחינו

כ"ג קאה של חיעים שנהערט צה בני קצין
 עדשים וכני קצים פילים שבין הכלה הוא קאה (שהקאה
 הוא ו' קצים) ה"ז לא ירע הכל עד שיונע קאה של
 תערות ויביר ונקלחה או יוסף על החיעים
 שהשעורים והערשים והפול כולם כלאים
 עם החיעים :

(ג) זד"א שנהערט ויני תזורה זה צה או ויני
 קטניות זצ"ז או שנהערט הצואה בקטניות או קטניו'
 בתזורה חבל זרעו גינה שנהערט אחרונה בתזורה
 או בקטניות שיטורין אחד ונכ"ד ינונה בזרעים צית
 קאה ונארה הנין. אם נהערט צקאה של תזורה או
 קטניות לא ירע עד שיונע ר' יוסף על התזורה
 ושיטור צית קאה כ' אונה על כ' אונה.

(ד) כי"ד חרדל שנהערט בתזורה וברי חרדל זועין
 ונוני קצ צבל צית קאה שזרעים צו קאה תזורה
 אם נהערט ונוני אחד ונכ"ד ון הקצ שהוא כשיטור
 גילה שהקצ כ"ד צלים צקאה של תזורה או של
 קטניות הי"ז לונעט וכן אם היה ויין זה ונרעונו גינה
 שזרעים ונוני קאחים צבל צית קאה. אם נהערט
 ונוני ח"י קצ שהוא י"ז צלים צבל קאה של תזורה
 או של קטניות יונעט :

(ה) לפיכך תזורה שנהערט צה ירע פשתן אם היה
 טלשה רציעים שהם ח"י צלים צבל קאה הרי זה יונעט
 ואם לאו ח"ן לריך לונעט לפי צית קאה זרעים צו
 ג' קאים ירע פשתן ועל דרך זה נשערים
 צבל הזרעים אחרים :

(ו) זד"א צטלה נהכוין לערצ וצטלה ניחא ליה הנין
 שנהערט ויחר היה הפן טלא ינונה כלל. חבל
 אם נהכוין לערצ ירע צזרע אחר דניחא ליה טלונה
 שהערות חפילו היטה חטה אחר צתוק כרי של

שעורים חסירה לזרוע וכן כל כיו"ח צזה .
 (ז) הזרע שדהו ויין ון העניים וכשילונח ראה צו כלאים
 אם היה הנין האחר ח' ונכ"ד צבה הרי זה ילקט
 עד שיונעטני ונפני ונדחת עין שווא יאנרו כלאים ירע
 צכינה צין שהיה הנין האחר טלונה תזורה וקטניות
 בתזורה וקטניות או זרעונו גינה בתזורה וקטניות
 וזרעונו גינה ואם היה הלוונה פחות וכן ח"ט
 לריך לונעטו : (ז)

(ח) זד"א צזון שיש ונקום לחסד חבל צזון שהדברים
 נארים שאין זה ונדעהו של צבל שהיה חבל ע"י קן
 עלו ח"ן ונחייבים או זו לונעט :

(ט) כי"ד כנון תזורה שעלו צו שפתי הקטקס ותלחן
 הידועה שזרעה לנחכל אדם כנון שהיטה זרועה
 ערבות ולה גבול קצבי ועלו צה ויני עשנים וידוע
 שהם ונפסדים התזורה וההלחן וכן כל כ"י לא צו וכן
 ונקום הגרנות שעלו צו וניכס הרצה והדבר ידוע
 שאינו רובה טלונה לונח צנוקום הגרנות ח"ן ונחייבים
 אורה לעקור ואם הקיר ונקלחם לריך לעקור אם הכל
 חון ונין ח' שהרי גילה דעה שכולה
 צקיום השחר :

(י) הטוון לפת ולחן וכיו"ח צו החם האילן חפילו
 תחת הגבשן ששרשו רבים ינומים שיכנס צהם שרשי
 הלפת אם עשה ונהם אגודות וינס ונקלח עלין שלהם
 ונגולים שכיבר שאינו רובה צהששתן ויחר. ואם ח"ן
 אגודה או טלא היה העלים ונגולים שיכש ונשום
 כלאים (ע"י) כ"ו ועכ"פ ל"ע לונה לריך תריומו דחד
 כוני ונכח שאינו רובה צהששתן) :

(יא) שדה שהיטה זרועה וקלר הזרע ונשאר העיקרין
 צחרץ חעפ"י שאין מולחין לונח חלא אחר כונה שנים
 לא יהיה זרע צזרעה צזרעה ינין אחר עד שיעקר
 העיקרים

בינה שרקב אדם

שאינו נפירצ ויחר כמו ראש תור לקוין זה"צ לא חסרה תורה חלא דוקא כשיש ח' ונכ"ד דלו ונחזי בכלאים
 וכיון דניחא ליה לוקה חבל צפתוח ומה לא ינוחזי בכלאים וכן אם לא ניחא ליה חפילו צהחד ונכ"ד ויחר רק
 ונפני ונ"ע טלא יהיה נראה בכלאים שקרי ע"כ ויירי דלא ניחא ליה דחל"כ לא ונהני מה שנונעט ולכן ויחר :
 (צ) ז"ל רונצ"ם ונלשן זה ונשנע טאם היטה שדהו זרועה תזורה וראה צו כלאים ון החרדל ח"ט חוקר עד
 שיהיה אחד ונכ"ד צזרה דהיינו אחד ונכ"ד לקאה ול"ע לונח לא יהי' שיצורים אחד ונכ"ד ינונה שזרעים ונוני
 ויחך דצנ"ק ד"ו איחא קחס כחוסה ששניו כל קאה י"ל דסגנורח לא רלה להאריך ונאנעט דניחה צזה ול"ע :

(כנ"ט הרע"ב צפ"ג ו"י והוא ויירו') או ר"ל חורף חנושי' אונה ורחצ' ז' אונות שהוא שיעור שדה קטנה (כנ"ט רונצ"ס צפ"ג ונהל' ונחמת עניים ול"ע).

יד) ונותר לזרוע ז' שורות זו כלד זו של קטואין וקני שורות כלדן של דלועין וקני שורות כלדן של פול הנולרי ותלס (היינו ארך ר"ע ורחצ כעוונקו) זין כל ויין וויין דב' שורה נישתי כשדה ולא היו ערצוב אזל לא יזרע שורה א' ונכל א' ונניין אלו אעפ"י שההלס צאונלע שכיון שעליהן ארוכין ונמשכין ונקתצכין ואם יזרע רק שורה אחד ונכל אלו יערצב הכל וכראה כמרעין צערצוביא .

טו) היתה שדה זרועה ויין ונניי יקות וצקש לזרוע צהובה שורות שורות של דלועין וכיון שזרע שורות גרע עפי ונלעיל קי"י דקני צהלס דשאני הים שהוא וין הלד ולא יהיה שם רק שורה אחד דלועין כלדה ונשא"כ הכל שיהיה דלועין וקני לרדי' ולכן לריך להחזיק זין הירק והסורה של דלועי' צהלס כדלעיל קי"י וגם לריך שיהיה זין שורה של דלועין לשורה שכלד השני י"צ אונות כדי שלא יקתצבו העלין זירק שבניסם וקני לרדין וכראה כערצוביא ; **טז**) ונותר לנטוע שני ונייס צתוך גוונא א' ואפי' קשות הלעת והוא שיהיה ויין זה נטיע ונעל שפת הגוונא לכאן והוויין האחר נטיע ללד השני ויראו נבדלין זה ומה וכן אם נעב ארבעה וניין צתוך הגוונא והפכן לר' דוחתי' ונותר .

יז) התלס ולאות הניס שפן עוונקין עפח ורחצו ששה עפחים זרעין צחורו ג' וניי זרעים א' על שפת התלס או אונות הניס ונכאן ואל' ונכאן נא' צאונלע : **יד**) הרולה לעשות שדה עבד ונשר ונכל ויין ויין וירחיק זין כל וקני וינשר ז' אונות על ז' אונות וניירר והולך עד שלא ישאר ז' על ז' צניסן . צקוף הנשר אלא כל שדה שהיה הן נרחין שלא מרעו צערצוביא שיהיה כל אחד ארך שני אונות ורחצ שני אונות (עין ר"ט) .

יח) צד"א בעשר שסם צאורך אזל אם רלה לעשות קרחות ר"ל ארונות ונרצעות לא יזרע בכל צית קאה יסר על"ע' קרחות (נקיס הזריעה נקרא קרחת) כל קרחת ונחם צית רוצע דהיינו ענושה ה' שורות וכל שורה ה' קרחות חרע קרחת אחת ונניית שני'

שאללה צורה חורע שליטת ונניית רציעית צורה חורע חניטית ונניית שורה שני' כולה צורה חורע ונסורה ג' קרחה א' ג' ה' ונניית שורה ד' כולה צורה חורע ונסור' ה' קרחה א' ג' ה' אזל י' קרחות אסורות שלריך שיהיה זין כל קרחה וקרחה כשיעור קרחה (וע"ש צחוי"ט דיבור הונתחיל עשר) .

כ) ה' זין המינים צור או כיר או גפה או דרך או גדר שבצום י"ט או חרין שהוא עוונק י"ט ורחצ ד' עפחי' או חילן שהוא ונעקעל הארץ אסולע שבצום י"ט ורחצ ד' עפחים ונותר למקוונין א' ללד זה והוויין השני ללד השני הואיל וא' ונכלאלו ונבדילי' זינייהם הרי כראים ונבדלים :

כא) צד"א שלריך הרחקה או דבר הונבדיל כשזרע צתוך שדה אזל אם היתה שדה זרועה חיעים ונותר להצירו לזרוע כלדה שעורים שבאמר קדך לא חזרע כלאים ואין החיסור אלא שזרע שדה כלאים שלא באמר הארץ לא חזרע כלאים אזל דעת הראש"ד דהה אקו' יחינו ונח' אלא אם שבו מרע חיעי' ונצירו זרע בשדה שעורי' ונותר לנעל חיעי' לזרוע סוונך לשדה חיעים שני שעורים ונכלד שיונשכנו עד שדה חצירו דלא נראה שהוא סוף שדה חצירו דכיון שכבר חרעו ז' השדות בהיתר ולכן ונותר להנשך אזל אקור לה לזרוע חיעים סוונך לשדה שעורים של חצירו דדוקא הנשכה ונותר (ועיין ככ"ו ענושה דרבי הרונצ"ס להראש"ד ולא הפנתי קהרי הרונצ"ס כחצ ולא עוד ול"ט) :

כב) ונותר לארס לקוונך צקוף שדה של מיני תצואה חלס א' של פשתן אם כוונתו לצדוק שדה אם נטיע לזרוע צה פשתן דלא חין צה חיסור כלאים כדלעיל קי"י ה' דחין דרך זני ארס לזרוע חלס א' של פשתן ונפני שהוא ונעע ואין צו חועלת (רונצ"ס) ועוד שהוא נזיק לתצואה (ראש"ט) ולכן חין צו וקוס ונראית העין דהרואה יאמר נודאי לצדוק שדה לריך אזל צאונלע שדה אקור וקוס' נראית העין שאין דרך צ"ל לזרוע לצדוק צאונלע שדה אזל אם היתה שדה שני זרועה חיעים והצירו י' שני ג"כ שדה חיעים סוונך לו ונותר לצדוק צאונלע ז' השדות הלן צתלס של פשתן ולא חיישיק לנראית העין כיון דהאונת היא שאינו צאונלע שדה אזל שאר ונייס שדרך זני ארס לזרוע ונחם חלס א' וגם חינו נזיק לתצואה אקור אפילו צקוף שדה אעפ"י שאין להצירו סוונך לו שדה שזרע צו נאורה

ואתו המיושל שדהו ואפילו כוונתו באמת רק לבדוק שדהו ולא לקיימו כלל רק לאצור אפ"ה אסור ונטוס מרחית העין דהרואה יאור שעשה כן לקיום (עין גר"ט וצבחה הר"ש ט"ס) ולכן לריך להרחיק השיעורים שצארכו לעיל :

בג לפיכך נותר לסמוך לשדה א' שלו חלם של חרדל וחריע אס כוונתו לבדוק לפי שאלו המינים ומיקום לירקות ולכן אעפ"י שדרך ג"ח לזרוע זרעם חלם א' אפ"ה נותר כיון דבאמת כוונתו לבדוק ולא לקיים וגם מראית העין ליכא כיון שמתיקם לירקו' ידעי שלא זרע רק לבדוק ואפ"ה אינו נותר רק צקוף שדהו ולא מותר אפילו אס יש גם להצירו שדה ירקות סמוך לו ואפילו עין אחר ועדה הצירו ונראה כאלו הסדרל הוא צאנולע השרה אפ"ה נותר שבאמת הוא צקוף שדהו אצל אסור לבדוק חלם של חרדל וחריע אצל תצואה אפילו צקוף שדהו דכיון דאין ומיקום לתצואה אע"פ דכוונתו לבדוק מ"ה הרואה יאור שכוונתו לקיים זה"ל כווקיים כלאים ושאר מינים חוץ ונחרדל וחריע אסור נסמוך אפילו לירקות דשאר מינים אינם ומיקום אפילו ירקות (כן כ"ל לפרש הטעמה עפ"י שיטת רמב"ם בחיבורו) :

ומינם אה"כ שנטעה עליון שצערוב' זו לכאן ועל"י שצערובה שצלידה לכאן עד שיראו ונודלים או שיעשה חלם צין כל ערובה וערובה אורך ו"ט ורחצ טפה וצנהו טפה ולא מותר לזרוע זה אפילו ח"י מינים ג' על כל גבול וגבול וטעה צאנולע וירחיק צין כל עין ועין טפה ומחלה ולא ירע ראש הלפת צהוך הגבול שנוא יונלחה וטורחה חונלח טס צבורה ד' (והטעם לזרוע צשיש גבול נותר לזרוע צאנולע ו' מינים ובלא גבול רק ה' חונלח טס צתו"ט צביאורו על פי' רמב"ם צד"ה ונט"כ וכבר הקשה בו') ואס כחמטע הגבול נעפח צרחבו או צצנהו אחר שמועצ צו כשר כיון שיהיה כשר צתחילתו :

בז ודוקא מיני ירקות הוה"ל ואין דרך צני אדם לזרוע וזה אלא נעטו ונעטו ולכן נותר ע"ד שצארכו אצל מיני זרעים אפילו צענין זה אסור נפני שהם כראים כלאים :

בח אס רוצה לנלח גינחו מיני ירקות צלה הרחקה נוצאר צרנוצ"ס קפ"ד ובצ"ע ק' רל"ו וקע"ף ל"ט :

פרה ד

דין כללי הכיס

א (רמב"ם פ"ה) הזרע צ' מיני תצואה או צ' מיני ירקות עם זרע' הכרם צנפולח יד ה"ו לוקה צ' א' וזוים שדך לא תזרע כלאים דהיינו כלאי זרעים וא' וזוים לא תזרע כרנוך כלאים וא' הזרע זא' הנחפה צעפר ואע"ג דבכלאי זרעים חייב צצ' מינים אצל צכלאי כרם אינו חייב עד שיהיה דוקא ג' מינים כגון חטם ושעורה וחרתן או צ' מינים אחרים ואפילו אחד עין זרע וא' עין ירק וחרתן דבכלאי כרם כתיב כרנוך לא תזרע כלאים וקום להו לחז"ל דה"ק קרא כרנוך דהיינו חרתן לא תזרע עם צ' מינים שהם כלאים :

ב ואינו חייב מן הסוגים אלא דוקא מצואה וקטניות וירקות ודכתיב כרנוך כלאים נעטע דהכלאים ידיו דוונים לכרנוך שהוא דבר הנאכל ואינו עין זרע אצל עין זרעים אעפ"י שהם נאכלים י"א שאפילו מדכנן נותר (רמב"ם פ"ה הל' ו' וע"ש צכ"ה) וי"א דאקורין (ראצ"ד ט"ס) וקצנזק ולין אע"ג כלאים נאכלים :

בד היתה צורתו של זרע זו כגופות צללע של זרע האחר צהוך שדהו הרי זה נותר נפני שהם כראים ונודלים זה וזה ואח"ל אס היתה צורתו של זרע זה כגופות צורת של האחר כזה נפני שהם כראים כקוף שדהו כגופ צקוף שדהו נותר צלה הרחקה ולא הצרלה :

כה מיני ירקות שאין דרך צני אדם לזרוע וזהם אלא נעטו ונעטו נותר לזרוע וזהם אפילו ה' מינים צהוך ערובה א' של ו"ט על ו"ט והוא שזרע ד' מינים צד' רוחות הערובה ולא צאנולע וירחיק צין עין ועין כגון טפה ומחלם כדי שלא יקחו זה וזה וטורת זריעתו נוצאר צתו"ט צבורה א' נפירוש הרמב"ם ציעבת ערובה צכ"ו צפ"ד צהל' י"א ויחרת ונה' מינים אעפ"י שמרחיק ציניהם אסור לפי שמינים הרבה צערובה כזו כנעוט צערבוציא :

כו צד"ח צערובה שהיה צמורה ואין טס זרע חולה לה אצל ערובה צין ערובה אסור לקיים זה ה'

הכמת

שער משפטי ארזי פרהד אדם

כאלים וי"ו אקורים ונה"ת דדוויים לכרס צחד לר
 טהם אינס עושים אלח לשלט פניס ככרס שאין עוחר
 לאכיל פירוהיס ער ג' פניס (עין צהוי"ט פפ"ה
 דכלאים) ועוד שחולין זהס השכלות כגפן (וע"ש צהוי"ט
 וזה שהקשה על רס"י והיינו לפי גרסתו אלח עין
 צומחות פס צדפוס פפ"ד דל"ג החס דתנן היתה
 בו') והקצנזס ולמר גפן הס ג"כ כשאר ירקות וכן כל
 מיני דשאים העולים וחליהם צשדה כלס ונקדשין
 צכרס אלח ההרוס והקיקוס וטפוסת הונלך ופול הנולדי
 אינס כלאים שהכל מיני זרעים (ועין צפירוס רנצ"ס
 ור"ס האיד כקרחיס צלטון ערצ'י) :

ג) הקניס והוורד והאערדין מיני חילן ואינס כלאים
 צכרס זה הכלל כל המוליד עליס מעיקרו ה"ז
 ירק וכל שאינו מוליד עלין מעיקרח ה"ז חילן והללך
 חילן לכל דבר :

ד) כלאי הכרס צה"י אקור ונה"ת וצח"ל אקור וצרצנן
 ואע"צ דכלאי זרעים ווחר צח"ל ולא גזרו עליהס
 חפ"ה צכלאי כרס דמויר אקורו שאקורים בהכחה צה"י
 כדכתיב תקדש המלחה ולכן גזרו אף צח"ל אלח כלאי
 זרעים דאף צה"י ווחרים אפילו צאכילה לכן לא
 גזרו צח"ל :

ה) חין עוחרין עם העכו"ס צכלאים אלח עוקרים
 עונו כדי לנענע האיקור :

ו) אע"ג דחין לוקי' אלח צהזרע חנה ושעורה וחרבן
 צנפולת יד וי"ו אקור מן התורה לזרע ירקות או
 מין הצואה צלד הגפן או ליענע גפן צלד הירק או
 חצוזה (עין צנ"י צעור י"ד קי' רל"ו) ואס עשה כן
 אעפ"י שאינו לוקה הרי זה קידש ואקורו שכיחס בהכחה
 הירק או הצצוזה והגפניס ושורפים חת שתיהס של
 מן תקדש המלחה הזרע וקצלו חז"ל דכוונת תקדש ר"ל
 חוקד אש דדוקא לעניחריעה כתיב כרמוך כלאים שיהי'
 צנפולת יד אלח לענין תקדש המלחה הזרע לא צעין
 צנפולת יד ואפילו הקש של הצצוזה והעלים של
 גפניס האלו אקורים בהכחה ושורפים אותס ולא יסיק
 צהס חטור ולא יצטל צהס צנת שריפתס וי"א דדוקא
 צ' מיניס צלד הגפן או אקור אלח צמין א' חין אוקרים
 הפירות ול"ע לנעשה (עין צכ"ו צפ"ה דעת ר"ן ורחצ"ד
 ח"עס העור אשמוע כרנצ"ס) ;

ו) צד"א דאף הקש והעץ אקור דוקא ונה שכתוב
 לאחר שזרע הכלאים וכ"ס חס זרע צנפולת י'
 אלח ונה שגדל קודס שזרע כלאים חינו אקור אלח
 הפירי אלח הקש ווחר (כ"כ צש"ע י"ד קי' רל"ו כתיב
 קי' וכ"כ חוס' צפמחיס דף כ"ה צהדיח וצירוסלנוי קש"ה
 וצרוצ"ס פ"ח הל' י"א ואף שכתב רק הדגן חדלן
 ל"ל דה"ה הענבים דמי"ש ואדרצח הרי הזרעים
 חרע צהיחר :

ז) אחד הטועע או הנוקיים כיון שראה כלאים שחמו
 צכרמו והניחס ה"ז קידש והמקיים עשבים שאין
 דרך צני אדם לזרעו אעפ"י שרולה צקיווס לבהמה
 או לרפואה ה"ז לא קידש עד שיקיים דצר שכתובה
 ונקייניס רוב העולם צאותו מקוס כ"לד המקיים קוביס
 צכרס צערצ"י טעס מקייניס אותס לבעליהס
 הרי זה קידש :

ח) חין אדם נקדש דבר שאינו שלו דכתיב כרמוך ולא
 של אחר לפיכך חנוקך גפנו ע"ג חצוחרו של
 חצירו קידש גפנו אלח חצוזה ווחר סכך גפן חצירו
 על חצוחרו חצוזה אקורה והגפן ווחר סכך גפן
 חצירו ע"ג חצוחרו של חצירו שכיחס ווחרים ומעטס
 זה הזרע כרמו צסציעית ווחר שחרי צסציעיס
 הכל הפקר :

ט) הרואה כלאים צכרס חצירו וקיינו וצעה"כ לא יודע
 ונה כלל שי"ש כלאים צכרמו הרי זה הרואה
 אקור צהנייחס וכל אדם ווחרים צהס אלח חס
 ידע צעל הכרס אקורים לכל אדם :

י) חינו ונקדש חל"כ עיקר חצוזה חחת הגפן אלח
 כשעיקר חצוזה עומדת חון לגפן רק סטעיה חחת הגפן
 חינו ונקדש ולכך חצוזה שפוערת חון לגפן וכוניה חחת
 הגפן יחזרנה (הר"ש בהגהותיו צר"ט פ"ו
 מ"ז הרע"צ טס) וכן הרוח שצצרת פארות חומרת הגפן
 ועדי"י חס וחוצרים צגפן אלח שאין צהס עוד חועלת
 שלא יגדלו עוד יחחך אותס או יסלקס מיר ואס חירע
 חוככ ולא סלקן חפ"ה ווחר (עין ח"ע טס) :

יא) וכל דאש זמורה של גפן חיתס עורלת וסומכה
 עלמה ע"ג חצוזה אפילו שהוא חחוק ונחה אעה
 כל הגפן אקורה היא ופירותיה דכיון ססיח ונדלה ברע
 יחר עטעיה על חצוזה (עין צקרי"ט פ"ו מ"ז צש"ב
 חסוקפתח

חכמת

שער משפטי ארץ פרק ד אדם לש

התוספתא דללא כתיובי שיהיו שיהיו הכל א') :
יב אכס שזרע הכרם וילא ונלפניו יקלר הזרע עידי ואפילו צחיה"מ א"ג"מ שאינו דבר האחד מ"מ מוסוס ונראים העין שלא יהא נראה שכוונתו לקיים ואפילו אם ילמדך להוסיף לפועלים שליט יותר ומשאר ימות השנה אצל אם מצקשים מוננו יותר ונשלים או שאינו מוליא פועלים הרי זה אינו לריך לטבור פועלים ונה שינאלא כדי לקלור אלא ונצקס פועלים בנחת כפי הישר צעיינו ואז"ל להוסיף על שכירתם הידוע וקולר כדרכו וצלבד שלא ישהא כ"כ עד שמוסיף מנאסים דלא יאסר הכל (עיי' צרונצ"ס ונה סב"ה"ו ונצקשו בנחתם וקולר כונתו כונס"כ עפ"י פירושו צונסכה) :

יג (נאיינתי תצואה או ירק ונתקדשת ונשיטרישו וענבים ונשיטקו כפול הלזן שכאמר הנולאה הזרע ותצואת הכרם עד שיזרע זה דהיינו התצואה ויהיה זה התצואה דהיינו הכרם אצל תצואה שיצטה כל לרכה וענבים שצטלו כל לרכס אינם ונתקדשות כילד תצואה שיצטה כ"ל וצא ונעטע גפן צחוכה וכן ענבים שצטלו כ"ל חרע תצואה או ירק צלדיה חעפ"י שאקור לעשות כן אצל חין מתקדשין ;

יד כרם שלא הגיעו ענביו לפול הלזן אלא שעדיין הוא צובר זרע צחוכו ירק או תצואה והשרישו הרי זה לא קידש כיון שהענבים עדיין לא הגיעו לפול וצ"מ כיון שנתעשה איסור בזריעה זו וכבר נטרשו קונסין אותו ואוקרין הזרע אפילו צהנאה כיון שזהם נעשה איסור אצל הצובר שחלט קודם שנתוספו חעפני שלא עקר הזרע ונ"מ מותר אפילו צאכילה שהרי צהם לא נעשה איסור שהיו זרעיים צהיח אצל עקר הזרע קודם שנתעשה כפול מותרים עכ"פ צהנאה . ונקלח' נעשו כפול ונקלחם לא נעשו אח שנטעשו כחקדשו וסלא נעשו ומותרים ;

טו ענבים שנטעשו כפול חרע צלדס ולקט הזרע קודם שיטריש ה"ו מותר צהנאה ולראצ"ד אף צאכילו ולפי שא"ח צקיאים כפול (כונ"ס צא"ח ס' ר"ב) ולכן לריך להחמיר כפולם (כן ק"ל לפרט דצרי הרונצ"ס ועי' צכ"מ) :

טז גפן שיצטה לגמרי עד שנראה לכל שהיא יצטע מותר לזרוע צלדה שהרי היא עץ יצטע אצל אם יצטע יצטה לגמרי אלא שנתצטעו העליון שלה וקופלים

פרק ה

דין שיעור ההפסד בין גפנים לזרעים

א הצא לזרוע צלד הכרם ומרחיק מוננו ד"א ונעיקרי הגפנים זורע ואם גפן יחידה היא ומרחיק מוננס ו' עפמים חרע היחה שורה א' של גפנים זו צלד זו אפילו הן מנאה חין זה ברס אלא בגפן יחידה ומרחיק מן השורה ו' עפמים זורע היוצ' שורות הרי זה כרם ולריך להרחיק ד"א ומכל לרד ואח"כ יזרע :

ב כונה יהי' צכל שורה ג' גפנים או שיהיה שורה אחד קלג' גפנים ושורה א' מכוון צ' כנגד שורה הראשונה ולא הוי שתיס כנגד שתיס וא' יולא זכז (עיי' צתי"ע פ"ד מ"ה) ואפ"י אם חין לו אלא שורה אחד ולפצרו שורה אחת כנגדה חעפ"י קטלטיק ציניחם

ציניהם דרך היחיד או דרך הרצים או גדר הנווכה וי"ט מעטרפות להיות כרם ובלבד שלא יהיה צרחם הדך יותר ומשומנה אמות :

(ג) ז"א שהי' צין כל גפן וגפן ומארבע אמות עד ה' אמות אבל אם היה צין שני שורות ה' אמות חוץ ומקום הגפנים הרי אלו כמובדלות זו ומזו ואינו כרם אחד ואינו מרחיק אלא ששה עפחים אכל שורה וכן אם היו ציניהם פחות מר' הרי אלו כגפן יחידה :

(ד) היו בשורות אעפ"י שיש ציניהם פחות מר"א הרי אלו כרם ורואין את האמלעות כאילו אינן :

(ה) הא דאוריין דגפן יחידה מרחיק עוננו ו"ט דוקא שעומדת צוקים שאינו מוקף עמילות או אפי' צהרין או קבע שאינו עמוק י"ט ורחצ ד"ט אבל אם הייתה עומדת צהרין וקבע עמוק י"ט ורחצ שפת הצהרין ד"ט וכן אם גפן יחידה היה עומד ומקום שמוקף גדר גבוה י' ורחצ ד' לא נהני הרחקת ו"ט אלא לכחילה רחוק ארבע אמות לכל רוח ואח"כ ירע וזדעבד אם זרע לא קדש :

(ו) גפן שעלה העץ שלה מן הצרף ונעט ואח"כ נעקס ומנוסף על הצרף וחזר ועלה כמו ארכובה כשעורדים צין הגפ' וצין הזרע ו' עפחים' או ד"א ח' מורדים אלא מוקף ארכובה לא נעיקר ראשון :

(ז) הגפנים שגדלו בצרייתם והשריגים והאשכולות שלהם מושלכים צהרין הם נקראים כרם אבל העושה כמו ונעה או כמו שצבחה גבוה מן הצרף כדי שיהיו האשכולות והשריגים נמשכים עליה והגביה נוק הגפנים וכן הצרף על אותה הנועה והדלה אותו הרי זה נקרא עריס ולאחם הקנים וכיולא צבחה שעשה מטה ונהם או שצבחה והדלה עליהם את נוק הגפן הם נקראים אפיפיריות ודינים אחרים לעריס :

(ח) אע"ג דכרם לא נקרא עד שיהיה סם צ' שורות

ויהיה צו ה' גפנים צ' כנגד צ' ואחד יולא זבל אבל עריס אפי' שורה ח' נקרא כרם לפיכך הניעט שורה ח' של חנוט גפנים או יתר וערסן ע"כ כותל גבוה י"ט וכיולא צו או שנטעם צל צהרין עמוק י' ורחצ ד' הרי אלו נקראים עריס ולרין להרחיק מן העריס ד' אמות ואח"כ ירע כדרך שנורחיק מן הכרם ושאר דיני עריס עיין צ"ע סי' רל"ו :

(ט) כל הזרע תחת השריגים והעלים היולאים מהגפן הרי זה קידש ולא עפ"י שהזרע רחוק ונעיקר הגפן כמה אמות :

(י) הדלה את הגפן על נוקלת אפיפיריות ירע תחת העומר ואעפ"י שאין עליהם לא עלים ולא שריגים ואם זרע הואיל ואין הזרע תחת סכך הגפן הרי זה מותר וכו' אם הדלה את הגפן על נוקלת צדי אילן שאינו עושה פירות כגון הארז וצרוש אבל אם הדלה על נוקלת אילן ומאכל הרי זה מותר לזרוע תחת צדי אילן שלא נמשכו עליהם שריגי הגפן שאין אדם מנביל אילן ומאכל לעשותו אפיפיריות לגפן ונ"מ אותו הצד שנטעך עליו הגפן אסור לזרוע תחתיו (תו"ט פ"ו נ"ד ואם נמשכו השריגים אחר שזרע וסככו על הזרע הרי זה נחזירם לנוקם אחר :

(יא) אבל הזרע תחת מותר אפיפיריות או תחת מותר אילן קרק' ומנשבו שריגי הגפן וסככו על הזרעים הרי זה אסור לקיימו וגם לא נהני להחזיר השריגים אלא עוקר הזרע (ה) :

(יב) הקנים היולאים מן העריס וחס עליהם לטוסקם כדי שלא ישחית האפיפיריות הרי זה מותר לזרוע תחתיהם ואם הניחם כדי שילכו עליהם השריגים והעלים היולאים הרי זה אסור לזרוע תחתיהם :

יג

בינה פרקה אדם

(א) נשנוע אבל הגפן מותר ו"ע לנה וכו' ללא נאסר הגפן עם הזרע אלא"כ שזרע צמוכה שניהם יחד ולכו לעיל פ"ד סי' ה' אסור שניהם משא"כ כאן שלא נעשה אסור בגפן רק צרעיים רק שנומילא כנוסף הגפן לכן הגפן מותר וכן לעיל פ"ד סי' י"ז בסערתו הרחם לפניו וראה הזרעים אסורים והגפן מותר ואם נחכוזין לקיים הרי נעשה האיסור בשניהם או שניהם אסורים ולפי זה נראה ליה שכתב רמב"ם צ"ח הלכה י"ח הדגן מדלק לאו דוקא דגן דהוא הרין העכצים וכל שכן הוא אשהי הדגן חרע צהיתר ופ"ס העכצים :

הכמת שער משפטי ארץ פרה הו אדם מ

כאונרה הלנו"ו דסקק ונותר כילר כרס שיש צו נעיעות של ערלה ושל היחר וענדים כנכרים חולה לו זח"י חקור וצקוריא חס לא יודע שהוצאו ונאותו כרס ונותר וצח"ל חפילו יודע שהוצאו ונאותו כרס ונותר רק בלא יראה שצבלרו ונעיעות של ערלה דאז הו ודאי ערלה :

(ב) ולא ונצעי צוה דעכ"פ יש שס גס ערלה דחקור ללקוט ציד חפילו חס הוא ספק חס יש צהס כלל נעיעות של ערלה חלא שיש שס נעיעות רכות ונאחר (כן כ"ל דא"כ לונה נחזיק חקור) חפ"ה לא ילקוט הישראל ציד חלא כשרואה שהעכו"ס צולר ונותר וצח"י חפילו זה חקור וצקוריא ונותר :

(ג) חקור ללקוט לעכו"ס פירות ונאילן שלו שהוא ערלה ונשם שכהנה צונה שנוחזק לו העכו"ס טובה ע"ז וערלה חקור בהנאה :

(ד) הנוטע עץ ונאכל ונוכה לו ג' שנים ונעת נעיעתו וכל הפירות שיהי צו צחוד ג' שנים חקורים בהנאה לעולם חפ"י לאחר ג' שנים ולא ונחגי להם פדיון צין עיקר הפירי צין הגרעניס וצין הקליפות כגון גרעיני אגוזים ורננוכיס והכץ של הריונון דכתיב את פרוי ודרשין הטפל לפריו (ועין צונה שכהנתי צח"ל בהשנוט ע"ז על השער) והזגיס והגרעיניס של ענבים והתנוד העשוי ונחם והפגיס והתנורים שאינס ונחצטלים והענדים שלקו ואין נגנורים צצישולס כולם חייבים צערלה ופטורים ונרצעי דרצעי כתיב פרוי ולא כתיב את ודרשין פרי חמה פודה ולא ונה שאינו פרי (עין שס צח"ל ובהלכות צרכות כלל כ"א ס' ה') ו"ח דתנורים שאינס ונחצטלים חקורים אף צרצעי :

(ה) חזל העלים והלולציס ונוי גפנים דהיינו כשחוטכים הגפן נוטף ונונו כונו וניס ונותריס ונשם ערלה דכל זה חיקן טפילים לפירי חלא טפילים לאילן :

(ו) האציונות והתנורות והקפריסין של לנוף (האציונות סס הפרי עלונו וקפריסין היא קליפה גדולה שקציבת חפירי והתנורות צחוד העלים גרילים כעין תנורים וצולעין צעלין כמו צעלין של ערצה) חייבים צערלה ד"ח צחוד ישראל ונשם חונורח חשצין הכל פרי חזל צח"ל חינו חקור חלא האציונות טהס עיקר חפירי חזל הקפריסין והתנורות ונותר :

(ז) חס פרחת הגפן ויחאה ונוכה זנורות חוד לערי' או גפן יחידה שילא ונוכה זנורה חוד לעצודתה דהיינו חוד לצשה עפחים רוחיס אותה כאלו ונשקולת תלויה צה עד הארץ וחקור לצרוע חתחיו חזל וון חלדדים ונותר חוד לו עפחים טהיה עצודת הגפן וכן הנוחה זנורה ונאילן לאילן חקור לצרוע חתחיו :

(ח) קשר חזל או גווי צנורה וקשר הרחש חל צאילן פרי זה ונותר לצרוע חתת החזל חס ונחת חזל זה כדי שיהלכו עליו חפיריגיס פרי הוא כחפיריות וחקור לצרוע חתחיו :

(ט) כצר צארנו טאעפ"י סנורחיק צין הזרע וצין הגפן כסיעור לריך להזכר שלא הסקך הגפן על הירק או יסקך הירק על הגפן היו שרשי הגפן ויחאים לחוד ד"ח טצין הכרס והחצוזה יעקר היו שרשי החצוזה ויחאים לחוד ד"ח ונותר :

(י) כל ההרחקות והשיעורים סנורחיקים צין גפנים והחצוזה והירק חינו חלא זח"י או צקוריא חזל צח"ל ונותר לצרוע צלד הגפנים צחוד הכרס לכחחילה חזל לא הגפנים דשרשי הזרעיס ונחוסים צחוד שרשי הגפנים וה"ל הרכצה והרכצה חקור חפילו צח"ל ונח"ט וכן חקור צח"ל ונדרצן לצרוע צ' וניי ירק או חצוזה עס חחרן צנפולת יד וחס זרע צנפולת יד צח"ל או סידע שזרע צנפולת יד פרי חוחו הירק והחצוזה חקור צחכילה והוא סידע צוודחי טזה הוא הירק והחצוזה כגון שרואה חוחו לוקט ונה חזל חס כסתפק ונותר וצרע צלד הגפן יש חונורים דנותר וי"ח דגס צזה חקור צוודחי :

פרה ה

(א) כתיב כי תצואו חל הארץ ונעטתס כל עץ ונאכל וערלתס כו' את פרוי כו' ונע"ג דכתיב כי תצואו חל הארץ ונשנוע דוקא צח"י חקור ערלה ונ"ו הלנו"ו דערלה חקור חפילו צח"ל ואין חילוק חס הוא של ישראל או של גוי וצין צפני הבית או צוניה"ז לעולם חקור ואין חילוק צין ח"י לח"ל חלא דצח"י חפילו ספק ערלה חקור כדין כל חקורי תורה וצח"ל כך

ק) שלשה שנים הללו אינם כיוונים ויוס ליום אלא הולכים זהם אחר שנות העולם שהוא נוחחיל עתשרי ואם נחעצרה נחעצרה לערלה ולרצעי ופענוים שאינו אלא ז' שנים ונ"ד יום ופענוים שהוא יוהר וג' שנים כינל נטע קודם ע"ז באז שנסאר עדיין נ"ד יום עד תשרי שהם י"ד יום לקליטה ולנ"ד יום שאז נחשז לשנה וכיון שהגיע ראש חודש תשרי עלתה לה שנה ויונה עוד ז' שנים אצל חס נטע זמ"ז באז ח"כ לא נסאר שלשים יום חוץ ימי הקליטה להיות נחשז לשנה ולכן ויונה ונראש חודש תשרי הזא וסאור נוסוס ערלה עד תשרי הר' ונ"נו חעפ"י שצתשרי נשלם השנה חס הננו צו פירות אחר תשרי עד ע"ו שצטב ג"כ דין ערלה עליו דידוע שחכט לגסנוים סירד לפני תשרי ואין זה נולוי בצרלות הולא לארץ שיחנע לאחר תשרי ולכן אין כהר"י אלא ג' שנים :

ד) לאחר שהגיע נ"ו שזע שלאחר שלשה שנים של ערלה יש על הפירות דין רצעי כדכתיב ונשנה הרצעיית יהיה כל פריו קודם וקיי"ל דנ"ו שצטב הוא ר"ה לאילין ולכן נוחחיל מן ע"ו שצטב ודין פירות רצעי לריד להעלותן לירושלם ולאכלם שם או לפדותן ולהעלות הדמים לירושלם ועכסיו שאין לנו וקדש פודים אוחס אחר שיגנרו ויחלשו ויכול לפדותו אפילו הם רצים צפרועה וישליק הפרועה לים או ישחקה ויפזרנה לרוח או ישליכנה צנהר לאחר השחיקה כדי שלא יוכל אדם להכות מונכה וצטעת פדיון קודם שיסליכו יצרך צא"י אונ"ה אקצנו"ו על פדיון רצעי ודוקא צא"י אצל צמוץ לארץ לא יצרך דאעפ"י דערלה נוהג צח"ל דין רצעי אינו נוהג צח"ל וי"א דגם רצעי נוהג צח"ל ונ"נו אינו נוהג רק הכרם דהיינו ענבים ולא צשאר פירות ולכן ספק צרכות להקל ופירות רצעי פטורים מן לקט

שכחה ופיאה ופרט ועוללות :
 ז) אע"ג דערלה אסור בהכחה היינו כשכזר גידל על האילין ויסט צעולה אצל קודם שצאו לעולם יכול לנכרם לגוי וכן נותר לוותר לגוי צשכי ערלה עצור כרנוי ופול פירחיו ותן לי כרוץ שצברה עליו שני ערלה ואעצור ואטול פירחיו :

ח) כל הנווליא עלין נעיקרו הרי זה ירק וכל שאינו נווליא עלין נעיקרו הרי זה אילין וכזר כחצנו צהלי כלאים :

ט) אילין סגדול צנוקס א' ועקרו צין צידים או שעקרו רוח או שטפו כהר ונטעו צנוקס אחר וכשאר עפר קצ"ב שרסיו שהיה יכול לחיות צעפר זה נצד צלא חוספת עפר אחר הרי זה כנטע צנוקונו ופטור מן הערלה וא"ל חיוב ואילין שנעקר וכשאר ונשרשו נחוצר אפילו כעוצי המחט צנוחחין. צו הצגד לאחר אריגה צידוע שוכל לחיות צלא חוספת עפר ופטור אפי' הוסף עליו עפר הרבה :

י) אחד הנוטע גרעין או יחור או שעקר כל האילין ונטע צנוקס אחר ואחד הנרכיב יחור צאילין אחר ואחד הנצריך דהיינו עושה בושה אצל האילין ומשפיל אחד נענפי האילין ומטעין אונלעחו צנונח ורששו יולא מהלך האחר ונעשה אילין כולם חייבים צערלה ועין פרטי דינים אלו ציו"ד קי' רל"ד קעי' ע"ז ונצריך ומרכיב אינו חייב אלא צא"י אצל צח"ל נותר ד"א דזה לא נקרח ונענעחס ופטור. אפילו צא"י ואע"ג דלא קיי"ל הכי צא"י נ"נו פל הניקל צארץ הלכה כערתו צח"ל וגם צא"י צכרמיס של גויס אפילו ידוע ודאי שיש צהם ערלה יש להחיר מוסוס דקודם שיעצור עליה שני ערלה אינם עושים פירות ואם עושים הם דקיססאינם ראויס לעשות מהם יין (ה) :

בית פיקו אדם

א) צקיטה דנ"ג ע"ז ראצ"י חומר כו' ולא הללו פרט לנצריך כו' ופריך וננחיי' דחתי צהדיא חף צנצריך כו' ועסיק ד"י דסיפא ראצ"י היא דאמר כרם כנושנעו ה"פ קוטע כנושנעו והקסה הגאון צעל שאבה ארי' דהרי אית' עפורס צבריחא דילפינן מלא חיללו ולא נחשכר נטע והי' כ"ל דה"ק ה"י דצודחי נצריך הוא צכלל נטע לכ"ע שהרי חף דק"ד דגמרחא לריד לנטע נחללו פרט לנרכיב ש"מ דא"כ הוא צכלל נטע וכן לרי' דס"ל דלרצנן חף נצריך צכלל נטע וה"כ קסה לי' לרי' אליבא דרבנן דנה"ת כינוח דנושנעו נצריך דיותר דומה שהוא צכלל נטע מה' אילנות אע"ג דכתיב כרם אעפ"פ קח מרבה ח"ק ולכן ס"ל לרי' דבאונת לת"ק נצריך צכלל נטע וסיפא אחי' קראצ"י דאע"ג דהוי צכלל נטע נ"נו בין שאינו נטע מנחש מנעט ודוקא מדכתיב מישט

יג) ילדה שאינה גבוה נפח חייב גערלה לעולם ונשום
 ונראית העין שכרחה כאלו היא צה שנתה זד"ח
 גא' או ז' או אפילו ז' כנגד ז' וא' יולא זכאצל אס
 כל הכרס כך הוא שרי דחית ליה קלא :

יד) האיילנות הגדולים ציערים וצקדות שהוא נוקוס
 שוב הכי זה צכלל ונטעתם וחייז ואפילו עולה מאיליו
 דנוקטתווא אדם נטעו אצל צנוקוס שאינו ישוב הגדל
 מאיליו פטור ואם נטעו אס ונניח הפירות לישז
 חייז ונ"ו צח"ז אס הוא מקופק ומותר :

טו) הכועע לזורך נולה או לזורך רצים והכועע
 צר"ה והגזן שנטע וככרי שנטע צין לעלמו צין
 לישראל וכווע על גב שמיאלוהו עפר וכווע צו והכועע
 צקפיה או צע"ץ אפילו אינו נקוז חייז דצאילן
 אין חילוק צין על"ן נקוז לשאינו נקוז שהשרש'תפעפ' :

טז) עכו"ס שהיה נזכר פירות ואמר שלערל'הם או של
 נטע רצעי' הם אינו כחמן ואפילו אמר ונאיש
 פלוני לקחתי דאמרינן להשצ"ח ונקחו אמר כן :

יז) פרי הנקרא צדינגאן או צרינגאס או אלפורינגן
 הכו"פ כתצדאקור ונשום ערלה דלעולם אינו נחקייס
 יותר נב' שיה ורדז" ח"ג קי' תקל"א כתצ שצח"י
 כוהגיס צו היתר דס"ל שהוא ירק (3) :

יח) כתיב ולחם וקלי בו' לא תאכלו עד עלס היום
 הזה והיינו לאחר שהקריצו העוור והאידיכא דליכא
 עומר

פרק ז

דין הדש

א) עומר

יט) כל אילן הכועע לפירות כגון לימון וכאגרה ואתרג
 וכיול"א צהס אס עדיין הם קטור וכ"ש צפרח שלהס

בינה פקו אדם

ויעוט ומיללו אצל צל"ה ומצריך צכלל כטע ויותר כ"ל דר"י וביה הצרייתא ולא גריס הצרייתא חילל חיללו
 ונוטע ומצריך ונאשר נטע שזה אינו צכלל כפיעה ואנאס איך סיה' קשה על ויה שכתצ הרעז"ן והרא"ס הציל"ס
 הצ"י קי' רל"ד דלכן פוהגיס היתר צגפנים הנצרכים צח"ל מוסוס דראצ"י ק"ל נטע פרע למצריך וכל המיקל צארן
 הלכה כנווחו צח"ל והנה לפי תירוח הא' הנ"ל דטענא דראצ"י מוסוס וניעות דחילל א"כ עעמא דכתיב חיללו
 הא צל"ה הכי ומצריך צכלל נטעווא"כ גם לראצ"י גבי ערלה דכתיב ונטעמס גם ומצריך צכלל ולכן יותר כ"ל התירוח
 הצ' הנ"ל דגם ראצ"י לא דרש חיללו אלא ונטעו דנטע כמשמעו ומשמע ולפי זה יס ללמוד היתר מרווח אף
 למצריך צח"י דודאי יותר ומקצרה לוור דח"ק וראצ"י לא פליגי צונשמעות דקרא אס נטע ומשמע נטע ומש
 אס לאו אלא דכ"ע נטע כמשמעו ולא ומצריך אלא דח"ק ק"ל דאשר נטע הוא ריבוי ומרצה ג"כ ומצריך וראצ"י
 ק"ל דאשר פטע לאו ריבוי כבודס"ל צכל הצרייתא אס וכ"כ המורדכי צנוס' ר"ה פ"ק דלת"ק ומצריך ומאשר
 נטע (ויס ע"ס צמרדכי שלפנינו שכתצ כרס לרצות ומצריך ול"ל אשר נטע) וא"כ ננו"כ ומותר הצרבה אפילו צארן
 ישראל שהרי צערלה כתיב ונטעמס ח"כ צעינן דוקא נטעיה ממש ולא ומצריך דאפילו אי קיי"ל כת"ק כמו שפסק
 הפונז"ס דוקא הכא דכתיב אשר י"ל לרצות ומש"כ צערלה ופשיטא אי קיי"ל כראצ"י :

צ) וכ' אס דא"ל כל סאתה קורא צו וצקנה רביעית כו' קורא חני צו ג' שנים פו' וכתצ דלא מלינו זה צס"ס
 ול"כ דכיול"א צו מלינו כל שיטנו צלא סאכל חונן כו' ועוד אס דצרים שצחים לדי חינון ועיין צה' פסח
 אר"ל מין שצא כו' ועי' פ"א וצנה כו' יחרס צלמי לר' כל שראוי לה' קורא אפי וצנה וכיול"א צנה הרבה)
 והיותר דומה לזה צב"ק כד"ע צ המפלת צריית גוף שאינו חתוך כו' ת"ל אשה כי תזריע כו' וצוים השמיני
 כו' מי שראוי לצריה ה' ילאו אלו שאינן ראויס לצריה ה' :

ועלילה הרוב מרע אחר ר"ה כן אנרו לי :

ד צעיירות גדולות דהיינו צלייפסיג ופ"פ שטותים
 עם צ' מיני שבר א' נעשה נחיתים והם מרעים
 תמיד צאלול וגם שבר שעורים ומרעים לאחר הפסק
 כ"ל שמוחר לאכול עם גלוקסאות של חיטים שעושים
 משורי שבר כי הוא ס"ק שנה ומשורי חיטים ואת"ל
 ומשורי שעורים שנה השעורים אלו הם ומשעורים של
 סנה העבר והע"ג דרוב שעורים הם ומשנה זו ואת"ל
 אינו לא מיעוב נ"מ אמריקן קונווינט דשעורי ונאשחקד
 לפלגא דחיטים וה"ל רוצא להכסיר (עיין צברה ד"ח
 חוס' ד"ה ש"ח וצכורות י"צ וצנהנה הונקשה וצפ'
 האשה שהלכה ועיין צפ"ט ס"י קפ"ו ועכ"פ
 צשעת הדחק יש להחיר וכן צפולא שעושים
 עם לחם ומשאר וגם יש עושים ומשורים ואת"ל
 הוי ס"ק שנה ומשאר ואת"ל ומשורים שנה
 ומשעורים ומאשחקד :

עונו' חקור לאכו' ונתצוזה הכרעת לאחר הפסק או אפי'
 אם מרע קודם לפסק קונוק לפסק (ח) שלח נשרע
 קודם ע"י צניסן חקור צח"י כל יום ע"ז וצח"ל כל יום
 י"ז צניסן עד תחילת ליל י"ח צניסן :

ב חקור זה דחדש אינו נוהג אלא צהונשה ויני
 דגן שהם חיטים ושעורים שצולת שועל ושיפון
 שקורים (קארן) ונוהג אף צבל גוי ולרוב הפוסקים
 חקור ונדאורייתא ואין חילוק צין חקור חדש לחקור
 צבלה ושאר חקורים ויש ונקילים לשמות שבר ויין סרף
 אף ומצוזה חושה סק"ל דמשקים הנעשים ומהם אינם
 כגוף של החקור ואת"ל לנחות צונקילים ומ"נ כל צבל
 נפש יחוויר על עלונו ואפילו פליטת כלים חוקר
 ככל חקורים :

ג דוקא צמדיכות פולין שזרעים לאחר הפסק ואין
 נציחים לשם הצוזה ומדיכות אחרות חצל צמדי'
 אשכנו שדרך לזרוע קודם הפסק נוהגים צו היחר
 דהוי ס"ק שנה הוא ומצוזה של סנה העבר ואת"ל
 שהיא נשל סנה זו שנה צבר נשרע קודם העונו
 וכן צמדיכות שרוב מצוה' וציחים ומדיכות אחרות דאז
 אזילי' צחר רוצא :

פרק ח

דין מנחת כהונה (צו"ד ס"ח ס"ב)

א כתיב זה ומשפט הכהנים ואת העם ואת זבחי
 הזבח ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקצה ונוהג
 צצקד וצלאן וצבל צהונה עהורה חצל לא צחיה וצנוק
 דכתיב שור ושה ונוהג צבוי וצכלאים הצח ונעו ורחל
 כיון ששניהם ויין חיזו חצל אש היה הצח חיה והאם
 צהונה חייב צחלי ומתכות דודאי חוששים לזרע האם
 והרי היא צהונה וקי"ל שה אפילו נוקלת קה חצל ומחלי'
 השני

ד שעורים ושיצולת שועל צמדיכות פולין כולם מרעו
 לאחר הפסק וחיטים ודגן יש ונקומות שרוב ומהם
 מרעים תיכף לאחר ר"ה ואין צהם דין דרש אם לא
 מה שכולע שהוא מרע לאחר הפסק ותיכרים הם ויש
 נדיכות שהרוב ומהם מרע לאחר הפסק כל נדיכות
 ומאזרין (מן ק"ק טיקטין וק"ק מאקאווע עד קוטעל)
 חצל מוויילכא עד (וורשויל ועד פונא) ומכ"ש ומשם

(ח) כתב הש"ך צסס תה"ד ס"י קל"ח דמצוזה הכרעת ג' ימים קודם פסק העונו וחיטים כדאיתא צפרק
 וקום שנהגו והש"ך צצקה"ב הניח צב"ע דהתם אחיה חליצא דר"י דס"ל דהרכזה הוא צג' ימים חצל חקן קי"ל
 כר"י ור"ש דהרכזה הוא צ' שצחות ומלאתי רח"י צרורה לרצרייתא ד צונס' שנותות פרק ו' דחטיב עם כל ג'
 דצרי' ח"ל ג' ינוילזר ע ונה' מימים לפני הפסק וותר פחות ומלחן חקור וצסוף פרק ו' חטיב כל דרצרי' שהוא לצלטי'
 חטיב הטועע והנבריד ל' יום כו' ר"ח כל הרכזה כו' ומדחתי ג' ימים לזרע ולא חתי ג' ימים להרכזה
 ש"נ דלא אחי כר"י חלל ככ"ע דצה כ"ע מודים דג' ימים סגי וכן הוא צרונצ"ס הלכות כלאים פ"צ הלכה י"ג
 דג' ימים לחיטים צלחן לחה אזי צבר נשרעו ע"ש ולפי זה הא דפריך עם צצקחים וצדי שומיינו
 לר"י דס"ל כל הרכזה שחינו לג' ימים כו' לאו משום דזה דוקא לר"י דהא כחצפו דכ"ע מודים צרעים
 חלל נקום דר"י חנוך התם דין זה ולכך פריך ונ"ל

הבמת

שער משפטי ארץ פרה ה

אדם מב

אקור אלף אם יתנס לו דרך כבוד יעלם וכמו שנוצח
לעיל דין תרומות וועערות פרק י"א סיון כ' :
(ד) הכהן יכול לאלכלם בכל ענין שערצ עליו יותר
ואם הוועטעניש פויס אללו יאלכל ללי וצחדרל דרך
גדולה שחאור לנשחה צהם כדרך שהאלכים זאלכים
ואם ירלה יכול להאכילם לכלבים או לנכרם לנכרי
שאין צו פוס קדושה רק ונלות נתינה ונ"ו לא יעשה
כן אלף אם כן אינס ראויס לאלכילה :

(ט) אין ונצרכים על נתינתם דאין ישראל כותן ונשלו
אלף שהש"י זיכה אותה להם וגם אין ונצרכים על
הפרשתם שהרי אינו טובל (פ"ח צטס רנצ"ן ורשצ"א
וכ"כ אבודרה"ם) :

(י) לא נתן הנותנות לכהן אלף אלכלם או הפקידם
פטור וריני אדם שהרי הוא נוטון שאין לו תוצעים
דיכול לומר לא נדאני כותן אלף לאחר וללאת ידי שנייים
לריך לפרוע דנייהם אלף אקור לישראל לאלכלם אלף
צרכות כהן אלף אם צא צהונה שחוטת ליד כהן כיון
דקי"ל ונתנות שלף הורנו כונו שהורמו דניין זכה
צונתנותה ואם אלכלם אחר אח"ל חייב אלף צחייה
אכתי לא חל חיובה ולו זכה צה הכהן :

(יא) ישראל ששלח לחצירו צטר והנותנות צו וותר
לקבלם ולאכלם ואינו חושש שונא גולם הנושלח :

(יב) כהנים פטורים צוודאי ולויס קפק אם
חייבים ונקוס דכתיב ונאת העם ונפקא לן אם
לויס נקראו עם והלכך פטורים וליהן דהנווליא ונחצירו
עליו הראי"ה ואם תפס הכהן עיין צט"ע וצט"ד פס אלף
אם תפס הלוי ונחנות וישראל ודאי דנוליאויס וידו
שהרי ונקרא ונלא חה יד' ונשפט הכהנים (ט"ד פס) :

(יג) צד"א שכהנים פטורים כששוחט לעלנו אלף אם
שוחט לנכור אם הוא לנכור צצית הוועצחיים חייב
ליהן וייד ואם אינו קצוע לנכור צצית הוועצחיים ג'
שצחות פטור ונכאן ואילך חייב :

(יד) השוחט לכהן ולנכרי פטור מן הנותנות והנשתתף
עושה לריך שירשום ויעשה סיון צונתנות כדי
שיצינו הרואים שאינו כולו של ישראל ודוקא שהיה
שוחף צכולו אפילו צחלק אחד וון אלף וכל הצהונה
אלף אם הכהן והנכרי אינו שוחף אלף צאצר אחד
כגון צראש אינו פטיר אלף גלחיים ואם שוחף צד
פטור

אשני פטור דא"ל אייתי ראי' דחוששים לזרע האצ
זלם האם חיה והאצ צהונה פטור דאנו"ל אייתי ראייה
כו' ואינו נוהג צצבור (ועיין צט"ע סעי' כ' ונוהג
צחך וח"ל ואפילו צונה"ז והעולם כוהגים צח"ל כנו"ד
דאינו נוהג צח"ל :

(טו) הזרוע דוקא של ימין דכתיב הזרוע צה' ונשונע
הנויוונה והס צ' פרקי' דהיינו הפרק הנחוצר לגוף והעל'
האנלעי הנוחוצר צו שקרוין (צל"א פליילע) והוא
הכחף . הלחיים הם ונפרק של לחי אלל הלדעים
זחינו לחי התחתון צלצד ולא עליון וקרי לחיים שיש
צ' פרקים יוניכו ושנאלו וחוחך כלפי ונטה כל שיפוי
קצוע עד הטבעת גדולה ולא צכלל (עיין פ"ח) עם
הלשון שצינייהם ולריך ל'ינו עם העור ואם הלונר
והשער צצראש הכצטים ועיזים שאינו רשאין לנולגם
(ר"ל להרתיח צחננים להעציר הטייער) ולא להפטיעו
העור קדם סיפתנו לכהן חה ונציגין וון ה' דכתיב
הלחיי' ולרוב הפוסקים לריך ליתלו גם הזרוע עם העיר
(עיין פ"ח) . הקצה לריך ליהן עם כל חלצה פניו
זחינן ונדכתיב הקצה צה' אלף אם כן נהגו הכהני'
להכיח ההלצ לצעלים וה"ה צלונר ועור אם הכהנים
נהגו להכיח לצעלים .

(טז) אש"ג שנוותר לאכול ונצטר הצהונה קודם שיפריש
הנותנות ונ"ו ונלה להפרישם וייד :

(יז) שחט ונואל שרפה או אפילו ספק שרפה פטור
אלף שחט שלף ללורך אכילה אלף לכלבים
ולרפואה חייב :

(יח) יתנס לכהן חצר ולא יתן לשלוחו שחאור וכתן
לכהן לעלמו (כו"פ צטס ספרי) ואם אין פס חצר או
שאינו רולה נקבלם יתנס חף לכהן ע"ה ואפי' לכהנת
אפילו היא שפואה לישראל אם היא תאלל וזה (כו"פ)
והיתנס לצעלה ישראל קיים הנולה וכ"ס שצעלה
פטור וון הנותנות ואם אין פס כהן יסוס צדניס ואוכלם
וכותן הדניס לכהן :

(יט) לא יחלקס להרצה כהנים שריך ליהן לכל אחד
דצר השוב אלף כותן זרוע לאחד וקיצה לאחד ולחיים
לשניים וצטור הגדול יכול לחלק הזרוע לשנים לכל אחד
פיק אחד וכן הדניס יכול לחלק לחלקים (כו"פ) :

(כ) אין לי לכהן לחטוף הנותנות ואפילו לשאל אותה צפה

פטור ונזרוע ואם צבני ונעיים פטור ונקיזה ואם הכהן
שייר כל הבהונה לטננו ונוכר הרחש לישראל חיז
בלחיים והוא הדן צבני ונעים וזרוע :

טו המזב חל על השוחט הבהונה דכתיב ואלת זבחי
הזבח ולכן השוחט צהנות ישראל חזירו הוז על
השוחט ליתן ונחמיה לכהן וכן ישראל שנוכר פרה
לחזירו ושייר הנחמות לעלנו חיז הלוקח לתכס לכהן
שקחז על הטבח ויהו עוצת הכלה לבעלים והוא יכול
לתח לכל כהן שירלה :

טז כהן שנוכר פרה לישראל ואמר לו אכי ונוכר לך
פרה זו חזן ונחמיה ה"ו תכאי גנור דק"ל חזן
שירח הו ואל"כ שייר לעלנו הנחמות ולא ונכרם אזל
אם אומר לו ע"ו שהנחמות שלי אינו תכאי שהרי
ונחמה על ונה שכתוב צחורה ולכן הנקח קיים ויכול
הלוקח ליתכס לכל כהן שירלה :

פרק ט

דן צבור בהנה עבודה ושנוה

א ונ"ע ון החורה שיהיה צבור בהנה עבודה קדוש
שכאמר כל פטר רחס הזכרים לת' וניהג צכל
ונקום צכל זמן ואפילו כהנים ליהם חייבים וצונן הנקדש
הנולה להקריצו לקרבן אם היה תניס ועכשו צעו"ה
אסור לשחוט צבור תם וחיבים עליו כרת כשוחט
קדשים בחזן ואין לו היתר רק כשיפול צו ווס קצווע
הנוצח צרנוצ"ב וצ"ע :

ב חעפ"י שהוא קדוש ואליו ונ"ע ונולה להקדישו
שיאמר עליו הרי זה קודש שכאמר תקדיש לה' ונוסנו
לכהן זין שכולד תם אז צעל ווס ולא יתפנו לו עיד לא
צבהנה דקה ונעפל עונו צעליו לגדלו ל' יום וצבקה ל'
יום ואסור צגיה ועבודה אפי' צעל ווס ואם גזו אהור
אסורה בהכאה ואין לו צו שום היתר כשהוא צעל ווס
רק שיטחטנו ויאכלו ואם מת לריך לקצרו ולפי שצוה'
נולה לנוכר האם לככרי ולכן לא הארכתי וכל דיניו
מפורשים צ"ע י"ד וק"י ש"ו עד ס' שכ"א :

ג צוה"ז נולה לשחק עם הגוי צבהנה ונעזרת ונצרת
קודם שילא הולד לאויר העולם כדי שלא יצא ליד

תקלה ולריך לקנות לגוי חלק צהם עלונה אזל לא ונהכי
שיקנה לגוי העובר אז חלק ונונו לפי שהוא דבר שלא
צא לעולם ואין הקבין חל צוה :

ד כי"ד יקנה להגוי יקבל ונונו פרועה ואונס י"א
דאין עכו"ם קונה בהנה צכסף חלה צנושיכה וי"א
דוקא צכסף ולכן לריך שהגוי יושך ג"כ הבהונה להשוחט
דלא ונשיכה קונה עם הפרועה ואעפ"י שהבהונה שנה
הרצה אין לחוש מוסם ציטול ונקח דאין קהדי שישראל
גמר ונקני ליה לגוי כדי לפטורה ונהצורה או שהגוי
יתן לו פרועה ועי"ו יהיה קונה הנקום צדיר שלו
שהבהונה עוונות תם ואבז קרקע יקנה הבהונה ולריך
להחכות עונו שיקנה הנקום צכסף לצד שהרי אינו קונה
צחוקה ולא צכסף לצד לא"כ גם צטער ועיין צה' פסק
ס' חנו"ח וצ"ד ס' ש"ו (ונוה שלא כתב צ"ד שיקנה
לו הנקום צטער או שיתפה עונו היינו שקמך עלנו
על ונה שכתוב צח"מ ס' קל"ד) וצדיעבד אם הקנה
צכסף או צנושיכה לחוד י"א דלא ונהמי והוי צבור
ונסקפ (ע"ש צש"ך וצ"ח ס' חנו"ח צנ"א וצח"י סס)
ולריך להזיר לצבי הכפרים שנקילים ונוכרים צכסף
למוד :

ה (ש"ע י"ד ס' שכ"א) ונ"ע ונה"ת לפדות פטר חנוור
כדכתיב ופטר חנוור תפדה צשה ונהג צכל ונקום
וצכל זמן ונה"ת . והוה ונלוהת ישראל שיש לו חנוורה
שצברה זכר פודהו צשה אז צנו שהנו ג"כ קרבה שה
זין זכר זין נקצה זין תם וזין צעל ווס ואפילו קטן
וכחוס שאינו שות חלא דינר והצבור שות הרצה אזל
לא צשאר בהנה ויהיה ואם אין לו שה פודהו צכל דבר
חלא דלא לריך לפדותו צשויו דאעפ"י שכתוב תפדה
צשה קצלו חז"ל דאין כוונת התורה דוקא צשה להחנייר
עליו יותר ונפדין הקדש חלא אדריצ להקל עליו דאפילו
צשה כל דהו פודין צו :

ו צד"א דמותר לפדות צכל דבר צשויו ה"ו כשפטור חנוור
שות עכ"פ ונב"ח ונעל' אזל חסקה צפחו' ונב"ז אז אין
פודין אותו לא צשה אז צכל דבר וצלצד שיה' שות ג' חזין
צציוכי וצנין יפס ויקפ עד ד' חזין ועינרעת צ' חזין ;
ז עיד כשהפריש הטלה או שאר פדיון תחת הפטר
חנוור חזר הפטר לחזין גמורים אפילו קודם שכתבו
לכהן

חכמת שער משפטי ארץ פרק טז אדם מג

יג ישראל שיש לו ספק פ"ח מפריש טלה עליו להפקיע איסורו ומעכז הפדיון לעלמו דהמע"ה ואם ילדה זכר וז' ואינו נכיר הזכור ושאר ספיקות ומזכר צ"ע טס:
יד כהנים ולוים פטורים ומפטר חמור אם ילדה חמוריהם כמו צפדיון הבן :
טז שוחטות העבדים פוטרי ואסור להשתחף עמו כדי להפקיע קדושתו כיון שאפשר בצדיקה או בצריפה ואינה דומה לזכור בהמה טהורה :

לכהן ונוותר להכות מן הפטר ואם נח א"ל לקצרו והכהן זוכה בזה או צשויו נגיד ואם נח א"ל נכבד קודם שכתבו לבקש פטור לפיכך נגיד כשנפריש הפדיון ונצרך אשר קדשנו במלכותו וליזנו על פדיון פטר חמור :
יז אע"ג דזכור אדם אין יכול אחר לפדומו לא האז דוקא או שליחו דכתיב וכל זכור כניך כו' אבל צפדיון פ"ח דלא כתיב וכל פטר חמורק תפדה ולכן נוסף אפי' איש אחר לפדות הפ"ח אפי' בלא שליחות ומצטל הממור ונ"ו הפ"ח עלמו אחר שפדה הוא לצעליו :

פרק י

דין ראשית הבן

א נ"ע מה"ת שכל אדם וישראל הנזח לאינו יתן ראשית הבניה שגזח לכהן שכלומר ראשית זו לאכף חסון לו ואם לא כהן בתחילת קביעה יתן באחלע או צקוף וצ"ח נהג צין צפני הבניה וצין צוה"ו וצ"ח י"ח דבזה ג"כ אלא שלא נהגו כן :
ב ומדכחקה הסורה נעם ליתן לכהן ראשית הגז כי זו צחר כו' לעמוד לשרת ונשנוע שהסורה הקפידה כדי שיהיה לו לומר לעשות צדדים ולכן אינו חייב אלא צאלו שבעין ראוי ללבוש צין זכרים וצין נקיות אבל אם לנורן קשה שאינו ראוי ללבישה פטור ואין חילוק צין היה הלומר לכן או אדום או שחור לעולם חייב :
ג וזו הלומר ולצעו קודם שכתבו פטור שקאלו צפיקי וה"ז כחוק ונחנות כהונה או שאלכו דפטור ונ"ע ללאת ידי שמים יתן לכהן דוני קוין אבל אם לא לצען רק שהלבינו אינו שיכוי שהרי לא נעשה צנוק הלער שום שיכוי וחייב :
ד הפריש הראשית הגז ונאצד חייב באחריותו מר שיתן לכהן דכתיב חסון לו :
ה אם רלה ליתן כל הבניה לכהן בתורת ראשית הגז הרשות צידו (ה) ;

ט הפדיון חסון לכהן או לכהנת ומחויבם חייב צפדיה ומשולד עד שימות אלא שנוטה לפדותו נגיד שלא להחמיץ הנוטה והכהן יעשה בזה או צשויו מה שלבו חפץ כשאר חולין ונוותר לקנות השם הזה מן הכהן ולחזור ולפדות בפטור חמור אחר ואפי' כגם פעמים :
י קודם הפדיון יש עליו קדושת דעים ולפיכך אסור בהנאה ואסור לעבוד זו או לנחשו להכות ונשערו אבל נותר לגזו להנאה הפ"ח כגון שיש לו מכה שלא יטעור ואינו עובר משום לא הגז צכור כיון שאין זו קדושת הבוגן שהרי אינו ראוי ליקרצ והשעור נ"ו אסור בהנאה ולריך לקצרו :

יא לא רלה לפדותו וכהו צקופין צערפו עד שימות שכל' ואם לא תפדה וערפתו ואח"כ יקצרו שהו אסור בהנאה חף לאחר עריפה ואין מוחיין אותו לא בקדומו או צשאר כלי ונחכות ולא יכנסו לאחד עד שימות אלא יניחבו צקופין דוקא שכלומר וערפתו ואין דרך עריפה אלא צקופין ומלות פדיה קדושות למלות עריפה כדכתיב ואם לא תפדה וערפתו :

יב אע"ג דמדינא נותר ליתן הפטר חמור לכהן והכהן יפדה אותו בזה להפקיע מעליו קדושתו ויחזיק השם לעלמו נ"ע הכהנים חסודים ע"ז שנתעללים בזה ואינם מפרישים מה כיון שנוחזיק לעלמו ולכן אסרו מ"ל ליתן הפטר חמור לכהן אא"כ פדה הכהן החמור צפניו או יערפנו צפניו :

בינת פרקי אדם

(ח) ל"ע שהרי צמרונום ונחלה דכתיב ראשית דגך וראשית עריקותיכם דרשיון ראשית שיהיה שירית ניכרים ולכך האומר כל גרני הרועה וכל עיני חלה ל"א כלום כדאיתא בתרומות פ"ד ונחלה ספ"ק וכ"פ הרעב"ס ונחלה בראשית הגז דכתיב ראשית גז לאכף נותר לעשות כל הבניה לראשית הגז וכן צצכורים ראשית צכורי

הזמנת שער משפטי ארץ פרק י ואדם

פרק יא

דין דמים פלטיסהנהגים גלח

(א) קדושת הארץ אטפ"י שלענ"י הו"מ לרעת הרצת פוסקים בעלה קדושתה ואינו הייב אלא מדרבנ' מ"מ לענ"י בוקדושתה אינו חלוי כלל בישראל אלא היא וקדושתה ועומדת מיום שנצראה שהרי אצרהם אינו לא היה יכול לעמוד עליה לידע השר המושל שם (כדאיתא במדרש ובזהר) וליחוק כאמר גור בארץ הזאת שאין ח"ל כדאי לך ויעקב כתיב ויקן את חלק השדה ופירש ר' אצרהם ז"ע להודיע חשיבת הארץ שכל שיש לו חלק בה כאלו יש לו חלק לע"ה ואמר זה שער השמים וכתיב העם היושב בה כשוא עון ור"ל שהק"צה מעניש אותם כדי לנכות אפילו המזידים ועוונות הקטנים (וכתיב ארץ אשר ה' אקיד דורש אותה עיני ד' אלקיד בה מראשית השנה ואעפ"י שצכל העולם נשגיח הק"צה כדכתיב עיני' משוטעת צכל הארץ מ"מ צכל העולם אינו אלא נשועט ושם נשגיח בפכטיות ועין כפפתור ופרת טמאריך צזה :

(ב) ואונס לא כל הרולה ליעול השם לעלות יעלה

(ג) אין הייב אח"כ יש לו ה' לאן ויהיה הגזה של כל אחד ואחד לא פחות ממשקל י"צ קלעים עד שבין הכל הוא ממשקל ק' קלעים שכן קצבו חז"ל ואם היה אחד מהם הגזה פחות מני"צ קלעים אש"ג שבין הכל עולה ק' קלעים פטור :

(ד) השותפים חייבים וצבד שיהיה דכל א' מהם על חלקו לא פחות מן ה' לאן הגזו שיעור המכר :

(ה) היה לו לאן וגזו אחד מהם ומכר הגיזה ואח"כ גזו הנשארים או שלאחר שבזו אחד מהם ומכר ונקלח האלן כיון שבתחילת הגיזה חל עליו הנזילה ולכן חייב ואפי' גזו הנשארים אפי' לאחר כמה שנים :

(ו) היה לו גיזה טובה ורעה לא יתן מן הרע על היפה אלא מכל אחד ואחד צפ"ע ואם כותן מן היפה על הרע חע"ב :

(ז) ראשית הגז הוא חולין לכל דבר לפיכך כותמים אותה לכהנת אפי' הנשואה לישראל :

(ח) דין הלוקח גז לאנו של ככרי או של חצירו עזאזר צפ"ע י"ד קי' קל"ג ;

אע"ג

בינת פרק י אדם

כו' וקי"ל דאדם עושה כל שדחו צבורים והלבוש דחק עלמו בדרך דרוש ע"ש והנה וליטנא דט"ס צעירובין ל"ו ופסחים דף ל"ג ופ"ב הגז נשועט דנפקא להו דראשית נשועט שיהיה שריה כיכרין אצל הרנוגים צפירושו צחרוונה ונחלה כ' דנפקא ל"י נדכתיב צחלה מראשית עריקותיכם ודרשין ולא כל ראשית וכ"כ רש"י בחומש צפ" שלח עפ"י ספרי ול"ל דילפי' תרנונה נחלה ולפ"ו לק"מ אך עדיין קשה שהרי צבורים כתיב ג"כ ולקחת מראשית ול"ל דשמי צבורים דכתיב ראשית צבורי כל וזה נרצין דאפי' הכל :

ואמנם לפי הש"ס דידן דנפקא ליה נדכתיב ראשית קשה ול"ל דודאי היצת ראשית פירושו צחילה כנ"מ רש"י צחילה פ' צראשית ואונס צנוקס שא"א לומר דפירושו צחילה הדבר ע"כ ל"ל דבא לנעט ור"ל הראשונה אצל לא השניה כנש"כ רש"י בחומש פ' שלח נדכתיב ראשית עריקותיכם ה"א עיקה ראשונה שיצואו לארץ ע"ש ולפ"ו צנו ד"ל דר"ל שיתן תיכף צחילה הגיזה כדאיתא צכל הפוסקים וא"כ ונ"ל לומר שיחייב שיכיר שריים דאדרבא הקצרא כותנת שכל המוסקיף יתצרך וכן צבורים הנזילה היכף כשיראה האנה שצ"כ חסכול שצ"כר יעשה אותם צבורים כדאיתא צבורים א"כ וניתן פירושו עפ"י פשוטו והמוסקיף יתצרך ומש"כ צחרוונה והלה ל"ש לומר ראשית דנגך או ראשית עריקותיכם התחלת הדבר כי הכל נגזר צפעס א' וגם ל"ש לומר הראשונה ולא השניה ולא ק"ל דה"א עיקה ראשונה כשצואו לארץ אע"כ דה"ק שיהיה שריה כיכרים כדי ששהיה נקראת נגד השנים ראשית והא דרשין קרא צבורים צבורי כל לצבות דמותר לעשוה כל שדחו צבורים ולפ"ו ל"ל קרא לזה וי"ל מושם דכתיב שם ולקחת מראשית ולא כל ראשית כדכתיב דרשית הקצרה צחלה לנגד אלעריך לרבות וע"כ מראשית למעוטי שאלה פירות כדאיתא צמנמה דף פ"ה :

דבולת שער משפטי ארץ פרח יא אדם מד

אפי' דנוחתי' (סוף כחוצות) איחא הכל ועליו
 בו היינו דוקא וני שיש צידו לקדש את עלמו שם
 ולהטתה ולעצוד ד' תמיד בכל לבו יהוא בקי כפיס
 וצר לבב כהכחיו וני יעלה בהר וני יקום בנקום קדשו
 בקי כפיס וצר לבב ור"ל בקי כפיס צין אדם לחצירו
 לאחר שיחקו כל מה שחטא צין אדם לחצירו לא
 מצעי דצריס הטוגעים צומון שלא יועיל לו אפילו
 הציו כל איני כציות וכל הסיגופים ותעניתים וכל
 המלות לא יועיל לו עד שיחזיר את הגולה או את
 התשומת יד אלא אפילו אם חטא לחצירו דצריס לריך
 לפייקו עד שיחלטה חה כולל כל המלות שצין אדם
 לחצירו (ולכן רלויי לאחר לחיצור הזה שער לרק שהוא
 וכל ענינים דצין אדם לחצירו הדינים הנפחרי' צ"ע
 ח"מ אם יזכני ה' להדפיסו) ואח"כ צר לבב והוא
 כולל כל הדינים שצין אדם לנקום וכ"כ בכלבו
 סי' קכ"ז צסס ונהר"ם וכ"כ הסל"ה צסס החרדיים
 שני שאינו מתקדש ונחטתה שם מוטב שלא יעלה :
 (ב) לריך שיהי' צקי בכל הדינים הנצוארים צספר הזה
 צכרי שלא לא שכו בהפקדו כי הרבה דינים יש שיכול
 לצא לדי ונשקול חהו גם כן כונת ר"ח כהן
 (שכתב חו' סוף כחוצות) ח"ל שאין מלוה צה"ו
 לדור צחרץ ישראל שהרבה מלות חלויס צחרץ

ואי אפשר להזהר צקו וענשם מרובה עכ"ל ואין
 כונתו מנחת שבעלה קדושת הארץ דא"כ ל"ל כחוצ
 שהרבה מלות חלויס כי' אלא כונתו כיין שיש הרבה
 דינים ועונש' מרובה ואם אינו יכול להזהר צהם יוטב
 שלא יעלה (והרנוצ' השב לנלוית עשה מלות דירה ח"ו
 חף צונוה"ו ואף שבעל ונ"א דהם דצרו ודצרו ר"י
 שאמר כל העולה וצבל לא"י עוצר צעשה שכתאר
 צבלה יצואו לק"ו חדא דלא קי"ל כר"י ועוד דאפילו
 לר"י דוקא וצבל ומה שהקט' דחידו צעבל צביא מ"ע מה"ת
 לק"ע דדוק' אם עוקר המלוה לגמרי אינו יכול אצל לפי
 צעה יכול לצטל וגם זה לא אמר צבל' יצואו לא עד כלות
 ע' שנה ואפילו לר"י אינו אלא עד ביאת הגואל (ח) :
 (ך) וני שאין ידו מושגת לפרכס ח"ע שם ולריך להניל
 עלמו על הליצור וצח"ל ומפרכס ח"ע צביע כפו חין
 ספק שמוטב לו לדור צח"ל וכמה הפלגיו חז"ל צועלת
 הנפרכס את עלמו צביע כפו ונהר"ם סוף צקופי
 צלקוטיו כתב שזהו כונת חז"ל שאנרו מוטב לחדם
 לעצוד ע"ו ולא ילריך לצריות ר"ל ע"ד שאמרו חז"ל
 כל הדר בו' (צ) :
 (ק) וני שיש לו אצ ואם ונוחיס צידו ונעלמה ל"ע
 אם נחוייב לל"ית אוחס מדין כיצוד או דינו כשאר
 מלות שאם יצו לאדם לצטל ח' מהנולות לא ישנוע
 להם

בינת פדקיא אדם

(ח) הראש' כתב סוף כחוצות צסס ונהר"ם דהא דאיחא צירושלנוי היא חונרת לעלות בו' חין כופין חוהו
 דלא כס' ס' דילן חייירי צונוה"ו והקשה הטור דא"כ למה כופין אוחה ועוד דמה שכתב צונוה"ו והנה ח"ל שכותב
 ונהר"ם חין מלוה ונחונת שכתבצטלה קדו שמה וכמו שהצין הטור צכות ונהר"ם שהרי צכלבו סי' קכ"ז כתב צסס
 ונהר"ם שאם עולה להתקדש ולהטתה שכו מרובה ולכן ל"ל דכונתו דצשלמה צונון הנקדש שכל איש ואשה היו
 צקיאין צכל הדינים ואפילו צמונאה וטהרה ולפיכך גם היא יכולה לכוף אותו ונשא"כ צזה"ו דכפישי ע"ה ואפי'
 הלמודי' עפי' הרוב חין צקיאין צדינים ההם לבן היא אינה יכולה לכוף אותו שיכול לווד חין חנו צקיאוס צדינים
 וחין ציכולתי לפור מנוון להחזיק צציתי חצר לחקו כל מאכלי' משא"כ הוא יכול לכופה שיאמר אחזיק צציתי
 חצר לחקו כל דבר :

(צ) ועם זה ישצחי צפ' צהעלומך שאמר עשה ליטרו לך חתנו והטבנו לך בו' ויאמר יטרו בו' ויאמר משה בו'
 חיה מהטוב בו' והם דצרי מותר שהרי כצר חומר לו צתחלה והטבנו לך ועוד למה חוסיק עכשו דצצרו ושינה
 יונה שאמר לו צתחלה . ואנוכס . גרים חין להם חלק צחרץ וחמר משה והטבנו לך כי ה' דצר טוב על ישראל
 חיה בלס עשירי' וציעיב לך צנתחנת עניים ולכן השיב יטרו לא כי אל חרלי' בו' כי מוטב שיסאר צח"ל ויהפרכס
 משלו ולכן השיב לו עשה ויהיה צהטוב יהוא ר"ל מחלקנו כיתן לך חלק ולכן נכתב לו דוכסה של ירמו :

להם כדאיחא ציר' סי' ר"נוג) :

¶ כחצו הנקובלים כל אי' יוקובצ צמים' הירדן
ון הנמרה ויס הונלה ונחל נערים וון הדרוס ויס
הגדול וון היערג ופרת וון הלסון לרמוז שקדם כנפחו
יכנס צמים להעציר ונעליו כל טועאה ולקבל
עליו קדושה :

¶ (ש"ע א"ה סי' תקס"ח) הרואה ערי יהודה צונן הזה
צין ציטיבן צין צבורכס צעיר ראשון טעחלק יהודה
שעולע זה והוא קטן ונוטע לעיר שרוא' אותה צעוז אוונר
הפסקו ערי קדש' היו נדבר ליון נדבר כו' וחייב
לקדוש כל בגדיו שעליו ואלד שונאל עד שיגלה לבו
ושיעור הקריעה צטפה ואל' סוב לקרוע על
שאר ערי יהודה רק על ירושלים שכאשר יגיע עד
קטוף לה עד שרואה אותה צעוז אוונר ליון נדבר היתה
ירושלים טוונה וקורע טפה בכל בגדיו ובשיבא קמוד
לנקום הנקדש עד שרואה ונקונו אז ישחמה נד ונקום
הצורה ונקונו צעיריות הלצ ואוונר כל הפסקו ציה
קדשיו ותפארתיו אשר הללוד צו אצותיו סי'

לשריפת אש וכל נחונדיו סי' לחרצה וקורע עוד צבל
צגדיו טפה וצטפה שקורע אוונר צרוך דיון האומה
(צבלא שס) כי כל נשפטיו לר' ואונת הלור חמים
פעלו כי כל דרכיו נוספע אל אוננה ואין עול לדיק
וישר הוא ואתה לדיק כו' גם ונקונו ואוונר ונזונר לאסף
עד קיפוכשרואה שערי רחמים שהם צבנוע' הוא הכותל
שצנה דוד הונלך עליו הסלום אוונר טצבו צארן
שערים אגד ובצבר צריחיה ט' (עיין צ"ה) ואם צה
דרך הנדבר קאז רואה ונקום צהניק חחילה קורע
טפה כדיון על הנקדש ואח"כ כשרואה ירושלים ונוסף
על קרע ראשון כ"ס ואל' לקרוע עוד על שאר ערי יהוד'
כל הקרעים האלו צידו דוקא ולא צכסין ומעומד ולא
עיושב ואקור לתפרן צחפירה הגוס לעולם אצל
נוחר לתפרן כסולמות וכילא צהם :

¶ לריך לזר נאור שלא יכנס צנקום הנקדש טכולנו
טנוליס נמים והכנס צטוונה חייב כרת דאפיט
לנ"ד קדושת הארץ צטלה אצל קדושת הנקדש לא
צטלה ולכן כשהולך לנקום הנקדש לריך טיהים
לו

בית פריא אדם

(ג) ונלחתי צחשובת חשב'ן חלק ק"י שהציא חין יולחין נח"י לחור' אלל ללמוד תורה ולישא אישה ולכיבוד אב
והכה לנישטו צקיאחי צט"ס לא זכיתי לירע ונקורו כי צע"ז י"ג איתא רק ללמוד תורה ולישא אשה וכן
העתיק הרמב"ם פ"ה מהלכות ונלכיס ואונס כ"ל דדיו דין אונת ונצולר צקרושין דף ל"א ע"צ דר' אסי
שאל לר"י ונהו ללאת לקראת אונל וא"ל הנקום יחזירך לשלום הרי דנוחר ללאת לכבוד אמו וא"כ הדבר ק"ו
עה הם נוחר ללאת נכ"ש דלכתחילה אינו לריך לעלות וכנו שכתב צכלצו סי' קכ"ז צסס נחכ"ס שהשיב
דלכן לא עלו הראשונים שהיו חוששים לציעול הלמוד תורה וכיון דנוחר ללאת כדי ללמוד תורה כ"ס דאין
לריך לעלות וה"כ רכותיה אך יש לוונר דמעשה דר"א היתה לא ללאת יליאה גנורה רק לקבל פני אמו וציה י"ל דזה
הי' כונת ר"י צמה שאונר לו הנקום יחזירך לשלום ר"ל טע"כ דעתך לחזור לכאן דיליאה גנורה אקור (ורט"י
פ"י יחזירך לנקונך ולסון יחזירך לא נשנע הכי) וידידי הרבני ונהו"ר לוי השיב לי דזה אינו טהרי גם
לת"ם אקור אלל א"כ דעתו לחזור כדאיחא צחוספת שס וצרענ"ס פ"ה מהלכות ונלכיס ואפינו הכי למד הר"מ
ק"ו והיינו כנוי טעמא שאף דעת הראשונים הי' תמיד שכאשר יעצור האונס אזי יסיו עולים וא"כ הי' כ"ס
דעתו כשינחול לו אציו או סינוות אזי יעלה ולעב"ד ונלחתי ראי' צרורה צמדרש רבה ריש פרשה לך לך ח"ל
לפי שהי' אצרהס אציו נפחד ואונר אלל ויסיו מהללים שס שמים ואוונרים הנית אציו לעת זקנותו והולך
ע"ס ח"ל לך ואני פוערך נכיצוד אצ ואם ואין אני פוער לאחר נכיצוד אצ ואם ומדייק זה מדכתיו צ"פ לך לך
אצ ואם צחינס אע"כ דאעפ"י טלוהו ללכת לא"י והיא מורה ו"נ כשיש עליו מלת כבוד אקור לעלות וא"כ סי' ה"א
קסס אצרהס אקור אס לא טיילך אציו עמו ולכן אונר לו לך אני פוערך כיון שאני מלך לעלות לא"י אצל ללאת
אעפ"י טרלונו לעלות אקור מעפע כיצוד ;

חבמת שער משפטי ארץ פרק יא אדם מה

והשונייה כ"כ רוצים (ובש"ע לא הביאורו"ע)
יג אין מוליחין כל עיני פירות ווא"י חוץ לגבולותיה
 אפילו בזהו מלכות ואפילו במקום דשכיחי (כן עובד
 מלך ונחלק הש"ס) לפי שרוב הדמים קם הם עניים
 זכדי קלא יתיקר השאר וכל דעניי תזלין ויתר
 ועוד כ"ל דדבר נעשו מותר דזה לא יתיקר השאר (ה):
יד אסור ללאת עא"י חוץ לגבולותיה אפילו בזהו
 מלכות אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להליל נפשות
 ויתור לארץ וכן יולא הוא לקחורה ולחור אצל
 להשתקע קם אסור אה"כ חוק הרעז עד שנעשה
 קנה דינר חייבים צ"י דינרים ואם הפירות זול ולא
 ימלא נעות להשתכר מותר ללאת לנאקום שימלא
 זו ריוח ואעפ"כ אינו מותר חקידות (רוצ"ס פ"ג עה"ל)
 מלכים ומתרא ע"ז י"ג ע"א וכל דכ"ש שאז מותר
 להוליא פירות ולנוכרם זכדי סיה"ל הם נעות והנעם
 דאסור ללאת ופני קיש קם ישראל ונעטיס זכדי
 קלא השאר ריק וישראל והם נחפליים זשלוס
 כולנו ותפילתם ויתר וקובלת ותפילתיו כדאיתא
 בערוזין דל"ז דקפיד קרא על יחשע דלא צבי רחמי
 על ע"י דבשלמא נקשה לא היה זכות א"י :

טז מי שנת והכיס קפריס אין מוליחים אותם חוץ
 לגבולותיה אפילו בזהו מלכות ונעם הכוכר אם
 לא שהחנה בפירות להוליאם כ"ל דר"ל בשעת קיימת
 (כו"פ דל"ט ע"ז בשם הירושלמי ושב"כ בעל העיטור) :
יז אין מוכרים לעכו"ם זתים ושדות זא"י דכתיב
 לא תמכרם וקבלו סז"ל דר"ל לא תמך להם חניה
 זקרקע אצל מוכרים להם זתים (יר"ד ק"י קנ"א)
 ומיהו אם דר זעיר שכולה עכו"ם ורולה לעקור דירתו
 משם

לו הר הזית צומחה והוא יעמוד לנערז פנים
 למרח דהיינו לנאקדש כי הכותל מערבי
 הכשאר ר"ל כותל המזרח שהיתה לאחורי ק"ק י"א
 חמש ולכן מותר לילך סמוך לה אצל מנזרה הר הזית
 לנערז אסור .

יח המעיל נים מנאק' סיבול לראות נאקום הנאקדש לא
 יקז ופניו כלפי הקודש אלא ימלק הקודש ללדין ופ'
 הז"ח דזהו"ו מותר וב"כ א"ר דדוקא במקום המאקדש
 גופא אנרינן דלא כתבנן קדושתה וראי' דאמרינן
 זכרבות דפ"ב לא יקיל ראשו בו' אלא בזון שהשכינה
 קורה (א"ח ס"א א') :

יט האוכל עניים שנתכזה א"י נקיים על הארץ על
 גיני דגן ועל פירותיה וזכפ"פ דל"ט ע"ז כחז דמקתנר'
 דגם יקיים על הארץ ועל נחיותה (קם ר"ח) :

כ אסור לעשות קחורה זא"י בכל דבר שהוא
 מואכלי אדם ואפילו תזלין אלא כל אחד מותר
 פירותיו כדי שינוכרו זול ונאקום שהקמן או שאר
 נייכים מרובם מותר לקבוע ולנוכר וזכ"ו מותר לקנות
 חייבים ולעשות מוננו פק וכן זתים לעשותן טון ולא
 אסור רק לקנות ולנוכר הדבר כשהוא צעין (סוה"ע
 ס"י רל"ח) :

כא אין חולרים פירות זא"י דהיינו לקנות ולהניח
 אותה עד שנת היוקא אעפ"י שאין דעתו למוכרו
 אצל עיני תזלין מותר (ד) אצל מה שגדל זשלו אפילו
 פירות מותר לקיים בזהו אפילו לכהה שמים
 וזשנת זבורת אפילו תשלו לא יאגור יתה מפנקת זיתו
 לשנה וכל הלשנה מותר לאלור ללוך פרנס' זיתו אפילו
 לקנות : ומותר לקנות זשעית ללוך זשעית ושזעית

בינת - פרק יא אדם

ה עין צנור ח"ו ס"י רל"א זצ"י קם מה שבת דכל עיני פירות אסור ומלאתו כן זכדי' זשאליתום פרשה
 ובש ומנזר קם דלא ויקרי חיי כפש אלא ינוח שמיים וקלחות ומ"ע שאר פירות אסור ונאקום גזירה :
ה - אין להזיח ראי' מדחנן זשעיות ס"ג אין מוליחים פירות זשעיות ושגן שריפה וק' הרי הכל אסור אע"כ
 דהך אפילו נעטו אסור אצל זשאר פירות מותר דיש לרסוס דפירות זשעיות ר"ל תזלין ולזעים ושגן שריפה
 אינו עומד לאכילה ששנעיקן דאפ"ה אסור אצל ראי' זרורה עפסחיס דף כ"ז דרב ספרא אפיק גרזא דחנרל
 דשעיות וק' חוק' ה' אין מוליחים פירות זשעיות ותרלנד לקחורה מותר (ועיין כוונתם זשער ערות הארץ פ"ג
 ק"ס) וקשה דעכ"פ אסור מוסס דאין מוליחים פירות כו' אע"כ דרבז נעטו כגרזא דחנרל מותר ואין האיקור
 אלא משום זשעיות דאף לת"ק זכ"פ לכתחילה אסור להוליא :

הכמת

שער משפטי ארץ פרה יא אדם

ונשם ואם יניחה כך יחזיקו זה עכו"ם או יחריצוהו וותר
למוכרה או אפילו צעיר ערובה ישראל ולריך למועות
ואין ישראל רולה לקנות אפילו צול וותר למוכרו
לעכו"ם (כ"פ ד"נו ע"ג וראיתו ונגיעין דנ"ד ע"א
והנוכר ציתו לעכו"ם כו' ע"ט) :

(יז) תקונה קרקע וון העכו"ם צא"י ורולה העכו"ם
ללכת לדרכו צצנת וותר לעכו"ם לכחוז העטר
קנין (א"ח סי' ע"ז) :

(יח) צוננה"ז וותר לגדל בהמה דקה צא"י כיון
שאינו מלוי שיהי לישראל שדות (ח"ו סי' ח')

(יט) כל בעל נפש יחוניר ע"ע לזהור בכל ויני גילוי
ונוצח צי"ד סי' קנ"ז וצ"ח ע"ס) :

(כ) כל ונלה פעושה אדם צפעס ראשונה כ"ל ד"ט
לצ"ך שהחיינו כדעת הרמב"ם (אע"ג דהאחרונים
כתבו דהוי ספק צרכה ונ"ו צא"ך ישראל כ"ל דל"ן
חסע"ו) ומהגים צא"י וצקוריא וצציות וולכות מלרים
שאזי הן וצרך שהחיינו על כל וילה צין סע"א
והכל וצין שהמהל הוא אחר (י"ד) :

(כא) לריך להשגיח עס שיהי וצקה כדין ונוצח"ר
צח"ו צקופו וצחיצורי ח"א כלל ע"ו :

(כב) צני וודינה עסס חל חרס דר"ג שלא לישא צ'
נשים כשיצאו לוודינה עסס לא קצלו עליהם
חרס דר"ג אפ"ה אקוריס לישא צ' נשים דחרס דר"ג
אקרקפתא דגברא חל (י"ד סי' רכ"ח)

בינה פרק יא אדם

(ו) אונרין צערוצין סוף פ"ג לענין שהחיינו צר"ה ויום הציפורים רשות לא קונצעי דאנא אקרא הדתא נעלי
קאמינא ע"ס וכ"כ הפוסקי' דצרכת שהחיינו הוא רשות ול"ע ונ"ס צרכהו ונשאר צרכות דכולם או שנוחיוצ לצרך או
שאקור לצרך ול"ל על פי ונה שהצצתי להרצ הנופלג ונה' חיים בהגאון דק"ק הורדנא עסאל ונוני לחוות
דעתי צדצ שהוא ספק הצרכה אם וותר לוור צריך רחוננא שהרי ולינו כונה פעמים צ"ס שאנורו צריך
רחננ' וגם ולינו צצנינורע"י שאנור צריך רחוננ' דהאי פיתא ופקקו כל הפוסקי' דיולא והאריך צצצצו צחריפות
וצקיאוח ולא אכתובנה שהצצתי לו רק ונה סנוגע לענין זה ח"ל עס הנה ולינו צצרכת שהחיינו סכתצו
הפוסקים שהוא רשות ולא ידעתי ונ"ס ונשאר צרכות ויל"ד דיל"ד צצרכות כ"ט כתצ חוס' דכל האונור צא"י
ע"ת אחר תחנטיס הרי זה ונונה ויל"ד לנה לא כתצ שונצרך צרכה לצעלה ועוד קשה לי שהרי ולינו צחורה
צרוך אצרס כו' וצרוך כו' וציתרו צרוך ד' ודוד ושלנה אונורו כונה פעמים צרוך ה' וצפרע שדעה"ה
תיקן ונאה צרכות ווי התיר לשלמה צנו לצרך כונס"כ צנולכיס וצ"ה ולכן"ל דצרכה שאינה לריכא הוא דוקא
כגון צצריך כצ על דצר זה וונצרך עוד הפעם כמו צהצלה צ"פ אין עוונדין וציונא פ' צא לקרות דפרין
וכיתי ס"ת כו' אצל אם יצרך צרכה שלא צריך עדיין על דצר זה אעפ"י שכצ צריך אוחו היום צודלי וותר
כנו שנוותר לצרך צרכת הנהנין כונה פעמים ואל"כ ה"כ כשיאנור תחנטיס ורולה לקיים ס"ת זה לא הוי צרכה
שאינה לריכא ולא לצעלה שהרי גם חכמים תיקנו לצרך חפילת הדרך ונסיים שונע הפילה אע"ג שכצ
אונר צחפילת י"ח ואל"כ זה היתר גונור אלא שהאיקור הוא שאקור להוסיק צרכנה שלא תיקנו חכמים
ולכן כתצו הסוס' שהוא ונונה דצאונת אין לאן לא ונשום שאל ולא ונשום לצעלה : ואונס זה דוקא זה
ונצרך צדריך צרכ' צחואר פרע"י כגון שונע חפילה וכן כל החוארי' כידוע שהס החארי' לנדוטיו ית' וכל הצרכות
שהו פ' צרוך כו' כדאיהא צצ"נו דקי"ד דהקדש לריך צרכה ועיין צחיצורי ח"א סי' ו' צהשונעות עס אצל
לצרך ה' ככלל על הטובה שעשה עונו או אם אדם אחר זה וותר לכל אדם דה"ק היע"י צכל הצרכות שונאינו
צחנ"ך ונה שאנורו צ"ס צריך רחוננא או צרוך האקוס שהס אינו תואר פרע"י ואז פ' צרוך לטון צרכה ותהלה
ולא לטון צרכה : ועוד צדריך פשוט דאס וונצרך צ' פענוי' הוי צרכה לצעלה אצל אם ישונקוס לחול כגון סיסיים
אחר תחנטיס שונע חפלה אין כאן לצעלה אלא ונונה דאקור להוסיק ונצרכות אלו שתיקנו חכמים על
דצר פרע"י כגון שונע חפילה וכיולא צו אצל לצרך השס על העושה שצא פהאוס אדם ככל הצרכות שחנ"ך
וצ"ס צריך רחוננא וכן שהחיינו הוא רשות לכל אדם אם יש לצרכה ונקוס לחול וצות א"ס צרכות סוף ד' ק'
כ"ז ע"ג ודעה"י צריכתינהו לכוננהו והאיך ולי לצרך ודעתו ע"כ דצרכות כאלו רשאי כל אדם לצרך ונ"ס
אין

(ג) ונתפללים בנסתח אחרובן הפיוטים חף לכתחילה ודחי ראוי שגם האשכנזים יתפללו בנסתח של הספרדי' ונשום כל התגודדו אע"ג שאינו חלף וננהג ואין זו שום איקור דהא י"א דאף בזה שייך לא התגודדו וע"נ לא כייפינן להם (i) :

(ב) אצל צדצר שיש בו איקור כגון ויעוד הקירכות שצא"י הולכים אחר פסק הש"ע ששקור לענדן וצני האשכנזי' נוהגי' אחר רנ"א צבגון דא כייפינן לאשכנזים שינהגו כספרדים דשם ונשום כל התגודדו (ח) :

(ז) צירוסלים חוצצ"א ונולדים חלועים צנוים שצצורות ולכן שקור לקנות ונן העכו"ם פת וקאוזה וגם שאר נשקים ונוים שקור לשפות' בלא קינן (פ"ח י"ד

כ"ל דהצאים לה"י אם יקצנו עלנו צעיר שיש עם וכוין אעפ"י שהצאים הם נורוצים יש להם דין וחיצי'ם לנהוג חונורי ונקום שהלכו לעם ופקעו ומה החונורות שהיו נוהגים צנוקווס :

(ד) אצל אם קצנו דירתם צעיר חדשה שאין עם יהודים ונתקצלו עם ו' אנשים ונאשכנזים וד' ונספרדים קמוח דוילתא נוסכים אחר ונהג הנקום של הרוב וכן אם צאו כ' ונוקום אחר זכ' נתקצלו ונוקוונות אחרים אין כ'אן שום ונהג ויעשו הכל עפ"י הסורה עד שיחנקו ויעשו הסמוות ציניהם על פי רוב (כ"ש עין צק"ע א"ח סי' הל"ו וסי' י"ע) :

(ה) ונ"נ כ"ל דבעינן קדר התפלות דצני האשכנזים

בינה פרה יא אדם

אין ספק דשקור לונר דרך צרכה צין שיאמר רחונא או אפילו צלטון לעו וכיוי שהרי צרכות כאלוונות צכל לשון ויולאים זו והנוכרי השם אפילו צלטון לעו חייב לנדומו כוש"ב רי"ו כתיב י"ד חלק ח' והנה צרכת שהחיינו איננו תואר אלא לשון צרכה ותהילה והוא צרכה כללית ואין כאן נשום צרכה שא"ל או לצטלה רק שיהא נקום לחול עליו ולכן אומר אלא שקרא חדתא כניי אנונא ועל כל דבר שיש לאדם שנוחה ונותר לצרך שהחיינו ולכן אם אכזה לעלות להא"ק ולקיים שסנולות חו"נ צפעס ראשונה שאפריש אצרך שהחיינו וכנוו שכתב הכ"ס ציו"ד סי' ב"ח דכל דבר שאינו מחויב להנוליא עלנוו לעשות כנוו כיסוי דם ולכן אם צא נוליה כנו לידר יצרך עליו צשנוחה :

(ז) הנו"א א"ח סי' הל"ג כתב דאפילו דבר שאינו חלף ונהג שייך זו התגודדו ואף דבהדיא אנונינן ציצנות י"ג אנוניא לך אלא איקורא ואת אונרה ונהגא ונ"נ לפי הנוסקא חזר צו ע"ש וצאונת לא ונלינו כזה צבוגיות הפוסקים דלישכא דגונרא ונשונע שהוא דבר פשוט דצונכהג לא שייך ל"ת ונה"ת כינוא דלנוסקא חזר צו וצירוש' פ' נקום שנהגו איהא להדיא רק תרוצן זה דצונכהג ל"ש ל"ת ונ"ש ו"א ראי' ונפסקים י"ד צהוק' שכתב צסס ירושלמי והלא ירושלים נקום שלא נהגו לעשות וכתב תוס' דקברא היא לפי שנתקצבים עם ונוקוונות אחרים וכתב הנו"א דכוונתם נשום כל התגודדו כ"ל דים לדחות שהרי תוס' כתבו זאת לפרש הירושלמי וצירושלמי איהא להדיא דצונכהג ל"ש ל"ת ואיך יסחור הירושלמי את עלנוו ולכן כ"ל דקצרת תוס' הוא שהרי הפרות חורשות היו על ידי שלוחי צ"ד ואין קצרה צ"ד יעשו ונהג צדצר שאחרים נהגו צו איקור דאע"ג דשאר אנשים שצירושלים מותרים לחרוש כיון שאינו חלף ונהג ונ"ו לא ונסקצר צ"ד יעשו כן אך ונלחתי צחצוזה ראש לעיני על ונער שכתב שלכן לא עשה ונעשה לוונר על ונער נשום כל התגודדו א"כ ונשונע להדיא דאף בזה שייך ל"ת ואפשר שזה הוא איקור שאקור להפסיק צ"ח :

(ח) רמב"ם סוף פלכות עכו"ם כתב דצ' צתי דינים יס' ג"כ נשום כל התגודדו והא' עליו שהוא נגר הקוביא ציצנות י"צ ונתרצן רצא דצ' צתי דינים לא שייך נשום כל התגודדו ונראה לי דרמב"ם אזיל לשיעורו שכתב צהכלות ונונים פ"א עני חכמים ארצ' צתי דינים שנחלקו ואינך יודע איך הדין נועה צשל תורה הלך אחר הנוחניר צשל קופרים אחר הנויקל והוא ונקוביא דע"ו רף ז' דאיתא שם היו צ' אחר ונערה ואחר ונענא אם ה' אחר ונהס גדול צחכונה וצנוינן הולכים אחריו ואם לאו הולכים אחר הנוחניר ציצ"ק אונר צשל תורה הלך אחר הנוחניר וצשל קופרים הלך אחר הנויקל . ונראה לי שדקדק הרמב"ם ונדקאונר גדול צחכונה וצנוינן ווכח דק"ל דריצ"ק חולק צכולה על ה"ק דלעולם צש"ת אחר הנוחניר ופסק צגונרא הלכה כריצ"ק ולפי זה ל"ע היכא ונתרצן רצא ציצנות לנ"ד עשו כדצריהן נשום דצשני צתי דינים ליכא נשום כל התגודדו דהא לריצ"ק דפסקינן כוח"י

חבלת

שער משפטי ארץ פרק יא

אדם

י"ד סי' פ"ד ס"ק ל"ג (וע"ש בס"ק ל"ד עיני פירות וירקות הנוחזקים בחולעיים):

כ"ה דין החפילה על הגשומים ונזכר בא"ה וכן סי' חקעה עד חקע"ו:

כ"ט השוכר או שואל בית בא"י חייב לעשות לה מחנה ויירד אעפ"י שלא ידור בה ל' יום ודווקא

בשוכר בית אבל הדר בפונדק בא"י או השוכר בית בא"ל בפחות ענ"י יום פעור (י"ד סי' רפ"ו):

ל' אגושה ארדיינעני של עכו"ס חסור בהנאה כיון עלונו ר"ל יין סרף שעושים מיי"ג או נשעורים של

יין נסך אעפ"י שאינורק זיעה וכן הנסך ה"ה כאיפור עלונו וכ"ל דה"ה העושים י"ש וכן פונקים דמיקרי יין

כמו שהדין לענין חומץ בפסק (י"ד סי' קכ"ג):

ל"ג עוחר ליקח מן העכו"ם קוליכדרי קונפיטי

אעפ"י שמהנים הקוליכדרי בחומץ נשום דתו"ט נטוח עינם לפנים (ע"ש)

ל"ב יזהר לומר בע"ש וי"ט קודם לחשיכה עשרתה דאע"ג דקי"ל תרונת ה"ל אוכל והולך ודל"ה

ומפריש אבל בא"י חפילו להקוצרים דתו"ט בזה"ל ודעתי וי"ט חסור לאכול כיון דעיקרו מן החורה:

ל"ג השוחטים אלל הישעמאל"י באופן שהכשרות לוקחין הישראל והעדרפות לוקחים הם ולפי דתם אינה

ככשרת עד שיאמר השוחט סמוך לשחיטה אללה וחלקה ר"ל אל כביר ולכן לריך השוחט לזכור שיחטת חילוף

עוף ויכוין לפעור כל גנה שיחטת דאל"כ הרי הפסק צין צרכה לשחיטה או אחר שכבר החמיל לשחוט קודם

שיגמור הכשר שחיטה אז יצרך (פ"ח י"ד סי' י"ט):

בית פרק יא אדם

כוותיה חפילו בשתי צתי דינים הולכים אחר הנוחזיר וצדאי חין סכרל לומר דצ"ד עלמס יעשו חף לקולא

אלא עשאר צני אדם לריכים לילך אחר הנוחזיר זה חינו סכרל כלל וכראה לי דחדא מתרץ רק אליצא דב"ש

דצ"ש ע"כ ס"ל צנוקלת כה"ק דריצ"ק כדאיתא ע"ש בציונות דצ"ש ס"ל כיון דמתדדי טפי עדיף חפילו ערוב

ואליצא ונתרץ רבא דב' צתי דינים צעיר אחת לא הוה נשום כל מתגודדו כיון דצ"ש ס"ל דבדול צבאנה עדיף

וב"ה ס"ל דרובא עדיף אבל לדין דקי"ל כרי"צ בקדלא אזלין צטר גדול צבאנה א"כ ה"כ דאפי" צצ' צתי דינים

לריך לילך צצ"ח אחר הנוחזיר ואם לאו איכא נשום כל מתגודדו ועוד יש לומר דאפילו אם כלאמר דרבא שמוק

כה"ק דריצ"ק י"ל דס"ל לרננ"ס כיון דרצ יוסף דהוא רבו דרבא פסק כריצ"ק קיי"ל כרצ יוסף דדוקא מאזי"ורבא

ואילך הלכה כצתראי פנ"ס הרא"ש צעירובין פ"א ס"ד צעס הרי"ף. ולפי"ז אפי' אי כימא דהאשכזים וספקבד"ל

הס כצ' צתי דינים צעיר א' (עיין צ"ד ס' ק"י פנ"צ צצ"ף ע"ש בסופו) וי"ט א"י אחר"י פרנצ"ס הו"ט צתי"ל

צכל קהלה וקהלה לווחין ככרוביא על הויעוד סרכות שהשוחטים אינם עושים כדון וצי יתן שיוכל לצטל עכבה

הרע היה ואיך יעלה על הדעת לצל לאח"ק ולנהוג ע"ש הקולא ואף שכעת יכהנו לנועך צנתה וכדון לריכין

אזו לחוש לקלקול הדורות הצאים כמו שקרה גם צקהלנת ה"ל ולכן סוער נפשו ירחיק מזה ומהאחר לקצין

כל המכונים ע"ש ולגדור גדר שלא ישנוע עוד מאת ולהזהיר השוחטים על זה ואם לא ישמעו לרדפם ולתבדילם

ע"ה קה"ס' עד שיטעונו ותבא עליהם צרכה :

חם ונשרם ספר שיערי צדק שבה לילג בורא טלם

